

MUSEUM

LX.

Otokar Žižka:

Hymnus.

*Vám dík, vy staří bojovníci víry,
kdož rádem duší svých jste rozorali p
jež čeká setbu našich srdcí.*

*Dnes,
kdy zloba nevěry kol bouří
a vztekle hučí,
kdy národové hynou
vlastní vinou
nesváru, bludy, jež pekelně pálí,
my, kteří v ústraní jsme čekávali,
až přijde čas,*

dnes vstupujem do Vašich hořkých stop.

*Jaká je cesta, jaký je cíl?
Budeme světlem, nebudem stínem?*

*My víme,
že zvítězíme –*

*Ne,
nikdy nezahynem!*

Dominik Bříza:

Povzdech Církve.

Vzpomínka na zemřelého novokněze.

Do zdvižených Tvých rukou kalich jsem Ti vložila a k Chleba lámání je svatým křížmem mazala, bys tisícerym davům rozdával. Na bílé ruce Tvé hladově patřily umdlené zraky ztracených. Z úst Tvých, krví Ženicha mého zbarvených, čekala srdce tísnivých pout svržení a křídla duší sílu k rozletu. Fontány milostí, jež z Oběti nejsvětější tryskají, se naplňují a hle – dispensator – odchází . . .

To velké offertorium Tvých sil a snah, Tvé vůle celé, se neklenulo dlouho nad Tvými kroky.

„Euntes ibant et flebant – mittentes semina sua . . .” – tou bolestnou intonací začala Tvá setba a – meditace.

Ty ses nedočkal chvíle, kdy šel plných klasů by Ti v ústrety kýval a radost vléval v oddané Tvé srdce.

Tys neznal jiných cest, než jakým jsem Tě učila a přání, jež Ti bylo svatým – bytí i bytí perspektivy dalek Tvé budoucnosti lemovány úskalími a propastmi. Tvé: „Matko, Tobě jenom věřím . . .” vše zdolalo.

Dořekl's: „Introit ad altare Dei” . . . a hle oltář, oddychující vůní první svaté oběti – otevřel tobě stánek věčný . . .

Zes cele patřil mnu Ženichu a sahál po ruce Boží, aby hojila ty duše tolik zraněné: skla k svému Srdci – a že vše jsi opustil, znáš Ti v odměnu a v otu slova Písma: . . . centuplum accipiet! A tatí? utí?

Svaté Měti mého nicha Ti byla hvězdou na moři, – zvláště když jsi vplouval na zpěny vlny lidských bolestí. –

Kdož Tě značí, pzdychli se mnou: „Kéž přimluva všech bojovníků za Boží Církve - vzbudí nám nové zas ochránce víry!”

Reginald M. Dacík O. P.:

Pohled do duše spravedlivé.

„Bůh ve mně já v něm – ó, toť můj život!” Slova velké duše sestry Alžběty od Nejsv. Trojice¹, obsahující celý program života zbožné karmelítky, vystihující ve svém plném významu vrcholný bod vstupu duše na Karmel lásky, v níž spočívá dokonalost křesťanského života. Veškerý život sestry Alžběty se všemi slovy a skutky duchovního vstupu je vzácným komentářem k nauce o pravidelném, normálním pokroku v duchovním životě, jež vedena autoritou sv. Tomáše a sv. Jana

z Kříže a hodnotit správně mimořádné dary milosti (jako jsou extase, vidění, dar zázraků a pod.), klade vrchol pravidelného rozvoje omilostněné duše ve spojení s Bohem v lásce. „Miluje-li mne kdo, slovo mé bude zachovávat i Otec můj bude ho milovati; i přijdeme k němu a příbytek u něho si učiníme.“²

Dnes, v době horečné akce, se špatně poslouchají slova zvoucí k prohloubení. Povrchnost, zvláště v duchovním životě, je právě tak obrovská jako osudná. Dnešní člověk velmi těžko chápe, nebo vůbec není s to pochopit, že jsou ještě vyšší hodnoty než časné úspěchy, že život kontemplativní je mocnější než aktivní, že apoštol modlitby a sebeobětování sestry rozjímavého řádu zmůže třebas více, než plané řeči a schůze duchovně prázdných lidí. Život vnitřní se podceňuje, život činný přeceňuje. Moderní člověk spoléhá příliš na sebe a proto neúspěch stihá neúspěch. Pohroužil se do sebe místo do Boha, do své bídy, kterou má za sílu, místo do moci Boží a proto nenalézáje v sobě nic, je nespokojen, hladov. — —

Život sestry Alžběty se vyvíjí zcela pod dotekem nadpřirozené lásky Boží, je tak nadpřirozený, úplně zakotvený v absolutnu, ale přes to není v něm nic mimořádného, nic vyhrazeného jen jistým jednotlivcům. Ač vyrůstala v moderní době, tak složité, přec je její život tak průzračný, jednoduchý a čím více spěje k Bohu, jenž je absolutní jednoduchost, tím se stává prostším, tím více se zjednodušuje, zbavuje vši složitosti.

Různé moderní metody duchovního života, jež často živí jen samolásku, neměly pro ni půvabu. „Jsem přesvědčena, že tajemství míru a štěstí je v zapomenutí na sebe, v nezaměstnávání se sebou... A zapomenutí na sebe a vržení sebe do náručí Božího oslaví Boha více, než všechna zpytování svědomí, jež působí, že duše žije se svými slabostmi, ač má v sobě Spasitele, jenž ji chce každým okamžikem očišťovati“ (VII).

Sestra Alžběta byla věrnou následovnicí sv. Terezie Ježíškovy. Nevím, pochopil-li kdo a dokonaleji uvedl v praxi ducha svaté karmelitky z Lisieux. Sv. Teresie psala kdysi sestře Celině: „Vím, že někteří duchovní vůdcové radívají těm, kteří usilují pokračovat v dokonalosti, aby počítali své ctnostné skutky, ale můj duchovní vůdce Ježíš mě neučí skutky počítati, on mě učí konati všechno z lásky.“ Alžběta věděla dobře, že třeba se povznést nad všechny malichernosti, že třeba se dát Bohu bez výhrady, cele se ponořit do Boží dobroty a lásky a odtud čerpat sílu ke stále většímu vzletu. Zapomněl na sebe a myslet na Boha, pokořit se před jeho velikostí, ale ještě více vrhnout se do jeho teplého náručí, toť cesta sestry Alžběty.³ „Je třeba, psala jedné karmelitce, aby láska k Bohu byla tak silná, že smaže všechnu sebelásku“ (VIII).

Její hluboká pokora nepřýštila tak ze stálého sebezpoznání, z ustavičného pohledu na sebe, nýbrž z milostného pohledu upíraného na Boha. „Nikdo nemůže znepokojovat pokorného, psala, neboť se vrhl do takové propasti, že nikdo jej tam nebude hledat“ (VIII). A touto propastí není nic jiného než nesmírná propast Boží lásky. Jak hluboký to motiv k pokoře, jak nesmírně přesahuje naše ponětí o této ctnosti!

Její modlitba byla milostným spočinutím na srdci Božím. „Modlitba je tichým odpočinkem, psala; jdeme prostě k tomu, jehož milujeme

a zdržujeme se u něho jako malé dítě v náručí matčině a necháme volný příchod svému srdci" (VI). Tak mohla mluvit ta, jež odpověděla jistě paní, přítelkyni své matky, na otázku, co dělá tak dlouhý čas u dobrého Boha: „Ó paní, my se milujeme!" (IV).

Modlitba rozjímavá jí nebyla planým rozumováním nebo stálým pohlížením na vlastní chyby. Zahleděla se do Boží krásy a ta byla dostatečnou pohnutkou veškerého očišťování. Její modlitba byla upřímným rozmlouváním s Bohem a tichým pohledem na Boží krásu a lásku. Odtud plyne jednoduchost a prostota duše. Milujeme-li, „netřeba krásných myšlenek, nýbrž výlevu srdce... Milujeme-li, nejsme již u sebe, nýbrž zcela u předmětu milovaného a žijeme více v něm, než sami v sobě" (XIII).

Jaká propastná hloubka se skrývá v těchto slovech přece tak prostých! Nemohl by je nikdo napsat, kdo by nesestoupil až do největší hloubky jejich významu. A jak sladce zní slova, pronesená na smrtelné posteli: „Tělo umírá, ale duše je nesena v Boha živého! Má matinko, cítím nejsvětější Trojici tak blízko sebe, že klesám spíše pod tíží štěstí než bolesti" (XV). Hle, kulminační bod oddané lásky Alžbětiny.

¹⁾ Není úmyslem tohoto článku podávat život s. Alžběty, nýbrž jen jakýsi pohled do jejího nitra. S. Alžběta se narodila 18. července 1880 v Bourges v severní Francii. Později se odstěhovala její rodina do Dijonu, kdež vstoupila jedenadvacetiletá Alžběta r. 1901 na Karmel a svatě zemřela po pěti letech řeholního života. Krásný životopis od J. Celly viz v časopise Na Hlubinu II. 2–3. Citáty jsou vzaty z díla Soeur Elisabeth de la Trinité, Souvenirs. Poněvadž vyšlo již více vydání s nestejným stránkováním, udávám prostě kapitoly.

²⁾ Jan XIV, 23–24.

³⁾ „Nebojím se tvrdit, že nedospějeme nikdy k vrcholu dokonalosti, k němuž jsme pozváni od Boha, ať jsme skutečně nebo se domníváme, že jsme na kterémkoliv stupni duchovního života, jestliže nedospějeme k vrcholu odevzdánosti. Naopak odvažují se tvrdit, že ať se nám jeví náš stav jakkoliv nízký a opovržený i kdyby to byl stav ustavičného zápasu s vlastními nedokonalostmi, boje s pokoušícími pokušeními, jestliže přes to naše vůle je zcela odevzdána, nechtějíc nic ani pro sebe, ani pro druhé než vůli Boží, odvažují se tvrdit a neustanu to opakovat, že jsme dokonalí v tomto stavu uprostřed svých nedokonalostí a že všechny tyto nedokonalosti v tomto rozpoložení sebeodevzdání slouží velmi dobře našemu pokroku a naší dokonalosti." A. Piny, L' abandon a la Volonté de Dieu VIII.

(Pokračování).

Mikuláš Višňovský:

Niekoľko myšlienok „de catechisandis parvulis”.

Zo všetkých výchovných prostriedkov najdôležitejšie je náboženstvo, okolo ktorého, ako centrálneho slnka saskupujú sa ostatné

vychovávacie prostriedky väčšej – menšej dôležitosti. Náboženstvo vychováva i dospelých, nielen jednotlivcov, ale celé národy; my však pohliadneme naň ako na najznamenitejší prostriedok výchovy malých. – Pánu Ježišovi boli nevinné dievky – dl'a Evanjelia – najmilšími, s radosťou ich prijímal aj keď bol najviac unavený, ukonaný a dôrazne povedal Apoštolom: „Nechajte malúčkých ku mne prísť, lebo takých je kráľovstvo nebeské“.

Pre kňaza náboženská výchova dietok znamená nie malú starosť, ba jednu z najväčších. Nakoľko sa tato výchova, katechisovanie, deje väčšinou v škole, určite možno tvrdiť, že mladý kňaz väčšinu svojho času strávi v škole. Nemôže byť ľahostajný, či prekročí prah školy, ako „alter Christus“ horiaci ohňom nadšenia za vec svätú, alebo nechufou a istou rezignáciou: Zase tá škola, keby tej nebolo . . . Predovšetkým majme v srdciach aspoň čiastku tej lásky, ktorú Kristus prekazoval voči dietkam, oduševňujme sa za ich náboženskú výchovu, lebo bez akéhosi nadšenia za vec nedôjdeme cieľu. Veď zanechali sme všetko a nasledovali sme Pána Ježiša, nasledujme Ho teda aj medzi útle kvietky sv. Matky Cirkvi s láskou a radosťou!

Neideme sa rozprestierať na premnohé složky náboženskej výchovy, ale zpomenujme len najdôležitejšie: modlitbu, služby Božie, sv. sviatosti.

Naučme nám sverenú dietku modlitbe! Keď sa podarí dieťa naučiť úprimnej modlitbe či už návodom, či príkladom, môžeme smele povedať, že takmer vždy sme ho získali pre dobrú vec, pre Bohumilé rozhodnutia. Modlitbou vyjadrujeme svoju vieru, upevňujeme sa v nej, čo je v živote našom (tak) prepotrebné; v modlitbe vyražame svoju pevnú nádej v Božiu pomoc, ňou sa akoby udržujeme na mori života, ktoré sa často búri; modlitbou tlumočíme svoju lásku a oddanosť Bohu, za ktorú dosiahneme život večný. Kto sa začal modliť, prestal hrešiť a kto prestal sa modliť, hlbšie a hlbšie do hriechu klesá. Pravdu hovorí sv. Chrysostom: „Jako pred slnečnými lúčami dravá zver zalieza do svojich skrýš, tak miznú rôzne náruživosti pred modlitbou, jako lúčom z úst našich vychádzajúcim a ducha osviecujúcim, jestli sa len vrúčne a pozorne modlíme“. Naučme teda dietku vrúcnnej, úprimnej modlitbe: a vykonali sme veľmi mnoho. Venujme aj cirkevnému spevu pozornosť, lebo zbožný spev je dvojnásobnou modlitbou, ale aj pri udržovaní kázne a pri vzbudení príslušnej nálady má veľký význam. Pestrejším a tým zaujímavejším sa stane samo vyučovanie, keď s deťmi zaspievame primernú pieseň.

Druhý výborný prostriedok výchovy sú služby Božie, ktoré nám pred oči stavajú najvznešenejšie pravdy náboženské. Nimi hovorí sa k rozumu a citu rečou velebnou a plnou významu, nutno jej však porozumieť. Preto máme horlivo vysvetľovať význam svätých obrádov, ktoré hlavne dietky majú i tak veľmi rady. – Naši neprajníci vytýkajú, že máme služby Božie tajuplné, pre detskú dušu nepochopiteľné. Myli sa. Mnohí veľkí mužovia, na pr. Napoleon I. dosvedčujú, že dojmy bohoslužieb v útlom veku na nich učinené, pôsobily v nich blahodárne po celý ich život. A jakože by to bolo možné, keby v katolíckej bohoslužbe nebolo niečo, čomu aj dieťa porozumie, čo aj jeho dojma?

Dieťa si teda máme vychovať tak, aby kedykoľvek s radosťou šlo do kostola. Smutný je stav (tej) školy, kde sa deti musia donucovať ku chodeniu do kostola a zúčastňovať sa náboženských obradov. — Poznal som dedinku a školu, kde drobné dieťky s radosťou šli do kostola na 4 km vzdialeného, hoci im to nábožensky ľahostajné rodičia sami zabráňovali. Formálne im utiekly, z čoho vidieť, že inštinktívne jednajúca detská duša túži po kostole, túži po službách Božích, hlavne keď jej je milá i osoba kňaza — katechéta. Nemálo prispieva zase ku povzneseniu služieb Božích sriadený, pekný spev. Je starou zručnosťou, že deti pri službách Božích spievajúce, sú o veľa ukáznenejšie, uprítanejšie, než keď sa vôbec nespieva.

Konečne azda najúčinnnejším prostriedkom výchovy je účasť na sv. sviatostiach pokánia, Sv. Oltárnej, birmovania. Výchova musí sostúpiť do hlbín duše dieťaťa, niak sa stane prázdnuou, stane sa mlátením slamy. A toto je to, čím sa delia naše katolícke školy od nevereckých, ktoré nezachytia dušu dieťaťa, nedajú mu pevného podkladu a tak vlastne vychovávajú iba klátiace sa trste, individua pro neskôr nešťastlivé. Máme si uvedomiť, čo znamená, že my máme vo výchove sv. spoved a sv. prijímanie, že tým daná je možnosť vychovávať svätých, čo je vrcholom, ideálom výchovy. Či by sv. Alojz, Stanislav boli svätými bez týchto sviatostí? — Týmito sviatostami môžeme docieľiť výsledkov podivuhodných. Akoby aj mi! Veď máme v ruke prostriedky nadprirodzené, kým laická škola pracuje iba prirodzenými aj tých často zneužíva.

Máme teda v katolíckej výchove opravdivé poklady, ale práve preto ich musíme vedieť užiť. — Počul som, že ako sa dieťa po prvýkrát spovedá, tak sa bude spovedať väčšinou po celý svoj život . . . Veľká je teda zodpovednosť pri príprave dieťtok ku prvej sv. spovedi. Katechéta sa ku tejto príprave i sám musí pripraviť a nepredstavovať si vec ľahko, lebo vôbec nie je ľahkou. Pomáha síce katechétovi okolnosť, že dieťky samé cítia dôležitosť prvej sv. spovedi a sv. prijímania, na prípravných hodinách sú obyčajne tichšie a vnímavejšie, ale práve toho musí katechéta použiť, aby pôsobil na ne mocným dôjmom, ktorý nemá vymiznúť nikdy. Preto čítať odborné diela, vypočúvať mienku starších, zkusených katechétov a hlavne mnoho sa modliť za svojich chovancov.

Chcem ešte spomenúť, že zo všetkých výchovných prostriedkov jediné náboženstvo je vždy účinným a zostáva nám i vtedy, keď všetky iné prostriedky ukázaly sa byť nedostatočnými. Veď si len spomeňme na sv. Moniku, matku sv. Augustína. Počujme slová Augustínove: „A slzy jej, ktorými neprosila od Teba zlata a striebra, ani žiadneho dobra meniteľného a hynúceho, ale spasenie syna svojho, tieto slzy, Ty, ktorého milosťou ona bola takou, mohol bys' opovrhnuť a vylúčiť z pomoci Tvojej? Nie, Pane! Ty si sa sklonil a vyslyšal . . .” (Conf. 5. IX). Pamätajme teda, že ako úroda závisí najviac od semena, tak ďalšie posvätenie dospelých od prvotnej náboženskej výchovy. Keď nezasejeme dobré semeno, čo budeme zať?

Dospelí sú dnes čiastočne vymknutí zpod vedenia našej dobrej spoločnej matky Cirkvi: mnohí neprídu do chrámu, iní sú tam len telom, čo osoží týmto i najlepšia kázeň. Potom v životných bojoch

zocel'ované srdcia neprijímajú nauku Kristovu tak ochotne, ako útle, akoby voskové srdiečka malúčkových. — Cestou malých pôsobiť na dospelých, na rodiny! Koho miluje a poslúcha dieťa, ten si nakloní matku, rodinu. Získať si lásku dietok!

Nel'utujme námahy, veď ľudia si shromažďujú kapitále na biedne úroky. Avšak žiaden nedáva takých úrokov, aké Pán Ježiš nám prisľúbil. Centuplum accipiet et vitam aeternam!

Otokar Žižka:

Protoplasma slova.

Nezvalovi.

... ó, bēda, že člověk dospěl až sem.

William Blake.

Vzývání.

Hledáme život, řekl mi známý, hledáme život, řekl mi mrtvý, když v skleněných sadech rakví na břehu ponorného splavu duší seděli jsme divní a smutní. Sršící noci šly, tma opadávala z pravěkých prašníků noci, když dva hořící hlasy zavolaly ze stříbrných bažin, jež s hvězdami tlely v světelné rákosí Věčna: Život.

Hlas proroků odstřenu pamětí odpoutal se od chrámulidství v němž hnilobná těla se rozpadávala závěrem Věčna v průchodu pálících nocí a prudce unášel hořící rytmus vášnivé krve, jenž sahal hluboko v propastné prameny žití, do nichž studeným smutkem kapka za kapkou stékalo Věčno.

Otokar Březina.

*Sny naše se spojily v jediné snění a šuměly tisíci
stromy jednoho hvozdu,*

*když třesením větví podávaly si poselství
jednoho větru z neznámých moří.*

(Bratrství věřících.)

*Zastav se nade dnem naším a nezacházej,
až dozraje úroda setby a píseň díky
zapějem na bojišti:*

(Šťastní.)

I.

Jahve nezemřel, Jahve žije. Čas od času vrací se ze svých pošmourných a přísných sídel mezi svůj lid, čas od času, staletí od staletí mluví ústy svých proroků, jež zaklety úděsem věků mezi námi žijí.

II.

Dlouho mlčely stěny noci, dlouho, dlouho se chvěly zalknuty tichem a hrůzou smutku, ale v podvečer věků rty se zachvěly a ústa promluvila: V podvečer věků přišel k nám básník, jehož řeč byla divnou a nesrozumitelnou, protože byla božskou, protože byla ozvěnou nekonečna.

III.

Melodie světél v hvězdami sršícím příboji květin – toť domov Březinův. To je jeho zahrada, do které se dívá z oken zakletého hradu, jenž vždy je obrostlý zlatým mechem mlčení. A jdete-li – smutní poutníci okolo, slyšíte v malé komůrce v nejvyšší věži divného čaroděje hráti na stříbrné housle... Vášnivý smutek molových tónů divně se nese rozkvetlými zahradami, kde uléhá v bílé růže a vůni se mění v polibek. Slyšíte? Dnes mluví Bůh...

IV.

Mystická řeč proroků znova ožívá v Březinově modlitbě. Každé jeho slovo má určitou váhu, každé slovo, promítané do vesmíru zanechává stopu ve Věčnosti. Je prorocky skoupé, je prorocky bohaté, překypělé zlatem obrazů, jehož lesk nesetrou věky. Či nechápete tohoto úderu:

*„Noci samotářů, jichž duše zapalují svá uhaslá světla o hvězdy
a sestupují s nimi do hlubin, kde polibky mají silnou chuť smrti a ticha”.*

Cítíte, jak proudí krev těchto slov? Jak vaří se a pění? Čteme-li, či vlastně žijeme-li tyto verše, je nám, jak kdyby melodie bezměrného a neohraňčeného Věčna v nejspodnějších tonínách zněla tak smutně a truchlivě, jako by vítr smutku syčel v strništích času, jako by vzlyk mrtvých, hniјících bakteriemi vteřin, žaloval pláčem vyhnaných žen, jež sní, jež sní... A pojednou ticho, ticho divné a škrtící, jež mluví...

A, to je Březina, Březina – prorok, básník pokorný, křesťanský, svatý.

V.

Jahve nezemřel, Jahve žije. Březina mluví jeho ústy, Březina bloudí v jeho přísných stopách, jež studí. Je věčný, je nesmrtelný. Žije. – A jednou, jednou, až svět bude hořeti v ohních Věčna, až bude sténati v sutinách hříchu, mlčky se skloní zahalen v togu mlčení, jež zaplane prorockým jasem:...

Ó, běda, že člověk dospěl až sem...

Jakub Deml.

Zdá se, že svět ani neví, že mezi námi žije básník, pastevec divných slov, jež se k němu zatoulala z červnových luk a lesů, básník prostý a důvěrný a přes to vzácný, neboť tyto věci jsou rovnítky mezi lidem a Bohem. Jeho dílo je jakýmsi otčenášem dneška a hořce voní mátou a kořáním moravských chalup; jeho dílo je výslednicí poznání Věčna, s nímž Deml mluví stejně prostě a pokorně jako se svými ptáky, brouky a květinami. Jeho slovo je živnou půdou pro srdce, je těžké a vzácné svou vnitřní cenou. Hluboká jeho mysl, neklidná poznáváním, zdá se nám být pramenem živé vody, jenž oživuje mrtvé, občerstvuje žíznivé, těší smutné a opuštěné.

— — — — —

Je málo takových básníků, málo.

Jakube Demle, dovolu, bychom Vám aspoň v duchu stiskli Vaši vzácnou ruku.

Vlast. Ronet:

„Angelus...”

Je večer!

*Zvon zazněl, a v údolí
stříbro své rozhodiv*

nese se přes hory v modravou dál ...

*Znovu však zpívaje, roztrásá
jakoby ohnivý v oblohu pel,
nebe jímž klenba je zkrášlena,
polibek posílá hvězdám – a mizí ...
zapadá v Neznáma svět.*

*Chvějí se topoly večerním „Ave”,
ruce jak k modlitbě spjaté
zvedají ramena svá.*

*Orvané vichřicí, třískané hromy
ke slunci zas svou
zvedají lím,*

*pomníkem věku jsou, výčitkou slabých
nebi vždy sílají
pozdravy vstříc.*

V kořenech hučí jim řeka svou píseň,

*odnáší v Neznámo jásavý tón
v moře svých Tajemství spějíc ...
Tichá jak modlitba snáš se noc.
Voda je protkána tisícem hvězd,
topoly šeptají prosby své Věčnosti břehům ...
A v duši mé zpívá nebeským hymnem
tisíce andílků: „Ave Maria !”*

Rjepkin:

Požehnání sedmého dne.

Neděle třináctá po svatém Duchu.

Přes vrcholky lesů, které věznily kraj, svýma rukama vztaženýma až k nedohledným dálkám, přehouplo se slunce. Paprsky jeho jak skotačivá děcka rozběhly se po všech cestách v kraji, šedých a zmrskaných koly vesnických vozů a městských aut, vlíbaly se na cestičky zarostlé zrosenou travou a hlazené kročeji milenců. Okoupaly se v zurčivém potůčku, zazařily u hlavy Ukřižovaného na kříži při rozcestí a vhouply pak s veselým smíchem do vesničky. Přelétly střechy vesnických chalup, pod nimiž se probouzeli lidé – a nežli ses nadál – byly již dávno usazené v lavicích a na římsách vesnického kostelíčka. Zpívaly své matutinum neděle třinácté po sv. Duchu. – Kostelík s barokovým oltářem byl ještě prázdný – jen zelená barva oltářních příkrývek šeptala paprskům o naději a těch, kteří dnes kleknou před Jeho tabernaklem v adoraci tiché a pokorné, mluvící více myšlenkami, než modlitbami ze starých Nebeskliců.

*

Ticho přerušeno šoupavými kroky. Do kostela trousí se lidé. Sedření týdenní prací pomalu kráčí ke kropence a s ceremonií vlastní jen věřícímu vesnickému lidu, namáčejí v ní prsty, které přes týden zpívaly Pánu Bohu modlitbu práce. Křížují se a líbají zmodralé rány nohou Krista Pána na kříži. Jeden po druhém, všichni stejně – tak, jak je tomu učila maminka nebo babička – a v nepřetržitém řetěze možno sledovat stejnost zbožných gest, stejnou hloubku víry a vědomí přítomnosti Boží. –

Kostel je naplněn. Zvláštní vůně šatů – vytažených po týdenním odpočinku ze starých truhlic, vane kostelem a pojí se s vůní země, na které lidé pracují. – Modlí se hlasitě růženec. Zpívavě pomalu plynou Zdrávasy, míseny s chrastěním růženců o lavici a kašláním starců a stařenek. Do modlitby zaznívají neustále šoupavé kročeje nově přicházejících. Občas nepokojný varhaník »chytne« do varhan.

Však již — !

Dětská ruka trhla zvonce u sakristie. Vážným krokem vychází starý kněz připraven ke mši svaté. O svatá, třikrát svatá nedělní oběti! Nevyslovitelná krása obřadů rozvíjí se před očima přítomného lidu. Pomalu nesou se slova *Introitu*. — A oči všech lpí na knězi a prosí: »Pamatuj na nás! Od týdenní práce zalétající pouze v duchu k těmto stupňům, přicházíme dnes sami — od práce tvrdé, mnohé a bolestné, kterouž s nám, Pane Bože, dal!« — — — Srdce rozšířená láskou zpívají mešní píseň. Mozolovité ruce vonící hlínou země se modlí. Ale jak se modlí! Je to úpěnlivá modlitba s vědomím, že práce nedovolí a týden, řetěz hodin a dnů, přijít před Jeho stánek a mnohdy ani ne myslet na Něho. Co si zoufalého a drtivě přesvědčujícího je v této modlitbě. Mešní píseň hřmí kostelem. Pak náhle zmlknutí, kněz padá na kolena a ruce vysoko vztyčené drží sv. Hostii. To svaté ticho pozdvihování vesnických nedělních mší svatých! Jen zrychlený dech věřících šepce kostelem: *Pane, přijď a pomoz!* A opět lavina rozjásaných tónů písně po pozdvihování.

*

Vesnické sv. přijímání. — Přiklekají matky, myslící na děti a Jejich Přítele. Muži pomalu — zdá se, že ostýchavě, ale toužící po Síle. Na kolenou celý kostel, čela sklání se k zemi a tolik prosí: Pane, nejsem hoden, ale toliko rci slovem . . . Pomalu schází kněz s oltářních stupňů, varhany preludují a Mistr je přijímán svými dělníky. Klečí po sv. přijímání, až požehnání na konci mše svaté je přímí. Jakou mají radost v udivených tvářích. Mají v srdcích Krista Pána, teď kněz jim na cestu k domovům žehná. Kdo by se bál týdenní lopoty?

O dobrá a svatá církví, která tolik dáváš svým věřícím!

Otvírá se svatostánek po druhé — vše znovu kleká a píseň žádoucí pomoci dere se srdcí: Dej, Pane síly »tam, kde smysly chybují«. Obláčky kadidla linou se kostelem a těší v naději na vyslyšení. Zvoní se — mohutný kříž požehnání letí přes skloněné šíje . . .

*

Je kázání — na slova evangelia o uzdravení desíti malomocných s tou bolestně vyčítavou větou. — »Zda-li jich nebylo deset uzdraveno, a toliko jeden cizozemec . . .« Vesničané ví, že tato věta je určena jim, jejich rodinám. Mnohé z žen klopi oči usazené a vyplakané. Jejich muži zde nejsou — nevěří a neděkují a přece jsou tolik povinni děkovat. A děti jejich nepřijdou těšit se s Přítelem — — — . Odprošují za ně jejich ženy a matky — a očima hledají svatostánek, kde bydlí Odpuštění — Milosrdenství.

Kázání se končí a začíná nový obřad — křest. Křest malého nastávajícího příslušníka světové církve. Křtitelnice obklopena několika osobami. Usměvavý otec ve svatebních snad šatech, kmotři vážní a příjemní vesnickou prostotou. Obřad sledují ti, kteří zůstali v kostele, kteří mají mnoho bolestí a chtějí je nechat v neděli na červených stupních oltáře. Z lavice pod kruchtou vzdychla tiše mladá žena a oči

- usazené a radostné stočila k pozlaceným dvírkám Svatostánku. Tolik prosí svým pohledem a lidem neslyšenými slovy. — Kostel se prázdní — jen u oltáře P. Marie Sedmiboletné klečí ženy — vzlykají a chrastí růženci. Prsty jejich včlánkované v sebe bolestí a starostmi prosí: *Pomocnice zarmoucených, oroduj za nás!*

*

Přichází mládí. Bude hrubá.

Děvčata vonící čistotou — za nimi trousí se chlapci. Urostlí, červení — veselí a nezkažení. Děvčata staví se k oltáři Panny Marie a mnoho jí povídají jejich plaché oči, veselé, bolestné a prosící za odpuštění. Sv. Josef z bočního oltáře pátravě zírá v chumáčky mužů a snad jim vyčítá, je kárá, snad chválí, neboť postoje jejich se neustále mění. A bohatý obraz liturgie mše sv. s radostným zpěvem se opakuje.

*

Paprsky sluneční prolétají oknem a čekají na další část požehnání sedmého dne. V kostele jsou mladí i staří.

Vesnické nedělní svaté požehnání. — Již jste byli svědky oné krásy, kdy vše má nádech odpočívání děkovného a radostného? Kdy pole odpočívají a lidé v nevyslovitelné nedělní, popolední náladě — kdy se nechce hádat a rvát se s denním životem, kdy je tak dobře v těch nedělních šatech a kdy loučení s nimi večer znamená spuštění opony nad pěkným jednáním — klečí před Sanctissimem tolik zářícím a bílým, tak svatě radostným svým uzdravujícím dechem. A sborové — Smiluj se nad námi — klepe na bránu Božího Srdce.

Klepe, aby se mu otevřelo — a večer, kdy klekáním všechno zmlká a jen ztichlá píseň zpívající mládeže někde za vesnicí »na dřevech« ladí melancholicky srdce — v kostele svítí věčné světlo. Jeho mihotavé stíny bloudí po kostelních zdech, poskakují na pilířích, stoupají po stupních oltáře, vystupují po plátnech na oltář sám, až spočívají na pozlacených dvírkách prostého příbytku Božího a volají, za celou vesničku slova neděle třinácté po svatém Duchu, neděle svaté a požehnané: *Ježíši, smiluj se nad námi.*

Otto Holúsek :

Primicie.

Na bielom, čistom lôžku leží mladý bohoslovec. Tvár má od veľkého bôľu červenú, oči zakalené, až strašné, tie čisté, zlaté perny zbledli . .

Leží pokojne, oddane do vôle Božej. Sníva . . . Hl'a matka ho drží na rukách, on sa milo usmieva — už kráča do školy, vie aj čítať, rátať. Na meniny svojho otca naučil sa krásnu básničku a nádherne ju predniesol.

Čas rýchle útekal... tiekol ani horská voda... Tie mladé letá sa minuly... ako motyl lieta s kvetu na kvet, tak dieťa poletuje sem i tam, až dostane sa do veku stredného. Sú to najkrajšie časy. Každý ich prežil, každý vie, jaké sú to blažené, bezstarostné časy. Často si vzdycháme: ó keby sa vrátili, tie mladé, pekné časy. Potom nastane vek bojovný, nastane boj medzi životom. Tie pekné časy sú zaplašené búrlivým víchrom vášní, biedy, starosti. Miesto rôznych detských zábav nastane tuhý nebezpečný zápas a ten trvá až dokonca. No najväčší boj nastane pri volení životnej dráhy. To je najväčší moment v celom živote. Beda, ak si niekto zmýli povolanie! na celý život je nešťastný.

I náš mladík si volil a dobre stav kňazský. A či máš peknejšieho a lepšieho stavu nad stav kňazský? Pri oltári je miesto samého Krista postavený, vykonáva tu najsvätejšiu obeť. Chlieb a víno premení na telo a krv samého Krista a tým kresťanov potešuje, obživuje. Na jeho slová a modlitbu sám Kristus je donútený sostúpiť na zem. Jedine kňaz môže držať v posvätených rukách telo Kristovo. On rozpráva ústami Krista, ktorý si ho vyvolil, aby bol prostredníkom medzi ľuďmi a Kristom. Ten úrad nie je svetský, ale sám Kristus ho založil, prv než odišiel do neba, teda je to úrad Božský, nepochopiteľný, lebo hriešny človek je podvihnutý nad jednoduchý ľud, je Božským nástrojom, to nie je ľudská ani anjelská, ale Božská moc. On je povolaný uzdravovať choré duše, zachraňovať hriešnikov a vytrhnúť ich z bahna hriechov. Má moc odpúšťať hriechy a každý deň obetovať nekrvavú obeť.

Túto moc onedlho mal dostať i mladík, ktorý ležal na posteli – odtiaľ ten spokojný úsmev, ale i obava, že sa mu tak veľkej moci nedostane.

Choroba bola veľmi vážna, lekár pochyboval a otvorene povedal predstavenému: „nebude dlho žiť, zdedená tuberkulóza.“

Bratia ho neopúšťali, vždy bol niekto pri ňom. A on tak pokojne rozprával: „Už budem skoro u svojho Spasiteľ'a, už mňa čaká... hl'a, biele rúcho mi prichystal... už drahý môj Spasiteľ'u... už idem...“

Pohnul sa, dvihol ruky, oči mu svietili bystroťou... hneď zasa ticho hovoril: offerimus Tibi... a chvíľu bilsa v prsia... Agnus Dei... zasa sa modlil...

Pozerali sme naňho... tak pobožne to všetko robil, plakali sme... Ale on obrátil oči k nám a povedal: už som odslúžil prvú sv. omšu, rozdávať obrázky... Bože, už idem... odpusťte bratia... mama... bratu...

Oči vytreštil... ústa otvoril... dych sa zosilnil... o chvíľu dostavily sa chrapoty...

Dali sme mu do ruky kríž. Silno ho stisnul, pozrel naň a usmial sa... zažatú sviečku už nevidel. Oči zatvoril, ruky mu bezvládne klesly... ešte jeden pohľad a jeho čistá, nevinná duša opustila vedenie a vznášala sa k nebesiam... Telo ztuhlo, len malý úsmev na tvári zostal... hádam dával požehnanie...

V tichej izbičke bratia sa modlili za dušu zomrelého, o chvíľu zanútili Salve Regina...

V malej izbietke leží v truhle mladý primiciant, kvety, svičky, vence ho obklopujú ...

Družičky, rodina a bratia v bielych superkách odprevádzajú ho na primicie do nebies.

I sama príroda sa těšila ... zvony príjemne hlaholily sviatočnú melodiou ...

Velebná pieseň Miserere mei ... vznáša sa tichým, plačlivým cinto-
rínom ... údery na truhlu volajú posledné s Bohom!

Cyrlometodějská hlídka.

Iz obrjada Vostočnaho-Liturgii Grečesky.

Vo Cerkvi katolíčeskoj sut dva holovny obrjadi: vostočny-grečesky a zapadny-latinsky. Obrjad oboznačujet vid, formu bohosluženia. Tut prinadležat vsi ustanovenia, ot Cerkvi peredani a ustroeni bohoslužby. Tut prinadležat: jazyk cerkovný, spív cerkovný svjata i vsjo čto tisno spojeno s bohoslužbami, vysluhovaním tainstv-svjatostej a blahoslovenij.

Točny pravila vseho obrjada vostočnaho soderžat: 1. Liturgičny knihy 2. Rišenja Congregatii obrjadov respektive u nás Vostočna Congregatia 3. Pravo obyčnoe. Niskol'ko knich vadi poznatja jich spon-meme: 1. Apostol. 2. Evanhelie. 3. Liturgicon (Služebnik). 4. Minea (bohoslužby na misjac). 5. Oktoich (Osmohlasnik). 6. Tridion (bohoslužby v posti i v času paschi) 7. Euchologion (Trebnik dl'a razny vysluživanie tainstv i blahoslovenij). 8. Časoslov (Horologion). 9. Typicon (Pravila obrjada Rubrica) i pročii.

Vostočny obrjad majet svojich velikych osnovatelej mužoch, majet svoju literaturu.

Taky veliky muži: Sv. Justin (†167), Sv. Tertulian, Sv. Kyprian, (†258), Sv. Kyril Jerusalimský (†386), Sv. Vasilij Velikij (†379), Sv. Joan Zlatoustij (†407), Sv. Ivan Damasan, Sv. Theofan a pročii. Sii abo opisali, abo sočinili obrjadi. Pisali po grečesky. Iz tych mnoho perevedeno na cerkovno slavjansky jazyk. Tak vsi hori spomjanuti knihy perevedeny Cyrillom a Methodejom slavjanskyma apostolami a jich naslednikami na cerkovno-staroslavjansky jazyk. Vo ciloj Rossii nesojedinenny, na Ukraini i u nás Rusinov sej jazyk upotreblajetsja v bohoslužbach.

Ne budu teper hovoriti o cilom obrjadi, vid' to materia neizčerpa-jemaja. Ne budu hovoriti o cerkvach, o jazykach, o spívu, o svjata atd., tol'ko samoe bohosluženie korotko spomnu a sredotočie bohosluženia; Liturgiu choču s Vami poznamiti.

Bohosluženie rozdilisja u nas vostočnych na ročnoe, sedmičnoe a dneвноe bohosluženie abo pravilo. Pravilo to samoe značit rjad

bohoslužby, cilioe bohosluženie, ktoroe ot svjatykh otcov vo imeni Cerkvi i v Cerkvi soveršajetsja.

Ciloročnoe pravilo sostoit iz bohosluženij ročnych svjatykh.

Tyždenoe, ili sedmičnoe bohosluženie sostoit iz bohosluženij ciloho tyždňa. Tak nedil'a jest posvjaščena pamjati voskresenia Christovaho. Ponedilok posvjaščen jest proslavleniu bezplotnych sil anhelov. Vtorok proslavl'ajet Cerkov prorokov v osobenosti Sv. Joanna Predteči (Krestitel'a). V seredu načalisjo strasti Christa, pro to vospominajet Cerkov seho dňa strasti Christa i Prečistu Divu Mariu. V četver pamjat vsykh Apostolov a jich naslidnikov svjatitelej v lici Sv. O. Nikolaja čudotvorca. V pjatok posvjaščen strastam Christa. V subotu vospominajet Cerkov soveršenie vseho sotvorenja, sčastlivy spokoj čto čekajet nas vo vičnosti; proto predstavljajet vsykh svjatykh uhodnikov Božejch. Razom i na usopši vospomnet Cerkov.

Dnevnoe bohosluženie sostoit iz 9 častej. Cerkovny den s večerneju počinajetsja proto tak sledujut sii časti: 1. Večernja, 2. Povečerie, 3. Polunočnica, 4. Utreňa, 5. Čas I., 6. Čas III., 7. Čas VI., 8. Čas IX. Soveršenie vsykh bohosluženij jest Liturgia jesli nekončitsja to misto liturgii jest 9. Obidnica.

My tol'ko liturgijeju budem zanimatisja. Slovo liturgia slovo grečeskoe proischodit iz slov „Leiton” „Ergon” značit javnoe bohosluženie a v usšom smyslu bezkrovnaja žertva novaho zavita. — Liturgia jest holovnoe sredotočie vseho života, dviženja cerkovnaho.

Na Vostoku byli i suť raznia liturgii. Naš tol'ko grečesky obrjad interesujet a tut holovny liturgii 3 suť. 1. Liturgia Sv. Vasilija Velikaho. 2. Liturgia Sv. Joanna Zlatoustaho 3. V širšim smyslu liturgia Prždeosvjaščenykh Darov sočinena ot papi rimskaho Grigorija Dvoeslova.

Korotko o tych liturgiach.

I. Liturgia sv. Vasilija Velikaho. Už imňa ukazujet čto sočinitel' Sv. Vasilij Veliky. Pered siju liturgijeju končili liturgiu Sv. Jakoba ot apoštola Jakoba sostavlena byla. Duže dolka byla i proto Sv. Vasilij V. s nej essencialni časty i na dale ostavil a menej važny vilišil pere-minil i tak sostavil svoju liturgiju. Poneže i jeho liturgija časom dolhoju stalasja skorotil ju sv. Joan Zlatoust. Liturgia Sv. Vasilija V. teper tol'ko 10 raz končitsja. Imenno v navečerie roždestva Christovaho i Bohojavlenija (Epifania), v den sv. Vasilija V. (januar 1.) v vsi nedili velikaho posta sizjatiem cvitnoj nedili a v četver i v subotu strašnoj sedmici. Poneže tol'ko v jerejskykh molitvach raziustvujet ot liturgii Sv. Joanna Zlatoustaho proto naraz razbirajem sii liturgii.

(Pokrač.)

Z našich seminářů.

Bohoslovci ve školním roce 1928 – 29.

	I. roč.		II. roč.		III. roč.		IV. roč.		V. roč.		Celkem			Loni
	Čechů	Němců	Čechů	Němců	Čechů	Němců	Čechů	Němců	Čechů	Němců	Čechů	Němců	Všech	Všech
Brno	28	4	17	3	9	4	9	2	–	–	63	13	76	63
České Budějovice	4	2	5	2	4	–	–	1	–	–	13	5	18	18
Hradec Králové	4	2	3	1	5	4	4	4	4	4	20	15	35	31
Litoměřice	1	7	1	8	–	9	–	9	–	6	2	39	41	48
Olomouc	38	8	33	17	27	9	19	11	–	–	117	45	162	143
Praha	5	5	6	12	–	–	6	10	9	4	26	31	57	58
Vidnava	1	3	–	4	1	5	–	5	–	–	2	17	19	22
											243	165	408	383

Bohoslovci na Slovensku a Podkarpatské Rusi.

	I. roč.		II. roč.		III. roč.		IV. roč.		V. roč.		Celkem			Loni
	Slováků	Maďarů	Slováků	Maďarů	Slováků	Maďarů	Slováků	Maďarů	Slováků	Maďarů	Slováků	Maďarů	Všech	Všech
Báňská Bystrice	3	–	3	–	3	–	6	–	–	–	15	–	15	18
Košice	3	5	5	2	1	3	1	1	5	2	15	13	28	19
Nitra	8	–	2	–	5	–	4	–	–	–	18	–	18	21
Trnava	15	6	7	5	4	10	4	7	3	2	33	30	63	56
Rožnava	1	2	–	–	–	5	–	–	2	3	3	10	13	14
Spišská Kapitola	8	–	5	–	9	–	8	–	3	–	27	–	33	28
Prešov	10	–	12	–	9	–	7	–	–	–	–	–	38	39
Užhorod	15	–	13	–	10	–	8	–	–	–	–	–	46	36
											111	53	254	231

Poznámky ke statistice.

Brno: Do počtu bohosl. jest započítáno 7 real., nezapoč. 1 euchar.

České Budějovice: V celkovém počtu nejsou započítáni 3 bohoslovci, kteří vykonávají činnou službu vojenskou, 4 řeholníci C. F. Ss. S. a 1 bohosl. studující v Římě.

Hradec Králové: Započítáni nejsou 4 bohoslovci čeští a 1 Němec, kteří studují v Římě.

Litoměřice: K celkovému počtu nutno připočísti 3 bohosl., kteří jsou na vojně, 9 bohosl. studujících v cizině (Řím, Innsbruck) a 2 řeholníky (O. Praem., C. S. Mich.).

Olomouc: Do počtu bohosl. jsou započítáni 3 realisté. Ve statistice nejsou započítáni 4 Rusíni, 3 Slováci a bohosl., kteří vykonávají službu vojenskou.

Praha: Na české fakultě kromě uvedených studuje ještě 6 Rusínů, 4 Slováci, 2 Maďari, 5 jiných posluchačů a 22 řeholníků (13 františkánů, 6 křížovníků, 2 benediktini a 1 praemonstrát). Mimo to 2 čeští bohoslovci jsou na vojně a 2 studují v Římě. Na německé fakultě mimo uvedené studují ještě 3 jiní posluchači, 36 řeholníků (7 františkánů, 6 cisterc., 6 benedikt., 6 augustiniánů, 4 křížovníci, 3 praem., 2 redemptoristé, 1 z řádu Malt. rytířů a 1 kapucín). Mimo to 2 němečtí bohoslovci studují v Římě.

Vidnava: Na ústavě studuje ještě 9 Poláků.

Báňská Bystrice: Do statistiky není započítán 1 bohoslovec, který studuje v Praze.

Košice: Do statistiky nejsou započítáni 3 bohoslovci, kteří jsou na vojně.

Nitra: Do celkového počtu nejsou započítáni 2 bohoslovci, kteří vykonávají službu vojenskou a 8 bohoslovců, kteří studují v cizině.

Trnava: V cizině studuje 10 bohoslovců.

Rožnava: Ve Vídni a Innsbrucku studují 4 bohoslovci.

Spíšská Kapitola: Do statistiky nejsou započítáni 4 bohoslovci, kteří studují v Římě a Innsbrucku.

Prešov: Mimo uvedené jsou v Olomouci 4 bohosl., v Praze 3 bohoslovci a v Římě 1 bohosl.

Užhorod: V celkovém počtu není započítáno 12 bohoslovců, kteří studují v Praze, ve Strassburku a v Římě.

a. —

Zpráva o sjezdu bohoslovců na Velehradě 1928.

Jako jiná léta, tak i letos sjeli se bohoslovci z Čech a Moravy ve dnech 18. — 20. července na posvátný Velehrad, aby zde přehlédlí vykonanou práci za uplynulý rok a zároveň vyprosili si nového požehnání pro další práci.

Sjezd lišil se ode všech předcházejících, čistě bohosloveckých, tím, že byl spojen s kursem o katol. akci a doplněn samostatnou pracovní konferencí bohoslovců. Jako obvykle před zahájením vlastního sjezdu

shromáždili se účastníci u Cyrilky a odtud v průvodu, jemuž vyšel vstříc rektor papežské koleje T. J., za zpěvu písně „Svatý Velehrad už září“ odebrali se do basiliky. V krátké uvítací promluvě P. Rybák T. J. zdůraznil, že bohoslovec dnešní doby musí býti vyzbrojen náležitým vzděláním teoretickým, spojeným s pevným charakterem a s láskou k duším v budoucnosti sobě svěřeným. K tomu se musí nezbytně ještě družiti poslušnost k představeným a dětinná oddanost ke sv. Otci. Vzorem všem budiž nejbl. Panna Maria a svatí bratři solunští Cyril a Metoděj. — Následovalo „Veni sancte“ a pobožnost zakončena sv. požehnáním.

Vlastní sjezd byl zahájen večer ve Stojanově kratším proslovem předsedy literární jednoty olomoucké, ctp. Schneveisem, po kterém bylo zvoleno čestné předsednictvo sjezdu s ndp. prelátém dr. Hejčlem v čele. Po večeri vykonána pobožnost u hrobu arcibiskupa dr. A. C. Stojana s promluvou dp. Vrány, novosvěcence z Olomouce. Smuteční sbory zazpívali olomoučtí bohoslovci. Druhého dne po kázání dp. dra K. Žúrka O. Praem. přistoupili bohoslovci při slavné mši sv., kterou sloužil dp. Vrána z Olomouce za asistence P. Meixnera z Brna a vlp. Mejsnara z Hradce Králové, společně se studenty, kteří právě dokončili exercicie, ke sv. přijímání. Po celý den pak zúčastnili se bohoslovci přednášek o katol. akci, které zařazeny byly do programu sjezdu bohosloveckého. Promluvili: I. P. Al. Štork T. J.: „Obraz soustavné práce ve farnosti,” II. Dr. B. Vašek: „Koncentrace a propagace katol. spolkového života ve farnosti,” III. P. Al. Štork: „Soustavný apoštolát tisku ve farnosti,” IV. Alfons Glos: „Soustavná péče o školní mládež ve farnosti,” V. Dr. B. Vašek: „Soustavná péče o dorost mužský i ženský ve farnosti.” Hlavní myšlenka všech přednášek dá se vyjádřiti slovy: *suprema lex — cura animarum.* —

Večer uspořádána byla pěvecko-hudební akademie, jejíž program vyplnili bohoslovci olomoučtí a brněnští. — Vlastní jednání bohoslov. zahájeno v pátek 20. července kázáním a mší sv. dp. Vašicy z Olomouce. Na to ve slovanském sále zahájil ndp. prelát dr. Hejčl pracovní konferenci čsl. bohoslovců. Po zapění chorálu svatováclavského byly přečteny pozdravné telegramy J. M. ndp. arcibiskupa Prečana, J. M. ndp. biskupa Kupky, p. předsedy senátu dr. Hrubana, vldp. spirituála dr. Cinka a vldp. Skoupého, regenta brněnského alumnátu, a všem odeslány děkovné přípisy. — Za polské bohoslovce pozdravil sjezd dp. A. Pawlovski z Varšavy, který zdůraznil vzájemnost česko - polskou. Ctp. Petr Mejsnar tlumočil pozdrav bohosl. jednoty v Hradci Králové a ctp. Beneš vyřídil pozdrav J. M. ndp. biskupa hradeckého dr. Kašpara, kterému poslán děkovný telegram. Pozdrav pražské jednoty tlumočil předseda ctp. Lad. Sinkmajer, který zároveň zdůraznil význam a důležitost příštího bohosl. sjezdu v Praze, v rámci oslav svatováclavských. Za brněnskou „Ruži Sušilovu“ pozdravil sjezd ctp. Frant. Drábek, předseda a redaktor „Musea.” S pozdravem spojil stručný referát o činnosti a životě moravského buditele Fr. Sušila, jehož 60ti leté výročí letos připadá. Sušil pro svou neúnavnou práci na poli národním a náboženském, pro svou lásku ke Kristu, církvi a vlasti, budiž vzorem všem

bohoslovcům. — Potom kol. O. Svojl tlumočil pozdrav Ú. K. S. Čs. a zdůraznil důležitost spolupráce bohoslovců s akademiky - laiky.

Referát vyhrazený Svazu rim. a gr. katol. bohosl. odpadl, poněvadž Slováci delegáta na sjezd neposlali. — Jako další bod programu pracovní konference byla přednáška ctp. J. Kunovského z Olomouce: „Studentstvo naše naděje, kterou za onemocnělého referenta přečetl ctp. A. Talandy, jednatel olomoucké jednoty. Osou celé přednášky byla myšlenka: jest třeba věnovati co největší pozornost studentstvu a zřizovat pomocné kursy pro ně, poněvadž jedině z řádně vybudovaného hnutí studentského vyrostne církev laická inteligence, dnes jí namnoze odcizená. — Přednáška vyvolala živou debatu, která byla přerušena pozdravem vldp. dra Kl. Žúrka O. Praem. a vldp. Dokoupila, faráře z Kvasic, kteří zdůraznili důležitost radosti, veselí a idealismu v kněžském životě. Po těchto pozdravech pokračováno v debatě, do níž zasáhl dp. Vrána a mluvil o důležitosti studentských exercií. Ctp. Schneweis přimlouval se za to, aby se ve spolcích stud. pěstoval co nejvíce zpěv. Ctp. Drábek doporučil rozšířiti mezi studenty co nejvíce české misálky. Dp. Pawlovski zmínil se o tom, jak zaměstnati studenty v kroužcích. Nato debata přerušena příchodem J. M. ndp. svět. biskupa Stavěla, který byv přivítán bouřlivým potleskem, v krátkém pozdravu zdůraznil, že každý bohoslovec, odcházející do života, musí býti vyzbrojen vědecky, ale zároveň ozdoben hlubokou a živou vírou. Po projevu J. M. ndp. biskupa Stavěla pozdravil sjezd ndp. kapitolní děkan Bařinka z Kroměříže, který nabádal všechny přítomné, aby nadšení a idealismus na Velehradě načerpaný provázel každého po celý rok do příštího sjezdu a pak do celého kněžského života. Nato opět pokračováno v debatě. Ctp. Buš zdůraznil veliký význam exercičního fondu v jednotlivých stud. sdruženích. Brněnský spirituál P. Kopal mluvil o naprosté nutnosti řádného duchovního života pro každého bohoslovce, má-li tento jíti životem šťastně a statečně. — Za slovenské bohoslovce, kteří se sjezdu nezúčastnili, pronesl pozdrav vldp. kanovník Šrobár z Bratislavy.

V posledním referátě ctp. Boukala z Prahy („O sjezdě slovanských bohoslovců v mileniu svatováclavském v Praze“) byl načrtnut program slavností svatováclavských. V debatě, která se po referátu rozpředla, obrácena byla pozornost k tomu, zda by bylo shodnější konati sjezd u příležitosti slavností orelských nebo při oficiálních oslavách v září. Rozhodnutí odloženo, poněvadž bude nejprve nutno informovati se o zahraniční účasti bohoslovců a v případě, že by se sjezd měl konati v rámci svatováclavských dnů orelských bude nutno požádati nejd. episkopát o dovolení přeložiti svěcení na kněžství a ukončiti dříve škol. rok na teolog. ústavech. — Technickým vedením sjezdu pověřena byla lit. jednota pražských bohoslovců a olomoucká lit. jednota vypracuje rámcový program sjezdu.

Sjezdové jednání zakončeno njdp. prelátem dr. Hejčlem a účastníci se odebrali do kaple ve Stojanově, kde společně s účastníky kursu o katol. akci byli přítomni sv. požehnání, které měl J. M. ndp. biskup Stavěl a slavným Te Deum zakončili zdařilý sjezd.

Novinkou při letošním sjezdu byla pracovní konference bohoslov-

ců, jediná to vlastně čistě bohoslovecká část letošního sjezdu. Doufáme, že do příštího sjezdu bude opět zařazena podobná pracovní konference, poněvadž může přinést mnoho nových a časových námětů, zvláště na příštím sjezdu v Praze, který bude sjezdem všech slovanských bohoslovců. Doufám také, že pražský sjezd utuží dosavadní přátelské styky mezi všemi slovanskými bohoslovci a že si zde podáme ruce ke svorné a obětavé práci s kol. Slováky, jejichž neúčast na letošním sjezdu jsme těžce nesli. Kéž sv. Václav vyprosí nám hodně svaté lásky k další práci.

— a.

Sjezd Svazu slov. a podkarp. rimsko a grecko-katolických bohoslovců v Žilině.

V Žilině sešlo se přes 130 slovenských bohoslovců, aby utvořili a postavili na právní podklad svůj Sváz. Katolická Žilina přijala je s otevřenou náručí. Byli jejími hosty po celé sněmování, technicky dobře připravené. I řečníci byli vhodně voleni a již svým jménem ručili za zdar nedělního dopoledne, jež bylo určeno přednáškám o nábožensko-asketickém poučení. — Program jednání (rozvržený na dva dny) byl až příliš obsáhlý, než aby mohl býti řádně projednán, hlavně pak otázky, týkající se ideového podkladu Svazu, byly příliš rychle odbyty.

Sjezd počal vzýváním Ducha sv. ve farním chrámu žilinském. Nato byl zahájen v místnostech Katolického domu dosavadním předsedou Svazu dp. Malošem, jenž v úvodních slovech snažil se naznačiti úkol Svazu a důvody, jež vedly k jeho založení.

Mezi pronesenými pozdravy sluší jmenovati pozdravné přípisů slov. episkopátu, pozdrav p. opata Ružičky, faráře a zástupce města Žiliny, dp. kvardiána františkánského kláštera, profesorů teologických ústavů slovenských, zástupce U. K. Š. S. a předsedů jednotlivých literárních jednot českých, kteří přijeli v čele 20ti členné delegace bohoslovců českých přímo ze sjezdu velehradského, z místa všem Čechům drahého a posvěceného více než 50letou tradicí bohosloveckých sjezdů. Chtěli tak naznačiti, že žilinský sjezd nemá býti přerušením této tradice.

V jednání bylo pokračováno v neděli 22. července po slav. bohoslužbách, které sloužil ndp. biskup Vojašák. Jemu připadla též první přednáška na téma „V jednotě síla“. Vyjímáme několik myšlenek. Pan biskup mezi jiným pravil: „Nemohu nevzpomenouti sjezdů velehradských, kam v době, když ještě úpěla duše Slovenska pod cizí knutou, chodili jsme slovenští bohoslovci čerpati sílu, nadšení a odvahu. Od jedné Cyrilky chodili jsme do druhé královské kaple s hrobem Antonína Cyrila. Zde čerpali jsme právě nadšení apoštolátní. — Sváz má býti takovým pramenem unijního apoštolátu. Zárukou vnitřní síly. Ne v rozdvojení, ale v jednotě jest síla. Kéž jest Sváz počátkem vytvoření jednotné klerikální (od klerus) fronty slovanské.“ — Tot několik myšlenek z řeči p. biskupa, kterými dal Svazu náplň a odůvodnění. Po ní následovaly řeči na téma „Eucharistie a bohoslovec“ a „Důležitost asketické výchovy“, jež pronesli dpp. Dr. Šimačík a Dr. Hujša. Mezi jejich řečí dostavili se zemský prezident slovenský dr.

Drobný a prof. dr. Kolísek. Oba byli uvítáni srdečným potleskem. Po společném obědě, kde se ještě blíže poznali čeští a slovenští bohoslovci, následovala prohlídka Žiliny.

Pondělí věnováno pracovní konferenci a projednávání stanov. Než zde musíme něco podotknouti. Jakkoliv Sváz pokoušel se mítí jakési odůvodnění své existence, přece však hned u samých vedoucích neprojevovala se určitá jasnost programu. Svědčilo o tom několik návrhů názvu „Svázu“ a okolnost, že se na sjezd dostavili v plném počtu Maďari a Němci.

Bohu díky uhájil si Sváz ráz čistě slovenský a slovanský. Projednávány pak stanovy a jiné stavovské otázky, jednáno o poměru k „Museu“ a českým jednotám vůbec. Jednání však uvázlo na mrtvém bodě pro nedostatek času. Sváz odmítl oficiální spolupráci s českými jednotami, jakožto prý jednotkami právně níže postavenými. Slíbena však součinnost neoficiální a soukromá, s čímž se prozatím česká delegace spokojila. I zde byl patrný vliv Ú. K. Š. S. a právě tento vliv byl příčinou, proč chtěla Rúže Sušilova na valné hromadě Ú. K. Š. Čs. v Brně dohodu s Ústrediem.

Když kol. Šinkmajer z Prahy zval slovenské kolegy do Prahy, slíbili hlučně účast. Přes to však zůstala řada otázek nerozřešena. — Přejeme Svázu k jeho práci hojně zdaru a Božího požehnání. Kéž pracuje k upevnění svých členů a dobra celého slovenského kmene a krajiny. Jménem české delegace děkujeme za milé přijetí v Žilině všem, zvláště p. opatovi Růžičkovi.

Všem bohoslovcům slovenským a rusínským, milým klerikům ř. sv. Františka v Žilině, posíláme srdečný pozdrav a těšíme se na počatou a slíbenou součinnost.

B — S.

Vldp. Msgre K. Štellovi a Dr. Fr. Krusovi
S. J., býv. představeným v arc. semináři
v Praze.

Letošního roku staly se dosti značné změny ve vldp. představenstvu arc. semináře v Praze. Odešel odtud dosavadní velmi oblíbený vldp. ředitel Msgre K. Štella, byv jmenován kanovníkem ve St. Boleslavi, a vldp. spirituál Dr. F. Krus S. J.

Msgre Štella působil v pražském semináři od r. 1919 nejprve jako spirituál, později od r. 1925 jako rektor. Byla v tom jistě vůle Boží, že právě vldp. kanovník stal se spirituálem v praž. semináři v bouřlivých a pro církev nebezpečných dobách popřevratových, aby zde vzdělával srdce mladých bohoslovců. Působil na ně jednak svým slovem, mnohem více však vlastním příkladem, jsa jim vzorem ve zbožnosti, skromnosti a pokoře. Svou milou a upřímnou povahou získal si srdce všech bohoslovců, jak českých, tak německých, kteří utíkali se k němu jako k otci, kdykoliv něčeho potřebovali.

I my mladší, kteří jsme měli Msgre Štella jako ředitele, mohli bychom mnoho vypravovati o jeho skromnosti, dobrotě, lásce a poroz-

umění pro naše přání a snahy. Zmíním se jen o jeho neobyčejném zájmu o rozkvět pražské Růže Sušilovy, kterou podporoval jak finančně, tak také morálně tím, že navštěvoval rád schůze, jež pořádala R. S., při nichž povzbuzoval, dával praktické pokyny a odstraňoval nedorozumění a spory, které někdy v R. S. vznikly. Zajímal se též o Museum a přičiňoval se o velký počet jeho odběratelů mezi pražskými bohoslovci, ba nemajetným sám je platil. Staral se též o to, abychom do Musea hojně psali, a měl nesmírnou radost z toho, bylo-li uveřejněno v Museu něco z Prahy.

Prozřetelností Boží byl poslán na jiné působiště, ale ani tam nezapomíná vldp. kanovník na své bývalé svěřence, jak patrně z dopisu, jež nám zaslal, v němž lituje, že se nemohl s námi osobně rozloučiti, děkuje nám za všechny důkazy lásky a důvěry, jež jsme mu prokazovali a slibuje nám, že bude prositi ve svých modlitbách P. Boha, aby všichni jeho bývalí svěřenci dosáhli vznešeného svého cíle a jednou jako dobří a horliví dělníci na vinici Páně požehnaně působili.

I my děkujeme vldp. kanovníku za veškeru jeho lásku, a přejeme mu, aby Pán Bůh v novém působišti dal mu hojnost zdraví a svého požehnání, by ještě dlouhá léta mohl působiti na vinici Páně k prospěchu církve a vlasti.

*

Vldp. spirituál Dr. Fr. Krus S. J. byl v praž. semináři od r. 1925. Tyto tři roky, v nichž v semináři působil, byly dobou úsilovné práce. Kromě povinností, jež na něho kladl úřad spirituála a jež svědomitě vykonával, věnoval se téžké apoštolské práci na pražské periferii. Velice často, skoro každý den vydal se jako misionář na apoštolskou cestu do jednotlivých míst pražské periferie, prohlédl si rychle vzrůstající čtvrti pražské a pohovořil si s tamnějšími obyvateli, z jejichž rozhovorů seznal, že by se víra v nich dala ještě podchytiti, bude-li brzy postaráno o kostel a kněze. Proto docházel aspoň jednou v měsíci do míst, kde byla nějaká kaplička, v níž se dala mše sv. sloužit. Někdy vzal někoho z nás s sebou, abychom poznali, jak vypadá moderní pastorec. Na veškerých místech podařilo se jeho přičiněním zakoupiti lacino, někde i zdarma dostati pozemek pro kostel. Též v seminárním kostele sv. Vojtěcha bylo viděti jeho apoštolskou práci, v níž rádi jsme mu pomáhali. Kéž milý Bůh nyní, kdy se jen věnuje pražské periferii, žehná jeho dílu!

*

Novým vldp. ředitelem byl jmenován dosavadní rektor koleje Arnošta z Pardubic vldp. Msgre Dr. Otto Stanovský a novým spirituálem ustanoven vldp. Antonín Stríž, farář v Novém Strašecí, známý literární pracovník.

K. N.

Zpráva o činnosti Osvaldovho literárneho krúžku slov. bohoslovcov v Trnave.

Činnosť v r. 1927-28 šla v smerniciach prehľbenia vnútorného života v krúžku.

Krúžok má 26 činných členov.

Schôdze: členská 1, vzdelávajúce 12, výborové 5; krúžok poriadal i 2 slávnostné schôdzky: 28. októbra súkromnú a tryznu na výročie úmrtia Fr. R. Osvalda.

Prednášky: 17 oboru teologického, 5 príležitostných, 2 sociologické, 2 literárne, 1 národopisná, 1 dejepisná, 1 ľudovýchovná.

Prednesených básní bolo 13. Spevokol krúžku dal 8 bodov.

Krúžok odoberá 20 časopisov.

Činnosť vnútornú zvýšili voľné prednášky, debaty, ktorých sa členstvo hojne zúčastňovalo.

Program debát posledných schôdz zaplňovala otázka ustanoviť sa majúceho Sväzu rím. a gr. katol. bohoslovcov. V interdiecezálnom a internacionálnom sjednotení bohoslovcov predvída členstvo fažkosti právne a administratívne a dáva plnú moc jednania delegátom a s napatím očakáva výsledok sjazdu bohoslovcov v Žiline.

Stefan Vachan. t. č. tajomník. *Vojtech Vermann,* t. č. predseda.

Zpráva o činnosti Spolku sv. Pavla apoštola v Spišskej Kapituli za spolkový rok 1927-28.

Cieľ, ktorý sme si vytýčili na začiatku roka, podarilo sa dosiahnuť a nádeje pričinením predsedu br. Makoša splnily sa nad očakávanie.

— Ako po iné roky, tak aj teraz prácu v spolku zahájili sme slávnostnou sv. Omšou za všetkých členov spolku. Krúžok mal 11 riadných shromaždení, 1 výborové, 1 záverečné a 1 akademiú vianočnú. Okruhlý počet prednášok bol: 25. Prednášky boli rázu filozofického, teologického a literárneho. Jednotlivé prednášky sledované boli u prítomných bratov s veľkým porozumením a častejšie vyvinula sa i čulá debata.

Na vianoce usporiadali sme slávnostnú akademiú, ktorá horlivosťou br. Šedu mala veľké úspechy.

Prácu v krúžku napomáhaly a osladzovaly tri jeho odbočky, a to: literárna s predsedníctvom br. Fr. Hadri-Drevenického, hudobná s predsedníctvom br. Štefana Schmidta a spevokol pod vedením br. Petra Makoša. — Literárna odbočka mala 10 členov. Prác zaslaných a uverejnených v časopisoch bolo 26. — Hudobná odbočka „Cecília“ usilovala sa tiež zadostučiniť svojmu cieľu. Ťažkosti, ako všade, vyskytly sa v tento rok, ktoré ale boli premožené zručnosťou br. Schmidta, v druhom polroku br. Zoleša a iných horlivých pracovníkov. K rozkvetu „Cecílie“ prispel peňažitou podporou náš mecén osv. pán biskup

Ján Vojštašák, ktorý týmto prejavom schválil činnosť bohoslovcov aj na hudebnom poli. – Spevokol spolku mal 23 riadných a 7 mimoriadnych členov. Vystupovali sme na biskupských Omšiach, pri liturgických výkonoch veľkonočného týždňa a na záverečnom shromaždení. Vďakou podľní sme br. Makošovi za jeho neúnavnú horlivosť a vytrvalosť vo všetkých prekážkach spevokolu. Máme nádej, že v budúcom škol. r. bude spev ešte lepšie organizovaný svolením diplomovaného specialistu v osobe br. Jozefa Mikušku.

Finančný stav bol tento: Príjmu bolo 2279-72 Kčs, výdavkov 1765 Kčs.

Knižnica sa nám zveľadila o 28 nových sväzkov. Objednané boli dve knihy; ostatné darované od dobrodincov spolku. V obehu bolo 300 kníh. Zasludou br. Slodička knižnica bola opravená, staré brožúrky boli zčiasťky odpredané, zčiasťky darované chudobnejším spolkom a nahradené novými, cennými spismi svetových autorov. Týmto celkový stav knižnice dosiahol 545 sväzkov. Spolok odoberá tieto časopisy: Posol B. Srdeca, Svätá Rodina, Eucharistia, Kráľ. sv. Rúženca, Serafínský Svet, Duchovný Pastier, Katolícke kázne, Katolícky Sokol, Hlasy z kat. Missií, Missijná príloha, Sborník prof. slovákov, Múzeum, Rozvoj, Tatranský Orol, Jednota, Jaro, Slovák a Čech.

Korešpondencia spolku bola čulá. Dopisovali sme s biskupskými úradmi na Slov. a Podk. R., s Maticou Slov., s ÚSKŠ., s lit. jednotami kat. bohoslovcov na Slov. a Morave, s farskými úradmi, Moysesom a inými ustanovizňami. Najnovšie nadviazali sme styky s lit. spolkami grécko-kat. bohoslovcov v Prešove a Užhorode.

Konečne na záverečnom shromaždení dňa 6. V. 1928 po vzdaní sa starého výboru, bol zvolený tento výbor: predseda br. Anton J. Glatz, V. roč., tajomník br. Aurel Mihaliak, IV. roč., pokladník br. Ján Slodička, V. roč., zapisovateľ I. br. Ján Harkabúzik, III. roč., zapisovateľ II. br. Michal Faltin, II. roč., knihovník I. br. Jozef Vojštaš, IV. roč., knihovník II. br. Pavel Matis II. roč., posudzovateľ I. br. Ján Slodička, posudzovateľ II. br. Augustín Fr. Novajovský, IV. roč.

Aurel Ján Mihaliak, tajomník.

Anton J. Glatz, predseda.

Rozhledy.

Růži Sušilově v Brně.

Ctihodní pánové, kdybych mlčel, mohlo by se zdát, že nemám srdce, anebo že Vámi pohrdám. Nemohu Vás nechat v těchto domněnkách, nechtěje býti nepravdivý a nespravedlivý. Měl jsem a mám radost z Vašeho blahopřání k mé padesátce.

Dovolíte, abych Vám při této příležitosti řekl nějaké slovíčko?

Jenom dvě cesty má katolický kněz na vybranou: býti buď hrdinou, anebo zbabělcem.

Jste a budete obětovaní, ale má-li národ býti zachráněn, někdo se obětovat musí a to je ten, kdo má lásku a kdo je tak osvícen, že na sebe vztahuje slovo: expedit vobis, ut unus moriatur pro populo (Joan. XI, 50). Nemá-li Sodoma zahynout, někdo musí být spravedlivý, někdo musí žít pro chudé, nemocné, smutné, okrádané: někdo v boji a utrpení musí nalézati radost.

Jste krásní a nevíte o tom, poněvadž zápasíte a nemáte kdy se zastavit. Ale i když se zastavíte a budete odpočívat, ať odpočíváte jako blaničtí rytíři a ne jako obyčejní lidé. Nedejte se másti slovy a vezte, že (na rozdíl od protestantských pastorů) cílem veškeré Vaší pastorace má být: vésti lidi ke *stolu Páně*, k živému, přítomnému Spasiteli! Ale to budete dělat ne tak slovy jako srdcem! Jenom skutečný oheň zapaluje a stěžuje-li si kněz na své farníky, neví chudinka, že tím kárá a hanobí sebe. Chcete-li padnout do pasti Dáblovy, stěžujte si lidem. Budete-li se chtít kněžstvím obohatit, hořící věnce prokletí padnou na Vaši rakev, ale budete-li stůj co stůj vyhledávat svatou chudobu, lidé Vás zaspou dary a Bůh Vám vždy pomůže tempore opportuno. Jako květiny na slunce, tak duše čekají ve své smutné zemi na svatého kněze. Běda, příliš vznešený, příliš veliký a těžký úkol jest nám uložen: stát se svatými. Ale nejhorší ze všeho, co nás může potkati – pamatujme si to! – jest: státi se *prostředními*!

Potřebuji Vaší modlitby! –

V Tasově Na Vše Svaté 1928.

Jakub Deml.

Padesátiny velkého unionisty.

Věhlasný učenec slovinský, prelát dr. František Grivec, jeden z předních znalců otázky cyrilometodějské a jeden z nejvýznačnějších pracovníků na poli unionistickém, dožil se letos 19. října padesátin. Vztahy tohoto vědce k našemu národu, našim dějinám a také k našemu bohosloveckému časopisu „Museu“ – „Museum“ vlastně po prvé představilo jeho jméno světu – jsou tak úzké a tak přátelsky posvátné, že nemůžeme jich nevzpomenout i v den Grivcových abrahamovin.

Dr. František Grivec narodil se 19. října roku 1878 v malé obci Ajdovci na slovinském Dolensku. Gymnasium studoval v Novém Městě a v Lublani, bohosloví na universitě v Innsbrucku. Na kněze byl vysvěcen r. 1901 a již r. 1905 dosáhl doktorátu theologie. R. 1907 začal přednášeti filosofii a fundamentální teologii v Lublani. Po převratě r. 1919 byl dr. Grivec pozván do Záhřebu, aby tam převzal na bohoslovecké fakultě stolicí východního bohosloví. Ale už roku následujícího byl jmenován řádným profesorem základního bohosloví na theologické fakultě nově zřízené university v Lublani, kde až dodnes blahodárně působí.

Slovanské, zejména východní otázky zajímaly jej už jako bohoslovce a proto se také naučil všem slovanským jazykům. Pro nás je zajímavým a jaksi historicky památným, že Grivec na veřejnost debutoval v našem časopise bohosloveckém, „Museu“, článkem „Idea cyrilometodějská“. Od té doby dr. Grivec neustále prohluboval svá studia křesťanského východu a výsledky svého vědeckého badání

uveřejňoval jednak v článcích ve slovinských časopisech, jednak v původních pracích vědeckých. Z jeho děl nejvýznačnější jsou „Východní církevní otázka“ (mariborský „Voditelj“ 1909), „Pravověrnost sv. Cyrila a Metoda“ („Bogoslovni vestnik“ 1921), „Církevní prvenství a jednota podle byzantského názírání“ (téhož roku), „Prameny Cyrill - Methodovy theologie“ („Slavia“ II., 1923 - 24). K jubileu svatocyrilskému vydal dr. Grivec nejlepší životopis našich věrozvěstů pod názvem: „Apoštolové slovanští sv. Cyril a Metoděj“, jenž vyšel též v českém a německém překladě.

Mimo práci vědeckou věnoval své síly šíření apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje nejen v diecési lublaňské, ale v celé Jugoslavii; jeho zásluhou také Apoštolát, který světovou válkou mnoho utrpěl, po válce znovu byl zveleben a povznesen, takže se vrací do stavu předválečného. Dr. Grivec dovedl se zdarem Apoštolát CM popularisovat tiskem – vydával lidové brožury, ročenky, („Kraljevstvo Božje pod Jutrovem“), modlitební knížky a j. Jeho láskou k Apoštolátu a k dílu našich slovanských apoštolů vůbec vysvětlujeme si, že dr. Grivec je jedním z hlavních a nejčilejších organisátorů velehradských sjezdů unionistických. Jeho iniciativou také účastníci loňské jugoslavské pouti navštívili Slovensko, Velehrad a Prahu.

Když jsme při letošním zájezdu k bratrským jednotám bohosloveckým na jihu navštívili dr. Frant. Grivce v jeho pracovně, byl velmi potěšen a dojat, že může mluvit s českými bohoslovci o milém Velehradě, o našem Apoštolátě a zvláště velmi živě se zajímal o příští slavnosti svatováclavské v Praze. Radostné „Do vidjenja u Prahe!“ nás provázelo při loučení s tím velikým člověkem a svatým knězem. Byli jsme všichni dojati.

V den jeho abrahámovin připojujeme se i my, čeští bohoslovci, k řadě jeho přátel a ctitelů s vroucím želáním hojně zdraví, síly a Božího požehnání k další práci pro ideu cyrilometodějskou. Živio! Ad multos annos! Ch.

K svatojanskému jubileu.

Rok 1929 je rokem velkých jubileí. Benediktini celého světa budou vzpomínat založení Monte Cassina před 1400 lety; národ československý se bude shromažďovati kolem patrona a knížete svého, který před 1000 roky padl pod rukama nabitých vrahů za to, že moudře a spravedlivě vládl a šířil světlo evangelia; a třetí jubileum, kterému se blížíme, týká se rovněž naší vlasti: bude tomu 200 let od té doby, kdy blahoslavený Jan z Nepomuku byl neomylným úřadem církevním slavně kanonisován. A právě na toto výročí chci alespoň krátce upozorniti.

Co tu bylo jásotu, když došla do Čech zpráva, že sv. Jan Nep. byl povýšen na oltář. A jásot nemizel, ba ještě vzrostl po 50, po 100 a konečně po 150 letech. Zejména oslavy r. 1879 vyzněly mohutně. Kardinál Bedřich Schwarzenberg a vlastenecký biskup českobudějovický Valerian Jirsík vydali zvláštní pastýřské listy. Na jejich výzvu putovaly zástupy věřících ke hrobu sv. Jana do Prahy a ke kolébce téhož do Nepomuka. Tam každé neděle v květnu a červnu byla sloužena některým církevním hodnostářem pontifikální mše sv. Kázání převzali nejlepší čeští kazatelé. Zelenohorská pamětní kniha (a její překlad Chronik von Grünberg) zmiňuje se krátce, ale výstižně o nadšení, které panovalo v kraji.

Příštího roku mají se konati podobné oslavy. Již dříve ustavilo se zvláštní komitě pro opravu a výzdobu nepomuckých kostelů. V jeho čele stojí neúnavný děkan Jan Strnad. Jeho zásluhou vykonán již veliký kus práce. Přál bych si, aby mohl opět přivést celý český národ k tupenému světcí a pomocí něho k Eucharistickému

Králi. Proto také mají býti slavnosti svatojanské zakončeny eucharistickým průvodem po nádherném svahu Zelené Hory na svátek Božího těla.

Bylo by opravdu slušno a spravedливо, aby sv. Jana uctili všichni lidé dobré vůle, aby mu aspoň poněkud vynahradili urážky posledního desetiletí, aby (a to se týká celého národa – nejen katolíků) mu projevíli vděčnost, přiměřenou jeho národnímu významu. Chci to kratince vysvětliti: Byl čas, jak praví básník Boleslav Jablonský, kdy jméno Čechů bylo ctěno v celé Evropě, ale – ten čas minul. Čechové zamítli katolickou orientaci, vztyčili heslo odboje proti západnímu křesťanství a následek? Jméno české upadlo v nenávisť u cizinců a v potupu. Na naši vlast pohlíželi jako na zemi kacírství. Mnohým se zdálo, že i stromy – je to svědectví Balbínovo – ba i listí stromů volá ohavně: rebelie, rebelie! – Až najednou povstal velikán, který našemu národu, abych tak řekl, napravil reputaci. Čechové měli nového světce. Byl jím sv. Jan z Pomuka. Pohrdavý úsměšek zmizel se rtů ciziny. Ale stalo se ještě více. Jako za dnešních dnů šíří se úcta sv. Terezie Ježíškovy, tak před 200 lety katolický svět začal stavěti chrámy a sochy našemu sv. Janu. Snad to ocení mezi našimi nekatolíky aspoň ti, kteří vědí, co stojí zahraniční propaganda.

Jdu však ještě dále. Zdá se mi, že nejen naše vlast, nýbrž celé moderní lidstvo mělo by vzhlížeti k sv. Janu Nepomuckému s úctou, nehledíme-li ani k tomu, že je světce, t. j. zvláštním přítelem božím v nebesích (coniunctus cum Deo). Mám zde na mysli toto: sv. Jan je vzorem stálosti, věrnosti v úřadě a zastáncem svobody svědomí. Mnoho se mluví a píše o pevném charakteru a věrném plnění povinností. A kdo zaslouží tak velikého obdivu v ohledu tom, jako sv. Jan, jenž se nedal zlákat sliby a zastráhati treaty! Jeho napodobení by vyvedlo svět z bídy korupce. Přemnoho lidí oslavuje Giordana Bruna, Husa a jiné osobnosti, ježto v nich vidí mylně mučedníky za svobodu svědomí. Sv. Jan, který vytrpěl mučednickou smrt také proto, že nevyzradil zpovědního tajemství, je zajisté mučedníkem za svobodu svědomí par excellence. To vše jsou prvky, které ho činí blízkým současné době.

Končím poznámkou, týkající se speciálně nás bohoslovců. *Jakým způsobem oslavíme my sv. Jana?* Máme sice velké povinnosti k sv. Václavu, ale sv. Jana nemůžeme opomenouti.

Josef G. Kebrle.

VIII. sjezd německých bohoslovců v ČSR.

Na 120 německých bohoslovců a kněží z různých seminářů naší republiky – též z Vídně a Innsbrucku – zavítalo letošního roku o prázdninách do alumnátu brněnského, aby se účastnilo ve dnech 17.-20. července společného sjezdu. Bohatý program – spojený se značným nákladem finančním, bezplatným zaopatřením pozvaných – přichystali svým hostům němečtí bohoslovci diecése brněnské. Též čestný protektorát celého zasedání uvolil se převzít brněnský biskup Msgr. Dr. J. Kupka. První den sjezdu započat v 6 hod. večer slavnostním „Veni Sancte“ ve starobylém farním chrámě sv. Jakuba; v 8 hod. po družném stolování v alumnátním refektáři následoval ve velkém sále Německého domu prvotřídní koncert, na němž při dosti slabé návštěvě účinkovali komorní pěvec z Duisburgu K. Jung-Hoffmann a u klavíru Dr. J. Gorany, prof. konservatoře v Brně.

Příštího dne ve středu přikročeno hned k vlastním programu, jenž, zahrnut do 2 cyklů debat a přednášek, obíral se 1. dne výlučně otázkami literárními, 2.

dne problémy katolické akce. Ideovým podkladem 1. cyklu jevil se názor P. Fr. Muckermanna, že je nutno vyrovnati jistý nepoměr mezi vzděláním v dosavadních všech vědách, jež se dorostu kněžskému ve školách předkládají, a mezi znalostí současného písemnictví, jež dnes více než kdy jindy se stává zrcadlem své doby a nesmí bez nedozírných škod pro moderní pastoraci býti ignorováno. (Seelsorger, IV. 11. 6). Do jaké míry si má bohoslovec literatury všimati a jak při tom postupovati, obšírně vyložil v úvodní přednášce P. Gräupel, kooper. na jižní Moravě. Důležitost a upotřebitelnost literatury ve službách duchovní správy jednoduše a prakticky nastínil ředitel olomoucké „Charity“ prof. Schlössinger O. Praed., jenž podal ve svém referátě i pěkný přehled orientační o katolických nakladatelích, časopisech a nejnutnějších knihách, o nichž každý klerik má býti informován. Odpolední hodiny až do večera úplně zabralo téma „Kat. církev a moderní literatura“, jež s oslňující vervou velkoryse probral známý P. Muckermann z Münstru, vydavatel „Gralu“ a přední representant kat. literární vědy v Německu. Jasnými a namnoze i hodně originelními vývody odhalil všechny prameny, z nichž čerpá dnešní člověk své zvrácené názory o Bohu a církvi, odpor ke všem dogmatům a antipatii k autorům katolickým. Zvláště v sociálních a národně tendenčních spisech je církev nejdravěji napadána, i když zášť přímo proti osobnosti Kristově se vždy zjevného útoku neodvažuje. V tomto druhu nevěrecké literatury odkryl referent pro pozitivní naše náboženství nebezpečí větší, než v ostatní záplavě knih špatných po stránce mravní; ostatně názory jeho o svobodě uměleckého tvoření značně se liší od tradic u nás vžitých. Stejně překvapoval nadšením uchvácené posluchače dalšího dne též věhlasný berlínský farář *Dr. C. Sonnenschein* naprosto svéráznými a původními zásadami své apoštolské činnosti mezi velkoměstským proletariátem, ponejvíce socialistickým a nekatolickým, v jehož řadách získává svou jedinečnou methodou obětavé lásky neslýchaných úspěchů. Jeho dychtivě očekávané přednášce – nepřesně na programu nazvané „Der Beruf des Theologen an die moderne Welt“ – předcházela jadrná promluva populárního senátora P. K. Fritschera, gymn. prof. ze Svitav, na téma: „Kat. akce v ČSR.“, která přes úmorné vedro byla s účastí vyslechnuta.

Pro trvalou cenu uvedených referátů zasluhuje doporučení jejich chystané vydání tiskem, jež v dohledné době péčí německých kolegů v Brně bude obstaráno, a není proto třeba zde více o jich obsahu se šířiti. V rámci popsaného sjezdu uspořádána vkusně i výstava kat. knih a časopisů (z liter. krásné i odborné), k níž většina zastoupených něm. firem přispěla též poskytnutím značné slevy (až 25%/o!) pro všechny účastníky.

Zakončení sjezdu po děkovných bohoslužbách v kapli alumnátní zpestřeno společným automobilovým výletem do Mor. Krasu, takže většina pozvaných bohoslovců po prohlídce historických památností města a po návštěvě výstavy svorně doznávala, že tento největší dosud sjezd německých theologů právem je možno považovati též za nejzdařilejší. M. E.

Studentské katolické hnutí.

Načrtnouti práci a snahy ve hnutí katolického studentstva za uplynulý rok není tak snadné. Za uplynulý rok – míním tím časový rozdíl mezi sjezdy Pax Romana, na nichž vlastně teprve celá vykonaná práce včleňuje se do rámce všeobecného hnutí katolického studentstva a přibírá tak znak mezinárodnosti. Letošní rok byl

pro naše studentstvo velmi významný, neboť zároveň s ostatními kulturními institucemi vstupovalo do decenia národního osvobození, v němž mělo ukázati, zda skutečně zaslouží si právo na další vývoj, či jako suchá, neplodná a tudíž i zbytečná větev má odpadnouti s národního stromu a přenechati místo životnější složce národní. Ale hnutí katolického studentstva v naší republice nejen že prokázalo svou oprávněnost k dalšímu vývoji, nýbrž směle mohlo si přirknouti – a přirkló si – jedinečné právo hlásiti se k tisícileté tradici svatováclavské a vůbec křesťanské, která je nejstarší naší tradicí, nejživotnější, nejkladnější a z toho důvodu také nejoprávněnější.

A nyní rozhlédněme se po jeho vykonané práci a po snahách, které teprve čekají na uskutečnění. Směle můžeme říci, že letošní rok byl ve znamení velkého rozvoje a dobrého řešení různých časových problémů. Jedním takovým činem bylo založení Studentského exercičního fondu (S.E.F.) rádcem Ústředí P. Daňhou. Oceňovati tento čin je naprosto zbytečné, neboť mluví dostatek sám za sebe. Dále proveden byl Mikulášský dar. – Rozruch svým nekompromisním vystoupením způsobil leták České ligy akademické; druhé číslo letáku vydal pak kroužek studentů, nazvavší se Societas ideis restituendis. Svou nenáročnou, ale vytrvalou a dobrou práci oslavila dvě bohoslovecká sdružení a to: brněnská Růže Sušilova na oslavu 50letého jubilea vydala slavnostní číslo „Musea“ a Stojanova literární jednota bohoslovců almanach „Stadium“. Nejúplnějším obrazem hnutí katol. studentstva byl sjezd katol. studentstva čsl. v Brně, na němž mělo dojiti k spojení Ústředí studentstva čsl. a Ústředie slovenského. Bohužel nedošlo k tomu. Velká věc ztroskotala o malichernosti. Soudci v této věci býti nechceme. Máme jedno přání: Ať naše katolické studentstvo jde vpřed, neustále vpřed, ať je hrází proti lichému pokroku, ať se nedá másti maličkostmi a ať pamatuje na své duchovní poslání.

V. Skalník.

Z misíí.

I. Na velké výstavě „Pressa“ v Kolíně byla uspořádána i výstava misijní literatury. Byla umístěna v opatství sv. Heriberta v Deutz-u. Nazývala se „Katholische Sonderschau der Pressa“. Podává krásný, ač neúplný přehled misijní literatury dvou tisíc let. Misiolog prof. Dr. Lenz ji pěkně rozřídil a zařídil. Na této až dosud jedinečné výstavě objevil se krásný obraz tiskové práce misionářů.

Obsah literatury hlásá nápis: „Katechismen, Bibeln, Lehr- und Erbauungsbücher in 120 afrikanischen Sprachen; Schrift geschaffen von Missionaren.“ Jsou to tedy hlavně bible, katechismy, učebnice náboženské, modlitební knihy v řečech národů misijních od vynálezu tisku, až po dnešní dobu. Neschází ani děl vědeckých. Díla tato jsou dojemnými svědky linguistických překážek práce misionářů a noticky jejich na výstavě nám mnoho vypravují o tom, s jakými těžkostmi musili vnikati do skladby a ducha řečí, aby mohli domorodcům hlásat pravdu Kristovu v jejich rodném jazyku. Vitřiny 1–10 jsou naplněny tiskovou prací afrických a indických misionářů. Vynikají práce jezuitské africko-francouzské tiskárny v Tatananarivo (Madagaskar). Vitřiny 10–12 jsou věnovány Americe a svědčí o pracích jezuitských tiskáren (15. a 16. století) v Paraguay a j. Vynikající knihy v obrazovém písmu starých Mexikánů a dílo v řeči kmene Mik-mak, jejichž řeč má 11.000 konjugací. (P. Kander CSSR.). I tisk východu je zastoupen pracemi misijní tiskárny jesuitů v Bejrutě (arabská díla). Dojemné jsou spisy tří misionářů, napsané na palmových

listech. Jsou 200 let staré. Zajímavá je síň „Čína-Japonsko“. Je dekorována malbou čínskou, vypracovanou v jesuitském sirotčinci v Zika-wei v Číně. Vidíme v ní díla jesuitů-misionářů 15. a 16. století (Aleni, Ricci, Schall, Trigaultino a j.). Jsou v čínské a tatarské řeči. Jedno má poznámky z ruky císaře Kang-ki (1701). – Vyniká Summa sv. Tomáše v řeči čínské.

Vedle toho podává výstava pěkný přehled misijní literatury evropské a církve domácí. Tato misijní výstava je svědkem slov Skutků apoštolských: *audivimus eos loquentes nostris lingnis magnalia Dei*.

II. Dosavadní pracovní metody misijní zdokonaleny založením organizace misijní, jež se jmenuje „Miva.“ Byla založena v Kolíně. Jejím cílem je pomáhat misionářům novodobými vymoženostmi techniky, hlavně auty, letadly. Nedávno bylo posvěceno letadlo „Miva“ v Treviru od nuntia Pacelli-ho. Byla založena pod dojmem předčasné smrti tří horlivých misionářů v Africe. Tyto nové technické prostředky umožňují jedinému misionáři vykonati dílo, na něž nijak nedostačí dva nebo tři lidé. Tím se zmenší nedostatek pracovních sil. Založení této organizace je dokladem, jak možno novými technickými vymoženostmi hlásat království Ježíše Krista, Krále všehomíra.

„Katolíci a naše národní osvobození.“

Na oslavu desetiletého trvání naší republiky pořádala Růže Sušilova akademii, na níž na uvedené téma promluvil P. Augustin Neumann O. S. A. Jeho řeč byla důsledným, logickým závěrem studia, které této věci věnoval a shrnul do knihy „Katolictví a naše národní osvobození.“ Ukázal, že katolíci doma postupovali ve věci našeho osvobození vždy a všude svorně s ostatními stranami českými. I katolický tisk stavěl se nesmlouvavě za českou otázku. – Ponenáhlu rostla česká naděje, až se vtělila ve známou, konfiskovanou Tříkrálovou deklaraci. A na okraj této napsal „Den“: „Jenom žebrák, který nemůže nebo nechce uhájiti existence a jenom zločinec, který ruší veřejný řád, nemají sebeurčení... Národ svobody milovný, vzdělaný, samostatného života schopný, vždy celou silou své vůle a prostředků bude se domáhati takového postavení, jaké mu po zákonu Božím i lidském přísluší. To platí o každém národu světa. Také o národu českém“. –

Rovněž kněžstvo české stavělo se uvědoměle za program národní. Pozoruhodný je projev královéhradeckého biskupa Dr. Doubravy, jak otevřeně sympatizuje s proskribovanými národními deklaracemi. Také kněžstvo svými projevy dodávalo odvahy k národnímu boji. –

Mnoho a mnoho jiných dokladů podal P. Neumann, ale nelze se o nich dále šířiti. Kdo zajímá se o tuto otázku, ten jistě sáhne po jeho knize a tam se dokonale o této věci poučí.

– Sk –

Posudky.

Jitro. 1. číslo X. ročníku „Jitra“ je pěknou ukázkou solidní vývojové práce. Z malých, těžkých začátků vyrostlo „Jitro“ v jeden z nejlepších našich studentských časopisů a je oprávněná naděje, že během roku ještě svou úroveň zvýší. Obsah jeho plně odpovídá významu své doby. Výborně volené stati k oslavě sv. Václava a řada krásně reprodukovaných ilustrací svatováclavských, jakož i příloha známého obrazu Brandlova: Zavraždění sv. Václava, ukazují, že katolické studentstvo plně pochopilo jeho význam a že chce jeho příkladu následovati. V dalších částech Dr. J. Novák osvětluje vznik „Jitra“, kol. redaktor O. Svozil vzpomíná padesátin spisovatele B. Bečvana-Konaříka a informuje o nálezech římského tábora u Mušova, L. Bor. vzpomíná L. N. Tolstého a jeho jasnopoljanské školy, A. Čech na okraj Březinových šedesátin zhodnocuje jeho životní dílo a V. Skalník líčí tragické momenty z dějin prozkoumávání Arktidy. Několik beletristických článků, básní a řada rubrik doplňují dobře další obsah „Jitra“. Jsme plně spokojeni s „Jitrem“ a na další jeho pouť přejeme mnoho zdarů! – Sk

Stadium. Jubilejní almanach Stojanovy Literární jednoty bohoslovců. 1878 – 1928. Olomouc.

Stojanova Literární jednota bohoslovců vydala na oslavu svého padesátiletého trvání almanach „Stadium“, v němž ve vzpomínkách bývalých svých členů i v „kaleidoskopu zájmů“ zachytila svou padesátiletou činnou, vytrvalou a nezištnou práci na poli kulturním. Těch 50 roků to byl boj, tvrdý závod „odvážného Chtění“, úporná vůle zvítězit pod štítem ideálů Kristových. Překrásným způsobem vyjadřuje to ve své vzpomínce J. M. Mšgre dr. L. Prečan: „Rozorávat tvrdé líchy na lánech Božích, sbírat hloží a kamení na vinici Hospodinově, rozsevat s plácem símě po úhorech lidských srdcí, sklízeti skrovnou žatvu do stodol Páně a bojovati dobrý boj někdy nad síly lidské – v takovém prostředí nerodí se literáti, nýbrž mučedníci s tvářemi větry a dešti ošlehanými, třebas jinak se srdcem oplývajícím sladkým vědomím vykonané povinnosti.“ Ty slova nechce se jen citovat, ty slova zrovna chtějí se stát životním programem. Nemohla dostati Literární jednota krásnějšího ocenění nad ně. A potom následují další krásné stati vzpomínek a k nim se druží nástup nynějších sil Literární jednoty. Začíná nový boj, nová generace nastupuje, aby nesla vpřed drahý odkaz Stojanův a jeho poslední vzkaz: „Ať neopouštějí brázdy započaté –!“ – Blahopřejeme Literární jednotě k jejich almanachu a k její dosavadní práci. A Růže Sušilova chce ruku v ruce jíti s ní a orati ty tvrdé líchy lánů Božích. Nechť Pán žehná našemu dílu! – Sk.

Arch. Sborník pro literaturu, umění, kulturu a život. Ročník XVI., svazek 1. Za redakce E. Masáka.

Zúrodných živin vyrašil letošní prvý svazek „Archy“ a vzbudil v nás opravdovou naději, že jaro naděje dýchlo i do moravských luhů, že

„Archa“ po překonání časových nesnází opět započne svůj pravidelný chod a splní tak srdečné přání četných svých přátel, kteří – bohužel! – teprve pozdě si uvědomili, co „Archa“ pro katol. kulturní život znamená a čím jsou jí proto povinni. – Letošní svazek je velmi pěkně vypraven jak obsahem, tak úpravou. Jest tu řada básní s osobitou zemitou vůní českého lidu a venkova. Ale jsou tu také básně, které s úplnou jistotou můžeme přiřadit k našim nejlepším spirituálním výtvorům. Řadu původních prací doplňují překlady jednak básnických výtvorů samých, jednak studie o dílech světových katol. básníků. Nu, co ještě si přáti více? Jen jednu věc – měsíční vycházení „Archy“. A k tomu je potřeba práce všech, jimž není lhostejný stav dnešní doby. Těší nás, že naše kroky ve prospěch „Archy“ tak vřele byly její redakcí přijaty a slibujeme, že kde bude možno, tam budeme pracovat ve prospěch vítězství jejích snah. –Sk.

Illelmo Camelli: Socialistická kněz z e m. Přeložil P. Alberti. Nákl. »Nového Národa« v Přerově. Cena 18 Kč.

Illelmo Camelli, kdysi socialistický agitátor, dnes profesor bohosloví, vydal již před válkou svou knihu, která v Itálii vyšla v šesti vydáních.

Spisovatel již v mládí uchvácen ideou socialismu, oddal se celé jeho rozšiřování přes persekuci a žalářování tehdejších úřadů. Práce se dařila a plnila pracovníky nadšením, dokud se do jejich řad nedostali lidé, kteří v nich hledali pramen své obživy a ukájení svých ctižádostivých choutek. Tito ponenáhlu vytlačovali zasloužilé pracovníky starší a vedli lid tam, kam nutně socialismus vésti musí – do bezvěří a mravní bída.

Kniha je skvělým vylíčením obratu v přesvědčení spisovatele a vypsáním hledání cest k Bohu, kterého konečně nalézá a jenž si z něho dělá nástroj své slávy – volaje ho ke kněžství.

Děkujeme vřele P. Albertimu za překlad tohoto zajímavého a krásného díla a přejeme mu hojného rozšíření mezi dělnictvem, aby mu ukázal stíny social. systému a mezi inteligencí, aby jí ukázal cestu k Bohu. rs.

P. Antonín Králíci: Ideál kněz z e. Přeložil Vojtěch Marzy. Tisk a náklad Občanské tiskárny v Brně.

Je to dílo, které jedná o vznešeném stavu kněžském. Není to morální nebo asketický traktát, který povstal ze suchých kombinací, ale, jak sám autor udává, je to kniha, která »z ducha a nadšení povstala«, z toho, »co ho bolí«. Je to ideál kněžství, ideál mravní dokonalosti kněze, ke kterému všichni kněží všemi svými silami mají spěti, aby byli pravými služebníky Krista Pána. Autor žádá od nás, abychom skutečně byli »muži božími«, abychom nejen slovy učili, nýbrž i vlastním příkladem svítili lidem na cestě ctnosti, abychom se stali skutečnými přáteli našeho mistra.

S radostí vítáme toto dílko a těšíme se, že přispěje k ideálnímu smýšlení kněží v době tak vážné a těžké. K.

Arnošt Hrabal: Nepřijali Ho.

J. Světlý:

Co mi dáš, synu . . . ?

*Tenkrát, když jitřenka na prahu žití
tobě, mé dítě, se růžově blýskla,
tenkrát na čelo zemdlenou dlaní
první svůj křížek jsem vroucně ti vtiskla . . .*

*Pověz mi, synu můj, co dáš své matce
v odměnu za onu blaženou chvíli,
kdy jsem ti žehnala znamením kříže
ponejprv, dítě mé, na bílém čílku . . . ?*

*„Drahá má matičko, za ten Tvůj křížek
v odměnu požehnám hlavě Tvé zlaté,
na čelo vráscitě křížek Ti vtisknu
ve chrámě při první oběti svaté . . .”*

*Tenkrát, když po prvé, dítě mé drahé,
na svoji maminku otevřel's víčka,
kolika polibky – ví to jen nebe –
sladce jsem zlíbala růžová líčka . . .*

*Řekni mi, synu můj, čím mi je splatíš,
řekni, jak odměníš teplo mé lásky,
které mi sálalo v mateřském srdci,
když jsem tě líbala, hladila vlásky . . . ?*

*„Za ty Tvé polibky – vlastní své ruce
podám Ti zulíbat, matičko milá,
až mi v nich při první oběti svaté
spočine ponejprv Hostie bílá . . .”*

*Tenkrát, když po prvé ručky jsi vztáhl,
ke svému srdci jsem vroucně tě stiskla,
do očí, planoucích mateřským štěstím,
bohatá slza mi radostí vtryskla . . .*

*Za ono objetí v náruči sladkém,
za něžné hýčkání v mateřském klínu,
řekni, co daruješ v odplatu vděčnou
rodné své materi, drahý můj synu . . . ?*

*„Za Tvoje náruči, maticko zlatá,
jiné Ti objetí dítě Tvé chystá:
při první mši svaté přivinu Tebe,
maticko, na Srdce samého Krista . . .”*

Bohdan Chudoba:

Pohled do anglického unionismu.

Kard. Mercier, navazuje na Newmanovu charakteristiku sv. Pavla, pronesl tento radostný poznatek o výhodách společné práce: „Sympatie vede ke styku, vzbuzuje důvěru, vyvolává touhu po důvěrnosti a po jednotě. Takto vzniká naše neochvějná víra v naše nauky, až jsme totiž na sobě zakusili, že nás hlasatelé víry chápou, že nám rozumějí, že vykládají v dobrém smyslu vše, co jim svěřujeme, že se nás vždy v radosti zastávají a že nám odpouštějí.” (O Jednotě Církvi, pronesené na kongresu v Bruselu v září 1925. Ed. Stará Říše, 1927.) Podivuhodné, že právě Mercier, který byl po větší část svého života postaven na místo, kde na sebe narážely vlny několika příbojů, a kterému bylo souzeno, aby šel před zástupem, neohlížeje se po nějaké světské záštitě, mohl v stáří pronést takové svědectví, dokazující, že na konci svého díla potkal přátelství a obětavou pomoc v práci, věc to, jež se zdá nevděčnou odměnou jen slabým lidem. Zemřelý belgický primas se v posledních letech svého života věnoval co nejvíce unionismu a snad právě to ho posílilo v práci, že našel přítele na „nepřátelské” straně, anglického viscounta Halifaxe.

Všimněme si blíže těchto dvou lidí, Merciera a Halifaxe, neboť osobnosti jsou nejvydatnější silou pro kteroukoliv myšlenku a také nejpritažlivější reklamou. První – bojovník za vzkríšení filosofie, za práva své vlasti a za nové narození národů cizích, anglosaských, v duchu a pravdě. Druhý – nástupce oxfordského hnutí, člověk, jenž šel proti svému rodu, proti svým výhodám, proti nesprávným domněnkám svých krajanů. Těžko říci, kdo z nich měl těžší úlohu. Ostatně není ani třeba se takovými otázkami zabývat, vždyť z obojí práce a z obo-

jího pronásledování vyplynul výsledek, jakého nikdo ani nečekal – sjednocení, jestliže ne v poslušnosti, tedy aspoň ve víře. Halifax nás dnes více zajímá, poněvadž si chceme získat aspoň letmý přehled anglického unionistického hnutí.

Slovanům je ovšem bližší sjednocení východní, nesmějí však při tom přezírat hnutí západní. Velehrad je sice blízko, ale Malines jsou stejně důležité. A kromě toho, jak ihned uvidíme, není katolická církev osamocená v zájmu o pravoslavné; anglikáni nikdy nespouštěli s očí velkých obcí ruských i balkánských. A tak se ještě může státi, že obě spojení budou provedena zároveň. Na první pohled možno však i neznalému postřehnout důležitý rozdíl mezi západem a východem: pravoslaví je vyznání církve, kdežto západní schismatická křesťanství jsou právě jen vyznání. Co je pro sjednocení výhodnější, neodvažujeme se zatím s jistotou tvrditi.

Anglikánská církev, zastoupená kromě Anglie i v Skotsku, Sever. Irsku, Kanadě, Jižní Africe, Australii, Indii a všech ostatních zemích s anglickým obyvatelstvem, je svým hierarchickým zřízením katolickým a pravoslavným nejbližší, ale přece je uvnitř příliš rozvrstvena, aby se mohla považovat za církev v pravém slova smyslu. Přílišné rozdíly jsou mezi tak zvanými Broad a High Church, stranami tíhnoucími k protestantismu nebo katolicismu, mezi Barnesem, darwinovcem, a Davidsonem, bojovníkem za opravení úřední modlitební knihy (Prayer Book), kteří jsou přece oba biskupové, jeden v Birminghamu a druhý byl do nedávna na primasském stolci canterburském. Ale ve všech vrstvách anglikánské církve vytryskovala časem snaha po sblížení s ostatním křesťanstvem. A té jest nám si hlavně všimati.

Oxfordské hnutí nebo aspoň jeho větší zbytek po konversi Newmanově a některých jeho druhů bylo jakousi první mimořádnou společností, zabývající se otázkou sjednocení, jež se stala v 19. století jedním z hlavních podnětů časového pochodu zvaného English Revival, což jest obnovení církve křesťanskými tradicemi. Bylo to právě Eirenicon, r. 1865 vydaná kniha Edwarda B. Puseyho, jednoho z nepřestoupivších přátel Newmanových, která rozvířila v anglických myslích různé myšlenky o tomto námětu, třeba poučovala ve smyslu dosti odlišném od učení katolického. Ještě v roce 1869 vzbuzovaly určité naděje styky E. B. Puseyho a brechinského biskupa Forbese s francouzskými dogmatiky, zajímavé pro historika již z toho důvodu, že jejich katoličtí účastníci, pařížský arcibiskup Darboy, biskup Dupanloup a snad též jesuita De Buck tvořili potom počáteční opozici na sněmu vatikánském a nebyli tedy nikterak zaujatými a proto vhodnými konferenciéry pro Puseyho. Tyto styky však byly přerušeny a Pusey se v letech sedmdesátých po dokončení vatikánského koncilu vzdal všech svých unionistických snah. Pozoruhodné je, že známost Halifaxova s Drem Puseyem datuje se právě rokem 1866, v době zvýšené aktivní činnosti tohoto oxfordského horlitele. Tehdy asi na Halifaxe nejvíce působil a je možno, že vše by bývalo dopadlo jinak, kdyby se Halifax dostal do jeho vlivu až po roce sedmdesátém.

Počátky unionistických společností, které dnes mají největší dů-

ležitost, vyšly z méně známých rukou. Soukromí pracovníci J. G. Spencer, A. Phillips de Lisle a F. George Lee založili v r. 1857 Společnost pro snahu o sjednocení křesťanstva (Association for Promoting the Unity of Christendom, A. P. U. C.). Vedle ní pak vznikla řada jiných společností, obrácených částečně i k pravoslaví: Home Reunion Society (1875), Sdružení pro východní církev (Eastern Church Association), které později s English Church Union (Anglickou církevní Uníí), vedenou lordem Halifaxem, zahájilo velkou kampaň pro ritus, v anglikánské církvi často zanedbávaný, Society of St. Thomas of Canterbury (Společnost sv. Tomáše Becketa) a ve Spojených Státech r. 1910 Christian Unity Foundation (asi: Matice pro křesťanskou jednotu).

Nesporný vliv na vznik všech těchto společností měla sama anglikánská církev, a to vedle práce některých svých předáků i prostřednictvím biskupských konferencí. Záhy se objevila nutnost určití aspoň základní směrnice pro sjednocovací práci a tu při konferenci anglické hierarchie v roce 1888 zvláštní komitě pro církevní jednotu vypracovalo čtyři směrodatné body, zvané podle místa sjezdu Lambeth Quadrilateral: „1. Písmo svaté jako základ víry, 2. apoštolské a nicejské kredo jako vyznání víry, 3. dvě svátosti nařízené Kristem samým (t. j. křest a svátost oltářní), 4. zřízení episkopální, jehož pracovní způsoby mohou býti přizpůsobeny místním potřebám.“ Jak vidíme, jest to omezení velmi široké a postavené na liberálně anglikánský základ. Zvláště pak si musíme uvědomiti, že třetí bod, pokud se týká svátosti oltářní, spoléhá na slova anglického katechismu o eucharistii a jeho 28. článek, což obojí lord Halifax spojuje ve větu: „Tělo a krev Kristova jsou pravdivě a skutečně dávány, brány i přijímány v Nejvyšší Svátosti,“ že však zvláště nedávno za sporů o modlitební knihu jasně se ukázalo, jak se zde různí praxe anglikánských kněží, z nichž mnozí považují uctívání svátosti oltářní za rouhání. To se ostatně špatně vyplatilo již biskupské konferenci z r. 1908. Ta po zásluze upozornila na styky s katolickou církví, doporučila je a zároveň doporučila vzájemnou službu v podávání svátostí s církví pravoslavnou všude tam, kde není na blízku kněze anglikánského nebo v opačném případě pravoslavného vyznání. Vzbudilo to značnou pozornost zvláště mezi pravoslavnými usedlými ve Spojených Státech a biskup Rafael brooklynský dokonce vydal nařízení téhož smyslu, ale poznav názory anglikánských kněží o eucharistii, v krátké době je spěšně odvolal. Bylo to, pokud je mi známo, jediné praktické uskutečnění unie mezi církví anglikánskou a pravoslavnou.

Všechny snahy o sjednocení byly a dosud jsou v Anglii budovány na předpokladu platnosti svěcení anglikánských biskupů a kněží. Když ovšem byl historicky aspoň poněkud objasněn způsob, kterým arcibiskup Cranmer za Jindřicha VIII. po jeho vůli světil kněžstvo, když se vysvětlil původ svěcení anglikánských biskupů za Alžběty po novém potvrzení 39 článků, a když na základě toho papež Lev XIII. prohlásil anglikánskou postoupnost biskupskou za klamnou, působilo to jako úder hromu v kruzích příznivých sjednocení. Nic nepomohly dobré úmysly papeže, autora slov: „Rozkolní bratří, ať jest jakýkoli váš ritus,

naše srdce je vám otevřeno". (Praeclara gratulationis, ze dne 20. VI. 1894.) Halifax sám vyplnil celou knihu bojem o opravu autoritativního výroku papežova, ale marně. Jeho posice doma byla tím otřesena, vždyť nestála ani před tím pevně, poněvadž zastánce sjednocení se starou církví platil v hlavních anglických kruzích za člověka, jemuž se nutno vyhnout. Mnoho nepříjemností způsobil si svým rozhodnutím v rodině a později byl donucen vzdáti se svého místa u dvora. Můžeme dokonce předpokládat, že tradiční úcta anglické veřejnosti k biskupům jako držitelům apoštolské postoupnosti, uražená zamítnutím papežovým, zatlačila by asi unionistická hnutí úplně do pozadí, kdyby zde nebylo dvou důležitých činitelů: Halifaxovy vytrvalosti a Mercierovy pilnosti. „Nikdy nepohneme veřejným míněním, budeme-li držet jazyk za zuby", prohlasil Halifax v památné řeči r. 1895 v Bristolu. „Pohnou jím jen ti, kteří bez ostychu a odvážně budou projevovati své mínění. Jest v zájmu celé církve Kristovy, v zájmu politického pořádku – v zájmu lidského pokolení, aby tato odcizení z křesťanské rodiny zmizela. Účel je dobrý, nemáme proč bychom se styděli. Slibme si, že si budeme věrni".

Malinské conference spojily tohoto bojovníka, jenž zároveň s biskupem Charlesem Gore a bývalým arcibiskupem canterburským jezdil tam zastupovat anglikány, s kardinálem Mercierem a přátelství potrvalo až za hrob. Životopisec velkého belgického primasa bude někdy mít příležitost oceniti jejich společnou práci z většího odstupu. Pro anglokatolické hnutí stal se Mercier svatým ochráncem. (Viz Halifax: Last Days of Card. Mercier and Some Appreciations.)

Jaký je nyní stav unionismu v Anglii? Lordu Halifaxovi bude tohoto roku devadesát let, věk skutečně zralý pro odpočinek. Svě odkazy shrnul ve dvou proslovech k členstvu Anglické církevní unie. (Reunion and the Roman Primacy 1925, Catholic Reunion 1926.) Čteme-li je, nemůžeme se přes všechnu jejich příbuznost s výroky Mercierovými ubránit dojmu, že jsou pravdivá slova kritika Sidney F. Smitha: „Viscount Halifax se ujal sjednocovací metody, která nikdy nemůže být užitečná, poněvadž nedbá pravé povahy katolictví." Skutečně trochu vlastnosti zde určené másetrvání Halifaxovo na platnosti anglikánských svěcení i jeho pojetí unie církví, které se pravděpodobně stane ještě předmětem delší disputace. Halifax totiž vedle svéráznosti rituálu, která ostatně i papežem Lvem XIII. byla opětně uznána, žádá i jakousi samosprávu spojivši se církví, ke které hledá příklady a zároveň i důvody ve svém výkladu poměrů v církvi prvotní. Na tomto místě nemůžeme otázku rozbírat podrobněji, poněvadž v tom vadí zvláště přílišná šíře podání Halifaxova, nepodávající podrobnějších vysvětlení, jak by vypadala zamýšlená organisace.

Jinak se lord Halifax staví na úplně katolické stanovisko. Kdekoliv mluví o rozdělení a opětném sjednocení, můžeme čísti mezi řádky, že tyto myšlenky nevyplývaly z prostého zájmu, ani z rozumového uvažování, nýbrž z procítěné náboženské potřeby, z vnitřního ideálního obrazu. Jest tu něco podobného tomu, co líčí Léon Van Der Essen v charakteristice Mercierově. Ve svém slavném pastýřském

listě o Vlastenectví a Vytrvalosti, uveřejněném za války za německého obsazení jeví prý se Mercier jako velký vlastenec. Byl však více. Byl hlasatelem ideálu, který si sám vytvořil jako obhájece „Věčného Města Božího,” kde vůle Boží je nejvyšším vládcem. Podobný obraz Města Božího, pojímajícího všechny národy přešel asi do duše Halifaxovy a zapustil v jeho srdci hluboké kořeny. Hlavní důvody pro sjednocení vyplývají u něho z Eucharistie a je rád, když ozvěny podobných snah může najít u všech svých souvěrců, ano i u wesleyánů a protestantů. Římský primát je pro něho věcí nejvíce hodnou uznání od Angličanů a to uznání primátu iure divino v první řadě, k čemuž teprve potom přistupuje rozumová nutnost ústředního vedení. Ovšem, jak již nahoře bylo řečeno, dvě věci zde činí nesnáze, trvání na platnosti anglikánského svěcení a přílišný optimism, co se týče současného stavu víry v anglikánské církvi.

Lord Halifax doufá, že dojde ke změně rozhodnutí Lva XIII. a věří, že dnešní anglikánská církev je úplně připravena k opětnému sjednocení s církví římskou. I kdyby se vše nesplnilo, platí přece slova Smithova, že přes to vše Halifax „vyniká jako člověk, který pracoval víc než kdokoliv jiný, aby pozvedl přitažlivou myšlenku Katolického sjednocení před oči naší generace”. Nebude-li dílo dovršeno hned, stane se tak jistě časem. Vzpomeňme slov Mercierových :

„Jděte k našim rozkolným bratrům, ale přibližujte se k nim s uctivostí. Neútočte násilím na jejich svědomí, ale čekejte, až vám je sami otevrou. Vaším posláním jest připravovati duše na milost, která může přijíti jen od Ducha Svatého. Neque qui plantat, est aliquid, neque qui rigat, sed, qui incrementum dat, Deus. Qui autem plantat et qui rigat, unum sunt; unusquisque autem propriam mercedem accipiet secundum suum laborem.” (I. Kor. 3, 7 – 8.)

Fr. Rudo Dilong, O. F. M.:

Sursum corda!

Je vznešené:

z belavých výšin velikého Tajomna

čut plnú hudbu zvuky liat

v nemritu večnej harmonie sfér,

čut v úchvate a nadšení

velebne trikrát zaznieť: Mier!

Sursum corda!

Mier!

*Svet nevie zobjať posolstvo,
nie – slovo tol'kých obetí,
tu cúva na stá veľ'kých dúm,
tisíce žhavých nezakrúži túh,
perute klesajú – a v zápätí
sa rutí k zemi – genij-duch;
kým totie zvuky nesú sa
tichunko, tiško, lahodne,
kým objímajú
tak nežne, staby vánku chvev
a zaliehajú svetom, čo
bolestne sladký spev,
kým totá výšin svätobra
ulieta v diale, v širé končiny
ohnivé tvoriac vidiny
– spanilý ozaj sen –
o jedno prosiac len:
*Sursum corda!**

*Konečne, večný jas
– u teba, krásu Absolútna,
nadhero Božstva, hudbo Tajomna!
– Kde sú tie čelá,
kde vrytá je:
statočnosť, zdatnosť nezlomná!
*Sursum corda!**

V. Skalník:

Básník Eucharistie.

K sedmdesátinám Xavera Dvořáka.

V minulých dnech nehlučně přešly sedmdesátiny Xavera Dvořáka, básníka tichých hymnů duchovních, který ztratil se v tajemných zahradách duchovních hodnot, aby odtud vynesl a ukázal ostatním lidem nejkrásnější jejich květy. –

Směrnice linie díla Xavera Dvořáka je velmi výstižně vyjádřena názvem jeho básnické sbírky: *Stínem k úsvitu*. Ale X. Dvořák nedošel jen nějakého kratičkého úsvitu, záblesku ranního slunce, který v zá-
pětí pohltí černé mraky, nýbrž on se ponořil a prohrál v samé záři
pravdy, v tichých, nekonečných zdrojích Eucharistie, v ústraní chrámů,
daleko vzdálen všedního shonu. Jeho poesie – tot hledání pravdy. Hle-
dal pravdu všude, ve všech projevech života, u všech lidí, ale marně;
nenalezl jí tam, protože jí tam není.

A proto unaven vzpomíná: „... chtěl rozkoš žízňivý pít, z níž proud
živý kane, a nalez' cisterny jen polo rozpukané...”

Roztrpčen odvrací se od shonu všednosti a volá: „Není líto života
mi, jeho žhoucích rozkoší, jsou jak bouře nad horami, která květy
pustoší...”

Marná byla zatím cesta básníkovy za pravdou a proto X. Dvořák
hledá pravdu u těch nejhudších. Tu je první počátek vystopování
pravé cestičky, která vede k úplné pravdě. Dvořák cítí soustrast s chu-
dými, prostými lidmi, chápe jejich utrpení, ale zároveň i tu krásu, která
tichou, prostinkou aureolou je obetává. U X. Dvořáka snad po prvé
objevil se onen rys poesie vedoucí od pochopení prosté duše chudého
člověka k Bohu, který tak často objevil se u básníků po světové válce.
V několika básních vyzpíval Dvořák hrdinství pracujícího lidu tak
krásně a čistě, že u nemnohých básníků českých, kteří přímo se obírají
tématy sociálními, najdeme podobné motivy. Dvořák má na příklad
ve sbírce „*Stínem k úsvitu*” báseň „*Západ v horách*”. Slunce sklání
se do klína hor. Ticho vane krajem a rosa padá na zem. A tam kdesi
na stráni muž s ženou tahá pluh skalnatou půdou. Bohatě krupěje potu
kanou do zoraných brázd. A básník dívá se na ně z dálky a končí:
„Co v slzách zrak, já tak se díval, svit červánků tam s nebe proudem
splýval, a místo rosy ve krupějích rudých tam plál – pot chudých!”

I na jiných a jiných místech (Žebrařnému děcku, Útočiště tonou-
cích) vyjádřil svůj názor na sociální otázku.

Jejich pomocí našel básník svou cestu pravdy. S rozdychtěnou duší
jde po ní a nové a nové krásy se mu objevují. A básníkovy očištěná
a zvroucněná duše propaluje se k žhavé víře a náboženskému nadšení.
Ale nezůstal jen u něho. On svými meditacemi a kontemplacemi pro-
dírál se ještě hlouběji, k samým zdrojům pravdy, ke Kristu Euchi-
ristickému. Ve sbírce „*Eucharistia*” vytvořil takové krásné básně, které
musí uchvátit každou věřící duši, když Dvořák na př. zvolá:

„Hle, hnízdo pelikána! Zde se tají,
zde bílých nader schránu otevřev,
dal srdci proudem tryskati svou krev,
těm, kteří žízní cestou umírají!”

A na jiném místě s duší láskou zažehnutou vybízí všechny:

„Strom života, ó pojďte s něho jísti!
juž krvavý květ dozrál v bílý plod!”

Sem, včely mystické, to váš je hod,
sem, Krista blahoslavení, vy čistí!"

Věru tak krásných, svatou láskou prodchnutých básní nevytvořil u nás žádný jiný básník. A slyšte ještě na konec krásný hymnus Dvořákův, když ve svém srdci uhostil Božského, Svátostného Spasitele!:

„Juž kolébkou se stalo srdce mé,
tam krásné dítě vroucně kolébám;
co Betléme kdys ty, já nyní mám,
ne kříž, ne smrt je víc mi odejme!"

Co X. Dvořák zpíval, to také žil. Naše vděčnost bude ke Dvořákovi vždy ryzí, jako ku pěvci Eucharistie.

Dominik Bříza:

Pozdrav.

(Obětovaným).

I přistoupil Ježíš a dotek se jich, pravil: „Vstaňte, nebojte se!" (Mt. 16, 7).

Ve chvíli, kdy šlo o náš život, přišel k nám Ježíš. — Je u nás! — Jsme zachráněni! Nám v patách zní sice to jízlivé a směšné: vyhnanci, zbabělí, světem vyobcovaní, avšak jsme v proudech paprsků, jež pozvedají volání našeho hlubokého díkůčinění a adorací — za záchranu... Hned při prvních rázných krocích vypovídáme boj, co není — Bůh. —

Ó, cítíme v šlezech duše své cosi nevyslovitelného, velkého, pnoucího se jako vrcholky stříbrných Alp, znějícího jak andělských perutí van, mocného — jak žezlo Šalamouna krále, měkkého — jak hebounek červánky svlažených jiter... Tážeme se jí, kam míří svůj let v tajemném doteku Slova; ve chvíli, kdy obzory myšlenek se sklánějí v záři velkého Sionu?

A v odpověď nám zní blankytný — *pozdrav*, — jenž všechny žíly a cévy prochází, jenž pažím dráhy gest proráží a hymnicky jako duch se vznáší nad — folianty zaprášených velkých děl, značených sigilem knížat mocných toho světa, nad hrůznými obludami, jež viděl Švatý Orel z výšin visí z moře vystupovat jako symboly zrudných loktů světa — až dech srdce se sráží — — —

že jsme sluhy Božími!

Ó sílo pozdravu!

A Slovo tělem učiněné – nás přijalo ve svou náruč. – Toť stany naše na hoře Tábor, toť místa naše v branách Lásky, neb *jsme chtěli* – přes veškeré boje, přes propasti a skály, – neb vozatajem srdcí našich byla – *vůle*.

Již víme, co tyčíš v našich duších, náš věrný Příteli!

Lásku, vrchol dokonalosti Tvé Církve vyznavačů, – jež mezi nezná. Hoří *pro všechny* nesmrtelné duše a mimo ni svět víc *nic* nepřemáhá.

Ty pozdrave při úžasném tom spojení i ve dnech chladných, deštivých nám zněj!

– Zlaď duši naši v tentýž akord, jímž ode věků zníš!

Reginald M. Dacík O. P.

Pohled do duše spravedlivé.

Dokončení.

Jak ubohé jsou pojmy moderního člověka o modlitbě! Zdá se nám, že činíme dost a snad i mnoho, věnujeme-li Bohu několik okamžiků dne. Náš poměr k Bohu je tak chladný, oficiální, bojíme se takřka předstoupit před něho. A přece jak docela jinak se musí utvářeti naše názory, pomyslíme-li, že Bůh je naším Otcem, my jeho dítkami, že milostí jsme přijati do řádu nadpřirozeného, účastni na životě Božím, že „pouhá víra, jak praví sv. Jan od Kříže,¹ je blízký a úměrný prostředek, jenž může spojit duši s Bohem, že pouhá víra ve svém zhavení a zřeknutí se všeho unáší nás více k lásce Boží než duchovní vidění,” že život milosti je začátkem života věčného, „inchoatio vitae aeternae,” jak praví často sv. Tomáš,² že Bůh žije v nás a my v něm.

Alžběta pochopila plně podstatu přátelství Božího s člověkem, jež mu skýtá milost posvěcující a stoupala až na vrcholky lásky, odkud pohlížela na vše jako „prostým patřením.” Vystupovala od živé víry v přítomnost Boží, prošla děsnými mukami temné noci smyslů, zakusila nejhroznějších vypráhlostí, ale nelekala se ničeho. Její duše byla ponořena v Boha, odkud jí nemohla vyrušiti žádná muka tělesná ani duševní. Její duše zakotvila po hrozných zkouškách v „intimním přátelství s Bohem” a odtud jí nemohla dostat žádná moc, poněvadž milovala. „Kdybys chtěl, Bože, volala, jsem ochotna žíti i v pekle, aby z této pekelné propasti stoupala bez ustání k tobě modlitba srdce, jež tě miluje” (IV).

Alžběta již je zakotvena v lásce, její srdce se oddalo Bohu cele ve své křestní nevinosti, víra ji pozvedla k Bohu a ona okouší sladkých plodů lásky. Vystupuje den ze dne. „Karmelitka, praví, klade všechno své štěstí ve víru v tento božský pramen. Věř, jak praví sv. Jan „lásce Boží k ní,” věří, že táž láska ho přitáhla na zemi a do její duše, neboť

ten, jenž se nazývá Pravda praví v Evangeliiu: Zůstávejte ve mně a já ve vás. Proto poslouchá prostě sladkého příkazu; žije v důvěrnosti s Bohem, jenž přebývá v ní" (XI).

To jsou slova, jež zaléhají k nám jako podivuhodné zvuky nebeské hudby, jež nejsou s to zachytit naše smysly uvyklé na věci pozemské. Tak jsme se vžili do hmoty, že nadpřirozeno je nám cizí, nedovedeme ho chápat, děsíme se ho, ba zdá se nám i odvážlivostí a nedostatkem pokory uchopit se ho, žít v něm. A přece stačí jen číst kapitoly sv. Jana, zvláště řeč Spasitelovu po poslední večeři, abychom odhodili všechny ostychy a dali se strhnout pozváním Božím.

Sestra Alžběta milovala žhavě, vášnivě. Láska ji úplně ztrávila a podala jako libou oběť Bohu. „Žítí láskou, psala kanovníku, svému příbuznému, to znamená žítí jen jemu (Bohu), v něm, jím. Neznačená to mítí již z části svůj ráj na zemi? Ráda bych se vám svěřila s něčím: ó kdybyste věděl, jak trpím někdy touhou po nebi!..." (V).

Z její horoucí lásky vycházel duch apoštolátu. Pochopila, že apoštolem není jen kazatel, učitel, nýbrž i ten, kdo celým svým životem káže křesťanství, kdo přivádí Bohu duše modlitbou. „Chci býtí svatou, volala, abych oslavila svého božského Mistra." A ke slovům: „A já sám posvěcuji sebe za ně, aby i oni byli posvěceni v pravdě",³ podává komentář právě tak hluboký jako nádherný. Praví: „Přivlastníme si zcela ta slova svého vznešeného Mistra: Ano, posvěcujeme se pro duše a poněvadž všichni jsme údy téhož těla, v té míře, v níž budeme mítí božský život, můžeme způsobit, aby proudil v obrovském těle církve." (IX). „Chtěla bych se mu (Bohu) klanět v naprostém mlčení, abych vždy víc a více vnikala do něho a byla jím tak plna, že bych jej mohla rozdávat prostřednictvím modlitby těmto ubohým duším, neznajícím daru Božího." (VII).

Byla ještě dítětem, když se v Dijonu konaly misie. Ale kdo vypo- ví její touhu po spáse duší? „Můj Bože, psala do svého deníčku 5. března 1899, obětuji ti svůj život za úspěch těchto misí. Dej mi trpět, ale vyslyš mě! Viz mé slzy, mé vzdechy! Milost, milosrdenství, všemocný Bože... Jsem ochotna vše snášet, ale smiluj se nad světem, ve jménu mého božského Snoubence, jehož chci těšit." (III). Zápasila s Božím milosrdenstvím a dobyla skvělého vítězství.

K úplnosti charakteristiky sestry Alžběty od Nejsvětější Trojice dlužno se ještě zmínit o jejím hlubokém poměru k Nejsvětější Trojici. Ráda se zhloubala do hlubokého významu svého jména Alžběta – dům Boží. Byla si jasně vědoma nádherné nauky katolické církve o přebý- vání Nejsvětější Trojice v duši spravedlivého a proto se nořila s nesmírnou láskou do tohoto tajemství a vedena milostí a darem moudrosti dosáhla hlubokého poznání. V duchovním testamentu své sestře tak jasně určuje činnost božských osob, jako by ji byla v duši milost- ně zakusila. „Odevzdávám ti, praví, svou pobožnost k Nejsv. Trojici (pour les „Trois", jak pravívala), žij uvnitř s ní v nebi své duše. Otec tě zahálí svým stínem, jako by položil mrak mezi tebou a věcmi po- zemskými, aby tě chránil celou pro sebe; sdělí s tebou svou moc, abys ho milovala láskou silnou jako smrt. Slovo vtiskne ve tvou duši jako

do krystalu obraz své vlastní krásy, abys byla čistá jeho čistotou, světlá jeho světlem. *Duch svatý* tě přetvoří v mystickou lyru. Silentium pod jeho božským dotekem vykouzlí vznešenou píseň lásky. Pak budeš „chválou slávy“⁴ (XIII).

Je těžko říci, že tato slova jsou pouhou teorií, že nezakusila sama na sobě jejich hlubokého smyslu. Tajemství Nejsvětější Trojice bylo milým předmětem jejích úvah, v něm hledala motivy ke své hrdinné lásce a nalézala v hojnosti, neboť „Bůh je Láska a kdo přebývá v lásce, přebývá v Bohu a Bůh v něm“.⁵ A proto Alžběta přebývala v lásce a zůstávala v Bohu.

Nazvala se Chválou slávy a sama vykládá význam svého jména, čímž vyjadřuje účel svého života. „Chvála slávy je duše, jež přebývá v Bohu, jež ho miluje čistou a nezištnou láskou, aniž hledá ve sladkosti své lásky sebe . . . Chvála slávy je duše oddaná mlčení, jež se chová jako lyra, aby pod tajemnými údery Ducha svatého vydávala božské harmonie . . . je duše, jež neustále trvá v díkůčinění . . . V nebi svého srdce začíná již svou službu věčnosti. Její zpěv je nepřetržitý, je pod vlivem Ducha svatého i když si toho není vždy vědoma . . . Zpívá stále, klaní se stále, ztravuje se zcela ve chvále a lásce . . .“ (VIII.)

Její tak nesmírně jemná duše se rozezvučela každým okanizikem k chvále slávy Boží. Naučila se žít v Bohu, byla v něm stále pohroužena a odtud čerpala obrovskou sílu. A když na sklonku života byla otázána, jak bude v nebi plnit svou povinnost vůči zemi, tu odpovídá vzácná a hluboká slova: „Myslím, že mé poslání v nebi bude přitahovati duše k vnitřní modlitbě a usebranosti a pomáhati jim, aby vyšly ze sebe a přilnuly k Bohu zcela prostě v objetí lásky. Chci je chrániti v tomto hlubokém mlčení, jež dovoluje Bohu, aby se vtiskl v ně a je přetvořil v sebe.“

¹ Montée du Carmel, tr. Hoornaert, I. I. c. 8.

² II. II. q. 24. a. 3. ad 2, De verit. q. 14. a. 2.

³ Jan 17. 19.

⁴ Chvála slávy - Louange de gloire, bylo mystické jméno sestry Alžběty, vzato z epistol sv. Pavla k Efeským hlava I. Qui praedestinavit nos . . in laudem gloriae . .

⁵ I. Jan IV. 16.

Otokar Žižka:

Báseň z jižní Moravy.

Jaroslavu Zatloukalovi.

*Jen na chvílku kdybych se vrátit moh',
oh,
na chvílku se vrátit -*

*ty rodný kraji můj, ty sladký kraji,
jak jsem tě mohl ztratit ?*

*Noc tiše volala,
noc temná, štkavá,
a růže krvavá
mi sny mé rvala.*

*Úsměv jsem ztrácel v slzách svých,
pod plachtou bolesti jsem teskně sténal –
na rtech jsem nesl jméno tvé, tak sladké
jako matčin smích,
jenž steskem mlčení mé tváře poznamenal.*

*Ty rodný kraji můj, ty sladký kraji,
jak jsem tě mohl ztratit ?
Jen na chvílku kdybych se vrátit moh' –
jen na chvílku se vrátit ...*

Josef C. Kebrle:

Středověké křesťanství a tělesný život.

Studujeme-li středověké dějiny, potkáváme se nejednou u kulturních historiků a spisovatelů dějin filosofie¹ s názorem, že středověk ovládaný křesťanskými ideami zdůrazňoval přespříliš duchovou stránku člověka a statky nadpřirozené na úkor života tělesného. Někteří dokonce tvrdí, že mnišství a askese středního věku vypověděly boj „životu“. A to je jedna z příčin, že se tolik mluví o temném středověku.

V souvislosti s tímto předmětem je nutno se zmíniti o J. Vrchlického díle „Hilarion“. Tuto „píseň života a naděje“ napsal Vrchlický roku 1881. Je věnována jeho matce. Najdeme tam leckterou krásnou větu², ale základní myšlenka je pochybená. Když mluví o životě, má skoro na mysli jen život těla. A domnívá se, že křesťanští asketé viděli dokonalost v ničení tohoto života, dí, že Bůh chce život, nikoliv umírání a nakonec v mohutném hymnu protestuje myšlenkou: touhy po životě neumlčí nikdo:

»Jest život velký, nesmrtelný, jeden,³
vesmíru nadry proudí od pravěku,
jen v něm jest spása, vykoupení, eden,
jen v životu Bůh mluví ke člověku.

A darmo člověk vzbouřen proti němu
jej bude zapírat a ničít v sobě,
on pouze dá mu hvězdy k diadému
a v posměch na jeho zas vzroste hrobě.«

Ale křesťanská dokonalost nespočívá v tělesných, zevnějších přísnostech; spočívá v lásce Boží. Kdo by neznal chvalozpěvu sv. Pavla na lásku? Je to v něm jasně řečeno: kdybych i tělo k spálení vydal a neměl lásky, nic mi to neprospívá. Zevnější přísnost může být projevem dokonalosti neb prostředkem k jejímu dosažení. Někaké přísnosti je ovšem každému třeba, neboť jsou vášně, jež nemohou být spoutány, leč „postem a modlitbou“. Ale přísnost exagerovanou, hraničící s Božím příkazem: „Nezabiješ!“, takovou nutno odmítnout. V buddhismu⁵ se shledáváme s naprostým zničením chuti k životu. Avšak křesťanství je takových tendencí vzdáleno na míle. Je přirozeno, že i mezi křesťany, zejména mezi horlivými křesťany oné slavné doby, kdy Evropa byla zemí křesťanskou, našli se jednotlivci, kteří zaměnili dokonalost s prostředky, cíl s cestou; proti těmto Vrchlický spravedlivě horlí ve své písni života. Nikterak však se nesrovnává se skutečností tvrzení, že středověké křesťanství a jeho askese (úsilí o dosažení křesťanské dokonalosti) směřovaly k negaci přirozeného života. Není to jen aprioristické odmítnutí dle různosti pojmů askese a dokonalosti, odmítnutí na podkladě křesťanské psychologie a nauky o člověku (antropologie). Máme historický dokument nesmírné ceny. Jest jím nepatrná knížечka o 73 kapitolách, které jsou nepřebornými doly moudrosti a bohatství. Je nadepsána: „Regula sancti patris Benedicti“.⁶

Kterak právě z ní můžeme svá tvrzení přesvědčivě dokázat? Věc jest velmi jednoduchá. Obrazem středověké touhy, námahy a úsilí o dokonalost jsou především kláštery. Také nepřátelské tvrzení zní: mnišství vypovědělo boj naturálnímu člověku. Převážnou většinu oněch klášterů tvořily kláštery benediktinské nebo řády z řehole sv. Benedikta vzniklé. Kdo by o tom pochyboval, nechť jen uváží, že tato nejstarší (a dlouhou dobu jediná) řehole evropská čítala v době svého rozkvětu přes 60.000 klášterů! Jak žili všichni ti řeholníci? Pravidla jejich života máme ve zmíněné reguli. A pročítající ony vzácné předpisy musíme doznati, že stálé deklamování o zhoubném mnišství a askesi nezaslouží než odmítnutí do říše pohádek a pověstí. Kapitoly o přijímání chudých, pocestných a cizích mnichů, o pokrmu a nápoji, o postu, o oděvu a obuvi, o práci a spaní, o nemocných a stáří, o sesláblych ukazují právě naopak značný smysl pro hmotné potřeby a holesti, které s sebou nese denní život.

Již v kapitole 4. mezi „nástroji k dobrým skutkům“ čteme: chudé

občerstvovati, nemocného navštěvovati, mrtvého pochovávat, v soužení přispěti, bolného těšiti.

Klíčník (vrátný) klášterní „o nemocné, o dítky, o hosty a chudé se všelikou bedlivostí pečuj, věda nepochybně, že z toho všeho v den soudu bude klásti účet.”

„O nemocné má se péče přede vším a nade všechno vynakládati, aby se jim skutečně tak jako Kristu sloužilo, poněvadž sám pravil: „Nemocen jsem byl a navštívili jste mne.” Proto buď největší starostí opatovou, aby nějaké nedbalosti neutrpěli. Pro tyto nemocné bratry buď zvláštní pokoj ustanoven a ošetřovatel bojící se Boha a pilný a pečlivý.”⁹

Na stáří a mládí se běře rovněž ohled: „Ačkoliv sama přirozenost lidská ku milosrdenství nakloněna jest ohledně těchto věků, kmetů totiž a dítek: nicméně i vážnost řehole o ně pečuj. Uvažuj se vždycky u nich nestatečnost, a nebuď proti nim nikterak zachovávána přísnost řehole vzhledem ku stravě; nýbrž buď na ně laskavý ohled jinů, a nechať předcházejí hodiny ustanovené.”¹⁰

Hosté bohatí i chudí, jako Kristus přijati buďte, poněvadž sám řekne: „Hostem jsem byl a přijali jste mne.” „Přijímání však chudých a zvláště pocestných konej se se vši péčí starostlivě: poněvadž v nich Kristus více přijímá se.”¹¹ Stejná laskavost má se zachovávat i v přijímání cizích mnichů.¹²

Ale ani domácí a zdraví mniši nesmějí trpěti nedostatkem. Je dobře postaráno o jejich oděv a obuv (kap. 55.), o pokrm (kap. 39.) a nápoj (kap. 40.), nesmějí se oddávati ani přílišnému jídlu (kap. 41.), ani přílišnému postu (kap. 49.). Ti, kteří se domnívají, že hygiena je vy-možeností nové doby, budou překvapeni nařízením o čistotě: „Vystupující (hebdomadrius kuchyně) z téhodne v sobotu konej čištění. Ubrusy, jimiž si bratři ruce a nohy utírají, vyper.” „Náciní ke službě potřebné čisté a neporušené klíčnickovi ukaž...”¹³ Netřeba k tomu psáti komentáře; jen tolik: tyto věty byly napsány před 1400 lety a s nimi šli bratři ne mezi kulturní národy, ale barbarské kočovné kmeny.

Všem bratřím byl popřán dostatečný odpočinek (k. 22.); všestran-ná tělesná práce (k. 48., 66.) nahrazovala nejlepší tělocvik.¹⁴ Cestování mimo klášter (k. 50. 51. 67.) nebylo vyloučeno. Ovšem pro vážnost povolání za vážnými účely, nikoliv pro pouhou zábavu. – V tom všem může, ba má býti oslavován Bůh (ben. heslo: ut in omnibus glorificetur Deus).

Sv. Benedikt neustanovuje, jak byl slíbil v Předmluvě, nic těžkého a obtížného. Vždyť dokonalost je pro všechny, pro zdravé i nemocné, silné a slabé, dospělé i mladé. On dobře ví, že záleží na lásce: „... co méně má v nás přirozenost možnosti, prosme Hospodina, aby milosti své přikázal nám pomoci poskytnouti.”

Tím, jak doufám, podařilo se mi vyvrátiti tak častou námitku. Zároveň jsme zahlédli, co krásy a pedagogické moudrosti a křesťanské lásky je obsaženo v reguli sv. otce Benedikta.¹⁵ Vědomě pravím jen „zahlédli”. Jako totiž nepřicházejí mniši do kláštera, aby si udrželi a

zvelebili tělesný život, nýbrž život božský; také vynikají řádky, vzta-
hující se k tomuto životu milosti, nad starosti hmotné. Avšak hluboká
krása řehole a světodějný její význam je v celkovém duchu, který –
ač tušiti počínám – slovy bych vyjádřiti nedovedl. V duchu, jenž vane
ze všech jejích slov, počínaje otcovským napomenutím: „Ausculta,
o fili, praecepta Magistri, et inclina aurem cordis tui“ až k onomu fa-
scinujícímu závěru: „Těm, kdo toto zachovávají, otevřeno bude krá-
lovství nebeské, regna patebunt aeterna!“ – Ale tím se zabýváti, není
úkolem přítomného článku.

Středověký křesťan staraje se o časné blaho byl si neustále vě-
dom, že je zrozen k vyšším věcem. Gotická katedrála stojící pevně
v zemi vznáší se vysoko k nebesům. Strom je zakořeněn v půdě, ale
korunou spěje ke slunci.¹⁶ Jest to obraz doby, již přemnoží se odva-
žují srovnati s umíráním. Ale oč temnější stíny vrhají období násle-
dující! Přepych, prostopášnost a lstivé odstraňování soupeřů byly ma-
jetkem doby renaissance. Doba moderní skýtá obraz ještě smutnější.
Uvolnění rodinných pout, frivolní názor na život, sociální bída, hro-
madění kapitálu a vzrůst proletariátu – ukazují, že přirozené blaho
nemělo největšího nepřítele v ideálech křesť. středověku, ale naopak
v odvrácení se od zásad křesťanských.

¹ Na př. Fr. Drtina ve spise „Myšlenkový vývoj evropského lidstva“. – ² Stůj
zde jen jako ukázka rada sv. Antonína k Hilariovi: „Vem ode mne ten velký dar
a když tě schvátí tajný žár, vzlet síly, jež by chtěla bořit, co vlastně sama nepo-
chopí, tu vzhop se a jdi divy tvořit pro duše, jež se v mlhách topí, ke světlu
nejlepší je most vždy pádná, příkrá skutečnost.“ – ³ Str. 168. – ⁴ I. Korint. 13. k.
– ⁵ Viz Lang: Buddhismus a křesťanství. – ⁶ Mám po ruce 2. vydání kongregace
kassinské z r. 1877 a český překlad Navrátilův (Brno, 1884), dle něhož cituji. –
⁷ Lehner: Jubileum bened. řehole, čas. Method 1880/81. – ⁸ Kapitola 31. – ⁹ K. 36.
– ¹⁰ K. 37. – ¹¹ K. 53. – ¹² K. 61. – ¹³ K. 35. – ¹⁴ Duševní práce nebyla zakázána.
Viz na př. k. o umělcích. Nemluví-li o ní sv. Benedikt mnoho, je to jeho skrom-
ností. Nedoufal ani, že by mnoho kněží se chtělo řídit jeho pravidly. (k. 60.)
Nechtěl vyčerpat látku, má svůj spisek za pouhou skizy (k. 73.), na př. nemluví
skoro o čistotě a přece nikdo nebude tvrditi, že by ji zavrhoval. Pokládá to za
samozřejmé. Dějiny řádu jsou dějinami všech umění a oborů vědních! – ¹⁵ Litera-
turu o sv. Benediktu, jeho reguli a řádu uvádí P. Winterra v překrásném článku
v Čsk. slov. bohovědném, sešit 23, Praha 1913. – ¹⁶ Téhož srovnání užívá Maus-
bach o filosof. sv. Tomáše (u M. Grabmanna „Die Kulturphilosophie des hl. Tho-
mas von Aquin, Augsburg 1925, str. 43–55).

Drevenický:

Opustený kríž.

*Pod košatými lipami
kríž čnie starý, šedý,
s neho na lúhy, údolia
ziera Kristus bledý.*

*Tvár úderami zmorená
na prsá klesá dol,
krv potôčkami stekáva
na veľký sveta stôl.*

*Ramená silne rozpiate
vábia ... volajú ľud.
„Poď, synu, milujem teba ...”
... no – vôkol svätý kl’ud.*

*Kríž opustený, samotný ;
nik naň nedoziera.
Ľud zbožný zabudnul Krista,
zmizla v mnohých viera.*

*Darmo má ruky vystreté,
darmo volá zpiatky ;
neslyšia – nechcú ho slyšiť
deti zlostnej matky.*

*Pod lipy, košaté lipy
už nik nedochodí,
len tieň večernej nemoty
sem kukne – zabrodí.*

*Spokojnou nehou pol’úbi
zronenú tvár Krista
a sadá, klesá pokorne
na dediny, mestá.*

— — — — —

*Podvečer v košaté lipy
zve kríž osamelý –
Naň Kristus hrozne pribíť
žehná, lášká, smelí.*

Cyrlometodějská hlídka.

Iz obrjada Vostočnaho-Liturgii Grečesky.

Dokončení.

II. Liturgia sv. Joanna Zlatoustaho skorotčena iz Vasilievoj. Najrazprostranijša liturgia v grečeskym obrjadi to končitsja v zvyčajnych časach.

Liturgia Sv. Joanna Zlatoustaho i Sv. Vasilija Velikaho sostojit iz 3 častej: 1. Proskomedia, 2. Liturgia ohlašenych (katechumenov), 3. Liturgia virnych.

Prežde vseho materia upotrebl'ajema u nas grekov jest chlib pšeničny kvašeny (panis fermentatus) i vino. Forma chliba okruhla na seredini krest vytisnuty. Meždu ramenami kresta sut napisani slova tak razdileny: IS-CHS-NI-KA (Is. Chs. Ni Ka) grečeskyma, ili cerkovnoslavjanskyma bukvami t. j. Cyrillikoju. Skorotčeny slova značat: Isus Christos Nika; to jest Spasitel' pomazany (Isus Christos) pobiditel' (Nika).

Berim teper za rjadam časti liturgii.

1. Proskomidia. To jest prihotovlenie ku služby, liturgii. Svjaščenik odijetsja do cerkovnych odežd. Stanet pered žertvenik (oltar dl'a prihotovlenia) a tam rozvižet chlib (prosforu) a na diskos (patena) prihotovit. Do čaši vino vlijet a malo kapli vodi. To vsjo s raznima molitvami sovokupleno. A jesli tak prihotovit vsjo to zakrijet pokrivalom a idet ku oltaru.

2. Liturgia ohlašenych. Jak prijdet ku oltaru začnet liturgiu ohlašenych. Počínajetsja vozglasom (ekphonesis) „Blahosloveno carstvo Otca i Syna a Svjataho nyni i prisno i vo viky vikov“ – Chor spivajet Amiň. Voobsče chor v našim obrjadi mnoho učastvujet. Cily obrjad jakby rozhovor byl meždu virnymi a svjaščenikom odnosjašče sja k Bohu. Posli vozglasu slidujet „Mirnaja jektenia“. Grečesky slovo značit (Ektenés) molitva razširennaja. Mirnaja nazivajetsja poneže počínajetsja slovami: „Mirom Hospodu pomolimsja“. – Sostojit iz 12 prosb. Na každu spivajet chor „Hospodi pomiluj“. Slidujut antifoni i písn hluboko dogmaticeskyma istinami napolnena „Jedinorodnij Syne i Slove...“ Teper slidujet malij vchod. Kolo oltara idet svjaščenik i diakoni s evanhelijeju čerez pobočny livi dveri vyjduť

a čerez carsky (serednij) hvojdut do svjatilisča nazad a skažet diakon, ili svjaščenic „Premudrost prosti“. Na čto chor spivajet „Prijdite poklonimsja . . .“ Slidujut pisni „Tropar“ i „Kondak“ vo kotorych pisnach korotko jest opisano žitja svjataho kotoraho prazdnet cerkov, ili iz pobidi Christa sut časty. Posemu slidujet „Trisvjátoe“: „Svjatij Bože, Svjatij Kripkij, Svjatij Besmertnij pomiluj nas (po grečesky: Hagios ho Theos, hagios Ischiros, hagios Athanatos i. t. d.). Pod seju pisnju svjaščenic za oltarom stojt na hornom sidalisči. Posemu slidujet čitanie apostola čto diakon čitajet a jesli nit to pivec (cantor) pered ikonostasionom čitajet. (Ikonostasion grečeske slovo značit podstava obrazov. Pered oltarom nachoditsja v grečeskyh cerkvah vepoky otdil iz iskustvenych rizbarskyh i maľarskyh obrazov sostojasčeje otdilenie, na ktorom sut 3 dveri.) Posemu evanhelia slidujet. V prazdnikach a nedilach posli evanhelii zvyčajno propovid slidujet. Posli toho opjat jektenii slidujut. Kohda spivajet diakon „Jelici ohlašeny izijдите“ to skončitsja liturgia ohlašenyh. Podl'a staroj discipliny catechumeni mali teper oddaliti sja.

3. Liturgia virnych. Jektenia jest a posemu predloženie čestnych darov na prestol. Svjaščenic idet ku žertveniku a tam prihotovlenu čašu i diskos s prosforoju (predloženy chlib na liturgiu) pereneset obchodom velikym na oltar. Pod čas perenesenija spivajet svjaščenic „Svjatijšaho vselenskaho archijereja papu rimskaho N. N. i. t. d. jepiskopa svjaščenstvo i pročii spominajet. Pered tym spivajet chor „Iže Cheruvimi . . .“ Posli perenesenija slidujet jektenia. Posli jektenii svjaščenic znak l'utvi vyražajet slovami „Mir vsim“. Chor odpovit „I duchovi tvojemu“. Opjat svjaščenic „Vozlubim druh druga“ a chor spivajet „Otca i Syna . . .“ Po tomu slidujet „Symbol viri“ ispovidanie viry podl'a Niceskonštantinapolskoho sobora sostavlene. Pered tym jesli jest sobornaja liturgia to nastojatel' i sosluzžiteli cilujut sja. Nastojatel' hovorit „Christos posredi nas“ otvit „Jest i budet“. Slidujet važna čast samaja žertva presusčestvlenie (transsubstantiatio) pered tym vozovet svjaščenic virnikov „Staním dobri . . .“ „Blahodat Hospoda . . .“ „Hori imim serdca“, chor otvitit „Imamy ko Hospodu“ „Blahodarim Hospoda“, chor spivajet „Dostojno i pravedno jest . . .“ Na „pobidnuju pišň . . .“ spivajet chor „Svjat, Svjat Hospod savaoft . . .“ Presusčestvlenie stavajet sja. Svjaščenic holosno spivajet „Prijmite, jadite, Sije jest Tilo moje . . .“ „Pijte ot neja vsi, Sija jest Krov moja . . .“ Potom slidujet „Tvoja ot Tvojich Tebi prinosim o vsych i za vsja.“ Chor spivajet „Tebe pojem.“ Posemu veličanie Prečistoj Divi Bohorodici, Dostojno jest jako voistinu blažiti Ta Bohorodicu . . .“ Opjat jektenia prositelnaja slidujet s otvitom „Podaj Hospodi“. Posemu „Otče naš . . .“ spivajet narod a svjaščenic molitsja.

Slidujet pričastie (comunio). Svjaščenic vozovet „Vonmím Svjataja Svjatym.“ Spivajut pričasten a posemu diakon vozovet „So strachom Božim i s viroju pristupite . . .“ Pričastie u nas Grekov pod dvoma vidami, davajetsja maloju ložiceju. Posemu blahoslovit svjaščenic narod so svjatostiju „Spasi Bože l'udi Tvoja . . .“ „Vsehda nyňi i prisno . . .“ Idet ku žertveniku. Tam jesče pričastit čto ostalo, opolo-

kat čašu a vyjdet na ambon (gradus pered ikonostasionom) i skažet „S mirom izijdem . . .” Slidujet zaambonna molitva. „Budi imja Hospodne . . .” i otpust (apolysis).

To jest korotko, duže obšče skazano o liturgii Sv. Vasilija Velikaho i Sv. Joanna Zlatoustaho. Holovny časty taky jak v latinskej cerkvi, tol’ko dolhi jektenii sut i nachodjatsja dva obchodi u nas, čto karakterizujet liturgii vostočni. Jich značenje jest iz života Christa a imenno, malij vchod značit počatok javnaho učenija Isusa, velkij vchod značit, toržestvenoe prišestoie do Jerusalima. —

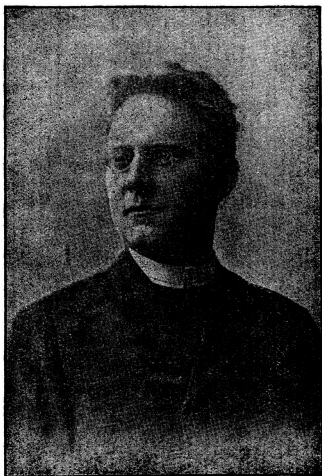
III. Trefa liturgia preždeosvjaščena. V samom sebi ne jest liturgia, poneže transsubstantiato ne jest tol’ko toržestvenoje pričastie jest to. Poneže v pasti v stroho vostočnej disciplini ne jest tolko v subotu a v nedilu liturgia, čto by virniki mohli sja pričasčati papa rimski. Grigorij dvojeslov (podl’a obščaho mňinia) sostavil sej obrjad. Jest to komplikacia iz veieriñi i iz liturgii. Duže krasivy obrjad. V ciloj katoličeskoj cerkvi to jest najkrasivsy obrjad, tak na vostoku jak na zapadie. — Jest krasivy toržestveny obchod s svjatostiju, krasivoje „solo”, čto každoho slyšatel’a tronet. Svjaščenci 3 razi cily poklon (metanie) dilajut to jest cilym tilom rosprostrnutsja i licem ku zemli. „Ah nec” ku liturgii už prežde jest presusčestvleny. Každu nedilu v posti svjaščenic 3 Ahnci posvjatit presusčestvlit a imenno odii Ah nec v nedilu odii v seređu a odii v pjatnicu upotreblitsja. Poneže sija liturgia preždeosvj. v seređu a v pjatnicu končitsja čerez post a v poslidnoj sedrinci v ponedilok, utorok a v seređu. Pričastie na sej liturgii tolko pod odnym vidom jest.

To by bylo duže korotko o našych liturgiach. Pravda čto k tomu čto by dakto poznal naš obrjad to treba poznati i cerkov i to treba viditi. Slova na to mali, čto by vyrazili to čto vyrazit naša liturgia svojim piniem a svojim dviženiem, hluboko značitelnymi častami. Jest to krasivoe čto v Cerkvi katoličeskoj raznija liturgii sut, to ukrašujet Cerkov, jak razny cviti pole, jak krasivy, raznyma kraskami ukrašeny, odeždi na nevisti. Treba ale staratisja nam čto by poznali sme vzaimno obrjadi Cerkvi a s tym stali sja oduševlenima katolikami.

V. H.

* Ah nec — četiryuhlata iz prosfory vyrizana čast, na kotorej jest vytisknuty krest s nadpisom (Is — Chs — Ni — Ka).

Z našich seminářů.

† Prelát Dr. Gustav Domabyl.

Zemřel 11. listopadu 1928.

Zhasl život. A je-li život realizací lásky – umřela láska. Láska k Církvi, láska k práci, láska k vědě, láska k dobru, láska k žákům, láska ke všem – to byl prelát Dr. G. Domabyl. Jeho bílá hlava nechtěla odpočívat. S ironií silných hleděl na zákony přírody, která si zvykla uzavírat stáří v úzký egoismus zrajícího těla. Neopustil Církev, v jejímž požehnaném kněžství zestaral. Ujal se jí – posmívané – a pracoval pro ni a miloval ji za ty, kteří „ut canes impudentissimi nescientes saturitatem“¹ šli se živit k sektám! Miloval vědu. Kdykoliv jsme jej navštívili, vítal nás náš pan profesor ve své pracovně, kterou proměnil v bohatou bibliotéku rozumu a zkušeného srdce. Byl posledním z těch, kteří tvořili družinu milých hostí vlasteneckého českého učenice profesora dra Alberta v Žamberku, k nimž patřil dr. Rieger, Vrchlický, Dr. Domabyl, Dr. Bráf a děkan Chotovský. Výsledky svého historicky právního badání ukládal v Podlahově „Časopise katol. duchovenstva“ a v cenných monografiích v „Českém Slovníku bohovědném“.² Mláď

už zasvětil dobru bližního. Expansí a intenzitou duševních mohutností unikál svému okolí, ale chuděně zůstal věren svatou prostotou života. A nezavíral se prosbám „malíčkých“ Kristových.

Byl profesorem – učitelem bohoslovců a vychovatelem kněží na biskupském theologickém učelišti v Hradci Králové. Přednášel církevní právo a historii. A znal své a znali ho jeho! Hranic, které mezi profesora a žáka položila pedagogika – respektive pedagogika vysokoškolská – nepřekročil nikdy. Tím vychovával silná, nehýčkaná individua, která s přísné tváře svého vychovatele ssála smysl pro povinnost a učila se chápati vážnost života. V přednáškách byl nedostizně praktický. Svých posluchačů látkou nikdy nepřetěžoval, podával zrno bez plev. My jsme se na jeho přednášky vždycky těšili. Profesor Dr. Domabyl byl spravedlivý. A nikdy ničím nezavděčí se profesor svým žákům tolik, jako spravedlností ke všem. Za to byl i milován.

... Dotlouklo navždy zlaté jeho srdce. Slova nedořekl – přednášky nedokončil – brázdy, do které před měsícem zarazil pluh, nedooral –

Stáli jsme nad otevřeným hrobem, jehož prodloužená perspektiva zabíhá do věčnosti. Němí – a s bolestí. A když jsme šeptali poslední „S Bohem“ – srdce zaplakalo: Pane profesore, měl jste tu ještě s námi zůstat ...

Just J.

¹ Isaias 56, 11. ² Lidové Listy z 13. a 16. listopadu 1928.

Z Říma.

Různé. Stav koleje, jak ukazují dvě přiložené tabulky, je normální.

I. Dle diecésí:

Čechy				Slovensko	
Praha	Budějovice	Litoměřice	Hradec Kr.	Spiš	Nitra
5	1	5	5	2	2

II. Dle ročníků:

Filosofie		Bohosloví			
I.	II.	I.	II.	III.	IV.
3	3	2	4	4	4

Příštího roku ovšem čekáme větší čísla. – Nová kolej se blíží dokončení. Slavnostní otevření je stanoveno na svátek sv. Vojtěcha 23. dubna t. r. Naše přesídlení nastane asi o měsíc dříve. Ale už nyní jsme na novostavbě jako doma, zvláště na její velké terase nad třetím poschodím, odkud je tak hezký pohled po „Trojím Římě“, jak by to nazval Mons. Gaume: Hned u nohou zelené lučiny, skrývající v sobě labyrint ka-

takomb sv. Kalista a sv. Sebastiana. Dále via Appia s trosky Karacallových lázní a starými pomníky, s druhé strany Věčné město s majestátní kupolí sv. Petra. Bude to opravdu hezký pomník našemu velikému světcí sv. Janu Nepomuckému ve středu křesťanstva.

Svěcení. Sobota suchých dnů – kdo vystihne taje jejích ranních hodin, kdy po celém světě se opakuje to, co čteme ve Skutcích apoštolských o svěcení prvních jáhnů: „Ty představili apoštolům a oni pomodlivše se vložili na ně ruce.“ A letos právě před vánocemi!

Zde v našem Římě se svěcení konají v arcibasilice lateránské, která má nad svým portálem nápis: Omnium Ecclesiarum urbis et orbis mater et caput. Poněvadž svěcenců z různých kolejí a seminářů je mnoho, děje se obyčejně na třech místech: v basilice samé (nejslavnější ze všech), v postranní kapli chóru a konečně v blízké kapli lateránského semináře. Tak letos dosáhl počet svěcenců 380 (z toho kněží 77) a mimo to bude podobné svěcení v postě a před koncem školního roku.

Bohoslovci naší koleje byli vysvěceni v basilice. Byl to dojemný okamžik, když kolem 8. hodiny bělostné řady Kristových miláček nastupovaly do rozsáhlé apsidy, zakončující mohutným obloukem pět lodí basiliky a věnčené starobylou mosaikou uprostřed a hroby dvou papežů-velikánů Innocence III. a Lva XIII. blahé paměti – po straně. Ač byly zastoupeny všechny druhy svěcenců, přece většina (102) měla přijmouti vyšší svěcení. Zaujali také při prostraci celou apsidu. Jako bílé, živé oběti v amfiteatru leželi tam a nad nimi zněly prosebné hlasy biskupa, kněží a lidu: Kyrie eleison... Světil Mons. Palica, tit. arcibiskup filipenský, zástupce kardinála Pompiliho, který za sv. Otce spravuje římskou diecesi. Jeho postava, jeho silný a přívětivý hlas, důstojné a trpělivé, opravdu arcipastýřské počínání dodávají vždy každému svěcení zvláštního jasu a zbožné posvátnosti. Rekl jsem trpělivé. Vždyť to není maličkost. Jen kněží světil on sám tentokráte 57, takže řada jich při mazání rukou a oblékání nebrala opravdu konce. Skončilo se vše o půl 2. po poledni.

Primicie. Z naší koleje byli vysvěceni na kněze tři. J. Bäuml, Fr. Šital, J. Gerstner, všichni z arcidiecese pražské, a hned druhého dne nastaly primiční oslavy. Dp. Šital měl ráno v koleji mši sv., při které ostatní chovanci přistoupili k sv. přijímání, načež se celá kolej odebrala do chrámu sv. Petra, kde ve starých kryptách vatikánských pod basilikou podal svou první obět Pánu Bohu nad hrobem Knížete apoštolů dp. Gerstner. V 10 hod. potom byla slavná mše sv. našeho prefekta dp. Bäumla v domácím kostele sv. Jana Nepomuckého. Návštěva byla nad vše očekávání hojná. V prvních lavicích klečeli J. E. pan vyslanec u sv. Stolice Dr. Vl. Radimský s chotí a sekretářem, býv. rektor koleje Mons. Ottaviani, nyní podsekretář Posv. Kongregace pro mimořádné věci církevní, P. Jan Hudeček, C. Ss. R., konsultor své kongregace pro střední Evropu, Dr. Boh. Spáčil T. J., prof. na Východním římském ústavě, P. Vendel. Javorka T. J., z téhož ústavu,

ctihodné sestry z českoslov. ústavu Anglických pannen na Janíkulů a jiní a jiní z naší kolonie a z našich italských přátel.

Kolejní sbor připravil pečlivě Perosi-ho mši, a tak naše milá kaple, snad už naposled na via Sistina, se skvěla v celé své kráse, když po „Veni Sancte Spiritus” novosvěcenec po prvé na oltáři přinášel obět Nejsvětější.

Slavnosti, která následovala po mši sv., se zúčastnili mimo uvedené vzácné hosty také J. E. pan nuncius Mons. Petr Ciriaci, přítomný na svátky v Římě, a J. E. pan patriarcha Mons. Pavel Huyn. Sbor našich zpěváků uvítal hosty i šťastné primicianty jásavým: Vita, vita felicitas, a jinými hudebními čísly, vystoupili také naděšní básníci a na konec pronesl několik slov i J. E. pan nuncius svým milým, přátelským způsobem. Mluvil latinsky. Důvod, proč tak činí, udal hned na počátku: nuntius loquitur semper latine, slova to, která jsou jistě mnohem hlubší, než se na první pohled zdá, jakož i toto: Sum civis reipublicae Cechoslovacae. Ita repraesentantes Apostol. Sedis soli dicere possunt. Vřelými slovy blahopřál „svým milým novosvěcencům, které kdysi učil” a blahopřál i ~~svým milým~~ ^{svým} chovancům, že v tak vzorné práci bez rozdílu jazyka jsou jakýmsi předobrazem, symbolem naší vlasti, jako on – dodal žertovně – „profesor Ciriaci” byl jím „nunciovi Giriacímu” když kdysi v této koleji vyučoval.

Hrst úvah z deníku.

Jednej důsledně a jsi vyhlášen za zoufalce, pokrytce nebo hrabivce...

Rozhodl jsem se konečně po čtyřech letech váhání a rozvažování státi se knězem a romantikové obou rodů svorně prohlásili: „Chudák. Je ho škoda! Jistě nešťastná láska!” Potměšilí a nedůvěřiví se upokojují: „Vyčkejme času! Však ještě není vysvěcen!” Ti, kterým začátkem a koncem všeho je ohled na to, kolik jim to vynese, usoudili znalecky: „Z hmotných důvodů! Však on dobře věděl, jak to zařídit, aby ho dostudování nic nestálo!”

Bože, Všemohoucí a Silný, ty víš! Ty znáš odpověď na každé „proč”. Ty znáš lépe a jasněji, než kdokoli jiný i odpověď na *toto* „proč.” Bože, Všemohoucí, dej mému rozhodnutí sílu a vytrvalost křídel orlích. Ať trvá nezlomené a neztenčené, odhodlané a statečné ne pouze těch 71 měsíců, jež mne dělí od okamžiku, kdy se z Tvé svaté vůle stanu Tvým knězem, ale po celý život až k hrobu!

*

*

*

Místní patriotismus – úvaha sentimentální.

Přestěhoval jsem se z Králova Pole, kde jsem bydlel 32 měsíců. A protože na orelském letním cvičišti a v tělocvičně a na jevišti a na ulici i v bytě zůstaly pochovány mé snahy, tužby, práce, přání, radosti, nadšení, snění, bolesti a zklamání, jezdil jsem každodenně na jejich hroby do Králova Pole, neboť to byly mé snahy, tužby, práce, přání, radosti, nadšení, snění, bolesti a zklamání a stále jsem věřil a doufal,

že tam alespoň někde v koutku ve skulině rostu, raduji se a trpím dále, jako v těch třicíti dvou měsících.

I teď snažím se při každé vycházce, aby naše skupina šla za Královo Pole. A raduji se, když alespoň z dálky vidím známé ulice a domy a potkám známého člověka, keř nebo strom. V leších na cestičkách, sluncem ozářených, jsou rozsázeny mé vzpomínky. Šustí spadlým dubovým listím, pokrývají zlatem stráně, ukrývají se mezi zkroucené kořeny stromů a veverkou poskakují se smrku na smrk. Září rudě se šípkových keřů, voní pryskyřicí, modrají se a fialovějí na svazích řečkovských vinohradů, visí na dosah ruky jako sladké hrozny se všech keřů a stromů a poletují babím létem po polích a lukách.

Sázel jsem je tam skoro tři roky a nejvíc na jaře, když kvetly kočky...

Teď si chodím na ně. Není v nich jednoduchá, nesložitá radost jakou pocítíš, když se na tebe někdo milý usměje. Je to bolestná radost, ale zato čistá radost. Je to radost posvěcená dobrovolným a včasným odřeknutím, radost, kterou ti nikdo nemůže vzít, ani ten, kdo vedle tebe má k ní vztah nejbližší. – Když jsem byl docela malý, sedával jsem často nad hučícím splavem. K jeho šumotu rytmicky se připojoval starý smrkový les. O tom splavu se mi ještě doposud zdává a slyším jej hučet a les s ním šumí o závod. A jindy jsem jel za letní noci na voze k babičce. Zuby mi drkotaly zimou, ale nade mnou plála a jiskřila tajemná hvězdná obloha. I o této obloze se mi zdává a je stále tak krásná a splav stále tak velebně v mých snech šumí.

Takové jsou mé vzpomínky a má radost z nich. Je nedotknutelná jako ty hvězdy a tajemná jako krásněvesský splav mých dětských let. Sebe otravnější slina jí nepošpiní, sebe surovější ruka nerozbije. Nikdo ti nemůže vzít krásy, která *byla* a teď již žije pouze v hrobě tvé duše.

To, že na těchžte jívách, kde z jara kvetly kočky, takové hebké a maloučké, že na těch jívách se třese stářím několik zvadlých listů a že vše ostatní je pryč (není divu – byly přec *takové vichřice*) – to je tím krásnější...

F. V. Havelka.

Ljubljansko pismo.

Življenje v našem semenišču nikakor ni prazno in dolgočasno. V častitljivo mirni stavbi polje življenje mladih moči. Pa govorimo odkrito!

73 idealnih src – toliko je bogoslovcev – ima pač veliko želja in veliko misli. In vsaka misel hoče tudi zaživet. Ali pri novih mislih je kakor obvojestvu deteta, mati trpi in drugi z njo trpijo v težkem pričakovanju ali bo krepko in zdravo novorojeno bitje.

Glejte, tako je z nami!

V naše vrste je namreč zašlo moderno obnovitveno gibanje, takozvano mladinsko gibanje (Jugendbewegung). Nisem poklican o tem pisati, ali svoje mnenje naj o tem povem.

Zaupam, da bo to idejno rojstvo prineslo zdrave in močne uspehe v nas vse in po nas v Kristusovi milosti med naše ljudstvo. Samo vsi si moramo prisvojiti...

Ödkritosrčnost značaja in prijateljsko ljubezen med seboj. In družbo prenoviti v vseh strokah in organizacijam dati poduhovljenja in vsepovsod razlivati novo krepko življenje v bratski skupnosti in vsemu našemu življenju dati vsebine, to je pravi mladinski duh; vse to pa mora izvirati iz večnih krščanskih resnic.

Razvoj je tu in prav je, da je. —

Imamo v semenišču svoje akademsko društvo, ki reprezentira vse ljubljanske bogoslovce: „Cirilsko društvo”. Pa društvo ima tudi svoje delo. Urejevati mora čitalnico, kjer je ca 80 raznih revij znanstvene, nabožne in mladinske vsebine in ca 30 raznih listov v različnih jezikih. Svojo knjižnico, ki šteje več tisoč del, izpopolnjuje. V raznih krožkih se dela. Dopisni krožek skrbi, da se čimveč dopisuje v naše katoliške liste in reči moram, da se jo to delo letos dobro poživilo. Socijalni krožek se je tudi vzdramil. Če drugega še ni napravil kot to, da je med nekaterimi vzbudil zanimanje za socijalne probleme naše dobe, zlasti za delavski problem, je že veliko.

Kaj več se bo že gotovo storilo. — Posebno, živabnost razvija tudi „Cecilijansko društvo”. Kaže se velik napredek posebno v ljudskem petju. —

Veliko zanimanje vlada med nami za idejo „Slovenske Straže”, ki ima namen moralno in materialno podpirati naše brate Slovence v zaslužjeni Goriški pod jarmom italijanskega fašizma. O tej bridki rani našega narodnega telesa ne morem govoriti. Pretežko je. V Gorici, kjer je sedež zadnjega slovenskega nadškofa, je še ca 15 slovenskih bogoslovcev. Pa sužnji so oni in suženj je vse njihovo ljudstvo. Pred par dnevi so uničili fašisti zadnji slovenski kat. list.

Kaj pa z „Orlom”? Naš bogoslovski „Orel” nam v kratkem priredi v semenišču vrsto predavanj mladcih. In večina tovarišev, ki bodo šli 1929 že v dušno pastirstvo bo napravila izpit iz te tvarine. Na novi poti smo in mišljenje o „Orlu” se pri vseh obrača zopet v bolj pozitivno smer. K temu je pripomogla zlasti akademija „Akademskega Orla” 17. nov. v Ljudskem domu. Kdor je bil zraven, je skoraj moral čutiti, da novo in sveže življenje prihaja v vse slovensko orlovstvo.

In „Orel” je naša narodna organizacija, ki temelji na večno živem katolištvu. In kar je mrtvega in šuhega bo samo po sebi moralo odpasti, ko zajame tudi široke plasti orlovstva med slovenskim ljudstvom nov duh katoliške obnovitve.

Tudi o „Katoliški akciji” se dosti rozpravlja. Stojimo na principu, da se ne razdira to, kar imamo, ampak vse katoliške organizacije se morajo pritegniti v delo „Katol. akcije”. In kadar bo naš vladika o tej stvari spregovoril zadnjo besedo, ga bomo poslušali, kakor nas bo on poučil. Vsak od nas bo pa že prej v tej veliki ideji kolikortoliko doma.

Pa še nekaj! Letos imamo prvič v našem semenišču grško-katoliškega tovariša. Bartenjev se piše in v Rusiji je rojen in pred par leti je iz pravoslavja konvertiral v katoliško Cerkev. Njegov ordinarij je škof Njaradi v Križevcih. Ko bo boljše spoznal naše razmere, bo gotovo velik buditelj ciril-metodijske ideje med nami.

V svoji sredi imamo tudi 5 hrvatskih tovarišev. Vsi co prav vneti za katoliški preporod, ki je pri nas potreben zlasti še mod Hrvati.

Z zunanjimi kat. akademiki živimo v prijateljskih odnosih in hvala Bogu za to! Kadar gre za poudarjanje naše misli na univerzi, seveda kompaktuo nastopamo.

Vaš čehoslovaški konzulat nam je že preskrbel tečaj za češčino. Ta tečaj obiskuje ca 26 tovarišev, od katerih bo vsaj nekaj prihodnje leto že na svetovaelavski proslavi v Pragi porabilo svoje znanje.

Starovašan.

Rozhledy.

Z Říma.

Nejvyšší velekněz, viditelný zástupce Ježíše Krista, papež Pius XI. slaví padesáté výročí svého kněžství!

20. prosince 1879 zaznělo po prvé z jeho úst: „Introibo ad altare Dei!“ Nevěděl tenkrát, že Bůh jej vyvolil za nástupce Petrova.

Celý katolický svět vzdá v jubilejním roce hold svatému Otcí. Československý lid jistě nezůstane pozadu! —

Zvláště na nás bohoslovce připadá svatá povinnost oslaviti výročí sv. Otce co nejskvěleji. Je to povinnost oddanosti, povinnost lásky, povinnost vděku!

Ne pouhá slova, ale pádné skutky papežovy mluví, jak pečuje o příští kněze. Stačí jen vzpomenouti nové budovy a vnitřního znovuzřízení Kongregace pro semináře a university, tolika nových národních kolejí v Římě — mezi nimi i Československé — abychom měli doklady péče sv. Otce o bohoslovce celého světa.

Praví se, že u nás v jubilejním roce sv. Václava a sv. Jana Nepomuckého začíná rašiti ubitý náboženský život. Začíná prý u nás jaro katolictví!!!

Leč nebude nikdy možno mluvit o *pravém* jaru náboženství u našich katolíků, nebudou-li jejich srdce — z nichž tak mnohá jsou jen plané ratolesti — oroubována v ušlechtilou kulturu *římských* katolíků v pravém slova smyslu!! A to znamená v první řadě žít celým srdcem pro římského papeže!

My bohoslovci, jimž jednou připadne zodpovědný úkol štěpařů lidských srdcí, dokažme v jubilejním roce, že jsme plni lásky k svatému Otcí a že jsme zcela připraveni býti hlasateli této lásky duším nám z milosti Boží svěřeným.

Oremus pro Pontifice nostro Pio ...!

T.

Za profesorem Dr. Ignácem Klugem.

Velebné zvuky zvonů věží staroslavného pasovského dómu vítaly svěží jitro Nového roku do „Bavorských Benátek“. Celá příroda dýchala mírem, jako by na jejich nivách vanul dech Božského Dítěte.

A neuplynuly ani tři dny a poznovu zazněly tytéž zvony, ale zvuk jejich truchlivě doléhal k srdci posluchačově. To smrt kráčela majestátním krokem touto zemí ke zni, ale tentokráte nekosila zralé žně, nýbrž žala nemilosrdně mladou, nadějnou a bohatou setbu. Pasovem se rozlétla zpráva, že Dr. Ignác Klug, profesor morálky na bohoslovecké fakultě, náhle zemřel. Tato smutná zvěst zachvěla profesorským sborem, ježto prof. Klugem ztrácel svou nejlepší sílu. V Pánu zesnulý se hluboko zapsal do srdcí svých posluchačů jakékoliv národnosti. Nenadálým odvoláním z tohoto světa bylo ochuzeno celé katolické Německo, ba katolické duchovenstvo evropské o nejlepšího moralistu a psychologa poslední doby.

Profesor Dr. Ignác Klug byl mužem úžasné energie a píle s neobyčejnými schopnostmi. V posledních dvaceti letech nebylo plodnějšího spisovatele na poli morálky a sociálních poměrů nad prof. Kluga. Jeho knihy dobyly si věhlasu světového, jak o tom svědčí i překlady jeho spisů do četných jiných jazyků. Také v naší milé vlasti nebude asi kněze a bohoslovce, který by neznal jeho spisů, anebo aspoň neslyšel o profesorovi Dr. Klugovi. Pro nás Slovany bylo dosti místa v srdci prof. dr. Ign. Kluga. Ve svých spisech a sociálních přednáškách rozhovořoval se tak často a často o poměrech slovanských, z nichž právě ruské problémy zaujímaly nejvíce jeho pozornost. Nejednou podotkl ve svých přednáškách, že opravdový Němec nemusí ještě nenáviděti Francouzů a nemusí býti také čechožroutem. Jako ideální kněz hledal i Dr. Klug svými pracemi cestu k slovanskému Východu.

Myslím, že nebude nevhodné vzpomenouti několika životních dat zesnulého. Prof. Dr. Ignác Klug narodil se 31. července 1877 v Keilbergu u Aschaffenburgu, v diecési würzburgské, jako syn váženého nadučitele Kluga. Už v mládí jevil malý Ignác neobyčejné nadání a téměř báječnou paměť. Ve Würzburgu byl posvěcen na kněze roku 1900, tamtéž byl i promován na doktora theologie. Jako kooperátor působil v Goldbachu, odtud byl povolán za kaplana do Schweinfurtu, kdež působil do r. 1904. V tomto roce byl jmenován prefektem na Kilianeum ve Würzburgu, potom ředitelem na Ferdinandeum, kde ho poslouchalo přes půl tisíce učitelů a učitelek. Ve světové válce r. 1916 byl povolán do Pasova jako řádný profesor morálky na zdejší bohosloveckou vysokou školu.

Nesmírně mnoho dobrého vykonal Dr. Klug svými knihami, jež vyplňují malou knihovnu a jež mu získaly tak slavné jméno i za hranicemi. V roce 1907 vydal třísvazkové dílo: Gottes Welt, Wort, Reich v 30 tisících výtiscích. R. 1911 vyšla jeho Sonntagsbuch v 50 tisících výtiscích a tři díly: Die ewigen Dinge, Wege, Quellen ve 30 tisících. Všechny tyto knihy jsou obsahu apologetického. Jedinou výjimku

— jako ohlas světové války — tvoří román: *Das ewige Heimweh* z roku 1916, v němž se zračí vzácná znalost lidských srdcí. Další knihy vycházely rok po roce: *Die Schule des Lebens* (25 tis. výt.), *Lebensbeherrschung und Lebensdienst* (24 tis. výt.), *Einkehr* (19 tis. výt.), *Ringende und Reife* (24 tis. výt.). Korunou jeho spisů jest: *Der göttliche Heiland*, vydaný r. 1923, o rok později vyšly jeho *Kämpfer und Sieger* (10 tisíc výt.). Poslední jeho spis vyšel před několika týdny pod názvem: *Quellen des Lebens*. V programu měl otázku Amerikanismus a bolševismus. Průměrně počítáno má prof. Dr. Klug přes 3 miliony čtenářů.

Jeho velikost zračila se v obsáhlém vědění. On zřel takřka všechny ty problémy svýma očima. Jak jeho příbuzní dosvědčili, diktoval mnohdy celé stati svých knih a neučinil jediné opravy. Prof. Klug byl učencem v pravém slova smyslu; vynikal v každém oboru a prohlédl naši dobu jako málo kdo jiný z jeho vrstevníků.

Konečně vynikal prof. Klug ušlechtilým chtěním, ovládaným nezištnou láskou. Kde mohl, tam pomohl. Jeho apoštolsky zanícená duše chtěla vyrvati se záhuby i srdce nejzkaženějších kriminálních trestanců. Nahlédl jim hluboko do nešťastné duše, cítil s nimi upřímnou soustrast. Poslední dobou byl předsedou městského divadla a hleděl v kořenu potlačit zlo naší doby, snažil se dobrými divadel. kusy povznést mravní úroveň divadla. Musíme se přímo diviti, kde nabral prof. Klug tolik času ke svým pracím. Vždyť jeho hlavním úkolem bylo den jak den přednáseti mravouku padesáti až stu posluchačům — příštím kněžím. Strhoval svou ohnivou výmluvností.

Snad mnohý díval se s nedůvěrou na tuto práci prof. Kluga a očekával, že ztratí orientaci v moderních časových směrech, avšak každá stránka jeho spisů dýše hlubokou vírou a téměř dětskou, upřímnou láskou k církvi. Dr. Ignác Klug nebyl jenom mužem vědy, nýbrž i víry. V souladnou harmonii hleděl uvést teorii i praksi. Prof. Dr. Klug jest vzorem katolického učence a nám českým bohoslovcům může býti vzorem neúnavné horlivosti o blaho a spásu duší. Jsa teprve 52 let star, mohl ještě mnoho pracovati jako vůdce katolického kněžstva. Náhlá smrt ho však sklátila v předčasný hrob. Nedlí mezi námi tělesně, ale svým duchem bude nám ukazovatelem cesty na mnohá desetiletí.

R. i. p!

Fr. Karel Smutek, S. D. S.

Posudky.

Josef Pekař: Žižka a jeho doba. Díl I.: Doba se zvláštním zřetelem k Táboru. Díl II.: Jan Žižka. Vydal Vesmír, Praha.

V I. dílu své knihy podstupuje Pekař odvážnou revisi názoru na českou ná-

boženskou revoluci a především Tábor, ustáleného autoritou Palackého. Aby při tak zodpovědném podnikání prokázal objektivnost svých soudů, volí přiměřenou metodu. Vyvolává z propadliště století osobu za osobou, významné svědky události z Tábora i husitské Prahy, cizího pozorovatele i katolického mistra stíženého exilem. Dává jim zobrazovati a posuzovati situaci, vzájemnou konfrontaci ohledává jejich spolehlivost a pronáší konečně svůj vlastní soud; umožňuje tak čtenáři kriticky jej přeměřiti a může-li, jinak formulovati. Tak objevuje Tábor nových rysů. Původem ne domácí, řádem ne demokratický, jak vyvozoval Palacký. Vznik mu dal mocný popud viklefský, smíšený v Mikuláši z Drážďan a jeho interpretu M. Jakoubkovi s mysticismem Matěje z Janova a valdenským, a lidové kacířství převážně valdenského původu. Toto má podle všeho těsnou spojitost s německou kolonizací. Tento trojí svět vzájemným prolínáním tvoří 1. fázi táborství. Tu ozývá se opravdu demokratické heslo rovnosti proti feudálnímu roztržení společnosti. Prvou fází ukončuje počátkem r. 1420 příšerná erupce chiliasmu, který myšlenku blízkého příchodu Kristova naplnil výzvami osamotnití ohněm a mečem, bez milosrdenství a pro vlastní spásu, ze zkažené země to, co je k spáse povoláno. Toto chiliastické království přirozeně nemělo míti rozdílů stavovských. Po opadnutí nadějí chiliastických vstupuje na scénu Tábor definitivní, lze říci historický, mocensky organizovaný, který k myšlence rovnosti svých předchůdců se vůbec nezná. Důsledně a pečlivě dbá středověkem nadělaných rozdílů ve vážnosti jednotlivých stavů, sedláky své udržuje v tuhém poddanství. Co však přejal mocenský Tábor od svého chiliastického předchůdce, jehož teorii ve směr zavrhuje, byla krutá praxe, s níž hájil své „pravdy“. Prvotní enthusiasmus vojsk pohlcuje pak ponehledu kořistnická brutalita, která naplňuje téměř tragickým zoufáním nad celým hnutím i ty, kteří stáli tak blízko jeho kolébky jako M. Jakoubek. V takové situaci jeví se Lipany nutností, toto sjednocení ostatní části národa za účelem zaražení dalšího neštěstí je právě průkazem, že mravní a rozumové síly národa nebyly ještě vyčerpány. Že byla u Lipan poražena česká demokracie, je pro Pekaře omyl z hořejšího patrný.

V II. dílu své práce stejnou metodou izoluje si Pekař z tábořského prostředí postavu Žižkovu, s větší ještě dokumentární šíří, s vášnivou pozorností ke každému detailu, slibujícímu něco vysvětliti na jeho osobnosti. Následuje Ž. pozorně v půtkách jeho mladších let, konstatuje tu zrození jeho pozdější tábořské taktiky. Podrobně vysvětluje Žižkův zjev anketou svědků nejrůznějšího osobního poměru k němu. Jejím jednotným výsledkem je shoda o materiálním obsahu jeho role: o krvavě tvrdém ničení, jímž ji naplňoval. O vnitřním světě Žižky politika a náboženského straníka nepovídá anketa téměř ničeho. Třeba tedy přihlédnouti k obrazu, který si o sobě v dokumentech nakreslil Žižka sám, byť ne vždy bezprostředně. Obraz božího vyvolence povoláného bránit čtyř artikulů. Než ty jsou Žižkovi něčím jiným než husitské Praze. Žižku z nich zaujímá úplně trestání zjevných hříchů a odnětí světského panství kněžím. To znamená v skutky přeloženo: zmar kdejakému kostelu, klášteru, kněžstvu, mnišstvu především, ale vůbec „bíti i zabíjeti, stínati, věšeti, topiti, páliť i všemi pomstami mstíti atd.“ vše, co nejde za artikuly. Tato standarta Žižkova mohla se zrodit patrně jen v lůně chiliasmu. Její nábožensky vznícená msta, jádro Žižkovy osobnosti, není vystižena kalichem v jeho erbu a přídomku. Meč by ji lépe symbolisoval.

Ačkoliv Pekař odkládá rozhodující uzávěry do III. dílu, který připravuje, již tyto dva dávají, tím více pak slibují skvělé a radostné horizonty nového poznání. — O

F. Háj: K á j a M a ř í k. Ilustroval Andrej Kováčik. Tiskem a nákladem Občanské tiskárny v Brně.

Hrdina této knihy získává si srdce všech, kterým se dostane kniha tato do rukou. Ve čtyřech dílech je tu vylíčen život Kájův od doby, kdy začal chodit do školy až do jeho svatby s milovanou Zdeňou. Kája je roztomilý chlapec z hájovny, dítě volné přírody, milé, čiperné, jehož duše je tak čistá a krásná jako lesní studánka tam v lesích, kde vyrostl. Je otevřený, upřímný, citlivý, nechce a nedovede nikoho zarmoutiti, svými nápady a směšnými kousky zaujme a rozesměje každého. Je velmi pobožný, živá víra ozařuje celé dětství Kájovo a je mu průvodcem a oporou v životě. Jak bedlivě se připravuje na první sv. zpověď, každého odprosí i svého psa Pětu, s jakou úctou přistupuje ke stolu Páně a pak se modlí za všechny, které má rád, neboť slyšel, že modlitby, vycházející z duše čisté, budou jistě vyslyšeny. Potom vylézá na nejvyšší vrcholek stromu a zpívá „Matko Páně přesvatá“ a tak vylévá svou radost, která přetéká jeho srdéčko. Souběžně je tu líčen život kamarádky Kájovy Zdeňky, dcerky lesního, která si s Kájou hrává, běhá po lese, leze na stromy a dělá vše, co chce Kája. Kája si ji vychovává na kluka a ona ráda uznává v něm svého učitele; Kája má u ní neomezenou autoritu, poslední její slovo je vždy „až jak řekne Kája.“ Co tyto dvě děti provedou kousků a kolik čiperných nápadů zrodí se v jejich hlavičkách, tomu se musí člověk podiviti a s chutí zasmáti.

Spisovatel v dalších dílech provází Kāju na jeho studiích na gymnasium, líčí jeho veliké pokroky v hudbě na klavír, jeho studia na vysoké škole, kde studuje inženýrství, provází jej na jeho cestě do Paříže, kde Kája koncertuje a vzbudí nesmírné nadšení svou hrou a je nazýván „roi d'improvisation.“ Při tom však zůstává stále stejným, čistým velkým dítětem, všem pokusem odolává myšlenkou „co by tomu řekla maminka a pak Zdeňka“, kterou nepřestal míti rád. Ve čtvrtém díle je vylíčena láska jejich a boje, které musí tato láska prodělati, až přece věrná láska zvítězí.

Je to dílo krásné, které si každý rád přečte, zvláště však mládež se nejen pobaví, ale i poučí a čistou duši Kájovou je ztržena k napodobení. A to my potřebujeme. Chceme a potřebujeme mládež čistou, ideální, v jejím boji i lásce.

K.

Gätan Bernoville: Svatá Teresie Ježíšková. Přeložila Běla Dlouhá. Naklad. Lad. Kuncíře v Praze, 1928 str. 116; Kč 10.

Způsobem zcela zvláštním a neobvyklým v líčení životopisů svatých jest podán jmenovaný životopis. Život sv. Teresie od jejího dětství a mládí, přes plné rozvinutí duše až k smrti a slávě její—jest podán ne pouze jako život, jemuž se podivujeme, ale jako život možný následování. Trochu méně francouzské citové sladkosti a mohl býti napsán jeden z nejlepších životopisů svěťice. S prospěchem jistě přečtou knížku ctitelé sv. Teresie i ti, kterým dosud jest málo známou. Doporučujeme.

— šil.

JUDr. Jan Roubík: Kam vede český národ československá církev.

Ze zkušeností bývalého faráře čs. církve. Tiskem a nákladem Československé akc. tiskárny v Praze, 1928 str. 56; Kč 8.

Knihou není polemickou, ale kladením fakt a praxe k teorii a nauce sekty čs. Podává částečný vhled (jest příliš lokální) do celé ubohosti organizační stavby a nauky odbojných nespokojenců, kteří „lid osvobozením sjednocený rozeštvati, ochudili jeho

víru a nedali mu nic, než mnohdy trpkost." Knížka jest vhodná k doplnění informací, které dosavad o sektě čs. vyšly. Sloh knížky jest lehký; cena poměrně vysoká.

— šil.

P. J. Roberti: Neúhledné ctnosti. Podle P. Pl. J. Mathona O. S. B. upravily a vydaly Školské sestry O. S. F., Praha-Vinohrady, Korunní 4; 1927, str. 153.

Nebývá vše takové uvnitř, v sobě, jak se nám jeví na venek. Toto lze říci o „neúhledných“ ctnostech, o nichž mluví naše knížka. Nazývá „neúhledným“ to, co je nenápadné, nepatrné. Nepatrnost „neúhledných“ ctností způsobuje dovolená, skromná „přetvářka.“ Ale skutečnou cenu jejich postřehne i necvičené oko, ovšem po delší době; uzná je a po případě i odmění. A když ne, neujde nám odměna velkého Odplatitele za tyto perly.

Tuto knížečku lze doporučiti každému, kdo se snaží pokročiti v dokonalosti.

Mil.

Robert Lais: Auf der Spur des Urmenschen. Herder, Freiburg im Breisgau. 1926.

Kniha, která popularisuje, aniž by zpovrchňovala, což bývá častým úskalím podobných dílek. Neváhá seznámiti čtenáře dosti podrobně s metodou předhistorického badání, zato ale, když ho byla provedla námahou vědecké metody, obírající se každým detailem, odměňuje ho daleko hlubším, radostně chápavějším a kritičtějším pohledem do dílny vědy prehistorické. Autor ukazuje nám v této dílně výtvary pračlověka od nemotorně otesaného kamene přes sličnější tvar kamenný i kovový až k malbě a plastice. V podiv uvádí poukazy na lékařskou zdatnost pračlověka: šťastně zhojené zlomeniny, strašlivá rána lebeční zahojená ji dokládají.

Věnuje konečně stat i náboženství pračlověka. To právě je veliká přednost dílka, že dovede ostře vyzvednout duševní život pračlověka. Jednoduchý a přece zase dosti složitý, abychom mohli poznati tvora, který neodštěpil se snad od pravěkých ssavců čtyřrukých, ale který nám byl sourodý. Tvora, který uprostřed krutého ledu a divé zvěře, ve chvíli odpočinku u ohniska temné sluje svými dětskými uměleckými sny, svými prvními dumami o světě a záhrobí, vedoucími k božstvu, byť ještě v mlhách zahalenému, počal uplatňovati svou hierarchii nad přírodou a vydávat svědectví, že v prsou jeho bydlí odem Boží, anima rationalis. L—s

Jaroslav Zatloukal: Nebe i země. Verše. Edice Tvar.

Básnický debut Jaroslava Zatloukala neproměnil se v úplně rozkvetlý květ. Jen několik básní (Smuteční vrba v ochozské jeskyni, Jeskyně krápníková, Květen, Červen, Balada milenecká) ukázaly na budoucí formaci květu. Ale to naprosto neznamená, že J. Zatloukal nepřinesl do literatury něčeho nového, svěžího, kus cesty, po níž „v zaslíbenou zemi jdeme po stopách hvězd“. Jaroslav Zatloukal má schopnost vylamovat ze skály života balvany, ale jen málokdy je zformuje a zhladí v čistý lyrický tvar.

— Sk. —

F. M. Pecháček:

Břevnov.

*Park pln je vůně. Kveté sad
a jitřní slunce květům svítí v dумы,
v klín barokových promenád,
jichž hebké listí tichou píseň šumí –
i v smaragdových loubí úkryty
a v kouty steré, kde se ptáci choulí
a hlemýždi přes ulit závitů
na nitkách oči udiveně poulí.
Tu pěnkava se mihne přeletem
a sbírá drobků, jež jí vlídně hází
kýs návštěvník, jenž prchá před světem –
Drozd trilkuje a cupká v nízkém mlází –
Dob dávných jak by vzkříšeny šly stíny,
jichž kroky kdys tu v zlatém písku lpěly!
Čas přešel je, svět vystřídal je jiný.
Dech jejich vlá však v klenbách tichem celý,
chór jejich chrámem zahlaholí s výší,
když půlnoční zvon duchů bije v lkání –
a markýzové, opati a mniši
jdou dlouhou řadou při mši k přijímání.
Jdou průvodem, jdou v svatém mlčení.
Chor opatů čte žaltář sborem tiše –
V tom z varhan víchř, skřípot, dunění,
hvízd bouře zazní naráz z duchů říše
a v osvětlení žlutých svěc,
co v hloubkách hrobek klášter sní, co stlívá –
lká s chorem stínů mistr kostlivec,
leč jeho gesta mírná jsou a tklivá,
až posléze, když všichni vyjdou z vrat,
než ještě orloj z věže půlnoc bije,
on, jak kdys dávno, z bílých kláves řad
v hru teprv loudí vlastní melodie,
jak posmrtnou by vášní žil a práh' –
jak nesmrtelných rytmů spád by šuměl –
jen víchru smích, jenž skuhrá po klenbách,*

*by lidskou řečí děl to, kdyby uměl:
Sta přešlých let! Tma z duté lebky zírá!
O myšlenko! Ty křídla svěsis skvělá –
list vavřínu, jenž v hrobce sta let stlívá
po tajemstvích, jichž kouzlem duše mřela!*

J. D.:

Ulice.

Stíny šedých domů ohraničují tvou moc. Nízký barák, napolo skrytý v zemi, nejasný a nepevný, majestátní stavba železobetonová s jednoduchostí v tvaru a v strakatosti nátěru jsou tvoje meze. Ze dvou stran pronikají tě žhavé zraky nevinných okenních tabulí, abys jim poskytla trochu svého hluku, své pestrosti a neustálé změny mihotajících se v nejrůznější směsi tvorů lidských i zástupců živočichů nerozumných. Tvou útrobou procházejí změny každým okamžikem a přece zůstávají klidnou, stále svou ulicí. Mír, část nad tebou se klenoucí oblohy – dnes modré, jasné a zítra plačtivé, temné – poskytuje ti záruku neodvislosti na shonu figurek. Ty je přijímáš, ty je propouštíš, obohacuješ je svou výzdobou bohatou, jindy chudičkou, vždy chvatně sestrojenou pro oko chodcovo, vždy novou a přece starou, uklidňující i dráždiví nejrozmantější smysly a vášně v kolemjdoucím. Je v tobě cosi zdravého a cosi chorobného. Rozčilený se v tobě uklidní, když se naň usměješ a jiný tě chvatně opouští s pohrdlivým úsměvem nespokojenosti. Tebou jde život a ty jsi život. Pohlcuješ a chrlíš. Pyšníš se nad spoustou, již jsi schopna vést k cílům nejrůznějším.

Dovedeš se smát a radovat. Naparádit se, zalichotit i nevrlému starci, jenž denně lhostejně kráčí po stejné straně tvé útroby. Někdy voníš a lákáš nozdry nejrůznějších tříd společenských k sobě a maličko jim uštědříš ze své líbeznosti. Jsou spokojeni.

Chmuříš své čelo, temní se tvůj dech, zima jde tělem tvým. A sama studíš. To po úsměvu chceš klid a ten se mění až v chlad hrobu. Jsi zamlklou a mlhavou a chodec mimoděk se zamýšlí jda tebou. Pěješ mu píseň ztrnulosti po pohybu, po vyčerpání. Na chvíli přijme klid tvůj a žije jím. Než jenom na chvíli, neboť chvat jej uchopuje mocí svou. Spěje dál, rychle spěchá za svým cílem, před ním zastavení nezná a jím spokojen není.

Ty přijmeš kroky zbloudilce; s jistotou sobě vlastní vedeš jej dále na jeho cestě, uštědřujíc mu ze svého kouzla podle jeho zásluhy a nic tě nemrzí, když chladně tě mívá a nic tě nebolí, když víc tě nenavštíví. Žiješ vlastním životem boje, stínů a světla, barev a úsměvů, hry a chladu, vědoma si minulosti i budoucnosti a důležitosti okamžiku.

»Obnovené umění.«

Akademický malíř František Petr přeložil do češtiny některé životopisy středověkých umělců z díla Jiřího Vasariho *Le vite de' più eccellenti pittori, scultori e architetti*. (Nakladatelství Girgalovo na Smíchově v Čechách.) Bylo věru záhodno, aby česká literatura měla aspoň částečný překlad světoznámého díla italského, které bylo po prvé vydáno r. 1550 ve Florencii, neboť z něho si nejlépe můžeme sestaviti obraz čtyř století, pro Itálii tak štědrých. Vasarimu totiž, třebaš nepřesnému v datech a místech a opakuujícímu v některých kapitolách údaje vybájené nebo chybně přenesené, podařilo se zachytit bohatý rozkvět umění za svého života i několik století před ním. Tento celistvý obraz má své přednosti i vady, předností však jistě je více. Vždyť právě Vasari dovoluje nám rozhlédnout se očima současníka po době roztrhané na kousky německými kritiky a poněkud násilně rozdělené Johnem Ruskinem na tři epochy, jejichž obrysy je sice možno posřehnout podle směrnic vůdce praeraffaelitů, které však spolu souvisely daleko úžeji a navzájem se prolínaly vlivy, jež ani nejučenější umělecký dějepisec nemůže dnes vypočítat a roztrždit. Nelze upřít jistou oprávněnost Ruskinovu třídění: čtrnácté století – věk myšlenky (Dante, Giotto), patnácté století – věk kresby (Vinci, Michael Agnolo, Lorenzo Ghiberti, Raphael) a šestnácté století – věk malby (Tintoret, Paolo Veronese, Titian, Correggio), ale nikdo nám tímto způsobem nevysvětlí na příklad přítomnosti vznešené a ohromující myšlenky v Buonarrotiho Mojžíšovi, ani přítomnosti skryté, ale tím více na srdce útočící ideje v malbách Correggiových. Nespolehl se tu Ruskin příliš na náhodu, že se nezachovalo tolik maleb současníků Giottových jako výtvorů méně geniálních vrstevníků Michelagnolových a Correggiových, ano, řekněme i Sartových, když kolorit již často vyjádřil více myšlenek než motiv? Dante a jeho básnický obzor, který se tak náhle otevřel středověkým Italům a ohromil je svými dálkami, byli podněcovateli několika generací a Giotto nebyl sám vykořisťovatelem, snad dokonce Michael Agnolo užil více hlubin jejich myšlenek, Sarto i Correggio něžnosti jejich lyriky a Luca Signorelli děsu jejich planoucích obrazů podsvětí. A upozorňuje-li se na vliv Saronarolův na Buonarrotiho, může se dodat pravděpodobná domněnka, že přímý vliv Dantův, beztak odražený i ve fanatickém kazateli florentském, jak nám svědčí spojení vlivů obou, Danta i Savonaroly u Sandra Botticelliho, působil na Michael Agnola stejně ne-li více než ohnivá slova dominikánského kajícíka. Ovšem kopie Božské komedie s kresbami Buonarrotiho se ztratila, marno litovat.

Proto tedy chválíme Vasariho, že podává v řadě jednotlivých životopisů souvislý řetěz událostí a myšlenek, třebaš poněkud zkrácený náchylností nebo odporem autorovým a jeho hrdostí na vlastní dobu, jak ostatně u mnoha kritiků bývá. Ani nám příliš nevádí, že Vasari

křivdí trecentu, které přece postavilo basiliku v Assisi, katedrály v Pise, Luce a Pistoji a kdy přece mezi „marmorarii“ nebylo málo opravdových umělců. Giotto nebyl bleskem, vše náhle osvěčujícím a objevujícím, nýbrž pilným žákem Cimabuovým i jeho předchůdců a ještě pilnějším napodobovatelem byl Donatello. Zde naopak platí slova Ruskinova: „Umění třináctého století je základem všeho umění, – ne toliko základem, nýbrž i jeho kořenem“. (Viz „Turner and his works“.)

Ille ego sum, per quem pictura extinta revixit, napsal Lorenzo o Giottovi, úplně správně kromě toho perfekta, neboť Giotto se probíjel pomalu a malba oživovala ponenáhlu, vymaňujíc se z tradičních a předepsaných tvarů epochy rytířů a mystiků. Vyšetřit okolnosti a příčiny, jejichž působením se tak dalo, znamená vyšetřit povahu renesančního období a doby před ním i po něm, všech těch století, z nichž přes jejich postupnou {dekadenci ve volení motivů můžeme vytěžit daleko více než se zdá několika pesimistům jako Mutherovi, jenž na příklad v nevšedním koloritu Sartově viděl jen neurasthenii.

Nulli ignota mea est gratia mira manus.
Artifices potui digitis animare colores,
Seprataque animos fallere voce diu.

Pokud toto bude platiti o mistrech italských, zůstane jim čestné místo nejen v povznešení kresby, malby a všech technik, nýbrž i v pozvednutí lidské myšlenky, neboť není umění bez ideje a od mytologických kreseb chorobného Piera di Cosimo si hlasu ani žádat nebudeme, poněvadž v nich není ani duše, ani myšlenky, ani krásy, ani síly.

Prostota a upřímnost Giottova, odlesk to chudáčka Božího, veselého bohatýra Kvítků, svatého Františka z Assisi, stala se jednou větví kořene obnoveného umění, za jehož druhého průkopníka můžeme považovati Fillipa Brunelleschiho, smělého stavitele kupole v chrámu Santa Maria Del Fiore ve Florencii. Před jejich uměním a podnikavostí se bez výhrady mohlo říci: Graecorum sileat prisca admirabilis aetas. Neboť nové tvary, nové cesty byly objeveny, a to cesty křesťanské. Vzpomeňme jen slov Giovanna Batisty Strozziho: Jako kámen na kámen, oblouk na oblouk věčně stavím, tak vystupuji krok za krokem do výše, k nebi. A nebyla to dráha vzdorná, jak by se snad špatnému soudci mohlo zdáti podle zábavných svárů a sporů v soukromém životě umělců, nýbrž posvěcování člověka, jemuž měly sloužiti všechny látky a všechna umění, i stará dovednost lidecká, která obživla v Lorenzu Ghibertim, tvůrci bronzové brány kostela San Giovanni. Novému rozkvětu umění přinesl skoro každý z jeho sluhů svůj dar, ať již to byly Donatellovy studie na antických dílech, nebo průsvitná jemnost obličejů Fra. Lippiho, nebo vynálezy Masaccia, za života nedoceneného, později přeceněného, ale přece jenom muže nových objevů.

Tak se střídali a pracovali jeden po druhém, často spolu soutěžili

k vzájemnému prospěchu nebo se i svěřili ke své škodě a z pozemské závistivosti činili si překážky, jako činil nesnáze Michelagnolovi Bramante, jenž sám pak nemohl dokončiti svých předsevzatých děl. Nebo se předstihovali ke škodě naší – tak kresby Lucy Signorelliho, učitele Vasariova, musely ustoupit na stěnách vatikánských pozdějším výtvo-
rům Raffaelovým; vždy však se snažili o to nejlepší v umění. Obdivu-
hodný technik Antonello da Messina první přinesl do Italie tajemství vlámské malby, což mu snad umožnilo, aby se spolu s Pietrem Peruginem stal průkopníkem počátků krajinářství, jež do té doby v úzké snaze o vyjádření duše zůstalo nevyužito. V této době teprve začalo se uplatňovat, Domenico Ghirlandaio komponuje sice dosud přeplněné obrazy – kroniky, podivně odporující realistickým obličejům a od-
vážně zachycenému podivínskému gestu Josefovu v klanění pastýřů a podařeným podrobnostem na nádherném Narození Panny Marie, ale Messinovi (Golgatha) a Peruginovi (Příprava k pohřbení, Vidění sv. Bernarda a zvláště Ukřižování) podařilo se uvést do malby melancholický kolorit krajiny a nebes, který i při své neživotnosti, tea-
trálnosti a při tom, že byl často opakován, neztrácí ničeho na svém kouzlu kajících barev. A tak, prohlížeje si Peruginovo Ukřižování, nemůžeme ani uvěřiti Vasari, že autor tohoto mistrného zachycení velkopáteční lásky a smutku stal se na tvrdé své životní cestě bez-
ohledným materialistou. Rozhodně něco jiného než peníze bylo pá-
nem jeho duše, když kreslil Golgathu, nebo tesknou krajinu v pozadí Vidění sv. Bernarda.

Po takové přípravě byla doba hotova, aby vydala své největší duchy: Leonarda da Vinci, Michelagnola, Buonarroti, Raffaela Santi, Andreu del Sarto, Antonia da Correggio a Sandra Botticelli. Snad pro někoho zůstává spornou otázka, komu z nich přisoudit prvenství, ale sotva druhým ukřivdíme, prohlásíme-li za prvního Michelagnola, na jehož náhrobek v římském kostele Santi Apostoli byla napsána slova: Tanto nomini nullum par elogium. Máme dvě podobizny Michelagnolovy, jednu od Bugiardina, druhou od Jacopa del Conte. Ani na jedné z nich však není známky nesmlouvavé síly, vyzařující z jeho děl; spíše jsou patrný dva jiné rysy: vtipná bystrost a stařecká ne-
důtklivost, oba symbolisující různé, někdy proti sobě jdoucí proudy, jež zachvacovaly Michelagnolovu duši: jasnou lehkomyšlnost renaissančního života, jemuž rod Medici byl vhodným vládcem, a hlubokou vážnost genia Dantova, jehož chmurnou stránku dovedl Savonarola vybičovat v duších svých posluchačů tak, aby zastínila vše ostatní. Můžeme-li soudit z výtvo-
rů na autora, odvážíme se tvrdit, že Michelagnolo získal si rovnováhu nade všemi sklony, neboť, jak praví Vasari, s jeho uměním „se sdužila pravá filosofie s ozdobou jemné poesie, aby byl lidstvem ctěn a obdivován pro svůj nejprostší vzorný život, práci, svatost mravů a všechna lidumilná podnikání.“ A věnoval se umění jako činnosti, která člověka povznáší a upevňuje, na kamenný základ staví dobro v jeho duši: „Milý jest mi spánek, ještě milejší být z kamene, dokud trvá zlo a závist, jest mojí velkou touhou nevidět, necítit; proto nebuď mne; mluv tiše.“ Zda nejsou tato slova, jež pro-

mlouvá Michelagnolo ústy Noci, odmítnutím nepravé renaissance, za jejíž ozdobu dokonce někteří z nás Buonarrotiho považují. Bylo tomu patrně jinak než v našem primitivním třídění. Michelagnolo prováděl vždy své plány, nikoliv nápady světských knížat, jejichž otroky byli mnozí z jeho současníků, a zatím co svět boccacciovský se smál a hloučel a pořádal slavnosti, vydralo se z úst mlčenlivého myslitele a výtvarníka, jen tiché, ale rozhodné: non mi destar, deh parla basso!

Leonardo da Vinci, starší Buonarrotiho, jak rozdílná to povaha! Lehkomyslný byl v životě i v umění, a mohl-li chyb vlastních litovat v posledních okamžicích, nemohl už napravit četné vadně provedené malby, jejichž krása zmizela s prvním podzimem. Vsestrannosti jeho dosud nikdo nepřekonal, co mu však prospěla, vybil-li její značnou část na neužitečné hříčky, na chvilkové, v brzku se rozpadávající malování fantastických zvířat, ač dovedl věci neporovnatelně vyšší, jak svědčí na příklad jeho obraz Savonarolův, děsné, ale patrně jediné pravdivé zachycení té vášnivé fysiognomie, kterou vymaloval Fra. Bartolommeo asi méně kriticky. Koho však my můžeme odsuzovat? Zda by bez letory Leonardovy vznikla Večeře Páně, která ani v nedokonalejších kopiích neztrácí své svěžesti? Zda by bez ní bylo namalováno krásné seskupení na kouzelném obraze Matky Boží v jeskyni, které ani po starobylém způsobu konstruované skalní pozadí nezभावilo jedinečné ceny, a poskytlo tak po prvé volnou cestu novému zpodobování Panny Marie, ve kterém itaští i jiní umělci dosáhli svého vrcholu, každý po svém způsobu. Uplatnila se tu slavnostnost Raffaeleva, která po jeho pracném vývoji zaujala trvalé místo na všech jeho výtvorech, snad kromě charakteristických portrétů, a určovala i kompozici a rozdělení obrazů – Zasnoubení Panny Marie a Madonny Sixtinské předstižené jen nádherným vytržením a tajemností Murillova Neposkrvněného Početí. Do výšek tu dospěla tvorba del Sartova, o níž se říká, že pro barvu zanedbávala kresbu, opakovala své typy a stávala se chladnou. Za odpověď nevidoucím poslouží slova Vasariova o Sartovi: „ – je-li jeho kresba co nejprostší, je nicméně jeho kolorit vzácný a skutečně božský.“ Dejme tomu, že Andrea del Sarto pracoval kresbu s chladem, možno však nazvat chladnými jeho barvy na příklad na Madoně v uffizijské galerii? Zlatý kolorit tu odráží kontemplaci slunného odpoledne na chodbách klášterních a pozorovatel, když se dozví, že obraz byl původně malován pro klášter San Francesco, vzpomene si, třebas sám mohl spatřit jen barvotiskovou kopii, na nesčetné mazanice a tovární sochy a sošky, které dnes zdobí chodby a pokoje našich klášterů a domů. Po této stránce jsou obchody devocionáliemi největšími škůdci křesťanství. Škoda mluvit, vzpomene-li si na takové mistry barev – Sarta, Velasqueza, a nyní?

Po Sartovi Corregio, zvaný Vasarim „výtečný a překrásný duch“, jenž vypěl v genia, aniž měl příležitost vzdělat se na antických i nových dílech, jenž bez učitelů dosáhl mistrovství v seskupení i malbě pozadí, jaké projevil na svém obraze Krista a Marie Magdaleny, a jenž svou nevýslovnou graciélností, dílo člověka skrytého v ústraní a ostýchavícího se prozraditi tajemství své duše, vyjádřil v kouzelné Svaté

Noci. Něžnost světlých barev najdeme tu i zvláště u Sandra Botticelliho. Jaký to protějšek proti Michelagnolově robustní síle, vyjádřený tu v obrazech svaté rodiny a Panny s Dítětem, z nichž Botticelliho *Magnificat* má jedinečné spojení slavnostní nádhery s pokorou a láskou, které se nedají slovy vyjádřit. Sandro sám, tento „muž hlubokých myšlenek“, jak ho nazývá Vasari, zůstává a patrně zůstane pro nás záhadou. Člena blouznivců Savonarolových, naříkajících bratří, jimž Botticelli byl, hledali bychom spíše v Lucovi Signorellim, než v autoru *Magnificat*. Svědčí to, jak málo ještě známe renaissanci, reformaci i jejich souvislost.

Velká epocha italská se skončila a můžeme o ní pronášeti své úsudky nebo chvály. Johnu Ruskinovi byla vyjádřením nadutosti, materialismu a lidské sebechvály. Tento soud je příliš jednostranný, nemusíme se jím zabývat. Ale Ruskin pronesl jinou, důležitější myšlenku, že totiž Raffaelem začíná doba úpadku náboženského umění v soukromém životě. Snad by bylo lépe říci Tizzianem, neboť ten teprve v Italii rozšířil umění portrétní, které Raffael započal, na tom však nezáleží, náboženství skutečně přestalo provázet umění na každém kroku a stalo se jen jeho vyjímečným (ani ne svátečním) motivem. Bůžků je plno, říká Ruskin, Madon a Kristů nikde, jen osoby antických mytů, a v této devise, třebaš obrazné, má Ruskin pravdu. V umění se náboženství vzdálilo denního života a provádí-li se vůbec, provádí se odděleně v ustálených tvarech. Barokní období málo pomohlo, naopak zvýšilo propast mezi uměním světským a církevním, která kdysi byla spojena v umění jedno. (Jen slepí říkají, že umění před Giottem bylo pouze umění náboženské, bylo to pouze umění, jedno a celistvé.) To je vliv renaissance a reformace (které víc?), že se bojíme spojovat v umění Boha jako stvořitele a vůdce s člověkem a s přírodou v jejich všedním životě. Ale symbolika není mrtva, poněvadž zároveň s ní by umřelo celé umění; pouze spí. Tvůrčí síla lidstva se jen obrátila jinam, brzy však nastane doba, kdy podle slov Vasariho bude „každý muset být velmi tvořivý, bude-li chtít vůbec žít“.

Vlast. Ronet:

Vpřed!

Výkřik náš dnes letí světem:

Stále vpřed! A semkněme se!

Stokrát padnem? Zvedneme se!

S odvahou jen v boj a vznětem!

*Letí světem naše roje.
Ať v nás blesky hněvu buší;
lásky spojí v kruh nás užší!
Vpřed musíme – Boží voje!*

*Nechceme my v řadách sketů,
již se bojí v Slunce zřítí,
otroky to bázně v žití –
dobývat jdeme duši květů!*

*Proto výš jen světa z virů –
svět až spneme od hor k horám,
od západů k jasným zorám –
spojíme se v písni Míru!*

*O skály rozbijem okovy bázně,
tlačících pout k zemi střešeme tíž,
vznícení nebeskou Láskou, jež
tajemnou vábí nás mocí
s vítězným výkřikem radosti
ku Bohu vznesem se výš!*

Miloslav Kryštof:

Duchovní manželství s Ježíšem.

Duše milující Krista touží po užším spojení s Ním, než je poměr pána k služebníku, otce k synu, přítele k příteli, ale v nesmírné odvaze, již dodává jí šílená láska k Miláčku svému, touží po duchovním manželství s Ním. Obléká na sebe roucho bílé a neposkvrněné křestní nevinnosti, na hlavu staví si myrtový věnec panenství a tělo zdobí drahocennými šperky ctností. Tak vyzdobena kráčí vstříc Ženichovi.

Jakou cestou má však kráčet duše, aby došla až do domu Otce,

kde má býti na věky spojena se svým Ženichem nerozlučitelným svazkem manželství? Musí v rouchu neposkvrněném vejíti do domu Hospodinova, aby čista mohla klesnouti do náruče svého nebeského Snoubence. Pak budou dva v duchu jednom. „Neboť jestliže tělesné manželství pojí dva v jedno tělo, zdaž tím spíše svazek duchovní nespojuje dva v jednom duchu?“ (S. P. Bernardi „In Cantica“ Sermo VIII., c. 9).

Ježíš sám bdí nad svou nevěstou, pomáhá jí, aby neklesla do propasti hříchu a v bahně nečistoty si nepotřísnila svého svatebního šatu. Ve sv. přijímání vlévá jí sílu a odvalu, uschopňuje ji k heroickým činům lásky a vtiskuje pečeť svého božství. V posvátné chvíli sv. přijímání zasnubuje se Duše s Kristem, mizí jako kapka v nesmírném oceánu Jeho lásky. S posvátnou úctou prožívá denně velekněžskou oběť Ježíšovu, liturgie stává se jejím životem a sv. přijímání posilou k němu. „Všechno mohu v Tom, Jenž mne posiluje“, jásavě volá Apoštol národů a není ani možno, aby člověk spojený v eucharistické hostině s Ježíšem nežil dle příkladu Krále, Jenž postavil si trůn v Jeho srdci.

Ó Kriste, Miláčku duše mé, přijď a nepohrdni chudým přibytkem mého srdce! Vím, Pane, že nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem a uzdravena bude duše má a připravena na Tvůj příchod. V přívalu Tvé lásky zmizí to staré moje „já“ a zůstaneš jen Ty. Pak budu moci zvolat se sv. Pavlem: „Již nežiji já, ale Ježíš žije ve mně.“

Žijeme uprostřed samých zázraků, nad nimiž světci upadají ve výtržení a andělé plesají. Jen když si uvědomíme, že v hlubokém tichu Proměňování sestupuje do rukou kněžových sám Kristus, živý a osobní, aby byl prostředníkem mezi rozhněvaným Bohem a hřešícím lidstvem, tu dech se tají a oči plní se slzami dojetí nad velikostí lásky a radosti, že jsme spojeni s mocným Pánem světů tajemným a nezrušitelným svazkem duchovního manželství. Jiní blíží se s bázní a chvěním k Jeho trůnu a my smíme spočívati na Jeho srdci, prožívati chvíle netušeného štěstí a blaha v Jeho náručí. To však je pouhý odlesk onoho věčného spojení v nebesích a duše naše si musí příští blaženost vykoupiti bolestmi tohoto života.

Ve středověku někteří mystikové zdůrazňovali kult bolesti, zavírali se v temných celách, bičovali svá těla a byli neúnavní ve vyhledávání nových a nových trýzní.

Myslím, že daleko horší než martyrium těla je mučednictví srdce. Rány od bičů se rychle zacelí a při tom sílí takového asketu myšlenka na odplatu v nebesích, ale rány duše se hojí zvolna a bolestně, neboť nesvítlí slunce božího nadšení, jež by vysušovalo hluboké rány; Bůh se skryl za mraky pokušení, pochybností a duševní temnoty a ubohá lidská duše svíjí se v bolestech a netuší, že se v těchto hrozných chvílích nejvíce přiblížila svému Ježíši v krvavém potu k nebi úpícímu na skále Getsemani. Tím krvavým potem své duše chystá si člověk mučednickou korunu v nebesích a duše jeho plní též povinnost mateřství, neboť se stává matkou mnoha duchovních dětí, jež v bolestech

a temnotách porodila k životu a světlu. S mlékem jejím ssají i neomezenou i nekonečnou lásku k Ženichovi. Se starostlivou péčí podává jim pokrm lásky a vede je k prameni vtékajícímu do života.

Ježíš tedy nežádá v obět krve našeho těla, ale žádá často krve naší duše. Slasti i bolesti mateřství se stanou údělem duše zasnoubené Bohu. Bůh dlouho duši zkouší než ji přijme za nevěstu svého Jednorozrozeného Syna.

Ó, milosrdný Bože, dej všem nám, kteří hříchem poskvřnili jsme čistý šat křestní nevinnosti, nové svatební roucho milosti a dopřej nám, ať svatým a čistým životem dosáhneme Tvého Království Lásky a věčného spojení s Ženichem duší našich v nerozlučitelném a věčně blaženém duchovním manželství s Ním.

„Nepokojné je srdce naše, dokud nespočine v Tobě, ó Bože!”

J. Světlý:

Maria - Lodice bílá...

(Věnuji p. MUDr. L. Hoffmannovi.)

*Poslyš o Maria, Panenská Matko,
poslyš mých několik chudičkových vět:
Tebe chci přirovnat k Lodici bílé
na níž se zachránil tonoucí svět ...*

*Z tajemných pramenů zaslého ráje
vyjelas, Maria, na bouřný vír –
podati nešťastným záchrannou ruku,
vrátiti hříšníkům štěstí a mír ...*

*O jak jsou překrásné bílé Tvé plachty –
není ni skvrny ni trhliny v nich –
Panenská Královno, – toť je Tvé lůno,
čisté jak na horách napadlý sníh ...*

*Veliké tajemství! – Svatý Duch Lásky
dechem svým čisté ty plachty Tvé vzdul,
abyś nám, Panenský Korábe bílý,
záchranu přinesl, na pomoc plul ...*

*Řekni mi, Maria - Lodice bílá,
koho to přivážíš v útrokách svých!
Poklady pokladů - Vtělené Slovo,
Boha, jenž na sebe všecken vzal hřích!*

*O jak jsi rozkošná, Lodice bílá,
plující uprostřed bouřlivých vln:
šťasten, kdo k Tobě vstříc důvěrně vzhlíží,
šťasten, kdo vzývá Tě, naděje pln...*

*Panenský Korábe - pluj též mým životem,
budiž má naděje - bouří a tmou -
v hodině smrti pak, Lodice bílá,
přijď si - přijď si - pro duši mou!*

„Ranila jsi srdce mé.”

Václ. Novák C. Ss. R. Obořiště.

Zásluhy sv. Řehoře Velkého o chorál.¹

Jako krásná symbolika církevních obřadů rozvíjela se a vykvétala v tajemný květ bohoslužby, tak vzrůstal a zdokonaloval se s ní více a více i církevní zpěv, perla posvátné liturgie. Svěží prameny těchto melodií vytryskly na hoře Moria z posvátného zpěvu při chrámu Hospodina Boha, zmohutnělý v stříbropěnný tok za sv. Ambrože, a za života geniálního papeže sv. Řehoře Vel. vzrostly ve veletok, hučící v křesťanských chrámech Bohu chvály, díky, prosby, zatím co kněz přináší u oltáře obět neposkvrněného Beránka jeho velebnému Majestátu.

Naše pozornost vine se kolem životního díla sv. Řehoře v oboru chorálu, jehož vznešenost nám rysuje víra prostinkého středověku, že Pán Bůh sám vnukal tomuto velikému papeži posvátné melodie. Pro plnost obrazu vzpomeneme zasloužilých mužů z doby pučícího chorálu.

Jak jsem se již zmínil, přijali první křesťané zpěv bohoslužebný hlavně ze židovské liturgie. Vždyť prvotiny křesťanské vyplynuly z lidu Vyvoleného, který lpěl až úzkostlivě na své bohoslužbě. Písmo svaté praví, že věřící denně prodlévali v chrámě² na posvátných obřadech a není tedy nejmenší pochybnosti, že velebili Hospodina zpěvem se-

židy a tak jako židé. Sv. Pavel klade kolosským křesťanům na srdce, aby „ve vsí moudrosti poučovali a napomínali se vespolek žalmy, chvalozpěvy a písněmi duchovními, v milosti je zpívající ve svých srdcích Bohu.“³ Ale i antické umění hudební mělo rozhodný vliv na nové skladby duchovních písní v mladičké církevní společnosti, protože mělo uceleně pevnou stavbu. Leč harmonie řecká byla velice složitá.

Zpěv nalezl radostné přijetí a horlivé zastánce ve vynikajících osobnostech v Církvi, jako jsou sv. Klement Římský, Origenes, Tertullian a j. Poklad krásného zpěvu chovali a zvelebovali v klášterních kostelích hlavně mniši, kterým již papež Damasus (koncem IV. stol.) upravitel zpěv žalmů.

Nad tyto všechny vyniká biskup milánský sv. Ambrož (nar. 333, zemř. 397 v Miláně). Tento církevní Otec zdržoval se nějaký čas na Východě a tam se důkladně seznámil s řeckou hudbou. Odtud přinesl ji do svého biskupského sídla⁴ a zjednodušil chromatiku; základem byly mu čtyři tóny diatonické: D, E, F, G, jež jsou vlastně řecké: dorický, fryžský, lydičský a mixolidický. Sv. Ambrož sám též komponoval, pln něžného zanícení, mnoho krásných nápěvů a hymnů. Ušlechtilost a vroucnost chorálu, jež zavedl v Miláně, dojímal mladistvého Augustina k slzám štěstí a blaha.⁵

Z dalších milovníků zpěvu vynikají sv. Augustin (354 – 430). Napsal kratší pojednání o zpěvu. Boetius (zem. k. 524) zpracoval nauku o hudbě pro čtenáře latinské. Cassiodorus (zem. kol. 580) hudební teorii vysvětluje.

Zlatou dobu chorálu přinesl sv. Řehoř Veliký, jenž řídil lodičku Církve Kristovy v letech 590-604. Hlavní jeho zásluhu hledati dlužno ne snad v tom, že vytvořil nový chorál, nýbrž v tom, že dřívější zdokonalil, složené nápěvy protříbil a sebral v Antifonář, o teorii a pečlivý výcvik pracoval ve školách a tento chorál rozšiřoval po celé Evropě.

Ač přes 900 let byly mu tyto zásluhy skutečně přiznávány, odvážili se mnozí badatelé šlapati po této tradici, důkazy podepřené. Leč pokus se příliš málo zdařil.⁶

Veledílem, jež vyplynulo z pera Bohem osvěceného velekněze jest *Antifonář*. Jest to sbírka proměnných mešních zpěvů na celý rok. Bylo třeba mravenčí píle, aby toto dílo sepsal. Vždyť v ně snesl celou poesii hudební na západě v nejkrásnějších vzorech, jež sebral. A nejen sebral, nýbrž zpracoval, setřel ráz světský a nahradil vzletnými melodiemi církevními, takže chorál stal se důstojnou citerou, kterou Nevěsta Kristova oslavuje svého Božského Snoubence.

Tímto dílem byla udána norma, již se mají řídit v příštím věku všichni národové ritu latinského. Chorál pak byl zabezpečen proti trvalému zavedení ducha světského; vloudil-li se však přece někdy, byl oddělen jako bezcenné pozlátko a objevila se opět sladká, čistá, původní melodie.

Tento Antifonář byl zavěšen nad oltářem sv. Petra v kostele sousedícím s pěveckou školou, aby tím byla naznačena nedotknutelnost a posvátnost církevního zpěvu, udaného v knize této.⁷ Ale našich věků

se nedočkal. Zachovaly se nám však jeho kopie; jedna v klášteře svatohavelském ve Svýcařích⁸ a Antifonář montpelliérský ze stol. IX.

Proti tradici, že sv. Řehoř Vel. složil Antifonář, vystoupil r. 1729⁹ Baron Georg von Eckhart a přisoudil tento spis Řehoři II. v díle „De rebus Franciae Orientalis, později Dominik Giorgi v knize „De liturgia Romani Pontificis“. Hlavním bojovníkem proti tradici byl Frant. Aug. Gevaert spisem „Les origines du chant liturgique“.

Proti jejich negativním důkazům nalézáme přímá svědectví pro tradici, rozsetá po literatuře již nedlouho po smrti světcově. Tak píše Egbert, biskup v Yorku (732-766): „Nos autem in Ecclesia Anglorum idem primi mensis ieiunium, ut noster didascalus Beatus Gregorius in suo Antiphonario et Missali libro, per paedagogum nostrum beatum Augustinum transmisit ordinatum et rescriptum... servamus.“⁹

– Acca, biskup v Hexachu († 740) píše o Mabanovi: „Cantatorem quoque egregium, vocabulo Maban, qui a successoribus discipulorum beati papae Gregorii in Cantia fuerat cantandi sonos edoctus“.¹⁰ – Jan Diacon (kol. 872) píše v životopise sv. Řehoře Vel.: „Antiphonarium centonem cantorum studiosissimus nimis utiliter compilavit.“¹¹

– Na obranu sv. Řehoře Vel. se uvádí též Putta, biskup v Rochestru, o němž psáno: „– maxime autem modulandi in ecclesia more Romanorum, quem a discipulis beati papae Gregorii didicerat, peritum.“¹² Jinde opět čteme: „Sanctus Gregorius... Antiphonarium et Graduale collegit, dictavit et neumavit.“¹³

Poslední výrok svědčí též o tom, že Antifonář (melodie) byl psán neumami.¹⁴ Jimi označovalo se pouze stoupání nebo klesání hlasu. Byly to tečky a háčky, různě spojované, a podobaly se našemu těsnopisu.

Tato kniha stala se jaksi posvátnou a byla rozšiřována zároveň s Písmem sv. mezi na víru obrácenými pohany. Rozšíření její jest opět velikou zásluhou sv. Řehoře.

Sv. Řehoř kdysi dojemnou rozmluvou s anglickými otroky nadchl se pro tuto zemi apoštolským zápallem a poslal do Anglie opata sv. Augustina jako věrozvěsta v čele velké misionářské výpravy. Do jeho rukou vložil Antifonář, jež nesl s posvátnými knihami do nového působiště. – V říši Karla Velikého založeno několik škol podle vzoru římských ústavů gregoriánských. I na Východ dostal se Gregoriánský chorál. „Huius Gregorii tempore cum Augustino Britannias adeunte, per Occidentem quoque Romanae institutionis cantores dispersi Barbaros insigniter docuerunt.“¹⁵

Sv. Řehoř, muž učený a Bohem osvícený, postřehl, že si musí vychovati pevné sloupy ve zpěvu, aby se ujal, rozšířil, ale přece neutrpěl poruchy. Toho dosáhl založením dvou škol pro zpěváky. Jednu pod schody basiliky sv. Petra ap., druhou pod palácem laretánským.¹⁶ Podobné školy byly založeny již dříve, ale pro nedostatek životních potřeb záhy zanikly. Proto prozíravý papež věnoval těmto ústavům několik dvorců, aby je zabezpečil. Přijímání byli hoši i dospělí muži; podmínkou přijetí bylo, že přijmou nějaké svěcení. Vyučoval je sám sv. Řehoř. Jeho horlivost o posvátný zpěv nezastrašila ani obtížná.

anemoc, která jej nutila při přednáškách odpočívat na dřevěném lehátku. Jeho důtky, jimiž hrozil svým žákům, chovaly se na světcově hrobě ještě za časů Jana Diakona († 872).

Tato horlivost nesla nejbohatší ovoce. Žáci, opustivše tyto školy, rozcházeli se do cizích krajů a všude zakládali nové školy, rozšiřovali chorál a učili zpěvu domácí obyvatelstvo. Ještě za nástupců sv. Řehoře vynikli někteří žáci jako apoštolé gregoriánského chorálu. Jak se dostal chorál do Anglie, víme. Byla tam též založena škola pro pěstování zpěvu: „– Mahan... in Cantia fuerat cantandi sonos edoctus.”¹⁷

Karel Vel. vyžádal si na papeži Hadrianu I. r. 787 mnichy Theodora a Benedikta, aby vyučovali v Metách a v Soissonu, „– qui a sancto Gregorio eruditi fuerant, tribuitque (eis Adrianus) antiphonarios sancti Gregorii, quos ipse notaverat nota romana.”¹⁸

Do Francie posláni r. 790 jiní dva mniši, Petr a Romanus; tento však cestou ochuravěl a zůstal v klášteře svatohavelském, založil tam školu, které ponechal jako vzácnou památku Antifonář, jež nesl do Francie. Opat i mniši tohoto kláštera nabyli zvukného jména pro své zásluhy a svou lásku ke gregoriánskému chorálu. O rozšíření na východ jsem se již zmínil. Tam však se dlouho neudržel.

Vidíme, že takovouto činností se záhy rozšířil správný a vznešený zpěv v širší vrstvy lidu a nesl jako krásné ovoce zvýšenou účast při bohoslužbě.

Mimo tyto dokumenty, tvořící kolem sv. Řehoře ideální aureolu muže učeného, duchaplného a obětavého, máme ještě jiné ukázky jeho horlivosti.

Na mezinárodním kongresu ve Strasburgu v srpnu r. 1905, kde se pojednávalo o gregoriánském zpěvu, upozornil prof. Amédée Gastoné účastníky na některé důkazy, svědčící o tom, že sv. Řehoř napsal též *teoretickou knihu* o hudbě a zpěvu. Udal také známky stylu sv. Řehoře, aby byly pomůckou při hledání této práce. Důkazy zdají se býti opravdu vážné a přesvědčivé. Práce však nezasáhla zvláště blahodárně ve vývoj chorálu, mimo ni byly v oběhu již dříve knihy podobné.¹⁹

Svatý Řehoř též upravil tak zvané tony plagální (t. j. odvozené od autentických), které stojí na základech A, H, C, d; tyto jsou řeckého původu: hypodorský, hypofryzský, hypolický a hypomirolydický.

Zbývá mi ještě uvést některé hymny, které sv. Řehoř sám složil, a z nichž některé i zmelodisoval. Nocte surgentes vigilemus omnes (Dom. ad Mat. N. I.). Ecce iam noctis tenuatur umbra (Dom. ad L. I.). Lucis Creator optime (Dom. ad Vesp.). Audi, benigne Conditor (Dom. ad Vesp. temp. Quadrag.). A mnohé jiné, jichž se v breviáři neuzívá.

O církevní hodinky a bohoslužbu staral se tím, že zakládal v Římě kláštery benediktinské, kde měly býti tyto hodinky denně slavně zpívány a slouženy slavné mše sv.

Není tedy divu, že přemnozí spisovatelé vydávají mu nejkrásnější svědectví a souhlasí s Janem Diakonem, který jej zve „cantorum studiosissimus.”²⁰ Měl-li chorál nésti něčí jméno, nesporno, že mužem tím může býti jediný sv. Řehoř Veliký. Kdo jiný povznese, rozšířil a upevnil církevní zpěv v takové míře, že trvá ve své původnosti, až

nad ním plynou celá staletí jako vlny na moři? Gregoriánský chorál jest čistým zřídlem, z něhož vždy potekou proudy důstojných melodií, šumící Boží velebností, chválicí Boží krásu, hlásající Boží moudrost.

Končím vzpomínkou, na naše Emausy, kde jsem poznal chorál v jeho jedinečné kráse. Ó, čím by byly bohoslužby, obřady v tomto velebném chrámě bez dojemného chorálu? Byly by zlatem bez lesku, nevybroušeným diamantem, něčím vznešeným, ale přece neúplným! Hle, toť chorál zušlechtěný velikým papežem svatým Řehořem Velikým.

¹ Prameny: Gerbert, Martinus: *Scriptores ecclesiastici de musica*. I. II. – 1784²; Riemann Hugo: *Musiklexikon*. Leipzig – 1905⁶; Migne P L 75; 32 a j.; Morin, Germ. přel. Elsässer Tom: *Ursprung des gregor. Gesanges*. Paderborn – 1892; Vivell Coelest: *Musiktraktate Gregors des Grossen*. Leipzig – 1911; Nisard, Theod.: *L'archéologie musicale*. Paris – 1890; Johner, Domin.: *Neue Schule des gregor. Choralgesang*. Regensburg – 1906. – ² Skut. ap. II. 46; – ³ Kol. III. 16; srov. Ef. V. 19; – ⁴ Migne PL 32, 770; – ⁵ Migne PL 32, 769; – ⁶ Domněnku vyvrátil Morin-Elsässer: *Ursprung des greg. Gesanges*; – ⁷ Migne PL 75, 90; – ⁸ Faksimile vydal Lambillot r. 1851; – ⁹ Migne PL 89, 441; – ¹⁰ Migne PL 95, 270; – ¹¹ Migne PL 75, 90; – ¹² Migne PL 95, 175; – ¹³ Theod. Nisard: *L'archéologie musicale*. Paris – 1890, 23; – ¹⁴ Od řec. *πῆμα* = pokyn; – ¹⁵ Migne PL 75, 91; – ¹⁶ Migne PL 75, 90; – ¹⁷ Migne PL 95, 270; – ¹⁸ Revue, únor 1848 cituje Nisard l. c. str. 329; – ¹⁹ Kdo by se o otázku zajímal, nabude dostatečných informací z knihy Coelest. Vivella: *Musikatraktat Gregors des Grossen*. Lipsko – 1911 str. 25 – 39; – ²⁰ Migna PL 75, 90; srv. Mabillon: *Veter. Analect.* Paris – 1723 str. 93 cituje C. Vivell, l. c. str. 15; a Gerbert: *Scriptores* I. 248;

Otokar Žižka:

List domů.

(Mamince a bratru Oskarovi.)

*Ty nevíš, že poupátka se probudila k žití
a z lůžka hledí tiše ven?*

*Že tichý úsměv Tvůj v mých očích svítí,
když prchl zimní, těžký sen,
Ty nevíš?*

*Ty nevíš, že fialky už rozkvetly pod tichou stráň
a slunce hřeje víc a víc?
Že každé Tvoje teplé pousmání*

*pohladí bledou moji líc,
Ty nevíš ?*

*Ty nevíš, že jaro rozdává své vděky,
když zmizely už ranní mrazy ?
Že pomněnek roj podél řeky
po mně Ti posílá dnes vzkazy,
Ty nevíš ?*

*Ty nevíš, že všechno rychle změnilo se
a zkrásnělo v tak krátké době ?
Že tyto verše prostické
píši jen Tobě, Tobě,
Ty nevíš ?*

Dominik Bříza:

Dona nobis pacem!

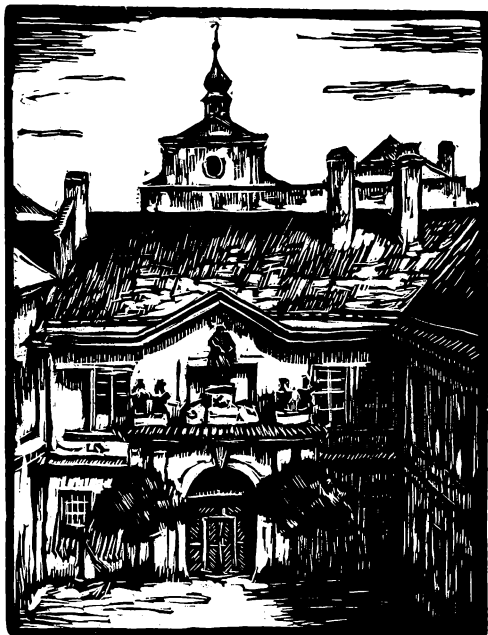
Blíží se chvíle, kdy kněz v hluboké, uvědomělé pokoře, ponořen v Boží zázračnou přítomnost v bělostné Hostii – volá naléhavě a oddaně, jako kdysi heroický a velký Předchůdce Páně: „Agnus Dei – miserere nobis!” – Třikrát odhodlaně v dojemné víře útočí na otevřené Srdce Kristovo v nejsvětějším Chlebě.

Předcházela hluboká genuflexe, gesto, jež je veřejným vyznáním víry, schopné smrti i nejpotupnější, jež je hlásáním vznešeného a jasného Creda, zvýšením záře, planoucí kolem hlav světců, Církví vzývaných.

Okamžiky, kdy minulost táhne duší jak mraky paprsky ozařované a zalévá lítostí každý záhyb chvějícího se nitra, vystupují s prosbou o smilování. – Okamžiky, kdy se všeho vzdává kněžská duše, všeho nároku na něco, co by kněžská dlaň svírala, nároku na svou čest, dobré jméno, chválu, obdiv, lásku, úctu, přízeň a přátelství – – –

Momenty, kdy padají všechny mosty, jež se pnuly k zahradám uvažující krásy, všechny pásky, jež se jemně připoutaly k světu – – prosí: „Agnus Dei, – miserere nobis!”

Výčitky zpronevěřené kněžské oběti životní, neupřímné rozmluvy a ujišťování s Bohem, Vězněm svátostným, sliby za zmírněná a překonaná utrpení a vysvobození z přemnohých nebezpečí ztráty dechu v modlitbách, na něž Církev čeká a jež duše potřebují k obratu a návratu – ty pročišťují tento výkřik: – „Agnus Dei, miserere nobis” – k ryzí upřímnosti.

Ad. Doležal, ak. malíř: Hradec Králové. Seminár.

Ad. Doležal, akad. malíř: Hradec Králové. Bílá věž a katedrála.

A na Kalvarii vystupuje kněz v jitřních svých hodinách, aby se nadýchal a napojil čerstvým Pokrmem a Nápojem. — Celá budoucnost dne a dnů má zde svůj počátek a zdroj. Ta žádá víc, neboť v ní je skryta vůně čistých lilií, v ní spočívají vítězné laury statečných hrdinů, v ní i nečekané porážky lstivého a záluďného Nepřítele, v ní krásné, smírné ukončení života, snad v rozpuku kněžského odhodlání, v ní však také zlomení třtiny se klátící a nalomené. —

Budoucnost žádá rozhodnutí a vyrovnání se s úsudky, jež lichotí tmě i světlu, smutku i radosti, utrpení i samolibosti, víře i nevěře. — Úspěšná vítězství nad ponížujícími pokušeními, výhni to *krásy a ry-zosti duše*, vytékají z tohoto volání: „Agnus Dei, miserere nobis.” —

Beránku tichý, který úžas budíš nepochopenou tichostí — v ině-kém přítmí oltáře a v milém zápase paprsků věčného světla s vtíravou tmou — učiň z kněze nyní, kdy pálí a ničí *vše, co nejsi Ty*, — vtělenou tichost a pokoru, jak žádáš svým příkazem: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.”

A to bude odměnou za volání: „Agnus Dei, miserere nobis.”

Nyní už vane klid do duše. — Klid, který je vlastní svatým pro-storám katakomb, mučedníkům, chvátajícím k mučidlům, vyznava-čům a čistým obětem Lásky následovníků svaté Terezie Ježíškovy.

Vždyť nad „Svatým svatých” — nad Tělem Boha se vznáší slova, v nichž se otáčí osa všeho štěstí lidstva: „Agnus Dei, . . . *dona nobis pacem.*” „Dej nám pokoj, dej nám mír” a zpěv tento sesiluje chor andělů, adorujících Boha. Nyní nebeský svět v jásotu plesá a chválí Pána, že země chápe vznešený *Pokoj*, který je *křížem* zjednán.

A stačí i vyprahlým zrakům věřících, že mají svého zástupce a prosebníka, rozdavatele Božího pokoje, neboť sám je jím zalit a může rozdávat i otvírat Písma, mír zvěstující.

Toť vrcholné napětí v přípravě na přijetí Boha až k výzvě: „Agnus Dei, *dona nobis pacem.*”

Bůh jej dává, neboť *pokora* se modlí.

Bůh je Pokoj a kněz Ho přijímá. Nebe v srdci. — Toť onen pokoj.

Propracujme se k tomu pojetí ranního našeho vyzískávání z po-kladů Církve, že tento okamžik dne je základním kamenem naší stavby na Kristu spočívající, je krystalisování duše k svatosti.

Otokar Žižka:

* * *

Je na rozváženou: možno-li jíti tak dále, možno-li žíti ze starých zásob, jež teskní zaprášeny zlatým prachem hvězd. Je pravda: jsou staří básníci, již k nám mluví svým srdcem, srdcem milujícím, zra-

zujícím i pokorným, jsou staří básníci, jejichž verše se nám vrývají do duše jako slova matčina, ale na druhé straně nelze popřít, že máme mladé opravdové básníky naší doby, nám tolik blízké, již jsou skoro zrcadlem našeho života, neboť jejich stesky, žaly, radosti, boje *my* sami žijeme. Jsme přece mladí, plní nadějí, odvahy, plní síly – a běda, běda tomu, kdo dnes – ve svém mládí – cítí se starým a unaveným.

Na tyto úvahy přišel jsem při čtení nových veršů tolik haněného, vysmívaného, a přece tolik krásného básníka Jaroslava Seiferta. Nevím, přicházím-li vhod: ale jeho kniha „Slavík zpívá špatně” rozvířila naši idylickou, klidnou hladinu.

„Slavík zpívá špatně” je knihou plnou poesie, plnou kouzla a světla, ale ne světla slunečního, světla čímsi tlumeného, světla zeleného, jež v ohnivých vichřicích květin šumí a rozeznívá bílé harfy stromů, jež teskní:

A pod ní sedává je ten,
jenž viděl snad
pařížské noci, italská poledne
i měsíc nad Kremlem,
vrátil se domů na vše vzpomínat.

Je to smutek, jenž je dědictvím Ahasvera, je to smutek pozdního chodce, jenž k ránu vrací se z bludných cest a v troskách sadu sevře svou hlavu do dlaní a pláče – ne radostí z návratu, ale smutkem, že jeho kraj je tak chudý.

Tento smutek jde celou knihou a jako sýček sedí na okně a houká.

Zasněžený kraj, stromy a lesy v stříbrných závějích zimy u nočních ohňů plácí – ticho, nic, ticho:

„To jenom dřevorubec zatne do ticha sekuru
a z hlubiny lesa ozvou se pohádky”.

Slyšíte? Takové verše napíše jen velký básník. Toto nejsou verše tuctové – neváhám je nazvat geniálními.

Hledejte ve staré poesii – vím, najdete krásná, velmi krásná místa, ale takové verše polostínu, pološera, nekonečné, tiché, idylicky kouzelné melodie ne, nenajdete.

A na konec –

nelze popřít, že Seifert má ve své knize místa slabá, dělaná jaksi se zavřenýma očima, aby vyhověl módě (Měsíc na křídlech, Přítelkyně), ale nezapomínejme, že často jeden verš zachraňuje básníka.

Dľa cudzieho: *O. Holúsek*:

Voda, voda! – Krv, krv!

V krásnom Trenčianskom hrade ešte i dnes možno vidieť 76 siah hlbokú studňu, ktorú menujú studňou lásky. O tejto studni medzi ľuďom koluje nasledujúca povesť:

Tureckých zajatcov privádzali do otroctva do Zápolyského paláca. O niekoľko dní prišli poslovia do zámku a priniesli veľa darov, aby im vymenili vezňov. No srdce Zápolyského nemohli ohmáknúť.

Silný, urastlý baša Othmar vidiac medzi vezňami svoju snúbenicu Fatimu, sľúbil Zápolyskému mnoho drahokamov a nekonečné množstvo pokladov, keď prepustí peknú, smutnú Fatimu.

Zápolyský vo svojej panovníckej pýche hovoril: Skôr môžeš vykresť zo skal hradu slzy, ako z mojho srdca milosť!

– Ale keby som predsa mohol dostať z kameňa vodu – hovoril Othmar – prepustil by si moju snúbenicu? – Bez všetkého – hovoril pyšný Zápolyský.

Snúbenec Fatimin dal sa do práce, od rána do večera dlabal a vrtal vo skalách, aby dostal vodu.

Tri roky sa trápil Othmar v krvopotnej práci, medzi skalami a pod studenou zemou. Už – už chcel zúfať vo svojej práci, iba keď naraz zvolal veľkým hlasom: voda, voda! Sláva nášmu veľkému Allahovi!

Čerstvá voda vyvierala zo skál a mladý Othmar s Fatimou radostne opustili studené múry hradu...

* * *

Len mená treba zameniť...

Keď stotník otvoril bok Kristov, v boku Kristovom povstala jedna hlboká studňa a to: studňa lásky. O tejto studni 2000 rokov nasledujúca udalosť sa rozpráva:

Adam a jeho potomkovia upadli do ťažkého otroctva. Keď to otroctvo už bolo nesnesiteľné, vtedy prišiel Messiáš, aby našiel to, čo ľudské pokolenie ztratilo, aby vyslobodil ľudstvo z otroctva. Pre svoje ovečky stal sa človekom, aby ony mohli byť synami Boha. Medzi ovečkami chodil tri roky v studenej zime a v horúcom lete, medzi trnami a tvrdými skalami, na mori, na zemi, na pustatinách, všade hľadal ovečky. Keď prišla hodina, mnoho cených pokladov a darov zaplatil za svoje ovečky, i drahú krv za ne vylial a zomrel, aby zachránil Fatimu: svoju nevestu Cirkev. A Cirkev sme my! My sme ovečky Kristove, keď teraz rozjímame o umučení Krista Pána, musíme zakričať: Krv, krv! Drahé poklady krvi Kristovej, Tebe môžeme ďakovať za vyslobodenie z rúk diavla. Buď pochválené preto veľké a nekonečné meno Ježiš!

Cyrlometodějská hlídka.

S. S. Gruzděv: Russkaja Religioznaja Poezia.

Praha 1928. Stran VIII+158. Kč 15.-. Anthologie bývají obyčejně díla nálady a osobního vkusu, ale knížka Gruzděvova vznikla z potřeby skoro naléhavé, která jí též dala originelní, výborné uspořádání. Poznáme tu zřejmý rozdíl mezi knihami tvořenými v klidu a pohodlně a knihami, které samému tvůrci jsou útěchou a lékem. Odborník literát byl by snad věnoval větší péči výběru látky a byl by hledal co nejvýraznější seskupení jednotlivých částí, nikdy však by nebyl vytvořil knihy tak živé, jakou vydal Gruzděv, ruský lékař a kdysi profesor oděské university, pravý Rus, prožívající svůj úděl i své duševní boje s jistou vytrvalou opravdovostí, která vždy chce vypít kalich svůj až do dna. Mnoho jeho rodáků šlo před ním touto bolestnou cestou, mnoho jich ještě půjde, bude zádušně číst Puškina, číst mezi řádky Dostojevského, prožívat nejen velké romány Tolstého, vrhající nezarazitelné paprsky do duše ruské společnosti, nýbrž i jeho zoufalou filosofii, nuže, proč by jim nemohla posloužit malá knížka, zachycující vnitřní boje velkých ruských básníků. Není to, pravda, dílo úplné, poesie musí být ještě doplněna prosou, nikdo však nemůže požadovati více v době, kdy značná část ruské inteligence potřebuje pomoci upřímné, ne vyumělkované, pomoci vedoucí a osvěcující i posvěcující. — S. S. Gruzděvu však náleží i náš dík, že nám poskytl pohled do dosud málo známé hlubiny ruské duše.

Dp. Vrzal, zasluhující pracovník a znalec ruské literatury, ukázal v jubilejním čísle Musea na opravdovost a čistou snahu ruské románové tvorby a jeho soud můžeme potvrditi i po přečtení Gruzděvovy anthologie. Autor si ji rozdělil na šest částí: 1. Tíže nevěry — potřebnost živé víry, 2. evangelium jako pramen křesťanství — chrám Boží, 3. dílo a život Ježíše Krista, 4. modlitba, 5. víra a její dary: útěcha a nový život, 6. lidský život a smrt — spánek, přechod do věčnosti. V šesti těchto obrazech jako v šesti podobnostech zvedá se plasticky stavba ruské duše a její upřímnosti, která ani své ponížení, nudu nezastírá a doznává její tíži. Jako pustá step vypadají slova Fetova: „Zda není vše stejné: jeden či mnoho takých dní?“ A plazící se po ní život? Jak praví Pleščejev „— i v knize minulosti čtu se studem, vypravování o neplodném životě, zahynuvším beze stopy —“. Po takovém prachu všednosti zvednou se tvůrčí a radostné dary ruských pěvců jako bílé věže Kremlu. Uprostřed pestrých maleb A. K. Tolstého a Žemčužnikova nalezneme tu velkolepé hymny jako Děržavinovu odu na Boha a tragické nástiny Spasitelova života, z nichž Nikitinovo Modlení o číši je jistě nejlepší. Dva překlady Stabat Mater, Žukovského a Mějův, doplňují tuto stránku, kde vedle chmurných veršů Apuchtinových zaznívá u Kruglova i ozvěna temné askese a pokání:

„ – jest mnohé, čeho nelze poznat v knihách, čeho však možno do-
stihnout při plaménku svítilny slzami, mukami a jízvami kajících
řetězů.“ Šmutek asi, prosba a naděje vryjí se nejvíce z této knížky do
srdcí vyhnanců.

Hospodine, uslyš vroucí modlitby,
Pomož Rusku . . . obrod je!

(Kníže Rostovský.)

Ale i pro nás platí tato slova, abychom se více Ruskem zabývali,
jeho duši a nekonečnou tvárností jeho slova, které je schopno vy-
jádřit i nejmenší odstíny duševních stavů. Jaká škola se tu skrývá
v každém překladě. A nejen škola, ale hlavně vnitřní význam, neboť,
jak to řekl Lermontov větou, kterou možno přeložit jen umělci:

Jest síla blagodatnaja
v souzvuci slov živých
i dyšet nepoňatnaja,
svjataja prelest v nich.

B. Ch.

Z našich seminářů.

Milým bratřím bohoslovcům!

*Tisíc let dělí nás od okamžiků, kdy tekla krev svatého
knížete a mučedníka za jeho lásku ke Kristu a českému
národu. Miloval vlast a za lásku byl nenáviděn jejími ne-
hodnými syny. Nad záludnými hlubinami pohanských
temnot rozžíhal světla Spasitele a Vykupitele světa. Stal
se obětí svého zápalu a nadšení, klesl na prahu nedostavě-
ného chrámu českého křesťanství, podlehl zlobě těch, již
odpírali Světlu . . .*

*A dnes? Po tisíci letech? Všude straší tma nevědomosti
a nevěry. V době bílého pohanství duše hynou. Zůstaneme
slepými a hluchými? Příklad sv. Václava volá! Je nás málo,
ale buďme stateční a zmužilí a vstupme do stop českého ná-
rodního světce!*

*Zveme vás všechny, bratři v Československu, Jugoslávii
a Polsce, na bohoslovecký sjezd ve dnech 7. – 10. července
1929 do Prahy stověžaté, kde si na hrobě sv. Václava chceme*

vyprositi hodně síly a požehnání Božího k práci pro spásu duší.

*Sjezdový výbor »Ruže Sušilovy« v Praze-Dejvicích,
arcibiskupský seminář.*

Zájezd českých bohoslovců do Jugoslaviie.

Účelem bohosloveckého zájezdu do Jugoslaviie, uskutečněného v prázdninách minulého roku, bylo: upevniti staré styky písemné a navázati nové styky osobní s bratrskými bohoslovci slovanskými na jihu a vzbuditi v nich hodně zájmu pro svatováclavské oslavy v r. 1929, informovati je o přípravách na tyto oslavy a také je ke hrobu národního světce českého pozvati. Tedy především: poznat a seznámit se s bohoslovci jihoslovanskými, s nimiž nás spojuje jednotná a jednotící myšlenka společenství a bratrství slovanského, myšlenka slovanské vzájemnosti, kterou podporuje nemálo myšlenka náboženská. Možno zde mysleti na jakýsi panslavismus náboženský, který snad jediný sjednotí velikou rodinu Slovanstva na východě, jihu a ve středu Evropy v lůně jedné společné matky Církve. Útinam! Deus adiuvet!

Zájezd do Jugoslaviie byl také jakési revanče za návštěvu 5 jihoslovanských bohoslovců v našich vlastech v r. 1927. Cesta na jih přinesla každému účastníku kromě zkušeností a poznatků studijních mnoho milých, krásných i dojemných zážitků osobních, poznání nových krajů a zemí, bohatých na krásy přírodní. Cesta trvala téměř celý měsíc, od 25. července do 21. srpna.

Z Brna vyjeli jsme rychlíkem k Vídni, kde jsme učinili první zastávku. Prohlédli jsme si všechny význačné památky Vídne a informovali jsme se o poměrech české katolické menšiny, které jsou opravdu dosti trudné a smutné. Duševním střediskem této menšiny je vlastně klášter OO. Těšitelů, řízený dp. Litomyšlským, a český kostel při něm na Rennwegu. Z Vídne jsme odjeli do Lince, kde jsme si prohlédli vedle jiných památek a význačných budov krásnou gotickou katedrálu, stavěnou v r. 1924, a jezuitský klášter s gymnasiem a hvězdárnou na hoře Freienbergu. Další zastávkou byl Salzburg - Solnohrad, město kostelů a chrámů. Je jich zde 70. Z četných klášterů největší a nej-památnější je klášter sv. Petra, patřící řeholi benediktinské, kde jsme také byli ubytováni. Za našeho pobytu v Solnohradě bylo zde právě slaveno 300leté výročí posvěcení krásné katedrály, která stojí na místě starého chrámu, vystavěného sv. Virgilem. Při prohlídce katedrály objevili jsme na jednom nadoltárním okně v postranní kapli obraz sv. Jana Nepomuckého. Když jsme na jiném místě v Solnohradě uviděli dokonce sochu tohoto našeho světce, poznali jsme, že cizina zná opravdu naše národní světce, a že na prvním místě jimi je znám národ český za hranicemi. Po prohlídce nejstaršího hřbitova německého, prastarých středověkých poustev, vytesaných ve skále, salzburského

hradu a solných bání v nedalekém Salzbergu, jakož i nejkrásnějšího jezera alpského, ležícího již v Německu — Königsee — odjeli jsme do Jugoslaviie, kde jsme první zastávku učinili v Mariboru. Po příjezdu vlaku byla naše delegace uvítána velmi radostně a srdečně mariborskými bohoslovci a místopředsedou Českého klubu v Mariboru, panem radou Knopem, jehož nadšeným přivítáním byli jsme velmi dojatí. Brzo za námi přijela do Mariboru druhá část delegace, tři bohoslovci olomoučtí, kteří jeli do Jugoslaviie přímo. Z nádraží odejeli jsme autem do biskupského semináře, kde byl vystrojen slavnostní oběd, jehož se účastnili také profesori theologického ústavu. Po uvítacím proslovu ředitele semináře, pana kanovníka dra Cukaly, který ve své řeči vzpomenuł pouti Jihoslovanů na Velehrad a do Prahy v r. 1927 a zmínil se o velmi intensivních přípravách Slovinců na zájezd k oslavám svatováclavským, promluvil předseda slovinského Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje, dr. Mirt, o práci tohoto spolku ve Slovinsku a naznačil také směrnice, jimiž se musí budoucně ubíratí snahy o bratrskou spolupráci Apoštolátu slovinského a našeho. Na tyto proslovy odpověděl a všechny přítomné jménem delegace pozdravil redaktor „Musea“ Drábek, jenž vyzdvihl a zdůraznil účel našeho zájezdu do Jugoslaviie a poukázal na nutnost spolupráce mezi slovanskými bohoslovci. Při obědě byly živě přetřásány naše společné zájmy a směr, jakým bude nutno řídití další spolupráci. Překvapilo nás velmi sdělení, že Slovinci se chystají ve velkém počtu v letoším svatováclavském roce do Československa; už tehdy jsme se dověděli, že z Jugoslaviie se chystají dva zvláštní vlaky, a že Slovinců přijede nejméně dva tisíce.

Druhého dne účastnili jsme se konsekrace světicího biskupa mariborského Msgra dra Ivana Tomažiče a navštívili jsme hrob mariborského Stojana minulého století, arcibiskupa Slomšeka. Slomšek byl prvním arcibiskupem mariborským a již ve své době (†1862) poznal důležitost a význam idee unionistické a založil unionistický spolek „Bratovčinu (dnes Apoštolát) sv. Gyrila a Metoděje“. Navštívili jsme také kanceláře tohoto spolku, kde nám pan předseda dr. Mirt ukázal všechny publikace, jež Apoštolát vydává. Mezi nimi je také informační spisek o pouti Jihoslovanů do Československa v r. 1927 a velmi zajímavou je modlitební knížka „Apoštolski molitvenik“, která vyšla už ve druhém vydání; takovou bychom potřebovali i u nás a můžeme se zde od Slovinců učit. — Odpoledne téhož dne odjeli jsme autem, které nám dalo k dispozici město Maribor, do nedalekého města Ptuje, kde jsme si prohlédli hrad, museum a památky z doby římské. Ptuj je staré římské město Poetavium, proslavené kultem boha Mitry, přineseným sem Římany.

Večer po návratu z Ptuje a Ptujské Gory byla slavnostní schůze v seminární aule, na níž promluvil předseda literárního kroužku mariborských bohoslovců „Slomšek“ o náboženských poměrech v Jugoslavií, vzpomenuł přátelských styků národa slovinského a českého a věnoval pietní vzpomínku památce velkých buditelů obou národů — našeho milého Sušila a slovinského arcibiskupa Slomšeka. Za české

bohoslovce promluvil a pozdravil mariborské kolegy kolega Drábek z Brna. Po těchto proslovech byla pracovní konference.

Rozloučivše se s milými bohoslovci mariborskými, odešli jsme na nádraží; sem se dostavil předseda i místopředseda Českého klubu mariborského a srdečně se s námi rozloučili s přáním mnoha zdaru na dalším putování Slovenií i ostatní Jugoslavií. – Krátkou zastávku učinili jsme v Celjích, kde jsme se sešli se svými krajany, kteří působí ve Slovinsku jako kněží už přes čtyřicet let. Odešli do Slovinska studovat bohosloví ještě za staré říše rakouské, když byly semináře v Čechách a na Moravě přeplněny. Dnes by tomu, myslím, bylo naopak.

V Celjích ujal se nás lublaňský bohoslovec Ilyja, který byl v roce 1927 s jugoslávskou delegací v Čechách a po celý rok se učil česky, takže zná už dobře česky. K jeho cti budiž poznamenáno, že lublaňský p. konsul při návštěvě se domníval, že mluví s Čechem. „Brat Ilyja“, jak jsme mu říkali, je milým, sympatickým kolegou, výborným společníkem a skoro nedocenitelným vůdcem a průvodcem. Za svou péči o nás zaslouží naši vděčnost – vzpomínáme na Tebe, drahý, často a posíláme Ti i Tvému milému tatíčkovi do Dolního Brníku při Kranjsku srdečný pozdrav „Bog živi!“

Lublaň – bela Lublanja, pobyt v ní a styk s milými lublaňskými bohoslovci patří k nejkrásnějším částem naší cesty. Při prohlídce památností a zajímavostí města navštívili jsme vynikající osobnosti slovinského světa: dra Grivce a biskupa dra Jegliče. Dr. Grivec, u nás dobře známý vědec a unionistický pracovník, bydlí v nejstarší části Lublaně, v t. zv. Podhradí, v tiché ulici. Radostně nás přijal a ukázal nám v útulné, knihami přeplněné pracovně první tištěné stránky německého překladu svého díla „Sv. Cyril a Metoděj“. Rozloučili jsme se s milým Monsignorem s přáním shledané o svatováclavských oslavách v Praze. Druhá návštěva byla u biskupa Jegliče, po Slomšekovi největšího ze slovinských biskupů. Vážný stařec přijal nás v krátké, ale milé audienci, zajímal se neobyčejně o naši cestu a s živým zájmem se vyptával na svatováclavské oslavy, jichž se pravděpodobně účastní jako přední reprezentant národa slovinského. Při odchodu udělil nám pastýřské požehnání.

Lublaňští bohoslovci připravili nám z Lublaně krásný výlet k perlam slovinské přírody – k jezeru Bledskému a Bohyňskému. Nejprve jsme navštívili „Závod sv. Stanislava“, katolické slovinské gymnasium s internátem ve Sv. Vidu u Lublaně. Je to dílo miláčka Slovinců – biskupa Jegliče, který je na počátku našeho století vybudoval pomocí a podporou svých diecesánů. Ústav je z největších a nejmoderněji vybavených ústavů katolických ve střední Evropě a studuje na něm asi 800 žáků. Působí na něm profesor kreslení a slavný malíř slovinský Kašpar Porenta, který studoval v letech devadesátých v Praze a má ve svém ateliéru mnoho obrazů s českými motivy a náměty. Působí zde také profesor Hybášek, Čech, který seznamuje Slovince s našimi poměry kulturními, zejména s literaturou; mezi jinými pracemi přeložil do slovinštiny Baarův román „Cestou křížovou“. (Pot křížova.)

Navštívivše poutní místa Šmarou Goru (Horu Panny Marie), která je opředená podobnými pověstmi jako náš Hostýn, a poutní mariánský chrám na Brezjach, kde jsme si česky zazpívali – spěchali jsme spatřit světoznámý Bled. Cesta k tomuto skvostu slovinské země vede kolem vodopádu Vintgaru a romantickou soutěskou stejného jména podél divoké bystřiny Savice. Je to zde rozkošný koutek země, dnes ovšem už také hodně kultivovaný. Pohled na Bled je krásný, mohutně úchvatný a jeho obraz se hned zarýsovává hluboce do paměti. Neméně nádherná a poetická je večerní projížďka po jezeře... Nad tichým jezerem snáší se večer... Kdesi daleko za Triglavem zapadlo slunce, krajina se šeří, voda jezera temná. Na hladině klidné jako spánek dítěte odráží se okolní hory; s jejich odrazy se mísí reflexy nesčetných světél z pobřežních hotelů a vil... Vesla dopadají tiše a lehce na hladinu, bárka blíží se k ostrůvku uprostřed jezera, odkud co chvíli zaznívá zvuk zvonku, na nějž zvoní pozdní výletník či turista, aby si vyzvonil štěstí. Komu totiž naposledy uhoří srdce zvonku třikrát na jednu stranu, splní prý se mu přání, jež právě v prsou chová. I my jsme vystoupili na ostrůvku a zkusili své štěstí o štěstí. Potom pokračujeme v tiché a dojemné plavbě po jezeře. Posvátná nálada se zmocňuje srdcí... Občas vztáhneš ruku přes okraj bárky do vody a radostně si v ní zašploucháš, neboť je příjemně vlahá a skoro hladí. Ani se nenaděješ, jede okolo nás loďka, z níž se ozve radostné „Nazdar, Češi!“ a ty ještě radostněji pozdrav opětuješ... V tichém úžasu a obdivu a v klidném, snivém rozpoložení duše plavíme se po jezeře, mjíme zamlklou vilu jugoslávského krále, kde dlí na letním bytě královna s dětmi... Z hotelů na břehu zaznívá veselá hudba a z okolních kostelů nese se nad hladinu jezera klekání... Za mírného kolébání bárky s jakousi zvýšenou zbožností a vroucností modlíš se „Anděl Páně“... Ve vzpomínkách na drahou vlast a v mocném pohnutí zpíváme „Kde domov můj“...

Pokračování.

Vldp. Msgre K. Tannertovi v arcibiskupském semináři v Praze.

30. ledna t. r. slavil náš milý p. vicedirektor Msgre K. Tannert 60tileté narozeniny. Slavnostní večer, uspořádaný bohoslovci, nejlépe svědčil o lásce a oddanosti, kterou alumnové k svému představenému chovají. Jubilanta i nás všechny dojala slavnostní řeč com. praef. jáhna Sinkmajera. Děkoval jménem nás všech za všechnu práci, námahu a starost, kterou o nás Msgre vždy měl, děkoval za všechnu lásku a ochotu nám vždy projevovanou a prosil, aby jubilant nepohrdl našimi modlitbami, které se ponesou k nebesům za zdraví, štěstí a spokojenost jeho. Končil dojemnou písní: Tatičku starý náš! Dojatý jubilant děkoval za všechnu lásku a pravil mezi jiným, že celých 32 let, co ztrávil v našem semináři jako vicedirektor, byl šťasten, ba mnohdy hodně šťasten.

Milý Msgre vicedirektore! Již dlouho pracujete na vinici Páně a Bůh v nebesích nejlépe ví o Vašich námahách, pracech ke cti a chvále

jména jeho vykonaných, nejlépe zná oddaného svého služebníka. Ten odplatí Vám jistě mnohonásobně. A čím odvděčíme se my, alumnové? Upřímnou, srdečnou modlitbou, jak zdůraznil com. praefekt, modlitbou za vaše zdraví, aby ještě mnoho jiných nastávajících alumnů mohlo poznati Vaše šlechetné srdce a mohlo býti vedeno Vámi ke dráze ctnosti. „Dokud Ty si mezi náma, dotud dobře je tu s náma, tatíčku, starý náš!“ Fr. Štk.

Z Říma.

Primicie. – Poslední věta tohoto článku v minulém čísle správně zní: Vřelými slovy blahopřál „svým milým novosvěcencům, které kdysi učil“ a blahopřál i všem chovancům, že v tak svorné práci bez rozdílu jazyka jsou jakýmsi předobrazem, symbolem naší vlasti, jako on – dodal žertovně – „profesor Ciriaci“ byl jím „nunciovi Ciriacimu“, když kdysi v této koleji vyučoval. (Pozn. red.)

Rozhledy.

Na Hromnice u Sv. Otca.

O Hromniciach koná sa vo Vatikáne málo síce známa, avšak nie menej dojemná slávnosť. Všetky rímske farnosti, kapituly, koleje a kláštory vysielajú po dvoch zástupcov, ktorí s hromničkou, doma požehnanou; podajú Sv. Otcu zároveň i znak úcty a oddanosti. Akože sme nemali tiež my zastupovať časť národa slavianskeho, Sv. Otcu tak milého!

Električkou sme sa teda zaviezli až na Svätopeterské námestie. Sme dvaja: hlavný sacelán a ja nováček akožto vicesacelán. Nesieme dlhú, jako paškál hrubú, skvostne vyzdobenú, v papieri pečlivo zabalenú sviečku.

Po námestí sa už rojí. V ostrom, chladnom vetri vejú faše červené, modré, zelené, žlté, a aké barvy sa len môžu najst na svete. V chodbách kolonády vidieť vysoké východné turbány, tváre čierne, oči šikmé, brady dlhé, čierne, hnedé, šedivé tiež. Každý pár, každá trojica nesie sviecu, jedna dlhšiu než druhá.

Na schodoch u vchodu do vatikánskeho paláca nás čaká Mons. rektor. Kráčame hore pohodlnými schody, nádhernými chodbami, sieňami; pestrí Svajčiari nás zdravia po vojensky. Obraciam zrak na steny; vsady veľké, krásne, iste vzácne obrazy. Hore v dlhej chodbe rozbalujeme sviece, odkladáme klobúky a upravujeme si šaty. Pomaly nás už sriaďujú, kolej za kolejou, kláštor za kláštorom. Pred sebou máme Francúzov, za sebou Španelčanov. Všimam si ľudí, porovnávam, ktorá morálna jednotka má väčšiu, ktorá kratšiu sviecu.

Vedľa nás ustavične kamsi prechádzajú tu mníšky, tam zase laici: mužovia v tmavých šatoch, ženy všetky v závojoch. Každý chce vidieť Sv. Otca a dnešný hold rímskeho kňazstva; z cudzincov je najviac Angličanov, alebo aspoň anglicky hovoriacich.

Za krátku štvrthodinku vstupujeme do prijímacieho sálu. Hlava Cirkvi sedí vysoko na tróne, vedľa neho stoja niekoľkí kňazia a čestná stráž rímskej šľachty. Steny sálu sú purpurovo červené, na pravo visia dva veľké obrazy; jeden z nich predstavuje ktoréhosi z prvých mučeníkov kresťanských. Sme sťa v divadle; v laviciach sedí plno ľudstva. Dámy hľadajú binoklom k trónu, kam úzkou chodbou medzi lavicami sa hybú prúd klerikov so sviečkami.

Už sme dosť blízko; slyším jednotlivé slová raz italsky, francúzsky, druhý raz latinsky i nemecky. Hovorí Sv. Otec? A či návštevníci? „Si dice qualche cosa a Santo Padre?” pýtam sa Monsignora, abysom si ešte včas mohol prichystať nejaké slovo, súc si dobre vedomý, že predstavujem vlastne celú kolej. Ale není toho treba; mám si iba všimnúť, čo budú robiť iní.

Už poslední pred nami klakajú, bozkajú nohu Kristovmu zástupcovi; on im zas podáva bozkať prsteň, hovorí niekoľko vládnych slov, milo sa usmieva a žehná . . ., tak ako Majster kedysi prituloval dievky.

Pristupujeme; sviecu prekladám do ľavej ruky. Klakáme i my, bozkáme nohu, prsteň, zasa nohu . . . „Nisi Dominus aedificaverit domum in vanum laboraverunt, qui aedificant eam”, oslovuje nás Sv. Otec slovami žalmu, zrejme narážajúc na novostavbu našej koleje, ktorá mu totiž tak veľmi leží na srdci. „Benedizione per voi, per tutti, anche per la diletta patria”. Zpytuje sa, z ktorého kraja sme, z ktorej diecéze. Stiesneným, chvejúcim sa hlasom odpovedáme, znovu bozkáme nohu, odchádzame.

S ťažkým srdcom sme sa lúčili so Sv. Otcom, s tou milou otcovskou tvárou, ktorá pre každého najde prívetivý pohľad, nežný úsmev, vládne slovo. Ešte jeden pohľad na dlhý rad klerikov a na vznošenú postavu Kristovho Námestníka; za nami sa ešte dvíha ruka žehnajúceho pápeža Pia XI.

Iba na ceste pozorujem, že sviece už nemám; dodnes sa však nemôžem rozpamätáť, kedy a kam sa mi podela z ruky. Pravdepodobne vo chvíli, kedy sme priklakali k trónu, odobral ju niektorý z prisluhujúcich komorníkov.

Jubileum Sv. Otca.

Od 9. do 12. februára prežívala Cirkev dni slávne, totiž siedme výročie zvolenia a korunovania Sv. Otca Pia XI. Svätá nálada bola v Ríme dovršená dňa 12. februára.

Už včas ráno sa ľudstvo riekami hrnulo k Svätopeterskému námestiu a odtiaľ do baziliky. Okolo 9¹/₂ hod. prešlo do nej za jasavej hudby pápežské vojsko. Asi o 10¹/₂ hod. prichádzal Sv. Otec nesený na tróne s flabellami, v skvostnom bielom rúchu, s tiarou na hlave, sprevádzaný pochodom vatikánskej hudby, vítaný ohlušujúcim ties-

kaním obecnstva a radostným volaním: „Viva il Papa Re!“ Zástupca Kristov prívítive ďakoval kývajúc rukou a žehnal zástupu po jednej i po druhej strane.

Slávnostnú omšu slúžil kard. Locatelli; Sv. Otec po čas omše sv. sedel pod nádherným červeným baldachinom po pravej strane oltára. Krásny a velebný zpev riadil skladateľ Perozzi. Po omši každý pospiechal na námestie. O 1 h. objavil sa Sv. Otec na loggi chrámovej fasády, odkiaľ dal požehnanie „Urbi et orbi.“

Náladu zvyšovalo 50ročné kňazské jubileum Sv. Otca a práve ujednaný konkordát medzi Vatikánom a Quirinálom.

J. Pisárčik.

Pomník Benedikta XV.

Dne 22. listopadu 1918 odhalil papež Pius XI. v basilice sv. Petra pomník svému predchúdcovi sväte pamäti Benediktu XV. – papeži míru.

Sochař Canonica vytvoril dílo opravdu krásné. Nad mramorovou rakví zříme pokornou postavu Benedikta XV. Klečí, ruce má úpěnlivě sepjaty, v nakloněné tváři zračí se mu rysy bolesti. Jeho zavřené oči dobře vidí hrozné výjevy z války, což vyjádřil autor nástěnným reliefem v pozadí. Nad spustošenou krajinou vznáší se však sladký obraz Královny míru a Ježíšek v jejím klínu mává olivovou ratolístkou...

Před pomníkem tak výmluvným věru lépe cítíme, jak velikého papeže Bůh dal Církvi ve smutných dobách války!

Dr. Karel Sonnenschein †.

Sonnenschein hat wie ein Bettler gelebt und wurde wie ein Fürst begraben.

Dr. Joseph Eberle: Rosen auf ein Preistergrab.
(Schönere Zukunft, IV., 23.)

20. února 1929 zemřel berlínský kněz, apoštol moderní pastore, organisátor německého katol. studentstva, Dr. Karel Sonnenschein. Truchlivá tato zpráva zarmoutila celý katol. svět německý i neněmecký, protože teprve po jeho smrti jsme si plně uvědomili, co Dr. Sonnenschein znamenal pro naši hroznou, moderní dobu. Celý život Dr. Sonnenscheina byl ohromný požár lásky k bližnímu, který mohutněl den ode dne, zachvacoval větší a větší prostor a pronikal všude a burcoval, obnovoval, obrozoval k novému, lepšímu životu. V jeho činnosti zazářilo opět křesťanství novou září, osvětlilo dnešní zmaterialisované, zvrácené pochopení života jako plamená raketa noční tmy a ukázalo jedinou správnou cestu – návrat lidstva k Bohu – – –

Dr. K. Sonnenschein pocházel z chudé dělnické rodiny v Porýní. Již jako student jevil velký zájem o sociální otázky. Tato láska k lidu roste v Dr. Sonnenscheinovi stále více a více, avšak nejvolnější průchod a zároveň nejkrásnější usměrnění její dáno v jeho působení kněžském. Působení Sonnenscheinovo neslo se ve dvou směrech: student-

stvo a prostý dělnický lid. Působením a prací mezi studentstvem chtěj vyrvat tuto oblast, z níž povstává intelligence, spárům nevěry. Rovněž: dělnictvo i jiné lidi vysvobozoval z nesvědomytých a zfanatisovaných rukou různých agitátorů, ukazoval jim správnou cestu, pomáhal jim a tím je zachraňoval a vedl znovu zase k Bohu. Vypravuje se, že k Dr. Sonnenscheinovi chodilo denně asi 40 lidí s prosbou o radu a pomoc a každému prý pomohl a poskytl speciální radu a pomoc. — —

Jeho činnost již před světovou válkou byla veliká, ale po válce ještě se zvětšuje a prohlubuje, když Dr. Sonnenschein začíná v Berlíně prováděti v obrovském měřítku moderní pastorační. Němci říkali mu berlínský sv. František, protože jeho činnost velmi mnoho upomínala na působení sv. Františka z Assisi. — —

Dr. Sonnenschein uprostřed své rozsáhlé práce zemřel. Ale ukázal cestu, po níž musí kráčet kněžstvo dneška. Proto budiž čest jeho památce!
— Sk —

Posudky.

Jakub Deml: Dílo Felixe Jeneweina — nákladem Výtvarného odboru Umělecké Besedy v Praze v říjnu 1928 — cena 160,- Kč.

Umělecká Beseda k desátému roku republiky vydala dílo Felixe Jeneweina, který „celým svým dílem pomáhal „z nitra“ osvobodit český národ“, s výkladem a doprovodem Jakuba Demla. Vydala dílo umělce hledajícího a milujícího Pravdu, umělce, který „bolestně se cítil synem doby, která pro všechno mystické měla jen pohrdlivý úsměv“.

Jakub Deml pozorně se dívá do obrazů Felixe Jeneweina a myšlenky, jež vyčetl z díla, měly by býti čteny celým národem, jeho inteligencí, všemi jeho vůdci. A jest jen málo lidí s tak hlubokým pohledem v umělecké dílo, kteří by dovedli z něho tolik vyčíst jako Jakub Deml. Nevidí tam jen linie, plastiky, tvarů, pohybu, barev — vidí tam zachycenou povrchnost dnešní společnosti, její bolestnou bídu i stav i osud našeho národa.

Svým osobitým slohem, mohutnou dikcí, větami, které jsou zkratkami celých odstavců, dává strašlivou lekci všem „vůdcům národa“, všem, kteří národu lhali, kteří národ odcizili Bohu, Autoritě a Řádu, kteří přivedli národ na pokraj duchovní záhuby. (Národy jen z nitra odumírají — Tyrš.) *„Nechtěli jste věřit v Boha živého, v Boha Ducha a teď jdete s ohnutým hřbetem jako otroci ke kamenné soše na sloupu, který jste si sami postavili... Musíte se konec konců chytit něčeho přímého, něčeho pevného, něčeho čistého a pravdivého, neboť nepůjdete-li k absolutní, na vás naprosto nezávislé Pravdě, padnete zas morem svého rozumu a své pýchy.“* „... že jest Bůh, že jest vyšší světa řád a kdo se mu podrobuje, že roste a kdo jej opouští, že nezbytně a spravedlivě hyne...“, a dokazuje, jaký jest smysl našich dějin a kde a v čem jest jedině naše záchrana.

Kněz Jakub Deml, „kněz nepotřebný“, kněz pasivní, dokazuje v celém díle nejen vzácnou schopnost výrazovou, ale jeho dílo může býti nejlepším příkladem.

jak prospívati katolické věci u nás. Jisto jest, že dílo o tak vysoce umělecké formě dostalo a dostane se jistě do rukou vážným lidem, kteří by jinak snad podobnou věc ignorovali, kdyby byla podána způsobem čistě propagačním.

Čteme-li po druhé, po třetí, objevíme v díle stránky, kde Jakub Deml našel v sobě síly dosud neupotřebené a možno klidně říci, že Deml zde *překonal sám sebe*. Kniha nejen poučí o podstatě Jeneweinova umění, ale naučí též, jak nutno se dívat na umělecké dílo, neboť jest jisto, že po přečtení doprovodu uvidíme na obraze to, co před tím jsme přehlédli a najdeme plný význam zdánlivých detailů. Bibliofilskou úpravou, krásnou reprodukcí obrazů důstojně uctěna jest památka velikého umělce a nelze lépe napravit křivdu na Jeneweinovi páchanou, než vřelým doporučením tohoto díla všem, kteří ještě pravé umění i národ celým srdcem milují.

J. K.

Karel Lutislav: Eucharistie a mládež. Nákladem Sdružení venkovské Omladiny. Brno 1928. Cena 8 Kč.

Kniha tato, pojednávající o ranném a častém sv. přijímání měla by býti co nejvíce rozšířena zvláště mezi mládeží a ve spolicích mládeže. Obsahuje dekret sv. Kongregace de sacramentis z r. 1910, dále předpisy, které stanoví církevní zákoník o ranném sv. přijímání, vysvětluje obtíže a vyvrací námitky proti častému sv. přijímání, pojednává o ranné a časté sv. zpovědi a pěkně referuje o výsledcích, které přineslo časté sv. přijímání v zemích, ve kterých provedli dekrety Pia X. — Neměli jsme dosud knihy, která by se tak stručně a přehledně obírala otázkou častého sv. přijímání, dnešní době tolik potřebného, jako právě toto dílko Lutislavovo. — Vřele doporučujeme.

Alfa.

Dr. Josef Kratochvíl: Meditace věků. Díl II. Filosofie středního věku. Brno 1929. Nakl. Barvič a Novotný.

Dílo toto je trilogií, ve které autor zachycuje dějinný vývoj filosofického myšlení. Úkolem celého díla, jak napsal autor v předmluvě k I. dílu „Meditací věků“, který obsahuje filosofii starověkou, je „vybrati z filosofie všech věků bohaté poklady moudrosti a krásy a ukázati tak nádhernou synthesu pravdy“. Totéž platí stejně, ba možno říci ještě více o filosofii věku středního, která je nám v II. díle předložena, neboť ve středním věku byl tento pokus o synthesu pravdy nejzdařilejší.

Duchovní život středověku nelze pochopiti bez důkladného studia filosofických a theologických ideí, jež dávaly středověku zvláštní ráz. Zjevení dalo lidstvu nové pojmy o Bohu a poněvadž člověk chce, aby víra jeho byla rationabile obsequium, musili se tedy první theologové křesťanství pokusiti, aby zdůvodnili filosoficky to, co jim hlásala víra. V prvních dobách pěstuje se filosofie příležitostně, pokud toho vyžadovala nějaká otázka theologická. O vybudování ucelené soustavy filosofické usilovali myslitelé doby pozdější, vlastního středověku — scholastikové. Je to rozkvět středověké filosofie a autor jí věnuje největší část své knihy.

Je to kniha pro poznání myšlenkové práce středověku jedinečná, psaná s láskou a s velkým probíraním předmětu.

K.

Raoul Plus I. J.: Bůh v nás. Volně přeložily a vydaly sestry Neposkvrněného Početí Panny Marie v Přerově. Stran 274 a 24. Cena 20 Kč. Tisk Společenské knihtiskárny v Přerově 1929.

Božský život v nás skutečněným stavem milosti posvěčující, účast naší přirozenosti konečně v přirozenosti nekonečné, stále uskutečňování vnitřního důvěrného spojení a vztahu k Bohu Otci, Synu, Duchu sv. — toť náplň života křesťana, toť tajemství života Božího v nás, toť vnitřní poklady duší. Vezměte a čtěte, zahloubte se do čteného, uvažujte a uvědomujte si to a zařídte život svůj podle toho! Knihu netřeba ani doporučovati. —*šil.*

Bible maličkových. I. Knížka o Pánu Ježíši. Podává Josef Hronek, obrazem doprovází K. Schwetz. Vydalo Cyrilo-Methodějské knihkupectví Gustav Franci v Praze 1928. Cena 16.50 Kč.

Vydání této knihy bylo očekáváno s radostí, poněvadž neměli jsme dosud v českém rouchu stručného, dětsky psaného života Krista Pána. Když se kniha objevila na knihkupeckém trhu, překvapila krásným a stručným vypravováním života Pána Ježíše, ale nutno přiznati, že přinesla zároveň určité zklamání. Obrázky doprovázející velmi krásně psaný text nemohou uspokojiti. Děj vlastní zachycují sice dobře, ale provedení odpuzuje. Předností obrazů jest živost barev, která však velmi trpí drsným zpracováním, patrným hlavně na obrazech s postavou Kristovou. — Nepopíratelné jest, že kniha tím velmi ztrácí na ceně a asi ani u dětí obrázky text doprovázející nedojdou zvláštní obliby. —*a.*

František Kyselý: Matka Boží. Legendy. V Praze 1927. Nákladem a tiskem Československé akciové tiskárny v Praze. Stran 107. Cena 27 Kč.

Do své nové básnické sbírky vložil bílý pěvec ze Sionu všechnu svou oddanou lásku a pokornou úctu k Panně Marii. Jeho legendy jsou zpracovány v postupu chronologickém na základě lidového podání a naivních idealisujících představ o Matce Spasitelově s přiměřenou šíří epickou a upřímným zanícením: vylíčiti krásu a život Panny Marie. Přes některé vady slohové a kazy jazykové zasluží kniha doporučení všem vroucím a nadšeným citelům Neposkvrněné. —*Ch.*

Adolf Chaloupka: České divadlo 1918–1928. Vydal Masarykův lidovýchovný ústav r. 1928. Stran 110 s 13 reprodukcemi.

Má to být studie o vývoji českého divadelnictví za první desetiletí naší samostatnosti. Podkladem spisu byla přednáška autorova, konaná v r. 1928 v Bratislavě.

Pojednáno zde jednak o problému administrativně hospodářském, ale hlavně o vnitřním uměleckém vývoji a poměru naší tvorby k zahraničnímu světu divadelnímu. Autor seznamuje nás s poválečnými poměry v našem divadelnictví, líčí převraty a nový jeho život. Poukazuje na vliv a přízeň obecnstva, na vývoj tohoto odvětví umění. Pak podává přehled našich autorů dramatických, výtvarných umělců, nových proudů v režii, herců a tak postupně probírá všechny složky našeho divadelnictví.

Kniha jest i seznamem literatury dramatické a stává se tak tím cennější. Ilustrace moderní technické výpravy jeviště zdobí pěkně celou výpravu této kritické studie. —*La.*

E. Faure: Dějiny umění.

Faurovy dějiny umění nepodávají jen historie a fakt vývoje uměleckého tvoření národů. Líčí sám lidský život v celé jeho šíři a bohatosti dějů, s nímž umění jest těsně spjato. Od kolébky lidstva provází člověka a proto silně na ně působí

vnější i myšlenkový svět lidský. Z těsného splynutí vznikají ohromné a úchvatné ilustrace lidského života a lidské duše, jež stále bojuje o uskutečnění své touhy po dokonalém projevu výtvarném. Živými barvami líčí Faure všechny ty zápasy a úsilí jako velkolepý román, jehož hlavním hrdinou jest umění. Sláva jeho i úpadek střídá se za sebou stále a stále, nikdy není umění ubito a jeho životní schopnost vyčerpána. A Faure dovede je živě vylíčit a ukazuje nám je z nových stránek a my vidíme jeho dosud neznámou a novou tvář. Nevadí, že při tom píše dějiny značně se stanoviska filosofického, neboť tím se stávají ještě zajímavějšími. Filosofie Faurova projevuje se celým rozdělením díla i zahrnutím v dějiny umění uměleckou tvorbu národů tropických a jiných. Totó lze však jen počítati k přednostem Faurova díla. Grafická úprava „Dějin umění“ jest velmi pěkná, tisk a reprodukce obrazů a soch jsou bezvadné.

-z-

Franz Leinberger: Christus oder Antichrist? Vydal Franz Leinberger, Videň XIX., Pyrkengasse.

Kniha vyrovnává se se stanoviska křesťanství s tím, který v jeho negaci dospěl snad nejdále a který je mezi novými kazateli nepravdy jedním z nejvýmluvnějších: s F. Nitzschem. Vášní rozežhavené šípy jeho útoků, svítilící duchaplností a vtípem zapalovaly vášň a jí oslepovaly rozum. V tom je tajemství jeho úspěchů. Ale pevná logika mu chybí. Postavíme-li proti v paralelu názory křesťanských myslitelů o Bohu, posmrtném životě, mravnosti atd., jak autor právě činí, vidíme jak se Nitzscheovy argumenty tříští, lámou, jak si odporují.

-o-

Dr. Paul Wilhem v. Kepler: Die Armenseelenpredigt. Nákladem Herder u. Co. Freiburg i. Br. 8° (VIII a 210 str.) brož. Mk 4.-.

Naléhavými slovy obrací se rottenburský biskup na kazatele, aby memento mortuorum neodbývali v jediném ročním kázání. Vždyť dušičková kázání jsou tak zanedbávána. Stala se zkornatělými a stereotypními. Proč se opakuje pouze úzký kruh biblických textů?

V knížce podává nám autor krátkou sbírku překrásných myšlenek z dogmatiky, morálky a apologetiky o očištění. Četné poukazy na Písmo svaté a církevní otce, dispozice a vzorná kázání dávají kazateli příležitost nejen na Dušičky, ale i v církevním roce býti výmluvným zastáncem ubohých duší.

K. M.

Katechetische Einführung in das erste Kinder-Messbüchlein: Das Kind bei der heiligen Messe“ von Schott-Bihlmeyer bearbeitet von Thaddäus Hoch, Herder, Freiburg in Breisgau 1928, 1.50 M.

Vítáme s povděkem tuto na výsost praktickou knížku a cennou pomůcku katechetickou, podávající návod, jak uváděti školní děti, a to zejména malíčky, do hlubokého tajemství nejsvětější oběti. Spisovatel ukazuje, jak možno seznámiti školní drobtinu s nejzákladnějšími úkony křesťanské zbožnosti, s liturgickými místy a předměty a pak pomocí zmíněného „Kinder-Messbüchlein“ v katechesích zavede děti do třech hlavních částí mše sv. Podobně děti 3. a 4. školního roku učí vníkat s láskou a pochopením do smyslu a krásy mešní liturgie. Slovem i obrazem snaží se v těchto katechetických výkladech co nejnázorněji podati základní dogmatické prvky oběti mše sv. Spisek, dosud jediný svého druhu, znamená nový krok na cestě za uskutečněním ušlechtilých snah liturgického hnutí. Všem katechetům vřele doporučujeme.

N. V.

Literárně řečnické jednotě královéhradeckého semináře.

Zvláštním řízením Božím oslavuje Jednota padesáté výročí svého trvání v letošním trojnásob jubilejním roce – Duch náš zalétá nejen k posvátným Hradčanům chovajícím drahocenný poklad – ostatky sv. Václava, umučeného před tisíci roky a sv. Jana Nep., prohlášeného před dvěma sty lety za svatého, – ale i přes alpské nebetyčné velikány do věčného Říma, „tam, kde strmí Církev týmě“, ke kmetu na stolci sv. Petra, papeži Pi u XI., oslavujícímu zlaté kněžské jubileum.

Toto trojí jubileum mimoděk připomíná milé naší literární Jednotě, aby povždy působila ve smyslu sv. Václava, a řídíc se takto zářným příkladem Sv. Otce Pia XI., těšila se ochráně sv. Jana Nepomuckého.

Sv. Václav miloval svůj národ celým srdcem, pro jeho blaho časné i věčné pracoval bez oddechu, u vědomí, že jen v církvi katolické jemu kyne šťastná a slavná budoucnost, šířil v národu učení Krista Pána, budoval chrámy a pěstoval lásku k bližnímu. Sílu pak čerpal – nenalézaje času za dne – v noci na modlitbách a před svatostánkem.

Sv. Jan nespokojil se všeobecným vzděláním, nýbrž putoval za hranice, aby vědomosti své prohloubil, byl knězem podle Srdce Páně čistým, neúnavným, ačkoli pak povolán k nejvyšším úřadům, nepřestával býti skromným, ke každému laskavým, útěchu největší nacházeje ve zpovědnici. Věrnost k Bohu a Církvi svaté zachoval do posledního výdechu i za cenu vlastního života.

Jaký krásný příklad skýtá pak nynější Sv. Otec Pi u s XI. ! Po celý téměř život ztrávený mezi knihami používal každé chvilky nejen ku vlastnímu posvěcení, ale i k práci na věčné spáse svých krajanů. Bohatého ovoce jeho neúmorného studia, prací literárních, života apoštolsky kněžského dostalo pak se nejen Církvi svaté, ale i celému světu od té chvíle, kdy jemu velel Pán: „Pasiž beránky mé, pasiž ovce mé!“

Nuže, po příkladu sv. Václava pracujte i Vy, na národa roli dědičné! Vzdělávejte se, jako sv. Jan Nep. i papež Pi u s XI. a rozšiřujte zdravé učení mezi naším dobrým českým lidem, aby udržel sobě čestné místo mezi národy kulturními. Pracujte na jeho věčné spáse, šíříce lásku k církvi katolické, dle vzoru sv. Václava, buďte kněžími bezúhonnými, apoštolsky horlivými, jako sv. Jan Nepomucký

a setrvejte do posledního výdechu jako živé ratolesti révy, kterou je Kristus Pán, žijící ve Svém Náměstku Pi u XI.!

Vaším heslem budiž povždy: sentire cum Ecclesia! Radost Církve sv. budiž Vaší radostí, její bol Vaším bolem! Žijte tak, aby Církev sv. mohla býti na Vás vždy hrdou a nedopustte, aby svědomí kdy Vám vyčítalo, že jste jí způsobili, byť nejmenší zármutek! Tak budete jednati a žíti ve smyslu sv. Václava, těšiti se stále ochraně sv. Jana Nepomuckého, kráčet cestou, kterou Vám ukazuje Sv. Otec Pius XI., národ bude Vám žehnati a nebe z Vás se radovati!

+ *Karel Kašpar*
biskup bratřovického

Josef Beneš:

Půl století.

(Literárně řečnické jednotě k padesát. trvání).

*Rudými máky vzplálo první jitro,
červánků zář líbala zem;
lásky se usmála v sšeřelých síních,
spojila ruce jedněch i jiných
v přátelství veliké,
v přátelství krásné,
slabých i silných,
všech.*

*Před zraky světa ukryta
vyrostla naše Jednota.*

Půl století!

*Pluh zastav a na brázdu pohlédni zpět !
Rozhoď své pohledy,
rozhoď je v svět !
Pohlédni do vinic Páně,
pohlédni na ně,
jimž na čele perlí se pot,
na ně,
kteří s heslem Sušila
odešli do širého světa,
aby své ideály
Vlasti a Církvi dali.*

*Ti všichni si ruce podali
spojili v pevný a svatý kruh,
v nerozbornou Jednotu.*

Půl století !

*Jdou duši vzpomínky,
jdou srdcem přání ...*

Jednoto !

*My vdechli nový život do tvých údů,
zalívali krví v radosti i trudu,
my probudili tebe ze spánku a snění !
Jdeš v smavé jitro druhého půlstoletí. –
V tvou novou dráhu růže sypem'
a v hradbu živou
kol jsme seskupeni
v živém přesvědčení,
že matkou bylas' naší – my tvé děti.*

*My přísaháme !
dokud síly stačí
pádnout tě nenecháme !*

Od kolébky Literárně řečnické jednoty bohoslovců v Hradci Králové.

Literárně řečnická jednota bohoslovců dožila se 2. února 1929 svého padesátiletého jubilea. Padesát let trvá již toto sdružení, jež bylo nazváno „matkou vlasteneckých kněží katolických“. Padesát let ideálů, nadšeného snažení po dokonalém rozvinutí všech schopností bohoslovců, ale také úpadku a únavy, padesát let života tak jednoduchého a na úzký úsek vymezeného a přece při všem tom mnohotvárného; padesát prvních let vyzývá k prozkoumání dějin našeho sdružení, jak se jeví v zachovaných spolkových záznamech.

Brzy po vánočních svátcích 1879, a to 26. ledna sešla se komise, která si vytkla za úkol vypracovati stanovy Literárně řečnické jednoty bohoslovců v Hradci Králové. Komise pracovala švižným tempem, takže již 29. ledna mohla předložit svůj elaborát a 2. února 1879 byla svolána ustavující valná hromada, při níž se přihlásilo k práci 37 bohoslovců. První předsednictvo tvořili: Václav Dvořáček (předseda), Frant. Kamarýt (jednatel a knihovník) a Jan Vaněk (pokladník).

Tak přízní vldp. pánů představených se uskutečnil ideál, který již před tím žil v mladých hlavách bohosloveckých. Od té doby rozvíjí se čilý život, který však dusí těžká atmosféra válečná, až 28. květnem 1918 přestává, aby znovu byl probuzen v říjnu 1924, takže tato šestiletá přestávka rozděluje dobu trvání Literárně řečnické jednoty na dvě období.

Na venek se projevovala činnost Lit. řeč. jednoty různými oslavami vynikajících mužů, z nichž mnohé snesly i přísné měřítko a budily pozornost i za prostorami semináře.

Hned v roce založení byla uspořádána oslava Otce národa Frant. Palackého. V podobných oslavách se pokračovalo. V roce 1879-80 bylo vzpomenu Chocholouška, ěrbena, Škody a Ćelakovského. Největšího počtu oslav bylo dosaženo v r. 1883-4, kdy biskup Jirsík, čtyři jiní kněží a spisovatel Šmilovský dali podnět k oslavné vzpomínce. Značná řada katolických vůdců a českých spisovatelů byla za dobu trvání Lit. řeč. jednoty oslavena. Jsou to: Svatý Otec Lev XIII., njdp. biskupové: Brynych, Doubrava, Jirsík a Strossmayer; kněží: Škoda, Vinařický, Fr. Sušil, B. Jablonský, ěhrenberger, J. Ľ. Ziegler, J. Stárek, Třebízský, Doucha, V. Kosmák, V. Štulc, B. M. Kulda, Balbín, Frant. Pravda, J. Vlad. Kamarýt; ze spisovatelů bylo vzpomenu: Fr. Palackého, Chocholouška, Kaliny, ěrbena, Ćelakovského, Máchy, Jungman-na, Háľka, Šmilovského a Ćecha. Na počest mnoha z nich byla po letech znovu pořádána oslavná akademie. Zvláštní akademie byly po-

řádány v roce 1881-82 na oslavu Rukopisů, vzpomenuto oslavou i desetiletého a dvacetiletého jubilea Lit. řeč. jednoty a 8. června 1912 bylo slavnostní eucharistické shromáždění.

Příležitost k projevení rozmarného veselí dávala cecilská zábava, která byla pořádána od r. 1883 až do r. 1913, kdy byla naposled. Od té doby záznamy o ní mlčí. I v oné době (30 let) devětkrát bylo od ní upuštěno, nebo aspoň zpráv o ní není dochováno. Příčiny byly někdy vnější (na př. úmrtí), nebo také byl to příznak ochablějšího života. Jednou byla uspořádána vedle cecilské také zábava masopustní. Celkem v I. období bylo uspořádáno 66 oslavných nebo zábavních akademií.

V r. 1924-25 byla zahájena činnost oslavou 28. října, po níž vykonána byla nověna k vyprošení většího počtu kněžských povolání mezi českými studenty. Tento den byl oslaven i v letech následujících, a to nejen akademiemi, ale i dobrovolnou adorací za blaho republiky. Jen v r. 1928 pro pozdější začátek přednášek nemohla býti akademie pořádána.

Mimo tyto oslavy byla konána 18. III. 1925 misijní akademie společně s kol. Němci a 1 akademie na rozloučení s novosvěcenci. Památka 25. výročí smrti nejdp. biskupa Brynychy byla uctěna pietní vzpomínkou 21. XII. 1927.

Úkol zábavy cecilské převzala zábava mikulášská, která od roku 1924 každoročně shromažďuje nás společně s německými kolegy k družnému veselí.

Při těchto oslavách bylo pronešeno vždy více proslůvů a řečí o významu oslavencově, ale touha po cvičení se v projevování myšlenek ve formě přednášky vedla k pořádání samostatných přednášek, jichž počet nebyl vždy stejný a je dobrým barometrem smyslu pro vnitřní činnost. Hned v 1. roce bylo jich do prázdnin 5. Počítáme-li i činnost v kroužcích, pak se nejvíce přednášelo v r. 1903/4, kdy mimo 3 přednášky vldp. profesorů uvádí jednatelská zpráva 33 přednášek v kroužcích: apologetickém, historickém, exegetickém a sociologickém. V prvním období bylo prosloveno celkem 179 přednášek, průměrně 4 až 5 ročně. V období druhém od r. 1924-25 do 20. března 1929 bylo 54 přednášek, takže jich připadá na rok 10 až 11.

Přednášky konali většinou bohoslovci sami, ač často přicházeli k nim promluvit i vldp. profesori a občas i jiní kněží. Z profesorského sboru nejvíce přízně věnoval Lit. řeč. jednotě bývalý její předseda, senátor dr. F. Reyl, který často přednášoval svým bohoslovcům. Záznamy mluví dále o přednáškách vldp. profesorů dra Šulce, dra Domabyly, dra Hejčla, msgra Černého, dra Konečného, dra Kutala, dra Buryška, redaktora vldp. Sahuly, dra F. X. Nováka, redaktora Šupky, faráře dp. Fil. Konečného a amer. faráře rv. Hradeckého.

Pramenem sebevzdělání i osvěžení byla knihovna, která byla vždy hojně vyhledávána i těmi, kteří se vyhýbali přednáškám. Začátek byl velice skrovný; 13 svazků, jež měla knihovna v roce založení, bylo základem, který rychle rostl. Po deseti letech čítá knihovna v roce 1888-89 již 810 svazků. Po 25 letém trvání stoupl počet svazků na

1740, jejichž přibližná cena byla 5480 K. V následujících letech bylo mnoho knih zařadeno do venkovských knihoven, takže na začátku 2. období bylo všech svazků 1568. V posledních letech byl počet svazků zvýšen na 1729. V roce 1903-4 byla vykázána Lit. řeč. jednotě zvláštní místnost „Michlovna“, která se stala společnou čítárnou pro české i německé bohoslovce.

Lit. řeč. jednota jako interní spolek, který sdružuje české chovance jednoho ústavu, měla celkem rozsah působnosti proti jiným spolkům úzce vymezen. Přes to vnitřní vývoj je poměrně dosti pestrý. Vždyť stanovy byly za 50 let více než desetkrát měněny. Správu jednoty vedl výbor širší a užší, který se skládal s počátku ze 3 členů. V roce 1880-81 byla rozdělena funkce knihovníka a jednatele, v r. 1895-96 byli již ustanoveni 3 knihovníci. Když počet bohoslovců klesal, byl 1908-9 zřízen jenom 1 výbor. Na začátku byly konány řádné valné hromady čtvrtletně, a to do r. 1910-11, kdy byly zavedeny měsíční schůze a řádné valné hromady byly na začátku a na konci roku. Poslední změna stanov byla provedena v r. 1927-28, kdy přizpůsobeny byly novým poměrům, neboť počet bohoslovců klesl až pod jednu desetinu předválečného počtu. Původní název byl „Literárně řečnická jednota bohoslovců v Hradci Králové“. R. 1884-85 byl změněn v „Literárně řečnické sdružení Třebízský“, kteréžto jméno trvá až do roku 1893-94, kdy byl obnoven název původní, jenž byl ponechán již trvale.

Úlohou Lit. řeč. jednoty bylo poskytnouti příležitost k sebevzdělání jejích členů. Velký počet členstva vedl nutně k tomu, že vytvářeny byly kroužky, v nichž se k pilné práci scházeli ti, kteří měli stejné zájmy. Z nich velkou činnost rozvinuly zvláště kroužky literární a sociologický. Literární kroužek byl založen již r. 1893-94, a soustředil v prvním roce svého trvání na sebe 19 ze 119 členů. Konáno bylo 10 schůzí a vydáno 9 čísel Sborníku, v němž byly ukládány a posuzovány literární práce. Svému pastýři njdp. biskupovi Brynychovi podali jako výsledek své činnosti Almanach, v němž shrnuto bylo 47 prací na více než 350 psaných stránkách. V následujících letech bylo pokračováno ve vydávání Sborníku, jenž vycházel měsíčně. V roce 1894-95 byly mimo to vykonány 4 přednášky. V r. 1896-97 vyšlo jenom 6 čísel Sborníku, zato však bylo podáno njdp. biskupovi Album s 27 články na 150 stranách a vykonána 1 přednáška. Téhož roku vypsál njdp. biskup konkurs na práci: „Dějiny kompaktát“. Odměnu obdržel J. Šahula, který se později často vracel ve svých pojednáních k tomuto úseku českých dějin.¹ V r. 1896-98 byly vypracovány dvě přednášky. Činnost kroužku stoupla ihned v roce příštím, kdy přednášek bylo 11 a pro Sborník odevzdáno 53 prací. V tomto roce vydávají bohoslovci samostatný Almanach, knihu o 218 stránkách, podnik to, na němž se účastnili nejen bohoslovci, ale i ti, kteří vyšli z Lit. řeč. jednoty za 20 let jejího trvání. Po ročním odpočinku znova začíná činnost kroužku r. 1901-02, kdy vydána byla 3 čísla Sborníku, avšak patrně, že přílišný criticismus těch, kteří sami se neúčastnili, odnímal ostatním chuť k další práci. Aby byla literární činnost oživena, byly vypsány dva konkursy. V r. 1903-04 bylo odevzdáno deset

prací, z nichž pět odměněno a v r. 1904-05 dosáhly tři práce odměny. Více o literárním kroužku dochované zprávy nepovídají. Ale literární činnost bohoslovců tím není vyčerpána; mnohé práce uveřejněny byly i jinde, hlavně ovšem v Museu.

Značnou činnost rozvinul kroužek sociologický, který byl založen 13. října 1895 a probíral ve svých schůzích, které se konaly dvakrát týdně, encykliku *Rerum novarum*. Zájem o činnost kroužku byl značný, jak patrné z počtu členů, který tvořil v r. 1896-97 26% a v roce 1897-98 37% všech členů. V roce následujícím byla zřízena samostatná stolice pro sociologii a proto kroužek splýnul s kroužkem literárním. Po pětileté přestávce byl však znovu uveden v činnost dne 3. února 1904 a od té doby trval až do r. 1911-12. V této druhé fázi svého trvání těšil se kroužek přízni vldp. dra Reyly a dosáhl značného počtu členstva, neboť na př. r. 1908-09 přihlásilo se do něho 68% všech členů. Přednášek bylo proneseno 32 a mimo to dr. Reyl konal v r. 1910-11 sám cyklus přednášek o poměru českého člověka k Římu. V r. 1911-12 konána byla jedna přednáška a tou činnost sociologického kroužku končí.

Z ostatních byl nejstarší kroužek slovanský, který byl založen r. 1893-94 a činnost svou rozvíjel až do roku 1901-02. S počátku scházel se třikrát týdně a pěstoval studium slovanských jazyků, zvláště polštiny a ruštiny.

V r. 1903-04 vznikl 28. ledna kroužek apologetický, z něhož v téže roce vznikly dva odbory. Kroužek tento trval jenom jeden rok, během kteréhož bylo prosloveno 12 přednášek; členů přihlásilo se 30.

Historický kroužek vznikl 1. února 1904 a čítal 16 členů. Do konce roku uspořádal 9 přednášek a 1 akademii. V roce 1904-05 zájem poklesl, přihlásilo se jen 7 členů a vykonána byla 1 přednáška. O další činnosti záznamy mlčí.

Menšího významu i trvání byly kroužky: těsnopisný (1897-98), francouzský a šachový (1909-10).

V období druhém, kdy počet členů byl menší než dříve v muo-hém kroužku, nebylo možno dělit činnost v odbory. Jen tělocvičný odbor byl zřízen v r. 1924-25 a trval tři roky.

Od začátku Lit. řeč. jednoty se udržoval kroužek pěvecko-hudební, který si získával vždy největších zásluh o úspěch akademií a oživoval svými produkcemi i pravidelné schůze. I při nepatrném počtu poválečném byl tento odbor obnoven a vystoupil při několika podnicích.

Největšího porozumění a úspěchů se dopracoval odbor venkovských knihoven. Odbor tento vznikl r. 1883. Toho roku došla totiž Lit. řeč. jednotě žádost akademického spolku „Krakonoš“ o příspěvek na založení knihovny v osadě národnostně ohrožené. S nadšením přijata myšlenka zakládati samostatně knihovny v osadách nábožensky a národnostně ohrožených. Zvláštní komise byla pověřena dne 14. ledna 1883 úkolem vypracovati jednací řád pro tento odbor. Obětavostí bohoslovců a kněží bylo umožněno, že se mohlo přikročiti k čilému zakládání knihoven. Na konci prvního svého desetiletí měla již založeno 15 knihoven se 1727 svazky. Za 25 let bylo již založeno

79 knihoven. Počet ten stále stoupal, až dosáhl výše 130. Každá knihovna obsahovala kolem sta knih, které přišly do rukou těch, kteří by jinak snad se k dobré české knize nedostali. Kdyby nebyla Liter. řeč. jednota vykonala nic jiného, provedla těmito venkovskými knihovnami velký čin náboženský i vlastenecký. Že nepřátelé katolicismu neolibě pozorovali tuto činnost, kterou bohoslovci prakticky prováděli heslo „proti knize knihu,” to patrně z toho, že r. 1892 liberální Národní listy si činily posměch z venkovských knihoven. Tím ovšem bohoslovci jen poznali, že zasáhli účinně v boj vedený o české duše a proto činnost svou jen zvýšili.

Za války a po válce mnoho knihoven zaniklo, mnoho jich přešlo do vlastnictví katol. spolků, takže potřeba těchto farních knihoven nebyla již tak akutní. Poslední venkovská knihovna byla odeslána v r. 1925/26.

Obětavý duch bohoslovců se nespokojil tím, že zakládali knihovny, ale podporovali různé náboženské a vlastenecké podniky. Z nich významné místo zaujímá Ú. M. Š., které byly odesílány dary hned od začátku Lit. řeč. jednoty. Řada diplomů skutečného i zakládajícího členství je měřítkem obětavosti bohoslovců. R. 1903/4 dosáhl počet darů Ú. M. Š. za 25 let 3400 K, kterýžto obnos na konci třicetiletí se blíží 4000 K.

Z církevních podniků byly zasílány příspěvky na chrám svatovítský, svatyni velehradskou, kostelík v Brůdku u Všerub, misie a český kostel ve Vídni. Aby podporovala vydávání českých katol. knih, stala se Lit. řeč. jednota zakládajícím členem družstva Vlasti. Zakládající členství získala rovněž v Matici české, opavské a srbskolůžické. V r. 1892 byl zaslán značný příspěvek na vdovy a sirotky po příbramských hornících. Od r. 1887 byla konána dlouhou řadu let sbírka na vánoční stromek matiční školy v Trutnově. Podobné dary byly zasílány i jinam. Podpory dali bohoslovci na pomníky: Jablonského, Třebízského, Palackého, Erbenův v Miletíně a Václava Hanky v Hoříněvsi.

Zmínky zasluhuje také sbírka na znovuzřízení Národního divadla a pak značný obnos upsaný v r. 1894 na garanční fond Národní české výstavy. Na této výstavě se královéhradečtí bohoslovci činně účastnili, neboť 30. dubna byli zvoleni 3 důvěrníci, aby vypracovali plán pro sbírání příspěvků. Ke sbírání pak se přihlásilo 81 členů, z nichž ovšem mnozí později ustali. Na výstavu byly zaslány hlavně věci z oboru slovesného a diagramy. Odměnou byl diplom od Výboru N. Č. V. a bronzová medaile.

Když Lit. řeč. jednota r. 1924/25 byla obnovena, začalo se sice s finančním schodkem, ale přes to, jakmile se zlepšil finanční stav, byly odevzdány příspěvky na Joaneum, české salesiány a „Spolek pro podporování kněžského dorostu” na uctění památky zesnulého profesora, preláta dra G. Domabyla.

Celkem možno říci, že Lit. řeč. jednota, i když nezapomínala na své povinnosti k náboženským a národním podnikům, přece kladla vždy hlavní důraz na vnitřní práci sebevzdělávací. Aby oheň nadšení neuhasl, živili je bohoslovci styky s bratřími ze seminářů ostatních.

Hned prvního roku byly navázány styky se „Sušilovkou“ a hradečtí bohoslovci podávají návrhy, jak by se mohlo pomoci bratřím Slovákům proti maďarisaci. Stalo se pravidlem, že delegáti zastupovali Lit. řeč. jednotu na poutích velehradských; od r. 1888/89 jest to povinností předsedy a jednatele. Ale mimo delegáty účastnili se i jiní. Tak r. 1893 bylo na Velehradě z Hradce 29 bohoslovců (z Prahy 2, Lito-měřic 1), v r. 1898 se účastnilo pouti 9 členů a v r. 1904 bylo přítomno 6 hradeckých bohoslovců. Na těchto poutích se utužovala a rostla láska k bratřím, a třeba někdy vzniklo nedorozumění, bylo rychle odstraněno osobním stykem. Vděčně vzpomínají již tehdy hradečtí světlé postavy tehdejšího probošta A. C. Stojana.

Nejen s Moravou, ale i s českými semináři byly udržovány čilé styky písemné i osobní. V Praze r. 1898 se účastnili neoficiální schůze bohoslovců při sjezdu katol. a v r. 1905 navštívilo sjezd v Praze 42 členů. Rovněž sjezdy na Svaté Hoře nebyly pomíjeny. V r. 1901 zavítalo tam 5 bohoslovců a v r. 1903 vzrostl počet ten asi na 52 účastníků. I do vzdálených Budějovic se dostavilo v r. 1905/06 z Hradce asi 16 členů. Když pak byla 30. srpna 1909 při 5. všeobecném sjezdu katolíků českoslov. v Hradci Králové pořádána schůze bohoslovců, mohli hradečtí uvítati u sebe zástupce všech ostatních seminářů.

Po obnovení Lit. řeč. jednoty dostavili se na Velehrad o prázdninách 1925 z Hradce 2 účastníci. Roku následujícího 3, v roku 1926/27 se účastnilo unionistického sjezdu 10 členů s prof. drem J. Buryškem a na pouti o prázdninách 1928 se dostavilo 5 hradeckých bohoslovců. Zajímavé jest vyjádření počtu účastníků v procentech: 1925: 25%, 1926: 23%, 1927: 83%, 1928: 30%.

Kdyby se měl znázorniti život v Lit. řeč. jednotě graficky, získali bychom vlnovku, která za těch 50 let několikrát stoupala a klesala, aby po 6 letém přerušení pomalu stoupala úměrně s přibýváním českých bohoslovců v semináři. Když vyprchalo počáteční nadšení, dostavila se krise, kterou prodělává každý spolek a sdružení. Lit. řeč. jednota vyšla z ní posílena a při svém desetiletém jubileu stála tu svěží a silná. Po krátkém oddechu na začátku druhého decennia stoupá činnost Lit. řeč. jednoty, aby vyvrcholila v dvacetiletém jubileu, kdy jak činnost přednášková, tak literární dosahuje značné výše. Tehdy vydán byl knižně almanach, největší to podnik za 50 let.

Toto vypětí sil mělo za následek, že následovalo několik let únavy, kdy jenom kroužky se hlásily k práci. Zpráv z tohoto období jest méně, ale jest z nich patrné, že v duši mnohých se již chvěla obava, aby se nerozešla Lit. řeč. jednota úplně. Avšak začátkem r. 1903/4 nastal opět čilejší ruch, který se celkem udržel až do války, kdy se uplatnila i zde zásada: *Inter arma silent Musae*. Zájmy byly obráceny jinam, takže činnost klesala, až koncem r. 1917/18 přestává úplně.

Vzrušení doby poválečné a nepatrný počet českých bohoslovců zavinil téměř úplně přerušení veškeré činnosti. Není aspoň z tohoto období zachováno žádných zpráv mimo referát v Ročence českoslov. bohoslovců z r. 1921, z něhož je patrné, že v činnosti byl jen odbor venkovských knihoven. Vedle občasných svých schůzek vyplněných

debatami účastnili se bohoslovci též schůzí místního S. S. S.

Teprve začátkem r. 1924/25 se rozhodlo 8 českých bohoslovců, kteří byli v celém semináři, že uvedou opět v činnost Lit. řeč. jednotu, což také provedli. Jaká byla činnost v tomto druhém období? Pozorujeme-li ji objektivně, nutno vyznati, že nedosahuje té výše jako činnost v období prvním, ale vezme-li se zřetel k počtu členstva, pak možno říci, že jest zde důvod ke spokojenosti s vykonanou prací.

Jsme si při tom dobře vědomi i svých slabin, vidíme, že bylo možno pracovati intensivněji, abychom byli lépe připraveni, až budeme poslání na vinici Páně. Proto náš pohled do uplynulých 50 let nám nemá býti důvodem k nečinnosti, ale je chvílí, ve které zpytujeme své svědomí, klademe si účty z vykonaného a nevykonaného, abychom vstoupili do další padesátky s pokornou odvahou pracovati dále a pracovati více a lépe než dosud. Zrak náš se obrací ke Svatostánku a ve vroucí modlitbě prosí o požehnání. Neboť marna a bludná by byla veškerá naše činnost, kdyby poslední její nitky nevycházely z tohoto pevného Centra veškerého kněžského působení.

¹ Srov. Dr. J. Novotný: Biskup Brynych. Hradec Kr. 1923. Str. 33.

Václav Kubát:

Bohoslovci českým menšinám.

Není v českém národě tak mnoho korporací, jež by se mohly vykázati záslušnější a nezištnější činností, jako na příklad „Ústřední matice školská.“ O vykonané práci této organizace mohou vpravdě platiti slova Fr. Čelakovského: „Práce tichá a společná získá vlasti oslavu,“ neboť to, co pro národ vykonala, vzbuzuje opravdovou úctu a vděčnost. Povstala z potřeb doby, kdy národu českému znova a znova bylo saháno na kořeny jeho bytí a kdy v tomto boji musel spoléhati sám na sebe. Na podporu a posilu těch svých dětí, jež musely zápasiti nejen o chléb, ale i o svou mateřskou mluvu, zřídil si národ český v letech osmdesátých minulého století „Ústřední matici školskou“, aby jim pomáhala na poli duševním i hmotném. U kolébky její stáli tehdy Václav Kudba, Josef Barák, František Šubrt, dr. Fr. Ladislav Rieger, známí národní pracovníci, kteří postavili své síly do jejích služeb. Po ustavující schůzi dne 5. prosince 1880 vydáno svolání k národu, aby podporoval účely „Maticí“ vytknuté, jež nalezlo sluchu u všech upřímně cítících Čechů. Bohatí i chudí skládali národní daň na „Ú.M.Š.“, aby mohla zdárně splniti své šlechetné úkoly. Mezi přispěvateli byli i ti z měst a dědin východních Čech, kteří přicházeli do králové-

hradeckého semináře, aby svůj život zasvětili službě Boží a bližního, synové prostých českých rodičů, kteří s sebou nesli do nového povolání také zápal a nadšení pro svou druhou matku – vlast. Hned roku 1881, nedlouho po ustavení „Ú. M. Š.," přišla ve sdružení českých bohoslovců „Třebízský" na přetřes otázka poskytovat příspěvky na účely „Ú. M. Š." Tehdy předseda sdružení ctp. Fr. Košťál ve svém proslovu ukázal, že doba, ač má heslo, „cuique suum", nedává každému, co mu po právu přirozeném patří, a vybídl k podporování „Ú. M. Š." Velmi horlivě zastávali se této myšlenky bohoslovci prvního ročníku. Věc byla také uskutečněna. Již před tím sbírali na Národní divadlo, jež mělo býti „skvělým pomníkem vlastenectví, jehož lesk měl oslňovati všechny, kdož českému národu nepřejí." Poněvadž však potřebný obnos pro znovuzřízení divadla byl s neočekávaným pochopením brzy sehnán, poslán byl tehdy přebytek ze sbírky na Národní divadlo – 18 zlatých – rozmnožený dobrovolnými dary na „Ú. M. Š." v Praze. Tím zahájeno pravidelné podporování „Ú. M. Š." bohoslovci královéhradeckými. Příspěvky na „Matici" vybírány zároveň s členskými poplatky. Každý podle své možnosti věnoval ročně nějaký ten zlatý k tomu účelu. Tak hned roku 1882 zaslali „Ú. M. Š." 100 zlatých, za což dostalo se jim prvního diplomu skutečného členství „Ú. M. Š.," který zavěšen do druhého ročníku, jenž právě roku 1881 za toto členství se nejvíce přimlouval. Jak píše jednatelská kniha té doby, patřilo sdružení bohoslovců „Třebízský" mezi první české spolky, které poskytly účinnou finanční pomoc podle svých sil menšinám. V době osmi let splacena byla částka 500 zlatých na zakládající členství „Ú. M. Š." Z té doby (1882 – 1889) pochází ještě několik diplomů skutečného členství, z nichž dva nesou podpisy Dra Františka Ladislava Riegra, jakožto dlouholetého předsedy „Matic." Po splacení základního členství přispíváno na „Matici" dále. Každým rokem odesláno 100 zlatých. Roku 1894 obdržela již „Literárně řečnická jednota" českých bohoslovců přípis, podepsaný předsedou dr. J. Čelakovským a jednatelem Jos. Libockým, v němž vyslovuje výbor „Ú. M. Š. své potěšení nad tím, že může jméno bohoslovců královéhradeckých zaznamenati mezi přátele o „Matici" nejzasloužilejší, a spolu připojuje prosbu, aby i nadále zachovali přízeň „Matici," což tehdy výbor „Jednoty" znovu doporučil. Na „Matici" sbíráno dále i v následujících letech devadesátých a počátkem tohoto století, takže suma příspěvků vzrostla do tisíců. Jednatelská zpráva z valné hromady roku 1909 oznamuje, že „Ú. M. Š." bylo až dosud věnováno čtyři tisíce korun. „Literárně řečnická jednota" bohoslovců stala se nevymírajícím členem „Ústřední matice školské" a obdržela roku 1910 veliký diplom s obrazem sv. Jiří. Ale i jinak jevila se v královéhradeckém semináři snaha pro úkoly „Matic." Od roku 1885 sbíraly se také upotřebené poštovní známky pro „Matici." Při „Jednotě" vznikl časem kuřácký spolek „Štourák," v jehož veselé společnosti nezapomínalo se také na národní potřeby, jak svědčí zachované dva diplomy skutečného členství „Ústřední matice školské" tohoto spolku, což reprezentovalo věnování 200 zlatých.

Nebylo to ovšem jen „Ú. M. Š." jakožto ústředí pražské – ale i její

pobočky ve smíšeném území a instituce jim podobné, které našly v bohoslovcích královéhradeckých své příznivce. Roku 1882 stali se členy „Maticе srbskoluzické“ s ročním příspěvkem 2 zlaté 40 kr. Roku 1897 přistoupila „Jednota“ za zakládajícího člena „Maticе opavské“ a splácela 240 korun na toto členství. Na zakládání venkovských knihoven ve Slezku věnovala roku 1889 50 zlatých, Trutnovskému odboru „Ú. M. Š.“ zasílány od téhož roku příspěvky na vánoční stromek českých dětí (35 zl.), pamatováno na český menšinový spolek „Komenský“ ve Vídni (43 zl.), na české děti v Bilině (14 zl.), na udržování menšinových gymnasií na severní Moravě v Místku a Zábřehu. V roce 1913 a 1914 byla „Jednota“ zvána na valné hromady „Ú. M. Š.“ Od té doby mizí zprávy v jednatelské knize o „Matici.“ Mysl všech zaujaly jiné události, jichž výsledkem byly nové evropské poměry. Vznikem československého státu přešla většina úkolů, které „Maticе“ v dobách naší politické odvislosti dobrovolně a nezištně plnila, v povinnosti mladé české republiky.

Toť jen krátký součet zpráv u příležitosti padesátiletého trvání „Literárně řečnické jednoty,“ jež osvětlují činnost bohoslovců na poli pro národ nejpotřebnějším – pro české menšinové školství. Je to jen úsek jejich vlastenecké práce, neboť bylo vedle „Maticе“ mnoho jiných národních spolků a účelů, jež našly v bohoslovcích své účinné podporovatele. Uvážíme-li, že přece jenom i v dobách minulých většina bohoslovců vyšla z chudých chat a že chudý student, pokud není samostatným, nikdy přebytkem neoplývá, pak jistě podporování „Ú. M. Š.“ a jiných národních účelů vyžadovalo určitých obětí, ovšem obětí radostně přinesených pro vlast. Vřelé vlastenecké cítění českých bohoslovců v letech 80 tých minulého století, jímž provanuty jsou zprávy jednatelské z té doby, nebylo pouze ve slovech, nýbrž také v příkladných činech. Český kněz, český bohoslovec méně o vlasti mluvil, ale více konal. Kolik srdcí bylo jeho pomocí českému národu zachráněno! Jak mnohý z těch Čechů, kteří prožili svůj život na půdě sopečné, musí děkovati za to, že posud mluví rodným jazykem, české menšinové škole, kterou zřídila „Ú. M. Š.,“ a na kterou přispěli i bohoslovci katolické církve. Vzpomíná-li dnes osvobozená vlast s vděčností těch, kdož pracovali na jejím velikém vzkříšení, budiž vzdána zasloužilá vzpomínka i těm drobným pracovníkům, kteří podle svých sil pracovali „na národa roli dědičné“ v dobách, kdy ku pomoci volala své děti, mezi něž patřili a patří bohoslovci královéhradečtí.

Josef Beneš:

Předvečer.

Slunce zapadá jak ohnivá koule za továrnu Teerag. Naposled ještě zlatí drobné lístky panenských bříz a naposled ještě líbá hrozný kaš-

tanových květů seminářské zahrady — — —

Příroda zamává svýma neviditelnýma rukama, zahalí své tělo pavučinovými závoji a ukolébána těžkým tempem horkého dne odpočívá, vydechujíc své písně máje, písně lásky.

Nastává soumrak.

Soumrak květnového dne.

A do tohoto velebného ticha a tlumeného zpěvu jarem probuzených zahrad vrývá se hluboká oktáva zvonná, zaznívá vzdálený zpěv: „Když mile máj zavítá, tu jása věrný Čech...”

Svatojanští poutníci přicházejí v předvečer svátku, aby uctili našeho českého patrona, jemuž jest zasvěcen seminářský kostel. Po májové pobožnosti z kostela Panny Marie vychází průvod a jediné vlající korouhve a prapory různých spolků ukazují směr, kterým se nesčetný dav ubírá — — —

První zastavení u pomníku sv. Jana.

A znovu uvedena jest celá lavina do pohybu, aby úzkou ulici naplnila a vnesla do jejich omšelých zdí nadšení a radost.

Kostel seminářský nemá již prázdného místečka, nádvoří vyplněno a radostné rejstříky varhan doprovázejí nadšený zpěv, kterým se zakončuje pontifikální požehnání.

A zvuk varhan slábne — — —

Na nádvoří řine se otevřenými dveřmi chrámovými mocný proud světla přerušovaný odcházejícími a tvoří svatozář na jejich hlavách. Hloučky bohoslovců tiše stojí pod podloubím a bledé hvězdy líbají jejich skráně.

Je ti tak teple, je ti tak smutno — — —

Poslední hlouček věřících odnáší si v srdci posilu a světlo...

Zvon k modlitbám večerním dozněl.

Na bílé měkké dlani hořící srdce...,...jež dosud krvácí ze starých ran, přinášíš k Bohu — — —

Jesu Tibi vivo, Tibi morior — — — Amen. — — Amen.

Ticho — —

— 8 —

Knězem...?

„Byla noc smutná a beze hvězd. Těžké mraky jen, jako černý dým pod obrovským kotlem...,... válely se pod černým bezhvězdým nebem.” (J. Š. Baar: Cestou křížovou, 7. vyd. str. 10.)

Abiturient přemýšlí o svém příštím povolání. Chce být právníkem. Bude pilně studovati, aby byl brzy hotov, zabezpečí ve stáří své rodiče, odplatí jim všechny starosti, které kdysi pro něho vryly jim ve vysoká čela ty křivé, hluboké vrásky. Budou šťastni, že vychovali

hodného syna, bude šťasten i on, protože ho bude hřáti teplo domácího krbu, láska bytostí nejdražších. Rodiče a rodina budou sluncem, které bude stále svítiti a blažiti. Ó, jak neskonale bude šťasten, jak bude spokojen! Krásný jarní den bude celý jeho život! —

Náhle se zablesklo, oslňující světlo, chvíle hrobového ticha, ohlušující rána. Křivý šíp elektriny projel vzduchem a zarazil svůj hrot hluboko do chvějící se země. Strašný úder probudil snícího mladého muže k životu. — Jest to možné? To že byl jen sen? Srdce přestalo bít, nebyl schopen myšlenky. Pomalu si uvědomuje, že ne právníkem, ale knězem, knězem že má býti! „Noc, smutná noc a beze hvězd v nitru jeho. Těžké mraky jen, jako černý dým pod obrovským kotlem, válely se jeho duší. — — — Jako přislápnutý červ chvíli opět se svíjí a kroutí, hledě vypoulenými zraky do hlubiny. — — — Cítil, že se teď odehrává strašná tragédie. Ztroskotala se, — (tak se mu alespoň v té chvíli zdálo,) — jeho pyšná loď s celým vzácným nákladem dřív ještě, než s ní vyjel na vysoké moře. Z divokého víru tryskla slaná voda do výše — až do očí... Plakal pro tu loď svou dál a víc... Slyšel praskati ráhna, lámati stěžně a trhati plachty — — — Ráno „z lesů se kouřilo jako ze spáleniště, mokrá země syrově voněla jako čerstvě vykopaný hrob a po nebi plula na kusy roztrhaná mračna.“ (str. 13. n.)

Tak — Pane Bože, jest to možné? — tak se rozhodl abiturient jíti do semináře, tak začal svou přípravu ke službě u oltáře Páně!

Jak se vlastně rozhodoval? Co ho tak vyděsilo, co učinilo z mladé, ideální duše devatenáctiletého muže spáleniště, co hluboký a prázdný hrob, co zničilo jeho lásku k životu? Proč praskala ráhna, lámaly se stěžně lodi jeho života? Proč těžké mraky válely se jeho duší a udusily v něm život? Proč byl rozerván, zničen? — Bože, slyš, odpověz na to veliké „proč“.

Myšlenka, že má býti knězem, ho zdrtila.

Abiturient nechce býti knězem! Nechce býti vyvoleným mezi syny lidskými, nechce býti mostem, který spojuje zemi s nebem, člověka s Bohem, nechce míti moc denně snášeti na oltář všemohoucího Boha, svého budoucího soudce, nechce býti Jeho důvěrným přítelem, Jeho andělem v lidském těle, Jeho chrámem, svatostánkem, nechce pokračovati ve spásném díle Kristově, nechce, ach za nic na světě nechce býti Pomazaným Páně!

Příčiny? — Už jako chlapec měl své plány, čím se stane, až vyroste, jak krásně si zařídí život, aby byl šťasten. Dospíval, odkládal zvyky i názory chlapecké a nové, vábnější obrazy kreslilo mládí před jasnými očima dozrávajícího studenta. Byly krásné ty jeho naděje do budoucnosti, byly dovolené, ale — byly jen a jen v zorném úhlu přirozených tužeb lidských. Což člověk má míti také snahy a cíle vyšší, nadpřirozené? Ano, vzpomíná si. Už od dětství, tu a tam i později slýchal dojemná vypravování o lidech, kteří z celé duše milovali Boha a obětavě mu sloužili. Žili kdysi takoví lidé. Ale že by dnes, on, plný mladé, nezkrocené síly a odvahy bít se o slavné jméno a postavení ve světě, že by měl upustiti od svých plánů a nad ně ještě vyvýšiti snahy jiné, ideální a plně zapírání? Měl by býti knězem?

Země je mu bližší než nebe. Jak málo pěstovali v něm všichni lásku k Bohu, jak důkladně připravovali jeho duši pro lásku lidskou! Divíte se potom, že býti knězem jest pro něho totéž, ba horší, než ponořit se pod hladinu tůní a řek? —

Ale, bratře, vštěpovali Ti, že jsi tvorem rozumným, zdůrazňovali, aby ses v životě řídil vždy hlavně rozumem a potom teprve citem. Nuže, užij tohoto svého vychování a klidně uvažuj! Neutíkej před kněžstvím proto, že jest Ti neznámé, dle pověsti světa hrozné! Poznávej sám, sud sám, jednej sám!

Mladý člověk jest a má býti idealistou. Chce šířiti lásku a štěstí, touží po srdcích stejně tlukoucích, aby jim mohl věnovati všechny své schopnosti i snahy. Jak krásný cíl! Ale jeho uskutečnění? — Což musíme vždy mysliti jen na ty obvyklé cesty, po nichž doufají lidé dojíti této mety svého života? Fantasie kreslí tak růžové představy a obrazy, ale život — co život z nich udělá! Kolik jich uskuteční? Tak málo, že žalno pomysliti! — A proč? Leží na nich prach ulic! Jsou lidmi vytvořeny, proto jsou jen lidské!

Jak jistější a blaživější jest štěstí, které člověku skýtá vědomí, že z pramenů čistých, jasných rozdával kolem sebe tu pravou, čistou lásku! Ta nemůže nikdy býti bouřemi života ohrožena či seslabena. Naopak, čím oheň světa palčivější, tím duše šťastnější, tím více roste láska duše Bohu oddané. Může někdy zhasnouti radost, kterou cítí srdce Bohu zasvěcené, když v bezprostřední osobní přítomnosti svého Spasitele rozjímá o jeho neskonalé dobrotě, kterou plnýma rukama rozdává všem lidem dobré vůle? Může býti někdo šťastnější než ten, který kamkoliv přijde, tam přináší hlubokou radost čistého srdce a šíří vůni, jež se zachytila na jeho bytosti, vůni svatyně Páně? Jako průhledná ranní rosa jest ze země vytažena a vyhřáta sluncem, tak jeho srdce i mysl jsou sžehnuty nejpalčivějším plamenem ukřižované Lásky, jež sálá ze švatostánku. To jest ten nevyčerpatelný pramen životní energie a zdroj nových myšlenek, jak obklopiti láskou duše drahé, duše nesmrtelné, jak jim usnadniti těžký život a alespoň vytríbiti cesty k zlaté záři nebes. Štěstí a blaho nesmírné, jehož ani samo srdce lidské všechno neobsáhne, není-li spojeno s bezedným Srdcem Spasitele! Může takovou radostí býti proniknuta duše zahnědlá kouřem komínů, sazemi ulic či dokonce sšeřelých uliček? —

Muž chce býti milován. Rozum žízni po měkkém citu. Kroužek duší spřízněných, toť zřídlo, jež napájí sprahlé nitro. — Bratře, ty myslíš, že jen lidé mohou obklopiti a zahrnouti Tvou duši láskou? Snad na čas, ale navždy —? Kdyby jejich láska a Tvé štěstí byly jako svět veliké, zajdou jako svět!

Jest však jiná láska, která nikdy nepomine: láska samého Ježíše! Svatí Boží z ní žili, jen po ní toužili. Ztělesněná láska — Eucharistie — byla jejich jediným štěstím. A jak byli šťastni! Lidé ani nechápali jejich radosti, stejně jako dnes nemohou uvěřiti, že jediné láska Boží může člověka učiniti dokonale a trvale šťastným. O jak jisté věci pochybují! Nelze si ani mysliti větší radosti nad tu, jež vlévá vědomí, že žijí v přátelství s Pánem nebe i země, se svým Stvořitelem a Cílem,

že pro něho pracuji a on mne za to miluje svou nezměrnou láskou. Pomáhá vítěziti nad andělem hříchu, povznáší rozum i vůli nad meze lidských snah. Která lidská láska se vyrovná lásce Boží? —

Královna andělů i svatých zve Tě k sobě! Panna čistá, neposkvřená touží po Tobě, po Tvé čistotě, po nadpřirozené kráse duše Synu věrné. Bytost po Bohu nejkrásnější a nejhodnější Ti nabízí svou věčnou lásku a Ty váháš. —

Nebe i země milují dobrého kněze, touží, volají po něm. Se svatými bude chváliti Boha ve svatyni Páně i ve své pastýřské činnosti. Illas kněžské duše se bude spojovati u trůnu Božího s hymny andělů ve velebné písni díků, s nimi bude vyprošovat světu lásku, milosti Boží. — Ale kněz může více! Svatí prosí, kněz jménem Nejvyššího dává! Anděl nemůže proměnit chléb ve svého Boha na oltáři; to bylo vyhrazeno knězi! Svatí nemohou svátostné milosti dávati. Tu moc má kněz! Legie svatých nemůže jediný hřích odpustiti. Jen kněz! On jest bránou, kterou musí projít duše katolíka na své cestě k věčné radosti v Živém Bohu. Spása duše teče řekou kněžského svěcení! Může proto člověk opravdu věřící nemilovat kněze? Reflex lásky, kterou lidé milují Boha odráží se a padá na kněze, vyslance a zástupce Božího na zemi. Kněz žije z Lásky, žije pro Lásku, žije v Lásce.

Kněžství prozářeno vírou. Může býti rozhodnutí věnovati se kněžství tak těžké, hrozné, ba zoufalé? Nikdy! Ne smutná a bezhvězdná noc, ne těžké mraky, ne černý dým! Takové myšlenky nikdy neovládou duši Bohu zasvěcenou! Radost jako vesmír široká, štěstí jako sám Bůh hluboké žije a sálá z takové duše.

Bratře, budeš se ještě báti a děsiti služby oltáře?

V. Hradecký:

Sacerdos - Angelus Domini.

Mám před sebou vzácnou památku, sežloutlý rukopis kázání † biskupa vzácné paměti Eduarda Jana Nep. Brynychy, které ještě jako profesor pastorálky zdejšího theologického ústavu přednesl dne 8. prosince 1884 v katedrále sv. Ducha při slavnostní instalaci bývalého spirituála kněžského semináře na kanonikát a děkanství u jmenované katedrály. Za téma svého kázání vzal si slova připadajícího sv. evangelia: „Ža onoho času poslán jest anděl Gabriel do města“. (Luk. 1, 27.) V kázání tom mistrným způsobem předvádí, že i nový duchovní správce jest poslán jako anděl od Boha do tohoto města, aby zvěstoval věřícímu lidu vzácné evangelium, zprostředkoval milosti od Boha a byl svěřenému lidu průvodcem i vůdcem na cestě k spáse.

Tento motiv poskytl mi příležitost, abych blíže sledoval ono případné srovnání, a našel jsem k němu mnohé doklady v samotném

Písmě sv. i v ústním podání.

Na mnohých místech mluví Písmo sv. o andělech. Líčí je jako čisté, nesmrtelné bytosti duchové (Hebr. 1, 14, Apoc. 4, 5.), které jsou sice nižší než Bůh, avšak obdařeny jsou vzácnějšími dary přirozenými i nadpřirozenými než lidé (Žalm. 8, 6.), vynikají nad ně dokonalejším poznáním, moudrostí a silou (2 Reg. 14, 20.). Obdařeni jsou blaženým patřením na Boha (Mt. 18, 10, Apoc. 1, 5, Tob. 12, 15, Dan. 7, 10.), milostí posvěcující (Deut. 33, 2, Žalm 67, 18), a všemi vlitými ctnostmi, především láskou boží. Stvoření jsou od Boha k tomu, aby jej chválili a Jemu sloužili (Ezech. 1, 12., 20, 9., Žalm. 96, 7., 20. Luk. 2, 13., 22. 43.), zvláště pak, aby byli posly Jeho vůle k lidem; odtud jejich jméno „aggeloi“ andělé (Gen. 16, 7., 19, 1., 22, 11., 28, 12., Dan. 9, 21., Luk. 1, 11., 26., Mt. 1, 20., 2, 13.). Někteří z andělů stvoření jsou od Boha proto, aby lidi chránili, byli jejich vůdci a strážci a přímluvčími jejich u Boha. (Gen. 24, 40., 48, 16., Ex. 33, 2., Judith 13, 20. Kniha Tobiašova, Dan. 3, 49., Act. Ap. 12, 15.) Klasickými doklady toho jsou zvláště tato pozoruhodná slova: „Hle, já pošlu anděla svého, který bude kráčet před tebou, střežiti tě na cestě, a uvede tě na místo, které jsem ti připravil; poslouchej hlasu jeho a nemysli, že jím smíš pohrdati; neboť nepromine ti, když budeš proti němu se pohřešovati; a jméno mé jest v něm. Budeš-li však poslouchati hlasu jeho, a budeš-li činiti vše, což pravím, budu nepřítelem nepřatel tvých a sužovati budu ty, kteří sužují tebe, a půjde před tebou anděl můj“. (Ex. 23, 20.) „Andělům svým přikázal o tobě, aby tě ostržili na všech tvých cestách“. (Žalm. 90, 11.) „Nejsou-liž tito všichni služební duchové, posíláni jsouce ke službě pro ty, kteří dědictvím obdrží spásu?“ (Hebr. 1, 14.)

A mluví-li Písmo sv. o podstatě a úkolu kněžství, nemůže lépe vyjádřiti podobnost než tím, když přirovnává kněze k andělům a nazývá je anděly. Tak již starozákonní prorok Malachiáš dí: „Rty kněze mají dbáti vědy a z úst jeho má býti hledána nauka, jeť on anděl (posel) Hospodina zástupů“. (Mal. 2, 7.) Jako anděl vyniká *dokonalejším poznáním Boha* a věcí božských, tak se má vyznamenávati i kněz, posel Hospodinův k lidstvu a prostředník mezi Bohem a lidmi, velkými vědomostmi, aby mohl zdárně poučovati a vésti svěřený lid, k němuž byl poslán; případně to vysvětluje sv. Jeroným: „Sacerdos Dei verissime angelus, id est nuntius Dei dicitur, quia Dei et hominum sequester est, eiusque ad populum nuntiat voluntatem; et ideo in sacerdotis pectore rationale est, et in rationali doctrina et veritas, ut discamus sacerdotem doctum esse debere et praeconem dominicae veritatis“ (in Malach. proph. opp. T. V. 280.) a veliký chvalořečník kněžství sv. Jan Zlatoústý podobně srovnává: „An ignoras, quid sit sacerdos? Angelus utique Domini est, id est eius legatus; nec ex se ipso loquitur; si illum despicias, non illum despicias, sed Deum, qui eum ordinavit“. (Hom. 2. sup. 2. ad Timoth.).

Jsou sice andělé obdařeni velikou bystrostí rozumu, a kromě toho blaženým patřením na tvář boží mohou poznati Boha tak dokonale, jak jen bytost stvořená poznati Jej může, což knězi zde na světě přirozeným způsobem naprosto není možno, přes to však i kněz má denně

patřiti na tvář boží, kdy studiem, meditací, četbou uvažuje o věčných pravdách ukrytých ve sv. evangeliu, „do něhož nahlédnouti andělé touží“ (I Petri 1, 12.) a zvláště jemu dopráno jest denně patřiti na tvář boží, kdy slaví nejvznešenější tajemství mše sv., co není dopráno ani andělům. „V srdci kněze, jako v arše úmluvy má býti uložena znalost zákona božího“ (sv. Řehoř Vel. in registr. epist.). Toť patří k podstatě jeho kněžství“. Qui sacerdos est, sciat legem Domini; si enim ignorat legem, ipse se arguit, non esse Domini sacerdotem, quia ad sacerdotem pertinet non solum scire legem, sed ad interrogata respondere de lege. Legem enim, ut scriptum est, requirent ex ore eius“, dí sv. Jeroným a jinde opět: „Ad sacerdotem pertinet disciplinam ad interrogantem respondere de lege; si autem sacerdos ignorentiam sacrarum scripturarum ostenderit, frustra iactat dignitatem, cuius opera non exhibet, et ideo Paulus scribit ad Titum, ut potens sit exhortari in doctrina sana et contradicentes arguere“ (super Aggaei 2). Kniha Písma sv. toť „liber proprie sacerdotalis“ (sv. Ambrož), kněz dle sv. Augustina má býti „divinarum Scripturarum tractator et doctor“, neboť ten, kdo nezná Písma sv., nezná boží moc a moudrost“. (sv. Jeroným.)

Kněz se má podobati andělům *čistotou*, které dosáhne sebezmrtním těla. Spasitel sám pozoruje asketický život sv. Jana Křt., nazývá jej andělem. „Nebot tento jest, o němž jest psáno: Aj já posílám anděla svého před tváří tvou, kterýž připraví cestu tvou před tebou“. (Mt. 11, 11.) Kněze, kteří odříkáním a sebezáporem umrtvovali své vášně a náruživosti, přeje si míti již Hospodin Bůh ve Starém Zákoně, kdy nařizuje svým kněžím: „Vinum et omne, quod inebriare potest non bibetis, ... ut habeatis scientiam discernendi inter sanctum et profanum, inter pollutum et mundum, doceatisque filios Israel omnia legitima mea“. (Lev. 10, 9.) Čím více tento příkaz sebezmrtnění má platiti o kněžích Nového Zákona, kteří mají býti „jako andělé boží“, „světlo světa“, „solí země“, kteří i když žijí na tomto světě, nemají býti ze světa, čistý jejich duch má vítěziti nade vším nízkým, aby byli vpravdě „duchovními“, vždyť jedině Boha si vzali za svůj úděl. Takovým byl sv. Štěpán jáhen, „jehož zjev působil jako zjev anděla“. (Act. 6, 13.) Nejen pro hlubokou učenost, nýbrž i pro vzácnou ctnost čistoty ozdobila církev skráně sv. Tomáše Aquin. vavřínem »andělského učitele« a k sv. Aloisi případně se modlí: „Coelestium donorum distributor Deus, qui in angelico iuvene Aloisio miram vitae innocentiam parum poenitentia sociasti, concede, ut innocentem non secuti, poenitentem imitemur.“ Z toho důvodu napomíná ordinandy při svěcení na diaconát: „Estote assumpti a carnalibus desideriis, quae militant adversus animam; estote nitidi, mundi, puri, casti, sicut decet Dei ministros et dispensatores mysteriorum Dei. Et quia comministri et cooperatores estis Corporis et Sanguinis Domini, estote ab omni illecebra carnis alieni, sicut ait Scriptura: „Mundamini, qui fertis vasa Domini“. A při svěcení na kněžství podobně: „Agnoscite, quod agitis; imitamini, quod tractatis: quatenus mortis Dominicae mysterium celebrantes, mortificare membra vestra a vitiis et concupiscentiis procuretis“. (Pontif. Rom.)

Dle bl. Dionysia Karth. (Spec. sacred.) mají se kněží podobati andělům *horlivosti*, s jakou oznamují tito nebeští duchové lidem vůli boží. Tak i kněz, ať na kazatelně, nebo ve škole, ve zpovědnici, ve spolicích, všude má býti andělem, který jest poslán od Boha, aby připravoval cestu Páně a snažil se, aby ke všem přišlo království boží. Zdaž nejsou i kněží „služební duchové, kteří posláni jsou ke službě těch, kteří dědictvím obdrží spásu?“ (Hebr. 1, 14.)

A konečně se má kněz podobati andělům *bdělostí* nad svěřeným stádcem – kněží mají býti lidu anděli strážnými. „Bůh přikázal andělům svým, aby střežili člověka na všech cestách jeho“. (Žalm. 90, 11.)

– A kdy této bdělosti více třeba, než v dobách našich, kdy tolik nepřátelství a nebezpečí hrozí se všech stran, zvláště dětem a dospívající mládeži! Těm zvláště má býti kněz andělem strážným, těch zvláště se má ujímati a je chrániti. Především ke kněžím volá božský Přítel dítek: „Nechte malíčkových přijíti ke mně a nebraňte jim, neboť jejich jest království nebeské!“ (Mt. 10, 14.) „Vizte, abyste nepohrdali některým z těchto malíčkových; neboť pravím vám, že andělé jejich v nebesích stále patří na tvář Otce mého, jenž jest v nebesích“. (Mt. 18, 10.) I v Novém Zákoně nazývají se kněží anděli. Jest to hlavně Apokalypse, v níž ukládá Spasitel miláčkovi svému, apoštolu sv. Janovi, aby napsal sedm listů; a to andělu církve efesské, smyrnenské, pergamské, tyatirské, sardské, filadelfské a laodicijské, 2, 3. A těmito anděli dle výkladu sv. Otců není nikdo jiný, než představení jmenovaných církví, biskupové nebo kněží. A také text nepřipouští výkladu jiného, než tohoto, neboť věci, které tam Spasitel andělům prikazuje, mohou se týkati jediné andělů pozemských, t. j. kněží, a ani jediný netýká se andělů nebes. Proto sv. Jan Zlatoústý, když vysvětluje citát sv. apoštola Pavla v epístole ke Galatským: „I kdyby anděl s nebe kázal vám proti tomu, co my jsme vám kázali, buď proklet!“ (1, 8), praví, že proto užívá sv. Pavel výrazu „anděl s nebe“, aby činil rozdíl od „anděla na zemi“, to jest kněze, jak mluví Bůh k sv. Janovi: „Napiš andělu v Efesu, ve Smyrně atd. . .“ A sv. apoštol Pavel, když chválí Galatské, užívá opět tohoto výrazu: „Jako anděla božího jste mne přijali“ (4, 14). A v epístole k Židům napomíná křesťany obrácené ze židovství: „aby si vážili církve a svých kněží, andělů“: „Accessistis ad montem Sion, civitatem Dei viventis, et multorum millium angelorum frequentiam“ (12, 22), a jinde opět chlubí se: „Nescitis, quoniam angelos iudicabimus?“

Kněží musí se podobati andělům *svatostí*; jejich duše musí se stále stkvíti milostí posvěcující; vždyť zastává na zemi kněz službu andělskou, kdy má jménem všech tvorů, jako bytost rozumem obdařená, Hospodina s anděli chváliti, s anděli se mu klanět a zpívat: „Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonae voluntatis“, s anděli se mu kořit: „Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus Sabaoth!“ „In conspectu angelorum psallam tibi, Deus meus, adorabo ad templum sanctum tuum et confitebor nomini tuo“ (Žalm. 137, 1), a s anděli všecko tvorstvo vyzývat k oslavě Boha: „Laudate Deum omnes angeli eius, laudate eum omnes virtutes eius.“ (Žalm 148.) Se svatostí musí býti spojeny všechny *ctnosti*, zvláště pokora, mírnost, láska k bližní-

mu, především pak *láska k Bohu* ; tou nejvíce se připodobní andělům. Se sv. apoštolem Pavlem musí volati: „Kdybych jazyky lidskými mluvil i andělskými, lásky pak kdybych neměl, byl bych jako měď zvučící a zvonec znějící“. (1 Kor. 13, 1.) Vyvolen jsa od Boha do počtu těch, které nebude nazývati již sluhy, ale přáteli svými, má ohnivou láskou Serafů vážit si toho přátelství a sám hořeti láskou ke Kristu, Mistru a Spasiteli svému a se sv. Janem spočívati na Srdci Páně, od něhož jej nemá odloučiti nic na světě. Co nás odloučí od lásky Kristovy? ... Ani smrt, ani život, ani andělé, ani knížata, ani mocnosti, ani věci přítomné, ani budoucí, ani síla, ani výška, ani hloubka, ani které stvoření jiné nebude nás moci odloučiti od lásky boží. (Řím. 8, 35.) Tak musí s apoštolem národů volati i každý kněz.

A kde čerpati má kněz tohoto ducha lásky Serafů, než u výhně té lásky nejvyšší, v Nejsv. Eucharistii, skryté vesvatostánku. Tamť jest věru „*panis angelorum, factus cibus viatorum*“, toť vzácnější pokrm než manna, kterou nazývá sám žalmista boží pokrmem andělským (Žalm. 77, 24.) Andělé pokrmu toho přijímati nemohou, zatím co jej přijímá denně člověk – kněz. Avšak nejen, že jej přijímá, on jej sám připravuje. To, co není dopráno andělům, dopráno jest člověku – knězi. Archanděl Gabriel byl pouze poslán, aby zvěstoval tajemství vtělení Syna božího přesvaté Panně a budoucí Matce, a přijal od ní ono poslušné: „*Staniž se mi podle slova tvého*“. Kněz však není pouze poslem nové inkarnace, nýbrž nástrojem předpodstatnění, kdy na jeho slova sestupuje na oltář sám Boží Syn, aby vzal na sebe způsoby chleba a vína, jakoby sám na jeho slova volal: „*Staniž se mi podle slova Tvého!*“ Andělé v úžase nad tímto divem provázejí Spasitele na oltář a s knězem klaní se v adoraci přítomnému Bohu ve způsobách svátostných.

„Serafín se v prachu koří, cherub padá na svou tvář,
neboť ten, jenž světy tvoří, k nám se snížil na oltář.“

Tak volá zbožně zanícený lid v krásné písni po proměňování. – V úžase nad tímto divem žasne sv. Augustin: „*O veneranda sacerdotum dignitas! In quorum manibus velut in utero virginis filius Dei incarnatur. O sacrum et coeleste mysterium, quod per vos Pater, et Filius et Spiritus Sanctus operatur; uno eodemque momento idem Deus, qui praesidet in coelis, in manibus vestris est in Sacramento altaris. O venerabilis sanctitudo manuum! O felix exercitium! O vere mundi gaudium! Christus tractat Christum, id est sacerdos Dei filium, cuius sunt deliciae inter esse inter filios hominum; et quod datum non est angelis, concessum est homini! Sacerdos enim hoc ineffabile conficit mysterium et angeli conficienti sibi quasi famuli assistunt; super hoc tam insigni privilegio stupet caelum, miratur terra, veretur homo, stupet infernus, contremiscit diabolus, et veneratur quam plurimum angelica celsitudo.* (Sermo super Psal.) A sv. Vavřinec Justinián podobně: „*Magna prorsus et admiranda sacerdotum est dignitas, maxima illis est collata potestas; sua namque prolatione et ad eorum pene libitum corpus Christi de panis transsubstantiatur materia: descendit de caelo in carne*

Verbum et altaris reperitur in mensa; hoc illis praerogatum est gratia, quod numquam datum est angelis. Assistunt Deo, illum contractant manibus, tribuunt populis, in seque suscipiunt. Verum angelorum sive astantium, sive ministrantium, quoniam vere funguntur, potius angelicam, quam humanam debent conversationem habere. Accedat igitur sacerdos ad altaris tribunal ut Christus, assistat ut angelus, ministret ut sanctus, populorum offerat vota ut pontifex, interpellet pro pace ut mediator, pro se autem exoret ut homo." (Sermo de corpore Christi). A veliký kazatel sv. Jan Zlatoústý, uvažuje o významu mše sv. a sv. přijímání, vybízí kněze k andělské svatosti: „Quo igitur non oportet esse puriorem tali fruementem sacrificio, quo solari radio non splendidiorem manum carnem hanc dividentem, os quod igne spirituali repletur, linguam, quae tremendo nimis sanguine rubescit? Cogita, quali sis insignitus honore, quali mensa fruaris! Quod angeli videntes horrescunt, neque libere eundem intueri propter emicantem inde splendorem: hoc nos pascimur, huic unimur, et facti sumus unum Christi corpus et una caro." (Hom. 83, in Math. et hom. 60 ad pop. Antioch.)

Avšak nejen nejužší styk kněze s eucharistickým Tělem Páně povznáší jej mezi kůry andělské a vybízí k andělské svatosti, nýbrž i úzký styk s tělem Jeho mystickým ve svátosti pokání. Zde zastává kněz úkol anděla, který po slavném vzkříšení Páně sestoupil s nebe, aby odvalil kámen od hrobu Spasitelova a oznamoval radostnou zvěst vzkříšení. „Byl pak obličej jeho jako blesk a roucho jeho bílé jako sníh". (Mt. 27, 3.) Podobně i kněz, i sebe mladší, když sedí ve zpovědnici, odvaluje kameny hříchů od hrobu srdcí lidských a křísí duchovně mrtvé slovy, jež svěril Bůh jedině kněžím: „Komukoliv odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, a komukoliv zadržíte, zadržány jsou!" (Jan 20, 23.) Sv. Chrysostom v nádherném spise „De sacerdotio" velebí tuto vzácnou moc případnými slovy: „Sacerdotium ipsum in terra quidem peragitur, sed in rerum coelestium classem ordinemque referendum est, atque id quidem merito; quippe non mortalis quispiam, non angelus, non alia quaevis potentia, sed Deus ipse, ordinem huiusmodi disposuit: idcirco necesse est sacerdotem sic esse purum, ut si in caelis ipsis collocatus inter caelestes illas virtutes medius staret. Terribilia namque et atque honorifica sunt, quae administrat. Si quis consideret, quantum id sit mysterium, is probe intelliget, quanto honore, quantaque dignitate sacerdotes Spiritus sancti gratia dignati fuerint; etenim iis, qui terram incolunt, atque in ea versantur commissum est, ut ea quae in caelis sunt dispensent; iis datum est, ut potestatem habeant, quam Deus optimus nec angelis, nec archangelis, datam esse voluit, neque enim ad illos dictum est: „Quaecumque ligaveritis super terram, erunt ligata et in caelis, et quaecumque solveritis super terram erunt soluta et in caelis."

„Etenim quidnam hoc aliud dicas esse, nisi omnem rerum caelestium potestatem illis a Deo esse concessam? Quid cum hoc honore conferri potest? A terra iudicandi principalem auctoritatem sumit caelum: servus sedet iudex in terra et Dominus sequitur eius senten-

tiam atque confirmat, ut quidquid hic in inferioribus iudicaverit, hoc ille in supernis comprobet. Quatenus obsecro potestas hac una maior esse queat? Pater omnem potestatem dedit Filio: ceterum video eandem potestatem ipsam a Deo Filio sacerdotibus traditam: nam quasi iam in caelum translati ac supra humanam naturam positi, sic illi ad principatum istum perducti sunt." (De sacerdotio lib. 3).

Volá-li Zalmista o každém člověku slova údivu: „Paulo minus ab angelis minuisti eum, gloria et honore coronasti eum, et constituisti eum super opera manuum Tuarum!" (8, 6), co by teprve volati musil, kdyby znal přednost a moc, jakou Bůh svěřil kněžím! (Nový Zákon!)

Za nedlouho i seřídle řady bohoslovců uslyší slova Páně: „Ite et vos in vineam meam!" a poslání budou jako andělé, vyslanci Kristovi od Boha do měst a dědin, aby tam zvěstovali vzácné evangelium spásy, které jedině může obroditi svět, aby přiváděli s anděly lidstvo ke Kristu radostnými slovy andělskými: „Jděte do Betlema, narodil se vám Spasitel Kristus Ježíš!" – Vyjdeme ze semináře, abychom reagovali andělský program a cíl činnosti kněžské: „Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonae voluntatis". Unášení na andělských křídlech vzácných ideálů nebudeme se báti žádných bojů a nedáme se másti žádným nepřátelstvím, abychom vši mocí program ten uskutečnili a byli vpravdě anděly.

Budme tedy *Gabrieli* – anděly *síly*. Jestli kdy, pak věru dnes potřebuje svět, kněží silných. V době, kdy svět, bloudící ve zmatku a labyrintu různých ideí a bezmyšlenkovitých frází hledá, kdo by mohl upokojiti neklidné jeho srdce, posíliti jeho slabost, ukázati na bezpečný cíl jeho života, má tu státi kněz neodstrašen ani nenávisti světa, ani zneuznáním práce, ani neúspěchy, ani malomyslností a kráčet vpřed jako vůdce, neochabovati v horlivosti a používati všech prostředků, aby přišlo i duším Bohu odcizeným království Boží. S modlitbou na rtech: „Dominus illuminatio mea, quem timebo? Dominus protector vitae meae, a quo trepidabo? Fortitudo mea et laus mea Dominus, et factus est mihi Dominus in salutem", nebudeme se báti žádných obětí, které budeme musiti ze svého vlastního „já" přinášeti na oltář Páně, jen jediného se báti budeme, abychom bílou rízu svého andělského kněžství neposkvrnili hříchem a zradou. A tu sílu Hospodinovu čerpejme v Nejsv. Eucharistii, která se nazývá „panis fortium", a jí posilujeme i duše věřící!

Budme *Rafaeli*! – Lékem Hospodinovým! Kdy více třeba dovedného lékaře a kdy spíše potřeboval svět léku, jak za dnů našich. „Omne caput languidum et omne cor moerens." Toto smutné slovo proroka Isaiáše (12, 5.) platí i dnes. Stůně lidstvo chudobou duchovní, chudobou slabé a vlažné víry, chudobou čistých ideálů, zaslepeno nevěrou a mravním úpadkem pozoruje, že bloudí a ohlíží se po bezpečném vůdci, který by vyhojil a vyléčil jeho rány a vrátil mu opět ono vzácné světlo a bohatství víry, zvláště pak, aby se ujal mládeže, budoucnosti a naděje národa. A Bůh posílá mu svého anděla – kněze. „Hle já pošlu anděla svého, který bude kráčet před tebou, strážiti tě na cestě, a uvede

tě na místo, které jsem ti připravil; poslouchej hlasu jeho a nemysli, že jím smíš pohrdati; neboť nepromine ti, když budeš proti němu se prohřešovati: a jméno mé jest v něm. Budeš-li však poslouchati hlasu jeho, a budeš-li činiti vše, což pravím, budu nepřítelem nepřátel tvých a sužovati budu ty, kteří sužují tebe a půjde před tebou anděl můj." (Ex. 23, 20.). Nuže, budme bloudícímu lidstvu a zvláště mládeži anděly-Rafaely! K ní předem posílá nás Bůh, abychom ji vedli po bezpečných cestách života, chránili ji od mravní smrti a bezpečně ji převedli v náruč boží. Jako kdysi Tobíáš, tak i dnes moderní společnost a zvláště mládež hledá spolehlivého vůdce. Pojďme jí vstříc a nabídneme jí služby své! I sebe mladší kněz může zde konati divy.

— „Tunc egressus Tobias invenit juvenem splendidum et praecinctum et quasi paratum ad ambulandum. — Unde te habemus bone juvenis? — Numquid potes ducere filium meum? Et dixit ei angelus: Ego ducam et reducam eum ad te." (Tob. 5, 5 a násl.) — Zachráníme-li mládež a vrátíme-li zaslepenému lidstvu opět světlo víry, získáme si zásluhy největší! „Pater, quam mercedem dabimus ei? Me duxit et reduxit sanum, me a devoratione piscis eripuit, te quoque videre fecit lumen caeli, et bonis omnibus per eum repleti sumus". Až toto vykonáme, to bude radost a zásluha největší. Tehdy budeme moci volati s andělem: „Benedicite Deum caeli et coram omnibus viventibus confitemini illi, quia fecit nobiscum misericordiam suam."

Budme Michaeli, služebníky a vojíny Boha pravého, ochránci církve, bojovníky proti mocnostem pekla, jak zřel ve Zjevení sv. Jan: „Et factum est proelium magnum in coelo: Michael et angeli eius proeliabantur cum dracone, et draco pugnabat et angeli eius: et non valuerunt, neque locus inventus est eorum amplius in coelo. Et projectus est draco ille magnus, qui vocatur diabolus et Satanas, qui seducit universum orbem; et audivi vocem magnam in coelo dicentem: Nunc facta es salus, et virtus, et regnum Dei nostri et potestas Christi eius, quia projectus est accusator fratrum nostrorum, et ipsi vicerunt eum propter sanguinem Agni. Propterea laetamini caeli, et qui habitatis in eis". (Apoc. 12, 7 a násl.) A v tomto boji našem proti mocím pekla nechť pomáhá nám k vítězství sama „královna andělů", jak ji v témž vidění zřel Miláček Páně: „Et signum magnum apparuit in caelo: Mulier amicta sole et luna sub pedibus eius et in capite eius corona stellarum duodecim".

Budou-li kněží „andělé" vycházeti z našich seminářů do duchovní správy vyzbrojeni všemi dary andělskými a budou-li si vždy vědomi svého andělského poslání, pak jistě „obnoví všecko v Kristu".

Josef Beněš :

Bohoslovec.

*Jsem žebrákem u dveří chrámových — — —
Na schodech světla vesele stínují
tmy a dosud je miluji — — —*

*Kolena moje tvrdá jsou
a přece života dosud neztek' jsem horu ;
jen duši jsem chránil,
své srdce bránil,
když v náruč kletému padalo moru.*

A rukou ještě nemám.

*A o lásku prosím, almužnu, dar,
o lásku prosím — — —
(nehleďte na mne pohledem kosým !)
O lásku prosím ;
a tu až dostanu,
králem se stanu
a budu celý — — !*

*Vyrostou ruce
a
stavěti
budu kostely — — — !*

Březen 1928.

Neviditelný svět.

(*The Invisible World**)

Přeložil *Vladimír Lvovský.*

Vytvořte si, bratří, v duši obraz té zvláštní roční doby, doby jarní, kdy příroda se obléká v nádherný, překrásný šat. Jen jednou do roka — ale to jednou je tu vždy — viditelný svět hýbe utajenými silami a jeví se našim zrakům. Poupata a květy ovocných stromů se rozvíjejí, listí raší, tráva a obilí vzchází ze země; utajený život, který Bůh vložil do světové hmoty, náhle tlačí se vši mocí ven.

Zde vizte příklad toho, co se může dít z Božího rozkazu. Z téže země, z které se nyní rodí zeleň a květy, zrodí se jednou svět nový, svět světla a slávy, dům andělů a svatých. Mohl by tušiti ten, kdo ve svém žití neviděl nikdy probouzení se jara, mohl by si vůbec představití dva nebo tři měsíce předem, že povrch země dosud na pohled úplně mrtvý zastkví se tolikerým leskem? Jak různý pohled skýtá strom nebo krajina zelení ošacena a zeleně zbavena! Jak se zdá nemožné, aby se suché a nahé haluze oděly náhle takovým jassem a svěžestí! Avšak, když přichází Bohem určený čas, listí pučí na stromech. Roční doby mohou se někdy opozditi, nakonec přece jen se vracejí.

Podobně přijde jednou to Věčné jaro, na které čekají všichni křesťané. Dosud někde mešká, ale přijde; čkejme na ně, byť bylo někde daleko, neboť přijde jistě! Proto opakujeme každý den: „Přijď království Tvé!“ a vyjadřujeme těmi slovy touhu: Pane, ukaž se, zjev se! Ty, který trůníš mezi cherubíny, ukaž se! schyl mocné rámě své a pomoz nám! Svět, jež vidí naše oči, nemůže nám dáti štěstí; ten svět je pouze počátkem a příslibem toho, co jej neskonale převyšuje; i když jej ozdobí nejčistší krása a zasmějí se, na něm všechny květy, i když rozhrne roušku nejskrytějších tajemství Života, ten svět nemůže nám dáti štěstí a pokoje srdce... Víme, že pod jeho zevnějškem skrývá se mnohem více, než můžeme viděti: svět andělů a svatých, svět slávy, dům Páně, pahorky zástupů Božích, Jerusalem nebeský, trůn Boží a Kristův, všechna ta tajemství věčná a nejvyšší svatá, ty nepochopitelné zázraky ukryté ve viditelném světě. Zde vidíme jen zevnějšek věčného království a na to království hledíme zrakem své víry. Pane, kéž světlo Tvé svítí nám jako ve dni Tvého narození, když se zjeví andělé pastýřům! Kéž sláva Tvá vzkvete jako květy na stromech! Změň svou všemohoucí vůlí tento svět viditelný v svět jiný, svatý, dosud nám neznámý. Znič to, co vidíme a zaměň v to, po čem prahne naše víra. Byť slunce sebe jasněji svítilo a oblaka a nebesa se sebe krásněji stkvěla, a kdyby pole odívala se ještě krásnějšími květy a zelení a ptáci ještě líbezněji zpívali, víme dobře, že je to jen částka Nekonečna — a ta částka nám nestačí... Ona pramení z pod-

staty Boží lásky a dobroty. Není Jeho plností; mluví o nebi a není nebem. Jest jen zbloudilým paprskem, temným odleskem Jeho obrazu. Jest jen drobkem, který se stolu spadl na zemi.

Čekáme příchod dne Páně, kdy se celý vnější svět se vši svojí krásou zřítí, kdy nebesa vzplanou a svět pomine. Ten příští světový převrat nás nikterak neděsí, poněvadž víme, že odstraní hustou clonu. Víme, že odstranění viditelného světa objeví nám svět neviditelný. Víme, že to, co vidíme, je záclonou, za kterou se skrývá Bůh a Kristus, andělé a svatí. Z našich srdcí plyne jen modlitba a vroucí přání, abys nás, Bože, vyvedl ze světa viditelného, neboť duše naše touží po světě duševním ...

* Překlad z díla: *Parochial and Plain Sermons*, vol. I, Kardinál J. H.S. XIII. Newman (1801 – 1890), velký anglický konvertita, přál si (1881), aby na jeho náhrobním kameni byla vytesána slova: „Ex umbris et imaginibus in veritatem.” Jeho sestra praví o něm ve svém důvěrném dopise (z 6. října 1874): „Jeho velkou silou jest živé uskutečnění Neviditelná.” Tato síla jest tak velká, že viditelný reální svět zdá se mu „stínem,” „obrazem,” průhledným „závojem,” něčím téměř „neskutečným” ve srovnání se skutečností Toho, který „nad vším a ve všem jsa, je nám vzdálený a blízký zároveň,” kterého „se máme báti i Jej milovati,” poněvadž je mocí a dobrotou, „nepochopitelný” a přec „osobně milující, přítomný.”

J. Doležal:

Chór.

Několik kroků a místo v hlučné ulici stojíme před vchodem do emauzské svatyně, z níž se na nás usmívá ticho a sladký klid, který láká a zve dál. Oddáváme se jeho kouzlu celou duší, hlava se noří v ruce a sluch zachycuje jen ztlumené vzdálené zvuky; to ulice oddechuje svým životem, který proudí kolem těchto zdí. Slabě, slabounce sem dorážejí jeho vlny, které se spojují s tichem kontemplacemi provanutého ovzduší, jež nás objímá ve svou náruč, jako bychom ukládali hlavu na mateřský klín.

Přicházejí po dvou řeholníci, nastupují na svá místa v chóru. Chvilé čekání, chvíle tiché přípravné modlitby a o strop svatyně se třístí volání: „Deus in adiutorium meum intende!” Náš sluch lačně zachycuje rytmickou odpověď chóru, která mluví o síle a důvěrné lásce zároveň. Doxologie vrhne v duši jeden ze svých paprsků, jimiž po každé jinak září a pak se nesou prostorem chrámovou verše hymnu Tercie. Nunc, nunc, sancte Spiritus – pomoz, neodkládej, přijď – teď, nyní! Vždyť ty žalmy pěny budou k Tvé slávě. Jeden verš za druhým s lahodným rytmem vystupuje volně z chóru řeholníků jako bílý obláček vonného kadidla, lehce se vznáší vzhůru a dav svou vůni v oběť Bohu, rozplývá se před oltářem obětním, aby byl nahrazen novou

obětní písní dalšího verše.

Z živého thuribula chóru stoupají k nebi obláčky modlitby a vzdávají Bohu chválu, děkují, usmířují a prosí, prosí. Oč prosí? „Fratres, sic nos existimet homo ut ministros Christi et dispensatores mysteriorum Dei. Hic jam quaeritur inter dispensatores, ut fidelis quis inveniatur.” Jest hledán věrný inter dispensatores mysteriorum Dei. Kde ho nalezneme, když nebudeme prositi Ducha svatého? A již jest hledán, již se po něm ohlížíme, touha po něm roste. Myšlenka na věrného správce mysteriorum Dei se zabodává v duši a trvá tam i při nejsvětější Oběti novozákonní, při níž vážný chorál vypráví o tajemstvích nepochopitelných a žhavě touží po realizování království Božího v nás i v našich bratřích. A opět se nese k nebi rytmus žalmů, který důvěru vlévá v duši a pak se ticho rozhoví. Vykládá nám o české zemi, která se odvrací od Pravdy, ukazuje na zástupy dělníků i boháčů, kteří zdvihli svou ruku proti církvi, opustili svou matku. Tichem zní lkání o pomoc s nebe. Prosí o seslání světce, který je očekáván, který znovu rozseje kolem sebe lásku. Hic jam quaeritur. Kdy přijde? Zrak se vrací k responsoriu: „Veni ad liberandum nos, Domine Deus virtutum”. Jsme slabí, Pane, a toužíme po světcích, který by byl silný a čistý, který by s sebou strhl i nás.

Pane, Ty jsi řekl: „Proste Pána žní!” A u nás nebude dělníků, kteří by svázeli žně do Tvých stodol. Ostende faciem Tuam – sešli nám světce Božího – et salvi erimus. Lid Tvůj se k Tobě vrátí a podá obět smírnou.

Hic jam quaeritur inter dispensatores, ut fidelis quis inveniatur. V touze se ohlíží naše oko, zda shlédne toho, jenž bude nalezen věrným. Touha vzrůstá, stává se žhavější a útočí na milosrdenství Boží. Bude marna? Nezasloužil si ještě národ náš světce, bez něhož slábně a hyne?

Výčitkou bodne do svědomí vzpomínka na život náš i celého národa, pocítujeme nedostatečnost svých modliteb a malomyslnost začíná hlodat v nitru, aby vyssála všechnu jeho sílu a pak se vysmála všem našim touhám. Smutek mrazí v srdci.

Hned však jako oslňující blesk rozráží a zapuzuje tmu z duše myšlenka na tu důvěrnou chórovou modlitbu mužů, kteří opustili hlučné ulice a nabídli svůj život Spravedlivému jako smírnou obět. A znovu se vrací v duši velká slova: „Hic jam quaeritur...” Cítíme vděčnost za jejich modlitby, které usmířují hněv Boží a odvracejí tresty Spravedlivého i od nás.

V duši vychází slunce důvěry v Milosrdného, které zahřívá nitro hřejivými paprsky naděje a zapaluje v něm plamen lásky k Bohu a duším. A kolem je tak ticho a sladký pokoj vládne v duši a hlas ulice je tak vzdálený...

Z našich seminářů.

Zájezd českých bohoslovců do Jugoslavie.

(II. část).

Nadšení, dojati a také trochu smutně loučili jsme se s Bledem v pevném přesvědčení, že na jeho krásu do smrti nezapomeneme . . . Ještě poslední pohled na čarovné, pohádkové jezero a pak odjíždíme dále do hor do Bohynské Bystrice, odkud nás autobus zaveze k jednomu méně známému, ale také krásnému jezeru alpskému – Bohyni. Do Bohyně jsme přijeli pozdě v noci a zažili jsme i trochu skautské romantiky. Poněvadž bohyňské hotely na „katolické basi“, „Sv. Jan“ a „Sv. Duh“, byli obsazeny stálými letními hosty, vyjednal nám náš vůdce skoro přírodní noclech – spali jsme u kostelníka na seně. Na „mrvě“ – tak totiž Slovinci senu říkají – spalo se nám dobře, i když první noc zuřila v okolních horách divoká, prudká bouře.

Ráno celebroidali naši dp. novokněží v malém filiálním kostelíku mši svatou, na níž přišli i hosté z hotelu. Dopoledne jsme se vozili po jezeře. Bohyň je tvořena řekou Savicí, leží uprostřed vysokých a skalnatých hor; tvar má protáhlý, je větší, přírodnější, tišší a skoro milejší nežli přilíživě civilisovaný a boháči vyhledávaný Bled. Líbilo se nám zde . . . Projížďka po jezeře je krásným a vzácným požitkem, zvláště ráno a po noční bouři. – Z okolních hor vystupují celé oblaky par, modrá hladina se třpytí ranním sluncem a v ní se zrcadlí alpských velikánů . . . Na uvolněné straně, kde hory ustoupily kamsi do dálky, běhají se domky a vily . . . S druhé strany, s příkrých strání, porostlých chudou lesní travou, do posvátného klidu a ticha nad jezerem, zaznívají lahodné zvonce pasoucích se stád . . . Lodka pluje tiše, sotva slyšitelně . . . vesla klesnou a bárka s námi balancuje na mírně sčerené hladině, zatím co duši nám kolébají čistotné zvuky zvonců . . . Pro tu krásu jsme vydrželi na jezeře celé dopoledne.

V poledne nás čekalo překvapení. Stravovali jsme se v hotelu „Sv. Duh“. Jakmile zazněl zvonek s kostelíku, hosté se sešli k obědu, správce hotelu přišel, dal rukama znamení k modlitbě a všichni: hosté, hotelier, gospodična a celý personál hotelu se modlil hlasitě „Angelus Domini . . .“ Dojalo nás to a také trochu zahanbilo, když jsme si uvědomili, jak často bývá naše katolictví, naše víra slabá, bázlivá a studená, seversky studená . . .

Opoledne jsme cestovali dále do hor hlubokým údolím Savice. Za války byly zde polní lazarety a ještě dnes lze poznati cestu kolejí, po nichž jezdily vozíky s mrtvými a raněnými. Smutná a truchlivá byla prohlídka vojenského „pokopaliště“ (hrbitova), kde leží většinou Italové; také několik Čechů je zde pochováno a čeká na den vzkříšení daleko od vlasti, uprostřed lesů, kde jenom „břízy šelestí a šum obtékající Savice hraje posmrtnou píseň“. Pohled na spoustu jednoduchých dřevěných křížů prohlubuje jenom smutek nálady a vyzývá k modlitbě za jejich duše. Asi po dvouhodinové cestě údolím podél Savice jsme se ocitli u vodozávodu této řeky, která se zde vrhá s výše 60 m v krásných kaskádách a poskytuje nádhernou podívanou. – Obohacení novými dojmy vrátili jsme se do Bohyně. – Druhého dne při mši svaté, na níž ministroval sám správce hotelu, jsme zpívali na přání hostů české písně. Dopoledne jsme se vykoupli v jezeře a ještě jednou

se projeli na lodkách, při čemž jsme si zazpívali dojemně a vážně krásnou „Pod Triglavem na jezeru“ a teprve nyní jsme chápali krásu této slovinské písně, která se hodí spíše Bohyni nežli Bledu, poněvadž Bohyně je mnohem blíže Triglavu nežli Bled. V poledne jsme odjízďděli autobusem a pak vlakem k Lublani s nejkrásnějšími a nejčistšími dojmy v srdci.

Po návratu do Lublaně jsme měli s bohoslovci lublaňskými a několika záhřebskými konferenci, na níž se projednávaly různé otázky, týkající se „Musea“, svatováclavských oslav v Praze a zájezdu bohoslovců jugoslavských k nám, potom bylo také debatováno o vytvoření Svazu slovanských bohoslovců. Bohoslovci lublaňští uvítali s velikou radostí návrh českého konsula v Lublani, že jim opatří učitele češtiny. – Rozloučivše se srdečně s milými bratry bohoslovci na přátelském večírku, opouštěli jsme milou Slovenii, která nám poskytla tak veliké a krásné přátelské pohostění.

Z Lublaně jsme odjízďděli nočním rychlíkem, který měl čtyřhodinové zpoždění – věc na jihu ne mimořádná – do Záhřeba, kam jsme přijeli 8. srpna ráno. Ubytování jsme byli v semináři – jeho ředitelem je Čech. Dopoledne i odpoledne jsme věnovali prohlídce města a jeho památností. Krásná gotická katedrála, kostel Panny Marie s hrobem slavného biskupa Langa, kostel františkánský, starý hrad na Griču a kostel sv. Marka v tak zv. Starém městě jsou krásnou ozdobou města a vzácnými památkami stavitelskými. Prohlédli jsme si také novostavbu katolického gymnasia a semináře a navštívili krásný hřbitov záhřebský „Mirogoj“ se Slavinem. Večer jsme chtěli konati schůzi a projednávat se záhřebskými bohoslovci své zájmy, ale to nebylo možno, poněvadž se roznesla rychle městem zpráva, že zemřel vůdce chorvatské selské strany Štěpán Radič. Město vzalo na sebe smuteční ráz, celý skoro národ chorvatský slavil smutek. Za takto se vyvinuvší situace nebyly vůbec možny důkladnější porady o vzájemné spolupráci s chorvatskými bohoslovci; proto jsme druhého dne odjeli do Sušaku. Únavná cesta do Sušaku byla skvěle odměněna, neboť jsme spatřili moře, tu velebnou krásu přírodní, již spatřit touží každý obyvatel vnitrozemského státu. Spatřili jsme z oken vlaku velkou zátoku rjeckou po západu slunce. Dojem ovšem nebyl největší a nejhlubší, poněvadž nejmajestátněji působí na diváka moře, když slunce svítí, zapadá nebo vychází. Ale je to přece jen dojem nový a mohutný... Pomalu sjížděl vlak s hor a v dlouhých serpentinách se blížil k městu. Z nádraží jsme se dostali drožkami na kopec nad Sušakem, kde je krásný kostel Panny Marie s františkánským klášteřem. U OO. františkánů jsme se ubytovali. Druhého dne jsme viděli moře v plné kráse, zalité sluncem. Sestoupili jsme do města a přešli po mostě na italskou půdu do Rjeki (ital. Fiume). Odpoledne jsme se koupali v moři, kde jsme všichni svou bledou pleť ostře kontrastovali se smavou, opálenou pleť obyvatelů jižních. Večer rozloučivše se s Matkou Boží Trsatskou a s OO. františkány, odpluli jsme lodí do Šibeniku a Splitu. Delší zástavky v Šibeniku využily někteří k tomu, aby vyhledali bohoslovce v semináři s úmyslem získati i tyto k bratrské spolupráci. Za stejným účelem jsme vystoupili ve Splitu, starém městě římském, někdejšímu sídle císaře Diokleciána. Zde jsme se setkali s českou orelskou delegací, která jela na ostrov Hvar, kde měl býti v polovici srpna orelský slet, ale tento byl pro smrt Radičovu odvolán.

Split je město starobylé a zajímavé četnými památkami z doby Diokleciánovy. Nejvíce nás upoutaly v okolí Splitu vykopávky v městečku Solinu, kde lze spatřiti obrysy starého města římského stejného jména. Pro nás nejzajímavějšími

památkami z těchto vykopaných svědků staré doby byly dvě starokřesťanské basiliky, které byly odkryty neúnavnou prací a úsilím Msgra Buliče – věnoval těmto archeologickým vykopávkám a jejich studiu celý život. První basilika, dosti dobře zachovaná, pochází ze 4. stol.; není to stavba původní, nýbrž je vystavěna na místě basiliky starší, jejíž základy možno též rozeznati. Na půdorysu dobře poznávate vchod, lodě, apsidy i staré hroby mučedníků. Vedle zřícenin stojí Buličova vila, v níž je také umístěno museum solinských vykopávek. Na menším prostranství před troskami basiliky stojí náhrobek, který nese nápis: „Hic iacet Franciscus Bulič, magnus peccator et indignus presbyter.“ Zde bude ležeti, na blízku pomníku svého životního díla, podle svého přání Msgr. Bulič. Náhrobek tento je opravený sarkofág starý, jediný, jenž zůstal, neporušen zločinnou rukou barbarů... Na těchto místech si maně vzpomínáš na slova „Stůj, noho, posvátná místa jsou, kamkoli kráčíš...“ Jsou to místa posvátná, tím posvátnější pro křesťana, jehož dávní bratři kladli v nedaleko odtud položené aréně života za svou víru... A dovedeš-li si ve své obrazotvornosti představit, jak před šestnácti sty lety zbylé hloučky křesťanů zde pochovávali své i tvé bratry – mučedníky, zmocní se tě bezděky posvátná bázeň a zbožná úcta k nim a duše tvá se ladí v tichou, tklivou modlitbu...

O něco níže ukazuje nám průvodce druhou basiliku, také dosud základy zřetelně patrnou a nedaleko ní baptisterium. V blízkosti se nachází též místo, kde je zřícenina římských lázní. Konečně se zastavíš v posvátném údivu u úplně odkrytého cirkusu Diokleciánova, kde kolem prostranné arény vine se půlkruh velkých otvorů v silných zdích, odkud byla pouštěna dravá zvěř na bezbranné a nevinné křesťany, jenom pro zábavu zhovadilých rozkošníků s ukrutným císařem v čele. Jsou to místa, jež se ti hluboko zarysávají do paměti a ty je opouštíš s dojemnou a zbožnou vážností... Naprosto jsme nelitovali, že jsme se ve Splitu zdrželi.

Ze Splitu jsme odjeli parníkem do Dubrovníka, kde jsme se zdrželi den. Volný čas jsme věnovali prohlídce Dubrovníka, bývalé pevnosti, a poslednímu koupání v moři. Z Dubrovníku už jsme pospíchali domů, poněvadž jsme už všichni cítili citelnou únavou. Menší zástavky jsme učinili ještě v Sarajevě, Bělehradě a potom též v Budapešti. V Sarajevě jsme si prohlédli největší mešitu, turecký bazar v turecké čtvrti, františkánský kostel, krásnou radnici a místo, kde byl v roce 1914 zavražděn následník rakouského trůnu Ferdinand d'Este s chotí Žofií. Na cestě do Bělehradu se od nás oddělili bohoslovci olomoučtí, poněvadž neměli pasových vis maďarských. V Bělehradě nás přijali opět – již po třetí na cestě – OO. františkáni ve svém klášteře. Z výstavnějších budov, jichž je v Bělehradě málo (v Záhrěbě říkají Bělehradu „trochu větší dědina“), prohlédli jsme si královský palác a budovu nového parlamentu; také československé velvyslanectví, kde jsme se též ohlásili, je umístěno ve velmi pěkném a rozsáhlém paláci. Do Budapešti jsme přijeli právě před svátkem sv. Štěpána, národním svátkem maďarským, takže jsme mohli následujícího dne býti svědky nádherných slavností národně-církevních, které slaví Maďari s velkou okázalostí, a které vyznívají jako projevy touhy po králi a po obnovení království. Unaveni cestou radostně jsme se blížili k hranicím naší vlasti, jsouce rádi, že již budeme doma, a že budeme moci pomýšleti na nutný odpočinek. Přesto únava nemohla nám vzít milý a příjemný pocit, že ta cesta byla krásná...

Ch.

Posudky.

Guillelmus Schlössinger O. P., Magister Novitiorum: *Meditationes de sanctis Ordinibus*. Taurini (Italia), M. Marietti 1929. K dostání v dominikánském klášteře v Olomouci, Slovenská 14. Cena 9.— Kč.

Praesens libellus destinatus inprimis exercitiis spiritualibus pro ordinandis officii et dignitatem clericorum exponit et sensuum simul ac vitam in sacris ritibus reconditam revelat. Praeparat revera optime animos alumnorum ad officia subeunda sed simul manuale est pro sacerdotibus ipsis, qui spiritum primum et unctionem sacram animae renovare et vivificare vellent. Meditationes de sanctis ordinibus in sublimitate et pulchritudine juxta ordinis gradum ascendentes optimam praestant occasionem se renovandi et spiritu principali confirmandi. Considerationes praecipue ad munera clericorum generalia ordinantur, quae etiam sacerdotio accepto in perpetuum cum characterem durant ideoque libellus meditationum omnibus sacerdotibus convenit et utilitatem animae comparat. *Dr. M. Habán O. P.*

Josef Pekař: *Smysl českých dějin. O nový názor na české dějiny*. Nákladem vlastním. V komisi klubu historického.

V první části knihy *Smysl českých dějin* reprodukuje Pekař svou přednášku, kterou měl o tomto tematu v serii přednášek, pořádaných Masarykovým lidověchovným ústavem. Smysl našich dějin, ne snad nějakou teleologickou veličinu, experimentální historii nepostižitelnou, nýbrž společnou hybnou dějnotvornou sílu, společnou účinnou ideu jejich, shledává v národním vědomí. Jen ono je spojujícím pásem mezi jednotlivými jejich etapami, nejrůznějšího duchovního obsahu, vytvářeného soudobou západní Evropou. Tuto filiaci naší kultury vzhledem ke kultuře západní, prostředkované po většině Německem, silně zdůrazňuje proti romantické starší představě o jedinečnosti a původnosti našich dějin. — V druhé části knihy: *O nový názor na české dějiny*, podán je soubor polemických statí časopiseckých, jimiž Pekař v kontroverzi s dr. Slavíkem hájil důležité body svého pojetí husitsví, jak je předložil ve svém díle: Tábor a jeho doba a Žižka a jeho doba, o nichž tu již referováno, jakož i své pojetí dějinné práce vůbec. — O —

Juraj Šujan: *Hlasistické články M. R. Štefánika*. Nakladatel L. Mazáč, Praha. Cena 10 Kč.

Hnutí hlasistické, které hluboko rozvířilo hladinu Slovenska kol let 1900, mělo za úkol pracovati pro národní jednotu Čechů a Slováků. Organem se stal časopis „Hlas“, od něhož celé hnutí přijalo jméno. Byl řízen a vydáván vysokoškolskými studenty slovanskými, sdruženými ve spolku Detvan. V době jeho počátků přišel do Prahy i M. R. Štefánik, který začal v jeho směru pracovat v Herbenově „Čase“, řídě tam slovenskou rubriku. V době této činnosti přinášel „Čas“ týdně jeden článek, který informoval Čechy o slovenském životě kulturním i národním a budil tak zájem o jednotu až do doby, kdy autor článků odchází do Paříže na další studia.

J. Šujan, který chystá velikou monografii o Štefánikovi, sebral tyto články a vydal je samostatně, aby hlavní dílo příliš nevzrostlo. Sebrání článků nebylo lehké, neboť Štefánik se nepodpisoval, a vyžádalo si veliké práce pořadatelovy. Články samy jsou začáteční prací, která dává tušiti budoucího velikána svým výstižným uspořádáním látky, kterou bere jak je přirozeno z prostředí vlastního lidu tak utlačovaného a deťpaného. *J. G.*

Jindřich Šimon Baar: Vzpomínky Štědrého večera. Vydaly Českomoravské podniky tiskařské a vydavatelské. V Praze 1928. Stran 46. Cena 30 Kč.

Úhledná knížečka, již pro tisk upravila Hana Štěpánková, choť JUDra Jaroslava Štěpánka, přítele Baarova a vykonavatele jeho poslední vůle, obsahuje vlastně útržkovité zápisky z Baarova deníku z posledních let gymnasijských, z let bohosloveckých a kaplanských, takže název „Vzpomínky Štědrého večera“ je spíše subjektivním vzhledem k čtenářům. Jako kaplan trávil Baar Štědrý večer zpravidla sám; vzpomínal na domov, na otce, na matku a při těchto vzpomínkách pocítoval hlouběji a bolestněji stesk a smutek osamělosti. Když zavítala k němu do kaplanky jeho „zlatá máma“, padala s něho ihned tíha osamocení a on se radostně dal peskovati od čistoty a úhledu milovné matky, která viděla nepořádek v jeho knihách a v celé kaplance. Vážil si neobyčejně její modlitební knihy: „Odřena trochu, sbalena v šátek vzácné jak zboží, sevřena sponou, vázána v koži, vždyť znám tu knihu. To je přec svatý matičky mojí – Nebeklič Zlatý!“ Deníkové záznamy štedrovečerní končí se rokem 1900, kdy se stal Baar farářem v Klobukách, a kdy si vzal k sobě svou „zlatou mámu,“ aby mu činila snesitelnějším a šťastnějším těžký život a také radostnější vánoce. Knížka je velmi sličně vypravena, je tištěna na křídovém papíře a vyzdobena pestrými obrázky kašparovskými od malíře Richarda Laudy.

„Vzpomínky“ přes to, že jsou dosti drahé, budou jistě mile přijaty těmi, již milují Baara a jeho knihy, a přispějí nesporně k dokreslení portrétu velkého spisovatele.

Ch.

L'udo Isák: Tajný spoloč „Mor ho!“ Nakladatel L. Mazáč, Praha. II. vydání. Cena 24 Kč.

Krutý a rafinovaný útisk slovenského lidu stmělil několik chlapců, z nichž nejstarší 17. letý stává se vůdcem, rádcem a zakladatelem tajného spolku „Mor ho!“ na obranu potlačované slovenštiny. Student obchodní akademie Filipča, ideálně založený, se svým druhem Jančou šíří zájem o novou mluvu nejen ve svém městě, ale i jinde, v Kežmarku, Šoproni a j. Studenti se shromažďují, čtou slovenské knihy, píší a předčítají si básně, vydávají svůj časopis „Pučky“. Tedy mnoho činů vlastizrádných, neboť vlastizrádou bylo tehdy i mluvení rodnou řečí.

Leč činnost netrvá dlouho. Anonymní dopis a slídivost maďarského profesora Banzsika prozradí celé hnutí a začíná pracovat maďarská justice, která přes mládí a nadšení hochů dva odsoudila do žaláře a 17 vyloučila ze škol.

Leč jejich odvážné sny se uskutečnily. Přichází převrat a již ve svobodné vlasti scházejí se zbytlí členové v Báňské Bystrici, nad hrobem předčasně zesnulého Filipče, aby vzpomněli na své boje i utrpení, na své vůdce Filipču a Janču, který padl na italské frontě, proživ napřed hrozná muka pod vojenskou knutou.

Dílo je velice zajímavé, čte se jako román. Oblíbenost dokazuje i to, že první vydání se rozešlo během necelého roku.

J. G.

Svatba v Káni galilejské v prostonárodním podání. Národopisný granátek. Napsal a u příležitosti svého sňatku svým milým přátelům věnuje Antonín Šorm s chotí. Praha-Střešovice 1928.

Co říci o tomto rozkošném bibelotu, který má tak roztomile krásný a čistý vzhled? Ukazuje lahodnou čistotu duše lidu, v níž jsou skryty až nepochopitelné tvůrčí schopnosti, a z níž vytrysklo nám tolik pokladů jemného, nejpravdivějšího umění... Upomíná na edici Bablerových „Hlasů,“ která je dobře zapsána v srdcích přátel a milovníků prostoty i svrchovanosti lidového umění.

Ch.

Meditace v kapli Svatováclavské.

Klečíme na místě velepamátném, na místě, kde po století kořila se Ti, svátostný Pane Ježíši, nescetná pokolení národa našeho. Pokolení za pokolením vznikalo a zanikalo, ale každé z nich živeno bylo touž vírou v Tebe jako my. A století za stoletím míjelo ve stálém kolotání, v nepokojích, tužbách a bouřích – jen Ty, všemohoucí Pane, zůstával's vždy týž, nezměnitelný, svatý, dobrotivý.

Zde před Tebou v hluboké pokoře klekával oddaný služebník Tvůj, Otec naší vlasti Karel IV., a v těchto místech před tisíci lety oddané sloužil Tobě vroucí Tvůj ctitel, svatý patron náš, kníže a dědic země naší, sv. Václav!

On cele Tobě žil a ve vroucí úctě k Tobě ve svátostných způsobách prožíval uprostřed starostí a útrap slasti nevýslovné.

On z lásky k Tobě vlastníma rukama připravoval chléb a víno k oběti nejsvětější, v níž se Otci svému nebeskému nekrvavým způsobem obětuješ. A s vroucím zanícením býval přítomen oběti Tvé nejsvětější a přijímal Tě za pokrm duše své k životu věčnému. A v tišině noční navštěvoval Tě ve svatyních a rozplýval se zbožností před velebností Tvou.

A jej, věrného služebníka Svého, dal Jsi nám za skvělý vzor, nám, kteří jsme se službě Tvé zasvětili.

On, chrabří a statečný, a při tom ve svůdném světě bez poskvrny, ušlechtilý a dobrotivý, s něžně dětinnou láskou oddaný Tobě, svému Spasiteli, – on, jenž za několik málo let svého života tolik vykonal!

Drahý Spasiteli náš, pomoz nám, bychom jeho příkladu věrně následovali!

Milosrdný Pane náš, my víme předobře, jak slabý a nestálý jest člověk ve svém počínání a ve svých předsevzetích. Pohlížíme do života svého zpět a rozpomínáme se, že nejednou i my jsme s upřímnou láskou spěchali Tobě vstříc.

S teskným dojetím rozpomínáme se na takovéto krásné, dávno minulé okamžiky: na blaženou tu chvíli prvního svatého přijímání, na doby, kdy v kajících slzách rozplývala se duše naše v upřímné zpovědi, na chvíle těšivé, kdy zakoušeli jsme léčivé moci vroucí modlitby v dobách těžkého utrpení, na chvíle dobrých předsevzetí, jež v zápětí mívala činy ušlechtilé.

Ale ach, milosrdný Spasiteli náš, byly to jen ojedinělé světlé okamžiky v kalném rmutu našeho žití a v bouřích vášní, jímž jsme podléhali. Povstávali jsme a vznášeli jsme se k výšinám dokonalosti, ale klesali jsme zas a zas!

A my víme, drahý Vykupiteli náš, že jediný jen jest prostředek, jímž člověk slabý a nestálý může v dobrém obstát a setrvat. My chápeme, že může se tak státi jen vroucím, hluboce uvědomělým zasvěcením se myšlence vznešené. Dals nám, dobrotivý Pane, skvělý příklad v patronu našem, sv. Václavu. Na něm vidíme, že jen ten, kdo cele zasvětil se vznešenému ideálu, bývá vítězem nade vším, co by od cíle vytknutého jej mohlo odvrátit. Na něm vidíme, že jen muž takový dovede pohrdnouti všemi požitky, jež mu poskytnouti může svět, že dovede bez váhání pro Tebe, Kriste, trpět a umírat.

Dobrotivý Pane náš, tolik vznešených ideálů jsi nám vytyčil, tolik prostředků a pomůcek nám nabízíš, abychom ideálům těm věrni zůstali – jak pošetilo bylo by jimi pohrdnout!

Drahý Spasiteli náš, s vděčnou myslí sobě připomínáme, jak mnohými způsoby hledíš duši naši k Sobě přivábit a co nejtěsněji k Sobě připoutat! Na srdce Svě zárem lásky hárající chceš každého z nás přivinout v objetí nejvroucnějším, tělo i krev Svou chceš s bytostí naší sdílet!

Sladký Spasiteli náš, jest možno lásce Tvé odpírat, jest možno váhat ještě a v náruči Tvoje se nevrhnout a na srdci Tvém po příkladu sv. Václava nespočinout!

Nuže, chceme opět cele Tobě se zasvětit, jako se Ti zasvětil sv. Václav. Zasvěcujeme a odevzdáváme Ti celou naši bytost, život náš i skutky naše, naše radosti, strasti i utrpení.

Pevně a neodvolatelně slibujeme, že tak, jako světec náš, i my Tobě a jen Tobě zcela chceme náležet, vše z lásky k Tobě konat, a že všeho se odřekneme, co by se Ti nelíbilo a Tebe uráželo.

Slibujeme tak slavně v tomto krásném posvátném okamžiku.

Na oltáři v prostické způsobě chleba Jsi tu ztajen, náš živý, skutečný a pravý Bůh a Pán. Vroucí láskou jati aspoň duchovně nyní Tě přijímáme. Račiž vejíti do našich duší se vši Svou láskou a svatostí, a změň srdce naše ve Svůj svatostánek a ve Svůj trůn.

Kéž tato dnešní chvíle přimkne nás k Tobě pro všechnu budoucnost, abychom vždy více a plněji poznávali, jaký sladký Jsi, Pane, abychom znovu a znovu přicházeli k Tobě, zdroji všeho nadšení, všech ctností a všeho sebezapření.

Dejž, abychom tak jako sv. Václav ničeho na světě se tolik nebáli

*a tolik nehrozili, jako hříchem – vědomým a dobrovolným hříchem
Tebe urazit a ztratit.*

*Se vši horoucností našich duší přednáším Ti v této posvátné chvíli
toužebnou prosbu: Náš Jsi, ó Pane, dejž, abychom i my se svatým
Václavem Tvými byli a zůstali až do posledního vzdechu našeho. Amen.*

Vlast. Ronet:

Rytířům sv. Václava.

*Od hvozdů Šumavy temných
letí hlas tajemný v dáli,
za štíty Tater až bílé
ozvěnou zapadá v skály:*

*Rytíři Václava,
vstaňte, je čas,
volá vás svatého
knížete hlas!*

*Volá nás radostně junáků družinu,
národ, jež ostříhal ve hrůzách béd,
v pamět by vtiskli si ochranu skýtanou
nám i všem pradědům po tisíc let.*

*Volá nás ke hrobu svatému
v Maticku věžatou Prahu,
vírou chce, láskou a svorností
na pravou národ vést dráhu.*

*Nad námi zdvihá se korouhev s orlicí,
srazme se v řady, vykročme v ráz!
Vzhůru, dnes, ke hrobu, vzdáti mu hold,
slavně ať zazní dnes proseb náš hlas:*

*V nepřátel běsnění,
v nepřátel zlobě,
svatý náš vojvodo,
voláme k Tobě ;*

*pro zem, již v dědictví odkázal's nám,
vypros nám víru svou – svornost dá Pán!*

*K Tobě chcem láskou lnout,
nedej nám zahynout
svatý náš Václave!
Kriste eleison !!!*

D. B.

Světlo.

(Z glorioly sv. Václava. – Bratřím.)

Nemáme celkem žádných zkušeností, jejichž vážnost by stačila k zdůvodnění mnohých a mnohých smělejších tvrzení a nepříznivých úsudků o věci – plné stínů s různého hlediska; aspoň ne takových zkušeností, jež vyplývají ze života, tak hrozivě vážného, zaklíněného mnohdy do smutných poměrů a povážlivých okolností. Jsme všichni mladí, plní radostného nadšení a horlivosti, hotovi pronést směle předsevzetí, ochotni učinit množství slibů – a právem. Než dosud jsme se všech stran opření, podporování, přímo neseni pevným vedením našich dobrých stavitelů. V síních drahého semináře žehná nám při dobré snaze a vůli – na každém kroku náš Spasitel a je tedy tím milejší vzpomínka na seminář a podiv mnohých kněží k nám promlouvajícím s jakousi milou povzbuzující závistí: „Važte si každé vteřiny v semináři!“ Ó, kolik kněží s novou, živelnější chutí by se ponořilo do posvátných knih Boží nauky a nejen to, ale kolik by jich znovu začalo živě pěstovat askesi a hlavně tuto ve všech jejích rozměrech.

Neznáme života v jeho mrazivém chladu, propastném nebezpečí a lstném úskoku se strany Božích nepřátel.

To, čím minulost naše nás vybavila, nemožno zvát zkušeností – ve smyslu s počátku naznačeném. Toť toliko šťastné či méně šťastné nebo nešťastné vyklouznutí z hrozícího nebo domněle hrozícího neštěstí, proti nám zaostřeným. Nemůžeme jí ani konečně

míti. Čeká na nás . . . jako čekala na bratry před námi. A přijde jednou, snad již pro některé nad očekávání brzy.

Ale jedno známe, o jednom víme, že je potřebné. — Náboženský život je namnoze v kořenech oslaben. — Proti Církvi povstává kde jaká ubohost a bídná podlost lidská v různých formách. — Jsem z vesnice, ve které poměry a náboženský život tak strašně podvrátil zhoubný spiritismus a s ním ruku v ruce pracující Čeští bratři. O jiných živlech netřeba mluvit. Smíšené snatky dovršují zhoubu tím, že vždy katolická strana se svrhá a odpadá.

Je jisto, jak pravil velký moderní apoštol Sonnenschein, když mu podávali zprávy o mravní katastrofě, do níž se Berlín řítí, — že Pán Bůh je všemohoucí a že ani s Berlínem kompromisů činit nebude, tím méně s našimi lidmi s mravenčím rozhledem — ač vlastní dábel má všude stejné náhončí — více nebo méně rafinované, tedy i u nás.

Myslím přece, že (přes to všechno) v duši každého z nás se ozývá bolestné zvolání, které Spasitel pronesl nad zástupy: „Lito je nám zástupů“. — Pak-li zaplňuje tento stesk a povzdech celou duši, pak přátelé, shlédli na nás Bůh milostivě a dal nám své svaté privilegium sluhů Božích.

Nemáme pravé životní zkušenosti, ale připravujeme se na ni — hroznou sice, ale pro věc Boží radostnou, poučnou.

Nemáme tedy práva rozhodovat, jak má něco být tak anebo jinak, jak by to mělo být, zvláště ne tam, kde nám to nedovoluje ani láska blížeanská ani poslušnost ani autorita.

Poněvadž nám dobrý Pán Bůh dal *privilegium sluhů Božích*, záleží nyní, abychom jimi *skutečně* byli.

Ať už se mluví o jakýchkoliv příčinách budoucího rozkvětu a nápravy v náboženském a společenském životě — mohou jimi snad být ty, které se uvádějí, ale *kněz byl a zůstane vždy počátkem všeho. Buď požehnáním nebo kletbou. Buď světcem anebo apostatou.* A důsledky jsou snadné . . .

Jedná-li se v poslední době o cesty k zvýšení a probuzení víry ve všech kruzích — a to cesty nejprůměrnější a nejjistější, pak se tu sbíhají všechny logické úvahy v jedinou dedukci, jež je pouze ozvěnou či spíše výrokem Písma Božího, vymezujícího podstatu kněžství: „*Vy jste světlo světa!*“

Byl tím *Světlem* a byli a jsou jím i Jeho svatí jako odlesk Jeho a zůstává jím věčně Spasitel sám. A vyzdvihl-li kněze do této výše, pak toho *vyžadovala absolutní nauka Ježíše Krista* — Syna věčného Boha a její hlásání.

Odpovědi na otázky, spočívajícími nad budoucností našeho lidu — v jeho ubohosti a náboženské bídě — snad i nezaviněné — *jsou kněží. A kněžími*, bude-li to vůle Boží — *budeme rovněž.*

Není na místě, aby z úst mladých, nadšených lidí vycházely povzdechy nad neúspěchy, nad poměry. Naši svatošvatou, morální povinností je: *usilovat o posvěcení sebe, a zdokonalení sebe, přes všechny překážky* — pak-li už dlíme v bezprostřední blízkosti Ježíše.

Co nad to jest, je na nakloněné rovině, přípravou ke katastrofě. A prostředků k svatosti má pro nás naše svatá Máti Církev úžasné mnoho.

Význačným znamením hlubokého pochopení přípravy na kněžství, velké udatnosti, *velké lásky k duším nesmrtelným* – je znamení – *ztravující úcty k Eucharistii*, jež učinila sv. Václava základem našeho státu. Kdo z ní a pro ni žije, je *světlem*.

Máme povinnost státi se světly v nynějších temnotách. Buď budeme *světlem*, svíce – jasně planoucí a přijdeme za sv. Václavem, anebo *budeme doutnat*.

Tato povinnost je u nás tím větší, poněvadž dobrotivý Bůh si vyvolil v poměrech mravní bídy právě *nás*. Nechce tedy nic jiného, než aby v nás oheň Ježíšův hořel.

Ríkává jeden vzácný profesor obrazně: „Kolik jinochů by s radostí štěrk u cest Božích tlouklo, kdyby je milost Boží osvítila!“

Všechno záleží na dobré naší vůli...

A konečně – život jednoho každého z nás – musí v každém slově a činu – vydávat svědectví o tom, že jsme světlem, svíce, stravující se pro Boha jako oběť pro chorobné lidstvo...

Bohdan Chudoba.

Dny jubilejní.

Jasně poznání, spojené s radostí a nadšením, tu a tam prohlédne ve dni sváteční, jichž je tak málo a jež tak zřídka přicházejí a v několika okamžicích mizí, byvše zastíněny skleslostí všedního života. Jen v nich spatříme neproměnnou, velikou spojitost všech myšlenek a skutků, jen v nich je člověku dovoleno poodstoupit poněkud dozadu a pokusit se přehlédnout nezměrné sochařské dílo, k jehož obyčejnému a jednotvárnému otesávání je odsouzen po neporovnatelnou většinu svého života. Na několik vteřin zavlaží nad městem vlajky a náplň chvíle není ani tak široká, nekonečná jako hluboká a pronikající srdce i ledví. Podle požadavků tohoto světa vyznívají podobné okamžiky obyčejně jen v jednu melodii, pouze geniům bylo dáno slyšeti hudbu několika sfér zároveň, ale i hloubka jediného odstínu je téměř nedostupná lidskému zraku a sluchu. Poslyšte několik tónů jednoduchých, kterým jsem naslouchal.

Chorál svatováclavský! Hymna české doby románské, píseň statečnosti i pokory, ale hlavně jednoduché přístnosti. „Usta pravednago poučet se premudrosti i jazyk jeho vzglagoljet sud zakon Boga jeho v srdci jeho“, praví introit na den sv. Prokopa. A na počátku mše sv. na den sv. Václava: „Siloju tvojeju, Gospodi, rozveselit se pravednik“. Jaké to veselí? Ne úsměv rtů, ani jásavá radost oka-

mžiku, nýbrž vážné nadšení, jež dlouho neochabuje a neopouští člověka bez jeho vlastní viny. Nadšení čestného rytíře, prostota legend Rehořových v rouše pozdějšího středověku. Zrcadlí se to v působení sv. Václava na zemi i po smrti. V životě nefantastickém, účelném a oddaném. „Blažen muž boje se Hospoda, v zapovedech jeho želajet zelo“. Laborare et orare! Nic není nadarmo. Síla, nashromážděná pro slabé, neprchá smrtí. Jak psáno jest: „Silno na zemlji budet seme jeho, rod pravich blagoslovit se. Jako predvaril ji jesi blagoslovljenym: položil jesi na glave jeho vence ot kamene draga“.

Tak krátké působení světcovo, několik činů statečných buď viditelně nebo skrytě a síla, jež v sobě soustředilo toto zrno národa českého, odměněna a rozmnožena byla mnohonásobně: „Života prosí u Tebe i dal jemu jesi dlgotu dniji vo vek i vo vek veka“. K skrytému působení, k tajnému objetí národa, jež zůstávalo přísné a chladné jako objetí románské apsidy, jejíž jednoduché fresky dávno otřel déšť a znetvořil ještě rysy jejich postav, jež se již před tím zdály groteskními lidem postrádajícím nadšení a víry. Jen ve zlých dobách se tato ochranná síla, vycházející ze zasmušilých blanických lesů, stala potřebnou a tehdy byl národ znovu uváděn v úžas jejími zásahy a vždy vznícen k nové naději a nové pevnosti, když viděl ze svého ponížení sílu a krásu světcovu. Můžeme si dobře představit, jak na ni patřil Balbín z pout nepřítele vnějšího, vždyť na ni stejně pohlížíme z pout nepřítele vnitřního. Za tisíc let milování jsme Ti vděční do skonání, abys nám přál tisíc let dál, Sv. Václave! Kriste eleison!

Moc alegorie vystupuje, jak se zdá, v každém jubileu silně a nevratelně. Svatojanské výročí je dosud napomenutím laskavým, ale svatováclavské milénium je již přísným mementem. Mluví se o národním charakteru, zvláště o povaze Čechů. Mohli se chlubit románskou statečností a přísností, udělali z ní vychloubačnost a odpor proti všemu dobrému, mohli rozdávat barokní poesii a eleganci, znetvořili ji v deklamace a choulostivost. Praví graduál na sv. Jana: „Blažen, jize nepoplzne jazykom svojim i jize ne rabota nedostojným sebe. Jazyk lukavych pogibnet: jazyk že premudrych jest zdravije“. Kdo by se nebál, že kletba tu stihne český národ. Množství jeho členů se rve se životem animálním a v kruzích tak zvaných věrných vládne jen nízká úroveň. Oni nemají života a tito si houževnatě myslí, že ho mají. Svatováclavské milénium se slaví kdesi v nedozírné výši mezi bílými oblaky a dole se kdosi rve o kousky této ubohé země. Jak snadno bychom se oddali historismu, pak bychom však ztratili i pravé poznání minulosti. A tak myslí prožíváme okamžiky jubilejní, ponoření v horku dne, abychom pomohli sobě i jiným. Bábě sv. Václava se zpívá při introitu: „Mene ždaše grešnyči pogubity me; svedenyja tvoje, Gospody, rozumoch, vsjakoje končiny videch konec, široka zapoved tvoja zelo“. A jestliže jsi nás, Svatý Václave, tisíc let chránil, za tisíc let nás, prosíme, pozdvihni. „Blaženy neporočeny vo puty chodece v zákone Gospoblny“.

Modlitba k svatému Václavu.

Náš svatý kníže! Lid tvůj volá hlasem,
když zuří bitvy vřava nad vše lita -!
Tvůj šemík v mracích nechť se zastkví jasem
i prapor - na němž orlice se kmitá!

Jed' v čele voje v zápas za vlast, víru
z bran Blaníku, jak staré zpívá zkazka,
stráž tělesná tam spících bohatýrů,
jichž dusot hřmí a ocel v štítech praská.

Nuž, v boj jed' již! V boj za dávný lesk v bájích,
nechť vyrýpne meč brúna tvoje vzosná.
Jím máchni v západ, na sever a na jih
a potři vrahů vojska zkázonosná.

Svým štítem přikryj dědictví to svaté,
svou přímlovou hněv boží v lásku změň,
a byt' byl národ proklet tisíckráte,
ty na svých bratří vinu zapomeň!

Mikuláš Višňovský - Травя:

Sv. Václav, náš vzor.

.... Certamen forte dedit illi, ut vinceret et sciret, quoniam omnium potentior est sapientia... Tak čítá sv. Církev na sviatky mučeníkov akiste náležite a plným právom; my však rozpomenúc sa na beh žitia a na mučenícku smrť sv. Václava, cítime v tých slovách výborné vystihnutie ťažkého, ale tým slávnejšieho zemskeho putovania nášho národného svätca.

Sv. Václav žil a zomrel pre svoju neohrozenú vieru a stal sa príkladom nielen všetkých veriacich, ale predovšetkým tiež pastierov stáda Kristovho: kňazov, ktorí dnes väčšmi, ako inekedy sú do beja postavení, ktorí v prvom rade zápasia, ktorých mohútnejšie napáda nepriateľ a ktorí musia vedieť za svoju vieru a za ovečky im sverenú hocí život položiť.

Sv. Václave, buď našou hviezdou, buď naším majákom, ukazuj nám cestu, vlievaj do našich srdc novej sily, ktorej tak veľmi potrebujeme.

* * *

Drahý slaviansky brat, príjmi niekoľko myšlienok, uvažuj o nich a uskutočňuj ich!

*

Náš svätec „želať si jedinému Bohu úprimným srdcom slúžiť“. Čo vedie a má viesť každého ideálne smýšľajúceho bohoslovca do tichého semenísta? Či láska k svetu a jeho rozkošiam? Nie, akiste nie. Veď mu je svet otvorený, núka sa mu so svojimi vábivými výhodami, svojím leskom, pohodlím... Nie, on premôže pokušenia a pevným, istým krokom ide za svojím cieľom a nepozera nazad. Pripravuje sa na kňazské povolanie svedomite, pilne, neúnavne a modlí sa za mnohých, ba už aj za svojich budúcich veriacich. Je celkom oddaný svojmu Pánovi. Hľa „želať si jedinému Bohu úprimným srdcom slúžiť“.

*

„Vo verejnosti kňeža – v súkromí mních...“ Nesmieme se ani na vonok nikdy tak chovať, aby to škodilo dobrému menu kňazstva. Kňaz je inteligentom a to na prvom mieste... To sa musí javiť aj na vonok, v obleku, rečiach a v celom chovaní... Ale žiadne vysoké nároky! Kňaz má byť voči sebe prísny, má sa vedieť ovládať, zaprieť. On nepraje telu, iba duši spásu, ale to celou vehemenciou...

*

Sv. Václav prechovával v duši najväčšiu úctu a lásku k Svätostnému Spasiteľovi. Zdá sa mi veľkou pravdou, že vzrast alebo úpadok mladého kňaza závisí od úcty, ktorou sa chová ku Svätosti Oltárnej; je to akýmsi merítkom jeho duševného života. Či mu smie Eucharistia zovšednieť? Naopak, jeho úcta musí rásť, lebo nieto účinnejšieho prostriedku, väčšej posily v bojoch života. V Eucharistii je naša sila!

*

Naše kňeža je laskavým tešiteľom zarmútených... A ty, k čomu si poslaný? Sanare contritos corde... Byť laskavým otcom chudobných, vdôv a sirôt, tešiteľom opustených, podporou klesajúcich, povznášateľom zúfajúcich... Mám jedno vydanie Nového Zákona, v ktorom sa nachádza obrázok Spasiteľa, ako kráča po uliciach mesta so svojimi učeníkmi a uzdravuje chorých. Pod ním kratučký, ale tým výstižnejší text: Transiit benefaciendo. – Kedykoľvek vidím tento obrázok, vždy sa nad ním hlboko zamyslím... Životný

program zemskej púti nášho Spasiteľ'a: transiit benefaciendo ...
Nasleduj Ho!

*

Náš vojvoda stavia chrámy, opravuje porušené ... Zelus domus
tuae comedit me ... Či kňaz nemá činiť podobne? Či budeš dbať,
aby tebe sverený chrám Pána bol čistý, ozdobený a hlavne aby
bol veriacimi naplnený?

*

Šíri kresťanské mravy, zošľachtuje svoj národ. Ano, lebo však
ho miluje a chce ho povzniesť. Miluje ho nie slovami, ale prácou,
námahou, starostou po Bohu jedine národu zasvätenou. Národ mi-
lovať, znamená pracovať zaň. Nôsmo národ v srdci a nie iba na
jazyku. Tu sa žiada láska, nie prázdne slova ... Láska, o ktorej sv.
Pavel hovorí: Čo by som mluvil jazykmi ľudskými i anjelskými,
a nemal by som lásky, bol by som ako zvučná meď a jako cven-
džiaci cymbal. Takáto láska sa ale preukazuje prácou, námahou,
obetou. Či cítiš v srdci takúto lásku k národu? Miluješ národ opravdu?
Alebo len prijímať chceš a dávať nie?

*

Celá sláva Václavova zakladá sa na jeho svätom živote, na jeho
činnej viere, však pre ňu bol aj zabitý ...

Či ty nehľadáš slávu v inom? Svätý, bohobojný, kajúcný ži-
vot je základom a predzvestou tvojej slávy. Tak čiň a konaj, aby
ťa tvoji nepriatelia mohli nenávidieť iba pre tvoju lásku, miernosť,
čistotu; aby ti nemohli iné vytýkať, iba tvoj zbožný život, ako to
činili nášmu mučeníkovi.

*

Václav položil život za povznesenie národa a – pri skoro ho
položil. Nám ozda nie je súdené vzplanuť a dohorieť ... ale ako
oltárna svieca pomaly horí a dohára, tak nech sa mínajú dni nášho
života v práci, námahe, v obetách za Boha, za národ ... Akože to
hovorí náš sladkoustý básnik?

Veky nám uchytia tie svitania žiare.
Zmiznú – ako v dyme obeť na oltáre.
Ako obeť stlejú – bodaj by len stlely!
Aby sme svet nový, vek slávy videli...

*

Obráťme zrak k nebu, často majme na mysli nebeskú našu vlasť,
kde sa naše Knieža už tisíc rokov raduje.

*

Posuisti in capite eius coronam de lapide pretioso ...

Řekli mi lidé...

Řekli mi lidé v zemi, kde citrony zrají, že cesta má jest marná, že k cílům nedojdu! Smáli se mládí mému i jeho ideálům, trhali nitro mé a zpovědi mé nevěřili... Vyštvali z klidu duši mou, potřísnil čest a šlapali po vzpomínkách – a modlitbu za hříšníka zakazovali....

To řekli a učinili mi lidé v dálné zemi, kde azur se směje, a já se vracel psanec, vyděděnec, zoufalec, neznalý toho, co mi dá zítřek...

Kdo podá útěchy raněné duši, nitru rozbouřenému, srdci bez sil a bez opor? Vždyť i to nebe tehdy jako by mlčelo a v duši jen se ozývala kletá slova, že svých cílů nedojdu. A na lidi se obrátit...?

Vždyť mi to lidé řekli v dálné zemi a já jsem slyšel opět tato slova, když jsem se ubíral ulicemi periferie velkoměsta; z hloučku dělníků s pohledem nenávisti zalétl hlas k sluchu bohoslovců, posupný hlas, děsný a plný žhavého přání: „Vy nebudete existovat!“ A tak se spojili lidé otčiny s lidmi v dálné zemi společnou nenávistí a řekli mi, že k svým cílům nedojdu...

Přece se však našel člověk, jenž tvrdil opak, jenž věřil alespoň zpovědi mého nitra, šeptané ve stínu chrámu, a chápal velké moje zklamání. V cizí zemi na stráni Subazia v Umbrii po prvé jsem jej uviděl v rouše Chudoby – a v rodné zemi opět jsme se shledali! Avšak jaké shledání! Slyšel jsem slova útěchy, slyšel jsem povzbuzení a naději – a naděje zazářila – ruka se vzchopila – leč klesla opět... Vždyť mi řekli lidé v dálné zemi, které jsem ctil a miloval, a jimž jsem věřil, že marná jest má snaha, a opakovali mi to lidé, jimž jsem chtěl zasvětit život – a opak tvrdil mi člověk jediný: a já poznal, že lidem nevěřím...

Co člověk zničil, marně se člověk snažil obnoviti. V moři pochyb a v bouři zklamání zazářily věže pnoucí se směle nad vřavu lidských slov a snah, jimiž zmítáno město Libušino. Jak často k nim do výše nad Prahu se nesl můj zrak a viděl jsem za nimi problematizovat první záchvěvy nového dne! A hmota v těch chvílích mluvila, ta hmota po staletí národem budovaná jako pomník knížeti a světcí, oběti vlastního bratra –; mluvila tiše, vábila a ukazovala! Ne, ta se umlčet nedala – a po dlouhých letech – z dálné zemi vyhnaneček – přicházím do stínu fiál, oblouků a gotických sloupů, pod nimiž Bůh – Láska vládne národu. A co tady mi řekli lidé?

Řekli mi lidé* z dálné země, kteří tam kdys snili o chrámu Boha - Stvořitele, řekli mi, že nebyla marná jejich snaha, že po staletích dojdou svého cíle a bude hotovo, o čem snili, a novým leskem se zaskvěly jejich hroby. Řekli mi tam lidé, které jsem viděl v halenách zaprášených s dláty a kladivy dokončovati jemnou síť žeber a růžic, že u nás dojdeme cílů, vždyť chrám tu buduje národ pro Boha ve Svátosti Nejsvětější a – pro své kněze, bez nichž nemá smyslu dílo.

tisíciletí. Řekli mi lidé, které jsem viděl v šeru kaple, opřené o chladný drahokam, klanět se Kristu a prosit jej, aby se smíloval nad bílou Žní, že dojdem svého cíle. Rekl mi prach Tvůj, kníže náš, svatý Václave, že nebyla marná naděje lidu, že nedáš zahynouti nikomu nikdy, kdo k Tobě volá, zbitý a zničený vlastními bratry....

A tu se vrátila v nitro mé jistota boží Vůle a Lásky a klid zaplanul věčným světlem zas před stánkem, který jsem budoval pro slavné přistí Ježíše - Krále v srdci mém chudém. A tehdy jsem zajasal na vzdory všem, kteří mi lhali do očí lásku i vrhali bezmezný vztek na má bedra - a šťastný ve své rodné zemi u hrobů sv. Václava a Jana vzkazuji lidem v daleké zemi, kde citrony zrají, do stínu palm, i lidem na periferiích měst, že dojdou svých svatých cílů...

* Petr Parleř a Mat. z Arassu. (Pozn. red.).

V. Skalník:

Svatováclavský zvon.

*Století přešla krokem tichým -
do dějin vlasti ryla své jméno.
Vítězné boje, útrapy a strážně
splynuly v celek, slily se v jedno.*

*Když přišly na lid nejhorší tísně
s vesnických víček klaholil zvon,
hlaholil tiše, úpěl a kvílel,
v srdce se vrýval jeho tón.*

*O pomoc volal, o pomoc k Bohu:
Ó Pane, nedej zahynout nám!
Pohlédni kolem na lidu touhu,
s níž spěchá, Pane, ve tvůj chrám.*

*Zlé časy přešly; znova zas štěstí
sklenulo duhu nad tichý kraj -
Václavův zvon zas da kraje zvanil,
pract jež pilnou změnil se v ráj.*

*Zloba však lidská vzplanula znova
v ohromný požár, válečný ryk.*

*Z bojiště zněla hřimavá děla,
s nimi se mísil raněných křik.*

*A zloba vrahů řádila všude,
posvátné zvony padly jí v plén;
ze srdcí jejích, z jejích by kovu
zrobili náboj = zvýšili šten. =*

*Odplata přišla, zmizely říše,
svoboda dýchla v český zas tuh.
Píseň zas jasná tlakol tiše,
jásotem zvóně, chvěje se vzduch.*

*Z chrámových věží zvóní zas zvóny,
do chrámu volá václavský zvón –
burácí, duní, jásavě zvóní,
tichounce tiše, zní jeho tón.*

*Zaznívej dále do naší vlasti –
václavský zvóne, všechen zvi lid
do chrámu Páně, nechat tam prosí
pro naši zemi odvěčný klid.*

*Svatováclavský zvóne, zní v šírou dál
přes hory, lány k nebes výšinám!*

Fr. Ant. Krajča C. Ss. R., Obořiště:

Odkaz sv. Václava národu českému.¹

Jestliže náš národ nazývá se právem „*národem mariánským*“, pak přední zásluhu o to má velký světec a slavný mučedník našeho národa – sv. Václav. Na našem národě věrně se vyplnilo, co prastará legenda vypravuje o bl. Podivenu, panoši sv. Václava.² Když totiž tento věrný sluha za zimní mrazivé noci doprovázel sv. knížete při jeho nočních návštěvách nemocných, chudých a kostelů, stávalo se,

že pro sníh a mráz dále jít nemohl a všecek znaven a zkřehlý již již klesal do běloučků podušek sněhových. A tu sv. Václav rozkázal mu, aby krácel v jeho šlépějích. A hle! Sotva bl. Podiven počal kráčet po stopách světcových, ihned pominuly únava a zima, ustoupivše příjemnému teplu, jakoby samo smavé jaro nadešlo. A tak dalo se i našemu národu. Pokud krácel světlou stopou svého mučedníka a knížete sv. Václava, mrazivý chlad nevěry nedotekl se srdce jeho. A když přece roztržky náboženské v naší vlasti nabývaly vrchu, byla to vroucí úcta mariánská, vzácný odkaz sv. Václava, zlatými a nemesmazatelnými písmeny vrytý do srdcí všech věrných Čechů, která zachovala lid náš právě Církvi katolické. A i z těch, kteří pobloudili, většina brzy opět dobrovolně se navracela do lůna samospasitelné naší drahé Církve. Zde nezvítězilo násilí, jak mnozí nepřátelé naší víry tvrdívají, zde zvítězila moc jiná – láska k Matce Boží. Ta slavila vždy své nejskvělejší triumfy v srdcích všech věrných Čechů, pronikala celý jejich náboženský život a byla tmelem života národního a společenského.

Úcta mariánská stála již u kolébky českého křesťanství, jak dokazuje historické faktum, že již Bořivoj zbudoval na hradě pražském kostel ke cti P. Marie.³ Proto sv. Václav byl k ní veden a nabádán již od nejútlejšího mládí svou sv. vychovatelkou a babičkou sv. Ludmilou, která sama byla vroucí ctitelkou mariánskou.⁴ Krásně praví o tom Dr. Fr. Stejskal: „Mimo vroucí lásku k Bohu, laskavému a dobrotivému Otci veškerenstva, rozněcována byla v útlém srdci mladého kněze i láska k bližnímu, zvláště strádajícímu, úcta k rodiči Boží P. Marii a svatým”.⁵ Velkou zásluhu na zmohutnění mariánské úcty v srdci sv. Václava měl i jeho učitel Pavel Kaicha, kněz při kostele P. Marie na Budči.⁶ Když v tak útlém mládí bylo věnováno tolik péče vzácné květině úcty mariánské v zahrádce srdce mladého kněze, nelze se diviti, že se rozvila v nejkrásnější květ zároveň s úctou nejsvětější Svátostí Oltářní, když sv. Václav dospěl v muže a dosedl na trůn knížecí. Jevila se především v péči o stavbu krásných kostelů, které stavěl na všech hradech, mezi nimiž nechyběly zajisté ani kostely mariánské. Bohužel jejich seznamu a podrobných zpráv o nich se nám nezachovalo.⁷ Máme zprávu pouze o jednom kostele – a to sv. Víta. – Boh. Balbín o tom píše: „Divus Venceslavus non solo eo honore contentus fuit, quem Matri Dei in hac imagine, in sua ducali domo seu, sacello Vetero Boleslaviae exhibebat, sed eandem Pragae in alia Principe Ecclesia, quam nunc Divi Viti, ob depositum in ea ab eodem sanctissimo duce brachium insinuati Martyris appellamus, vehementer honoravit. Titulus quippe huius ipsius, quam Divus Venceslaus fundavit, prae prior est *Maximae Dei Genitricis*. Unde posterioribus saeculis, bina minimum vice, praecipue autem sub Carollo IV. cum haec eadem ecclesia restauraretur, ac etiam totaliter innovaretur, semper primo in honorem beatissimae Matris et fundabatur et consecrabatur.”⁸ Určitěji o úctě mariánské u sv. Václava rozepisuje se Balbín na četných místech v jiném svém spise. Praví též mimo jiné: „Joannes, Olomucensis epi-

scopus autor est: *sanctum Venceslaum quoties in publicum, cum ducis insignibus, aut in aciem cum exercitu, aut ad curiam imperialem cum proceribus, aliisque eiusmodi temporibus. quae pompam aulae requirerent, procederet, toties orientalium regum exemplo, signum Dei Matris hastae affixum ante se sublime ferri iussisse; idque signum a beato Podivino portatum*".⁹

Zvláště však památná je legenda vztahující se k smrti sv. Václava, která ukazuje nám, jak vroucí a opravdová byla láska svět-cova k P. Marii. Vypráví, že když sv. Václav pod ranami najatých vrahů klesl, i tu nalezen byl kovový obraz mariánský pod jeho šatem, který stále na prsou svých nosil. Dle jedněch legendárních zpráv vzali prý vrahové krví potřísněný obraz ten a zakopali jej na skrytém místě v podhradí, dle druhých učinil prý tak bl. Podiven před svou mučednickou smrtí.¹⁰ Jiná stará pověst dodává k tomu, že tento obraz P. Marie dala ulíti sv. Ludmila návodem sv. Metoděje z roztavených model pohanských. Opět jiné podání dí, že sv. Cyril a Metoděj přinesli obraz tento z Řecka a darovali jej sv. Ludmile, která jej věnovala sv. Václavu.¹¹

Po smrti sv. knížete odpočíval tento drahocenný klenot dlouhou řadu let pod zemí, až asi r. 1160 za krále Vladislava II. byl jedním rolníkem vyorán.¹² Zprávu o tom podává nám Kašpar Arsenius z Kadbuzy, děkan chrámu svatovítského, ve svém spise: „Pobožná knížka o bl. P. Marii a přečisté Rodičce Syna Božího a o divích, kteří se dějí před jejím obrazem v Staré Boleslavi". (Praha, 1629). Současní spisovatelé i Pešina z Čechorodu chválí jej jako učence na slovo vzatého a ve starých spisech zběhlého.

Dr. Stejskal a j. to vše popírají, opírajíce se hlavně o důvod historický, že totiž se nám o tom žádné zmínky ze starých dob neza-chovaly a kladou původ milostného obrazu teprve do 2. polovice XV. stol.¹³ Naproti tomu však praví Julius Košnář o zprávě Arseniově toto: „Tato zpráva je velice důležitá a to tím více, ježto aspoň z části nahrazuje nám starší zprávy, které se asi v dobách husitských válek s mnohými listinami kapitoly staroboleslavské ztratily. Proto ne na-darmo uvedli jsme ji do slova a to z toho důvodu, že se předně dovídáme, že milostný obraz dávno před r. 1629 znám byl a že mnozí pouti k němu konali, za druhé, že v prvních dobách XII. věku kaple mariánská v Boleslavi stávala a o něco větším kostelem nahrazena byla v dobách pozdějších. Kdyby účta k milostnému o-brazu vznikla teprve krátce před r. 1629, nemohl by Arsenius jistě svým vrstevníkům psáti o dávném uctívání, protože by ho usvěd-čili ze lži.

Tím vyvrací se i tvrzení některých historiků, kteří vznik pou-tí kladou teprve mezi r. 1554–1616. Právě tyto doby byly velmi málo příznivé, neboť, jak ze spolehlivých zpráv se dovídáme, bylo v nejbližším okolí staroboleslavském a brandýsském rozšířeno v těchto dobách husitství, které z počátku v bratrskou jednotu, později v protestantismus se změnilo. Ze náboženské války k rozkvětu poutních míst nijak nepřispěly, jest jisto a proto také jest to vedle pohromy

archivu kapitulního druhý důvod, proč o poutích v dobách těch dochovála se nám zpráva jen legendární.¹⁴ A Balbín mimo jiné důvody dokazuje správnost této zprávy takto: „Haec summa narrationis totius, cui vetus a maioribus accepta, et tota Bohemia vulgata traditio, tum veteres manuscripti codices, quos ecclesia Boleslaviensis paulo ante ultima bella initio huius saeculi servabat, tum omnes ii, qui unquam huius Divae originis commendavere literis subscribunt”.¹⁵

Než ať už je tomu jakkoliv, *totik je jisto, že sv. Václav Pannu Marii vroucně ctěl a miloval a její úctu jako vzácné dědictví celému svému národu odkázal. A jak drahý a milý byl tento odkaz národu českému, dějiny zcela jasně a zřetelně potvrzují.*¹⁶ Velmi přehledně praví Balbín: „De gentis Bohemiae in Beatissimam Virginem per vetusto amore, illud addi universim potest: nullibi deliciari gentem nostram solitam magis, quam in Beatissima Virgine appellanda.”¹⁷ A to platí nejen snad o prostém lidu, nýbrž i všech velikánech našeho národa, kteří věrně stáli pod praporem sv. Václava. Sv. Vojtěch a Prokop, Karel IV. Otec vlasti, Arnošt z Pardubic a Jan z Jenštejna, sv. Jan Nepomucký a celé řady jiných věčně jako zářné hvězdy skvíti se budou kol sv. Václava na mariánském nebi, odkud všem budou hlásati, jak vážili si Čechové úcty mariánské, dědictví svatováclavského. Jejich doba znamená rozmach a vyvrcholení úcty mariánské u nás. P. Marii holduje dílto sochařovo a štětec malířův, jí slouží pergamen, na nějž pero vepisuje nadšené její chvály a hymny. Pro ni staví Čech chrámy i oltáře, jí věnuje se i posvátný zpěv. Není umění, není projevu lidu, není vědy, jež by neučinila v Čechách stěžejním svým bodem kult mariánský. Nelze se tedy diviti, že taková horlivost v úctě mariánské zaslouženě získala našemu národu tak čestný název „národa mariánského”.

Války husitské a reformace velmi neblaze působily na rozvoj úcty mariánské u nás, ano, způsobily v tom ohledu nenahraditelné ztráty. Neboť mnoho krásných obrazů, soch i kostelů bylo zničeno, a úcta mariánská přirozeně v tak nepříznivých dobách ochabla, avšak nezanikla. Sv. Václav držel nad naším národem svůj ochranný štít a nedopustil, aby jeho drahocenný odkaz přišel k zahynutí a proto se postaral, aby úcta mariánská opět u nás rozkvetla: Stalo se to hlavně působením různých řádů, na prvním místě jesuitů.¹⁸ O tom však netřeba se dále šířiti. Končím proto prosbou nezapomenutelného, často již zmíněného Balbína k sv. Václavu: „Tu o indigetum Bohemiae Princeps maxime Venceslae! In eum nos repone locum, unde ignavia nostra et scelerata aliorum vindicta, aut adulatione multorum immerentes, Tibique ac religioni sanctissimae ac regibus ad exitium usque fidissime servientes decidimus! Tu gentis nostrae tutela et columen!”¹⁹ Sv. Václave, pečuj a starej se o svůj drahý odkaz úcty mariánské v našem národě i dále, jak jsi se až dosud staral, aby opět se vrátily doby jejího nejkrásnějšího rozkvětu, doby Karla IV. a Arnošta z Pardubic!

¹ Použitá literatura:

Almanach mariánský, Praha, 1905.

Boh. Balbín S. J.: „Epitome rerum bohemicarum“, Praha 1677.

„Historiae b. Virginis in S. Monte“, Praha 1665.

„Dissertatio apologetica pro lingua slav. praecipue boh.“,
Praha 1775.

Julius Košnář: „Poutnická místa a památ. svatyně v Čechách, Praha 1903.

Křišťanova legenda (ed. Ant. L. Stríž.), Praha 1921.

Fr. Palacký: „Dějiny národu českého“, Praha 1907 (ed Kočí).

Dr. Fr. Stejskal: „Svatý Václav“, Praha 1925.

„Ve službách královny“ 1 (1908) 42 - 45.

² Košnář, Pout. místa a pam. svatyně v Čechách, str. 25 - 26; Stejskal, Sv. Václav, str. 102.

³ Křišťanova legenda (ed. Stríž) str. 11.

⁴ Stejskal, Sv. Václav, str. 28; J. Vávra, „Vývoj kultu mar. v Koruně české“. Alman. mar. str. 149.

⁵ Sv. Václav, str. 28.

⁶ Balbín, Epitome rer. boh. lib. VI, cap. 5; I. VII c. 3; - Stejskal o. c. str. 32.

⁷ Palacký, Dějiny nár. čes. k. III čl. 1. (ed. Kočí, 1907 str. 57), Stejskal, O. c. 60.

⁸ Balbín, Historiae S. Montis lib I. cap. 9 § 2 n. 2.

⁹ Balbín, Epitome rer boh. VII, 3.

¹⁰ Stejskal, O. c. 139 - 140; Košnář, O. c. 26.

¹¹ ibid.

¹² Košnář, O. c. 28 - 29; Balbín, Epitome, VII, 1.

¹³ Stejskal, O. c. 139 - 141.

¹⁴ Košnář, O. c. 29 - 30.

¹⁵ Balbín, Epitome VII 1.

¹⁶ Důkladný článek o vývoji mar. kultu v Čechách napsal výše již citovaný J. Vávra: Alm. mar. 149 - 160. Viz i jiné články v témže Almanachu, jako: „Jak se jevila a jeví úcta mar. v životě prostonárodním lidu čes. (K. Procházka) 53 - 70; „P. Maria v starším čes. umění výtvarném“ (od Dr. Ant. Podlahy) 78 - 110. „O kultu P. Marie v čes. hudbě.“ (od O. Horníka) 176 - 182, Cfr. též „Ve službách královny“ 1 (1908) 42 - 45.

¹⁷ Hist. S. Montis I, 9, § 2, n. 13.

¹⁸ Alm. mar. 151 - 8; Cfr. i článek „Úcta P. Marie v čes. klášteřích a řeholních družinách“: ibid. 204 - 230.

¹⁹ Dissertatio apol. § XVIII 130 - 21.

Nedaj zahynúť nám i budúcim...!

Nejedna zora v azúre zmrela ...
nejedna duša svetlo zazrela
nejeden národ strastami brodil ...
nejeden z rudej krve sa zrodil ...
nejedno srdce zblčalo v plame ...
nejedno žitie vytuchlo v klame ...
nejedny lúče zlátily pažť
chvíle od bôľnej ..., keď náms' prestal žiť ..., svätý Václave...!...!
... Ajhl'a...! .. dokvitá tisíce rokov ...
... čo nie si s nami a Tvojich krokov
šľaky démantu vyprely tísko ..., opáchly kvetom ...!
... A my ... synovia Tvoji, ... zsrkalé dietky vl'údneho srdca
sl'žiť by mali ... i žiaľit ... trúchlit so šírym svetom
i smrtné rmútit ... i clivo kvílit ... sväte ... prenikave -
za Tebov ..., Svätcu ...! ... svätý Václave...! - - -
- - - - - Tys' nám oslnil zlatiste žitie hviezdou v zášerí ...
Tys' nám majákom v dňoch mrákav ..., temna ... smrteľných strastí...
Tys' všetkým všetko ... a našej vlasti
žiaril si vatrou striebvistej luny pevnými smery
a keď nám život u rovu vädol ... dumno ... pomaly
vtedy ... začreli v Tvoju sme dušu ... A sme povstali ...! - - -
Z bied ... z trudov ... útrap ...!! - - - Tvoja brat milá
v svätých tých prtiach čo si Ty brodil ... rušala strelvu
v dialne dial'avy ... - - v blankytný azúr ...
- - a - - rozdrúzgala katanstva pazúr - - -!! - - - - -
- - - - -
- - - - - A očúl rušáme v krútnave žitia rujne ku predu ...?
Ten národ žije ..., ten národ vzkvitá ...,
ktorému v srdci chmúra nesvitá ...! ...!
- - - Hl'a ..., svedčí ml'kvo život Slávenca ...!
To srdce citné bahna neznalo ..., ni Jeho dušce ňelpela v hrude
však v nebies azúr týčila vozvých ...! O! ... očuj ... l'ude ...!
to srdce Svätca blčalo plamom trblietnej lásky ..., žhavej svornosti ...,
to srdce Svätca jagalo dúhou zlatistých cností ...,
to srdce mrelo za mravom skvele,

*to srdce zbožne vzdýchalo vrele,
 to srdce smaragd..., v ňom viera žhavá...,
 tam niet svetokosti..., tam svätosť pravá...!...*
*... Inu... vdaky obsypať... okvietiť púčky to srdce Lásky
 chlúbou je večnou pre svojské rody...
 i pre kvitnúce šíre národy...!... Však... ako hold vzdať...?!
 Vari so spevným slávika hlasom zšveholiť hymny ladne...?!
 ... Čo chvíľkové je v srdci národa... to... púčkom
 v sparne zvädne...!
 Vari zalietnuť v zpomienkach k Tebe kvetnými slovy...?
 Len zbožnosť srdca... len svätosť duše... láme okovy!..
 Horže sa, Detvo!.. budovať chrámy... stavať svätyne...!
 Lom?... Pác! v žitie Svätca! a vlast nezhyne...!..
 ak všetci skvelé chrámy.. svätyne.. z samých vykrešeme..
 Ty nám pomôž... svätý Václave!.. a nezhyjnieme...!
 ... Keď srdcia štátu a duše vlasti
 budú krásnené zápalom vrúcim...
 zmôžeme búrky... zdoláme strasti...
 a mlčvym tichom vzlykneme lkave: „Nedej
 zahynouti nám, ni budoucím... svätý Václave“!...
 svätý Václave!...*

Josef C. Kebrle:

Sociální obsah vlády a úcty svatého Václava.

„Jednou z velmi pozoruhodných koncepcí sv. Václava bylo to, o čem legenda praví, že byla křesťanská dobrotivost k chudým. Dnes bychom tomu řekli smysl sociálně politický...“¹ „Netoliko knihám rozuměl, ale i víru plně, všem chudým dobře činil, a chudé krmil a pocestné přijímal, dle slova evangelia; boží sluhy krmil dosyta a vdov nedal urážeti nikomu, lidem všem, chudým i bohatým, všem byl milostiv, a chrámy všechny zlatem ozdobil, a věřil v Boha celým srdcem a vše dobré činil v životě svém“.² „Žaláře a šibenice za starodávna postavené a až do jeho doby stojící bořil, sirotků, vdov, chudých, lkajících a raněných neúnavným byl těшитelem, hladové nasycoval, žízňivé občerstvoval, mrtvé pochovával, hosty a poutníky jako své nejbližší příbuzné přijímal, kněze a kleriky a mnichy

jako Pána ctil, bloudícím cestu pravdy otvíral, pokoru, trpělivost, tichost, lásku, která všechno převyšuje, zachovával, násilím a lstí nikomu nic neodňal, vojsko své netoliko nejlepšími zbraněmi, ale také oděvem tělo ozdoboval³.

Nádherný příklad těm, kterým byla dána moc, majetek a vláda! Kníže hledící si nejen mocných a bohatých, nýbrž přející si, aby všem vrstvám národa, všem složkám obyvatelstva se dobře vedlo. Sv. Václav pochopil, že stát není on a několik vyvolených, že úkolem státu je blaho všech poddaných, všeho občanstva. Pochopil a nepřestal uskutečňovati tento program. Tyto zásady se nám dnes zdají samozřejmými. Ale uvědomíme si, že od vlády Václavovy uplynulo dlouhé tisíciletí. Do oné doby bezpráví, násilí, krevní msty a barských vpádů, zasaďme Václavův program. Potom pochopíme, že sv. Václav nebyl všedním zjevem. V zrcadle moderního věku se význam sv. knížete neseslabí, naopak více vyniká. Zástupy dělníků s nejistou existencí, chudé dělnické ženy, děti, které chodily žebrotou, lidé, jež se nemohou dovolati práva a spravedlnosti, celkový stav sociální otázky vůbec – všechny tyto stíny sesilují dojem, jež vyvolává obraz historie světlé postavy sv. Václava.⁴

— Ale našli se lidé, kteří se snaží seslabiti sociálně - charitativní význam sv. Václava námitkou opírající se o některé zprávy legend. Námitka ta zní: Kníže Václav pomáhal hromaditi kapitál v jedné ruce, v druhé kněžských tím, že pamatoval štedře na mnohé církevní instituce. Krátce řečeno: Jsa velmi oddán církvi (kat.), obohatal ji příliš. Jest z těch, kteří se stali původci kněžských latifundíí a bohatství katolické církve u nás. Co na to řekneme?

Jestliže sv. Václav dary zakládal a rozmnožoval církevní majetek, činil tak proto, že mu to diktovala velká snaha po silném státu. Na šlechtu spoléhati nemohl. Ta naproti tomu se snažila uplatniti své partikularistické, feudální a prospěchářské plány. O duchovenstvu věděl, že bude podporovati jeho státní zájmy. A aby mohl od kleru očekávati nejenom morální, nýbrž i hmotnou podporu, musil se postarati, aby byl klerus této hmotné podpory schopen. – Druhým důvodem jeho štedrosti bylo jistě vědomí, že klade majetek do dobrých rukou, do rukou, v nichž nebude účelem ani prostředkem k špatnému cíli. A církev skutečně nezklamala jeho naděje. Ona používala majetku k šíření křesťanství, k podporování věd, umění, ke stavbě škol, kostelů a nemocnic – plníc tak příkaz Spasitelův, jenž dokončiv podobenství o milosrdném Samaritánu dodal: „Jdi a čin i ty podobně!“⁵

— Sociální význam sv. Václava zůstává námitkou neotřesen. Ale jděme dále. Sv. Václav zasvětil těmto vznešeným snahám celý život. Na tom však nebylo dosti. Nakonec stal se jejich obětí, podstoupil pro ně mučednickou smrt. Stal se obětí snahy nábožensko-kulturní, státně-politické a tudíž i sociální. Zemřel za náboženství a za své vynikající křesťanské ctnosti. Palacký vypočítává důvody odporu, který se zvedl proti Václavovi a nezanikl, dokud svatého panovníka neodstranil, praví mezi jiným, že sobečtí páni čeští neradi zřeli,

jak Václav disponuje s majetkem, neradi viděli, jak (i v nočním čase) nepřestává konati skutky křesťanské nábožnosti. Jaké to byly skutky, zaznamenávají legendy, dochovaly fresky a obrazy. Dle nich byl sv. Václav dobrodincem chudých, dle nich vysvobozoval vězně, pomáhal vdovám a těšil sirotky. Co z toho následuje? Byl-li sv. Václav zavražděn, byl zavražděn mezi jiným, protože praktikoval křesťanskou lásku k bližnímu. Jest tedy také mučedníkem lásky k chudým, mučedníkem nenávisti třídy bohaté. Kapitalismus se spojil s materialismem, aby ubil nejlepšího vládce, který kdy panoval nad českým státem.

Hned po své smrti byl sv. Václav uctíván jako zbožný, statečný a moudrý panovník. A po tom všem, co bylo řečeno, nebudou nás překvapovati projevy úcty, které nám předvádějí Václava-dobrodince. Setkáváme se s nimi v tradici a psaných legendách, v písniích a obrazech, v umění výtvarném i jinde. Setkáváme se s nimi doma i v daleké cizině. Kdo by si zde nevzpomněl na anglickou píseň „o dobrém králi Václavu“ a legendu s ní spojenou, jež nám představuje našeho sv. Václava jako láskyplného starce, otce chudých, ubohých a potřebných.⁶

Hledáme-li klíč k Václavovu jednání, není těžko naléztí jej. Shora citovaná legenda dí, že jednal „dle evangelia“. Sociální a charitativní program sv. Václava je tedy pouze projevem a důsledkem náboženského přesvědčení, jeho světového a životního názoru. Jeho láska k bližnímu je eminentně křesťanská a konkrétně mluveno-katolická. A volá-li se dnes po zlepšení sociálních poměrů, nezbude nic jiného, než se obmýti učením Kristovým. Ano, je možná náprava a věříme, že nastanou lepší časy! Ale nestane se tak dříve, dokud zaměstnavatelé, zákonodárci a státníci nebudou dobrými křesťany, dokud se národ nevrátí ke studnici živé vody, z níž čerpal blažené paměti svatý kníže Václav.⁷

Pomoci my Tvé žádáme,
smiluj se nad námi,
utěš smutné,
zažeň vše zlé,
Svatý Václave,
Kyrie elejson.

Poznámky: 1. Dr. Milan Hodža v řeči proslovené 4. září 1927 při otevření Rašínova gymnasia v Hradci Králové. – 2. *Prameny dějin českých* I. str. 128, 129. – 3. *Život a umučení sv. Václava a jeho báby svaté Ludmily dle sepsání Křišťanova* (přeložil A. L. Stříž), Praha, 1921; str. 29. – 4. Tento článek jest obsahem přednášky konané na členské schůzi Růže Sušilovy v Praze (v lednu t. r.). – 5. Lukáš X. 37. – 6. Ant. Šorm: *Svatováclavský kalendář* 1929; str. 176 a násl. – 7. Nejnovější díla o sv. Václavu: Stejskal: *Svatý Václav, jeho život a úcta*, Praha 1925; Podlaha: studie o úctě a památkách svatováclavských uveřejňované od roku 1927 v Č. K. D.; Dr. Dvorník: *Život svatého Václava*, Praha 1929.

Smrt sv. Václava. 929-1929.

A znovu svitnul deň!

*Deň nových túžob vzpial liace žhavej lásky,
ktorá hnala v boží dom svätého Václava . . .
mámenia svätého vábily jemné hlásky
hoc z úkrytu číhala zákerných záplava.
Odolať už nevie! - - - -*

On musí v svätý chrám

*srdca túžby, taje - tam vábja pred oltár.
On cíti, že slabý je, že nutný mu je Pán . . .
on speje zaspievať vďak nebu - Dávidov žoltár.
Deň nových nádejí kynie mu blažene v ústrety,
nebesá volajú - on cíti večnú pieseň . . .
Z daleka, zdá sa, že vidí nebeských portréty
a zabúda - on, mučeník za krátko, na strach a tiesen.*

A rázne speje v chrám!

*Z arkádov ziera tieň večitej nemoty,
no, nebadá, že v šere mihá sa blýskot helm,
na schody vedúce v velechrám stúpa obraz dobroty
kým v úkryte číhajú besné zástupy šelm.
Nebadaný úder . . . a telo vál'a sa v krvavej kaluži
život mladaucký pod rukou zmrel kata.
On dospel v pústav už, kde Orol večný krúži
a v jemnú náruč jímá, v lôno šťastia, blaha
kvet mučeníkov vlasti - svätého Václava.*

A zastrel nežnosť dňa ohyzdný čin vraha.

D. Bříza:

Varhany dvou katedrál.

(Bratřím.)

Nad prací a snahami, přáním i modlitbou v dějinných oslavách jubilea, spínajících mravenčí píli s myšlenkovou velikostí, ústící v skvě-

lém triumfu světců Božími – vanou jako vzrušený obdiv zpěvy varhan dvou domů – ve znamení pokrevního příbuzenství.

Vanou z kolébky Církve v Římě – z domu sv. Petra a zapadají ve výlevy varhan sv. Víta, jehož stíny zahalují v posvátném tichu hrob sv. Václava.

Křišťálové tóny výsostných souzvuků bijí v rozletu po vzdušných katedrálách a staletých dómech do vzepjatých a výše ubíhajících žeber prosebné klenby. – Narážejí v rozechvělé touze, rozechvěť i výmluvné kameny k sepetí rukou, k vypravování slávy celé země. A vypravují.

O skryté kráse světa. O svazích a horách, jichž vrcholy a stráně se omývají v koupeli průsvitných mračen a par. O tichých cestíčkách praménků, o zpěněných bystrínkách v doprovodu blýskavých ryb. O šumu, povzdechu a dojemném smutku zapadlých a vonných lesů, se záračnou samotou, navracející duši klid a štěstí v Bohu. O říši mrtvých, ve stínu snivých osik. – Sesiluje se výlev a síla výpovědi srážejících tónů, když se zvyšují a přecházejí z klidného vypravování do mohutných protestů, označujících zneuznání všemohoucího Tvůrce od přemnohých tvorů. Letí totiž přes vísky – kdys věrné, až se ve spěchu vyplétají ze stísněných a zapuchlých bran velkoměst.

A zase trilkují lehoučkým zpěvem jásavého skřivánka a hned se spojují s hlubinným, vážným spádem bílých vodopádů.

V hromových oktávách v rozsáhlé šíři vyvolávají děs uvolněných živlů. V největším rozpětí svém jsou jen chladným a slabým stínem tvůrčího slova Boha Stvořitele.

Odhalují jasnou noc se vši krásou Boží, jež rozhazuje do lidské duše tisíce myšlenek o minulosti, přítomnosti a budoucnosti.

A tu nový proud vzduchu se vhnání v rozvyprávěné píšťaly a silnější rejstříky rozvírají majestátně jiný díl chval na Stvořitele.

V tichých preludiích, barvených zaraženě vlídným smutkem – či údivem nad heroismem obětí a krvavých vyznání vtělenému Bohu – před královským purpurem a mečem římských vládců, jehož zvednutí jindy znamenalo němé, zbabělé uznání vrtochů a slabošské vůle císařů. – Do duše vhnání svaté ovzduší výmluvných katakomb, kolébky Církve Boží, zpověď to odvah knížat apoštolských a jejich stádců, obětujících poslední krůpěj krve i za jedinké písmenko Spasitelovy nauky. Ve výpovědích o vítězí Církvi, opouštějící katakomby s čistým stítem absolutní pravdy Krista Ježíše – bázlivě a s údivem šeptají o nadšení prvotních vyznavačů, modliteb a prvotní denní slavnosti u stolu Páně, z něhož vyzvedali své duše k oslavě Boží na oltáře.

Laškovně ovívají v pianisimu epicky malebný a klidný styl vděčného baroku a provázejí liturgii Církve od oltářů k oltářům, až se ztrácejí v rozpjatých klenbách vznošené gotiky.

Tak plynou z výmluvných, bohatých tónů dějiny Církve i prostorami našich chrámů, v nichž je Centrum veškerého života, Život sám, jehož přítomnost hlásá světlo.

Když burácejí slavné intrády k Introitu mše svaté a rozechvívají vše od skloněného klasu v zlatých lánech, přes rozložené duby, švižné topoly, sady a háje, až do moci prudkých vichorů – vtahují duši

v mluvící němotu, v úžas a vzlykot, v chválu, díky, smír a prosbu. Ta klečí ve vytržení před nebes Pánem, v Eucharistii dlícím a nalézá ve zvucích těch *skrytou spirálu*, vyzvedající z umdlenosti a uvadající svěžesti. — A ohlíží se na všechny, jimž Ježíš dopřál u nohou jeho dlíti a spatřuje tajemné kouzlo, jež oko všech slzou zrcadlí. Vrhá pak do hladiny souzvuků, zvedajících se k Pánu našemu jako díky, — své schopnosti a sílu srdce, jež proň cele vyprazdňuje.

O, známe i slavnostní hymny varhan, ať už hlásají slávu *velkého Hostýna*, té čocky naší vroucí zbožnosti, a drahého nám *Velehradu* anebo *prostotu* tichých kostelíčků rodných *našich vísek*.

A také nám budou vši intenzitou rozprávět radostné zvuky varhan velechrámu sv. Víta v Praze, v okamžicích, kdy spočine náš zvlhlý zrak v živené kdys a skutečněné touze na gloriolách našich světců.

Rozvyprávějí se varhany u sv. Víta o dějinách naší milé vlasti, o zemi, krvi sv. Václava pokřtěné, o bídě a trýzni, jež v mračnech zahalila její skrář. — *Než smuteční mezihrou prorazí záře, linoucí se z postav světců české země.*

Víme, že nám budou rozpravy a variace tónů, rysující děje a cesty drahé vlasti, známy. To proto, že jsou svatí její našemu srdci tak blízko. Spojí nás v jedné a jedinečné radosti všechny, drazí bratři, neboť si jdeme zostřit meče pro své obrany a boje, jdeme se podrobit konečnému krystalizačnímu procesu své duše a srdce, jež provane duch sv. Václava a jeho víra a úcta v Nejsv. Eucharistii pro práci kněžskou.

Sv. Václave, k nohám Tvým se sejdeme — *veřejně dokázat*, či krve jsme, že chceme bojovat za blaho našeho národa, to tím více, že nás nazývají „příznivci“ jeho — zrádci! *Tvá krev je nejskvělejším testamentem pro naše rozhodnutí a věnem všech pokladů milé země české.*

Až budeme v němém dojetí a úžasu klečet u Tebe, pak jistě zazní pozdrav varhan svatovítských, jež bude slavnou explikací nevýslovných citů a díky.

Naše srdce budou ozvěnou slavného svědectví vítězných dějin, o nichž nám budou mluvit. *Budou novými pochodněmi v temnu a mravní smrti — všech a všem.*

Pojedeme si všichni pro své sebevědomí a sílu!

Proto vzhůru k prahům mučedníka!

Vladimír Radovan:

Oroduj za nás!

(Rodičům.)

Svatý Václave,
staviteli chrámů,
doporuč Bohu modlitbu naši!

*S Podivenem sluhou ve Tvých chceme šlépějích kráčet.
 Doporuč Bohu vzněty upřímné modlitby srdce:
 „Z chorálů srdcí stavme Pánu chrámy!
 Hymen plesáním jak plameny svící
 Tobě chceme planout, Bože, na oltáři
 vesmírem vládnoucí lásky.
 Modliteb vůni učiň Sobě libou,
 Ty, v jehož rukou vesmír spočívá.
 Dovol, at kadidla dýmem
 modliteb vůně k Tobě se vznáší.
 Žárem dej dýchati srdcím
 planoucím vroucně láskou a úctou.
 Sluchu popřej modlitbám Svých dítek!
 Otevři nám věčný nebes chrám!“
 Svátý Václave,
 staviteli chrámů,
 doporuč Bohu modlitbu naši!
 Uveď nás, světem k smrti znavené,
 přímlovou svatého mučednictví Svého
 v blažené brány věčného nebes Jerusalema . . .*

Rozhledy.

Program svatováclavského sjezdu bohoslovců v Praze.

7. července 1929: *Večer krátká adorace se sv. požehnáním v kapli sv. Václava ve velechrámu svatovítském. Po ní přátelský večer s uvítacím proslovem a pozdravy.*
8. července: *Ráno mše sv. v kapli svatováclavské. Dopoledne referáty hostů z ČSR. Odpoledne referáty hostů z ciziny. Večer slavnostní akademie.*
9. července: *Společná pouť k místu mučednické smrti sv. Václava do Staré Boleslavě, mše sv., ideové referáty; odpoledne pro-*

hlídka památek staroboleslavských, pak kázání se sv. požehnáním a odjezd zpět do Prahy.

10. července: *Výlety do okolí pražského (Karlův Týn) neb prohlídka Prahy.*

*Veškeré dotazy stran sjezdu řídte na adresu: Růže Sušilova, lit. jednota čes. bohoslovců, Praha-Dejvice, Arcibiskupský seminář č. 676.
– Změna programu sjezdu není vyloučena.*

Tisícileté výročí mučednické smrti sv. Václava uctěno dostavěním velechrámu svatovítského.

Blíží-li se jubileum nějaké události, která má velký význam buď pro církev, neb stát, neb pro menší společenskou složku, konají se rozsáhlé přípravy, zřizují se přípravné výbory, dějí se četné porady, jen aby to neb ono jubileum bylo důstojně oslaveno. A tyto přípravy bývají tím větší a oslava tím velkolepější a důstojnější, čím větší doba uplynula od události, jejíž jubileum se oslavuje. Často slavívají se jubilea desítiletá, méně již bývá stoletých a velmi málo je významných jubileí tisíciletých. A jedno z těchto posledních připadá právě letos. Je to tisícileté výročí mučednické smrti sv. Václava.

Takové vzácné jubileum si právem zasluhuje, aby bylo důstojně oslaveno. Proto již v r. 1923 ustanoven Přípravný výbor svatováclavský za předsednictví J. M. Dra Ant. Podlahy, světícího biskupa v Praze, který si vzal za úkol připravit a provést oslavu svatováclavského milenia. – Dlouho se rokovalo o tom, jakým způsobem nejlépe by se oslavilo tisícileté jubileum mučednické smrti sv. Václava, který si získal nesmírné zásluhy o upevnění českého státu a rozkvět Církve katolické u nás. Vše zdálo se nepatrné vůči tak významnému jubileu. Až konečně J. M. Dr. A. Podlaha pronesl odvážnou myšlenku: uctíti milénium svatováclavské vysvěcením a odevzdáním dobudovaného velechrámu svatovítského osvobozené vlasti. Odvážné přání, na pohled nesplnitelné, když uvážíme, kolik století budovalo již na tomto chrámě, kolik bylo již pokusů dostavěti chrám.

K objasnění podám krátce historii chrámu.

Základní kámen k nynějšímu dómu položen r. 1344 a stavba svěřena tehdy staviteli Matyáši z Arrasu a po jeho smrti Petru Parléri. Těmto však podařilo se vystavěti jen presbytář s ochozem a radiálními kaplemi, mezi nimiž byla i kaple svatováclavská; hlavní loď zůstala nedokončena. Za Vladislava II. děly se sice pokusy dostavěti chrám, ale záhy z nich sešlo. Za Leopolda I. r. 1673 přikročeno znova k výstavbě hlavní lodi, vystavěny pilíře s valenou klenbou, válka s Turky r. 1683 zamezila však další stavbu. Tato nehotová část trvala až do r. 1842, kdy byla odstraněna. V polovině 19.

stol., když šířila se snaha dostavěti všechny nedobudované kostely, založena v Praze kanovníkem metropolitní kapitoly drem V. Pešínou z Čechorodu Jednota svatovítská, jejímž úkolem bylo opravití důkladně chrám sv. Víta a postarati se též o jeho úplné dokončení. První část svého programu provedla Jednota do r. 1873, kdy slavena 900 letá památka založení pražského biskupství. Téhož roku položen základní kámen k nové části chrámu sv. Víta, jejíž stavba svěřena staviteli J. Mockerovi a po jeho smrti r. 1899 dosavadnímu řediteli slavy p. architektu Kamilu Hilbertovi. Stavba prováděna dosti pomalu, poněvadž nebylo peněz a ve světové válce zastavena úplně. Teprve po válce, z níž náš národ vyšel svoboděn, nastávají opět lepší časy i pro chrám sv. Víta. R. 1923 přijímá p. architekt Hilbert od Přípravného výboru svatováclavského obtížný úkol dobudovati do r. 1929 velechrám.

Od té doby pracovalo se rychlým tempem a do nynějšího roku chrám tak dobudován, že již 12. května mohlo dojíti k významnému historickému okamžiku, k svěcení úplně dostavěného velechrámu svatovítského.

Ohromné dílo, které stálo mnoho starostí, peněz a namahavé lidské práce, je hotovo. Mnoho lidí přijde letos do Prahy uctíti sv. Václava a sv. Jana Nepomuckého, jejichž ostatky jsou uloženy ve velechrámu, a všichni budou obdivovati překrásnou perlu Prahy, vzácný poklad Čech – velechrám svatovítský, jehož dějiny jsou těsně spjaty s dějinami Církve katolické v Čechách, a jenž je krásným symbolem síly, vznešenosti a významu katolicismu u nás. Neboť jako velechrám vévodí Hradčanům a dodává takové krásy a malebnosti Praze, že náleží do počtu nejkrásnějších měst světa, tak katolicismus to byl, který nám zjednal spojení s vyspělou kulturou západní, který nám učinil vlast naši slavnou a rozhlásil jméno naší vlasti a národa po daleké cizině. Bez životodárného vlivu katolicismu byly by dějiny našeho národa neúplné, prázdné, právě tak jako v Praze Hradčany bez velechrámu byly by pouhými kasárnami, jež by se zvedaly nad městem.

Za obojí, jak za založení kostela sv. Víta, tak za pevné zakotvení katolicismu ve vlasti naší děkujeme světcí, jehož milénium právě letos oslavujeme. Kostel, založený sv. Václavem, byl malý, ale ponenáhlu byl přestavován a zvětšován. Podobným způsobem rostla i síla českého katolicismu. Přišly ovšem též v dějinách doby, kdy katolicismus u nás byl v úpadku, tehdy též zpustošen a oloupen byl chrám svatovítský. Nyní však dostavěný velechrám, stkvějící se v plné své slávě a mohutnosti, je nám dobrou předzvěstí do budoucna, že katolická víra v našem státě nezanikne, ale zmohutní a pronikne opět mezi dobrý, ale zanedbaný český lid; a o to budeme hlavně my, čeští bohoslovci, kteří se máme státi hlasateli této víry, prositi sv. Václava, sv. Jana Nepomuckého, sv. Vojtěcha a ostatní české patrony, jejichž ostatky odpočívají ve velechrámu, až se do Prahy sjedeme na sjezd.

K. Nykodym.

Bohoslovec a „Pax Romana.“

V dnešných spoločenských a medzinárodných stykoch sa všetko odbavuje na kongresoch. Každý stav a každý smer má svoju organizáciu, ktorá chce hájiť záujmy svojich členov. Že do akej miery to činí, o tom by vedel každý rozprávať zo skúsenosti. Idea organizovania nie je na odhodenie, s tou sa načím zaoberať a ju uskutočňovať. Zvlášť katolíkom sa vytýka, že sú neteční a ľahostajní, čo sa týka spolčovania – organizácie a nie neprávom. Katastrofy na poli ľudskej mentality, revolúcie, v ktorých utrpela najväčšiu škodu cirkev katolícka, sú neblahým následkom nečinnosti katolíkov v živote organizačnom. Katolíci si neuvedomili princíp polarity – proti zlému – dobré, proti nemoci – liek – až keď pocítili na sebe rozvratnú činnosť svojich protivníkov.

Tieto skúsenosti primäly vodcov katol. inteligencie a vysokoškolskej mládeže, že založili pre nich v Ríme organizáciu „Pax Romanu.“ Jej vznik sa datuje od r. 1920. Za účel má uskutočňovať pokoj Kristov medzi národami, ktorý menovite svetová vojna tak citelne porušila. V tomto spolku sú organizované združenia katol. mládeže stredo a vysokoškolskej a to skoro celej Európy. Úspešné kongresy v Ríme, v Bologni, v Amsterdame, v Budapešti, vo Varšave a naposledy Cambridge-Londýn svedčia, že „Pax Romana“ pracuje úspešne.

Posledný kongres v Cambridge a v Londýne bol zastúpený došial' nevidane, asi štvrt slovanských delegátov, preto dali nášmu štátu podpredsedu v osobe univ. prof. Dra Dvorníka. Tam sme sa na súkromnej porade dohodli, že budeme agitovať, aby sa kongresu zúčastnilo čím viac delegátov z našej Republiky.

Mojím úkolom je teda informovať vás o pomere bohoslavca k „Pax Romane.“

Neobyčajne mnoho bohoslavcov a kňazov prišlo na kongres z Francie a čo je zaujímavé – aj sopár z afrického seminára Lyonského. Živo sa dozvedali o študentských pomeroch v rozličných krajinách. Zdá sa, že Franciia chce byť ústredím snáh, ktoré majú za účel získať a udržať katolícku akad. mládež cirkvi katolíckej. Z ich Ústredia v Paríži rozchádzajú sa nitky, ktorými stoja v kontakte s každou katol. organizáciou ev. štátov. Ich časopisy prinášajú najbohatšie referáty o štud. hnutí a o organizačných podmienkach v tom – onom štáte. Týmto veľmi napomáhajú samotnu „Pax Romanu“.

Na kongrese vedú zväčša Francúzi, najlepšie návrhy pochádzajú od nich, v debatách sú vždy nejčulejší. Veľa sa v „Pax Romane“ upravilo podľa ich návrhov a na blahodárnom účinkovaní tohoto združenia majú ľvi podiel.

Po Československu prišlo najviac slovanských delegátov z Poľska, medzi nimi aj dvaja bohoslavci. Referovali na slovanskej schôdzi o svojich pomeroch existenčných a organizačných. Neboli iniciatívni, ale svoje si obstáli.

Len z českých bohoslavcov nebolo tam vidieť nikoho. Slováci po-

slali dvoch. Prečo opúšťajú čes. bohoslovci takú príležitosť, kde sa dá oboznámiť s prednými činiteľmi štud. hnutia a dá sa nazrieť do organizačného života tejto tak dôležitej ustanovizne? Česká delegácia nemá byť bez bohoslovca. Aj ten má reprezentovať akademika svojej vlasti. Olomucká Stojanova lit. Jednota vyslala toho roku dvoch delegátov na kongres do Barcelony, kde bude zároveň svetochýrna výstava. Treba šíriť obzor vlastný a oboznamovať cudzích o nás. To sú dva hlavné účely takejto výpravy. Myslím sa najdu medzi českými bohoslovcami ešte aspoň dvaja, ktorí by hodlali vystúpiť na fóru, ktoré je povedzme – medzinárodné. Dovidenia!

Andrej Paldan, predseda lit. krúž. Stoj. Jednoty.

Niekoľko myšlienok z oslavy M. Rastislava Štefánika.

(4 mája 1929 v literár. kruhu bohoslov. v Košiciach.)

Na celom území republiky oslavujú desiaté výročie smrti Milána Rastislava Štefánika.

My tiež – skromne síce – ho oslavujeme. Naše opravdive oslavovanie vyvrcholí až neskôršie, keď totiž budeme pracovať na povznesení toho ľudu, za ktorý on tak neúnavne pracoval. Neberieme si za vzor tých, ktorí veľkými oslavami, rečami ho oslavujú, a nehl'adia na ten ľud, pre ktorý Štefánik pracoval, nevidia nesvornosť, nenávisť, nevidia vzmáhanie sa najväčšieho nebezpečia – nevery – ktorá kope hrob tomuto národu.

Veru, kde upadne viera, tam upadne i národ. Viera je tá sila, ktorá spojí ľud, národ do jedného šiku, ktorá povznesie blahobyť tak na strane náboženskej, ako aj sociálnej a vlasteneckej.

Práve pre tú veľkú vec, pre dôležitosť viery nuká sa nám široké pole pôsobnosti, aby sme chránili a povznášali ľud. Štefánik nám dal príklad, a my to od neho odpozorujeme.

Jestli my budeme rozširovať, upevňovať vieru v našom slovenskom ľude, rozširovať lásku, povznášať mravnosť, tým oslávime najlepšie Štefánika. Lebo veď kto môže lepšie urobiť pre slovenský ľud než ten, ktorý duše tohoto ľudu privádza k Pánu Bohu.

Carolus Cirbus.

Posudky.

Doc. ThDr. Frant. Cínek: Podstata kněžské ordinace. Str. 113. Cena 16 Kč.

Kniha vyšla jako druhé číslo spisů Cyrilometodějské fakulty v Olomouci. Dogmatická tato monografie v lásce věnovaná bohoslovcům.

olomouckým a tamější nejmladší kněžské generaci, již autor vychovával a připravoval ke službě oltáře, byla přijata radostně od všech, neboť opět zaplňuje jednu mezeru v naší literatuře. Autor co nejpřesněji postřehl obtíže při řešení otázky podstaty kněžské ordinace, členění spleť názorů, ukazuje způsob, jež vede k rozluštění. Posuzuje různé argumentace, své vlastní plně rozvíjí atd. — Kniha tato jistě bude plně využita ode všech, kdož mají co činiti s těmito problémy i od našich laiků, neboť je to též apologie šesté svátosti; apologie psaná srdcem, v toužebné naději na plné ocenění veliké milosti kněžského povolání a kněžského stavu.

Jean Suberville: H v ě z d a z L i s i e u x. Mysterium v sedmi obrazech. Přel. Dr. Fr. Odvalil. Edice Smíru. (Ses. Nep. Poč. P. M. v Přerově, Sírava 7.) 1929. Stran 134. Cena 12 Kč.

Vzal jsem tuto knížku do rukou s jistou nedůvěrou; dnes jsme už přímo zaplaveni literaturou, obírající se „něžnou královnou růží“ z Lisieux ve francouzštině, němčině i češtině, že skoro raději sáhne po jejich „Dějínách duše“ než po jiném životopise. Toto krásné mysterium se přece jenom od běžných knih s podobným obsahem liší. Snad je to právě nové roucho, do něhož oblékl autor předmět známý a možno říci populární: roucho dramatické a tím nám ukázal duši dnes tak ctěné světice v novém světle. Obyvatelstvo Paříže se před několika roky obdivovalo půvabné a čisté světici ve filmu „Rose effeuillée“ (Opadaná růže) a stejně uvítalo tuto divadelní hru, plnou vznešené velebnosti, něhy i delikátnosti. Stačí jenom uvést několik slov z dopisu, jenž byl autorovi poslán, a jenž stojí v čele knihy místo předmluvy: „Bylo třeba duše básnické, duše velikého básníka, aby se nám ukázalo, že ze vší krásy nejvíc uchvacuje krása svtaosti... Jakou to velepíseň zpívá Sula-mitka z Lisieux Miláčkovi těmito verši!... Mysterium způsobí, že lidé více poznají, více si zamilují a víc budou uctívat růžovou světici, mladičkou a již tak populární, a růžový keř nebeský, otrásán jsa četnějšími modlitbami, sesype na zem nové květy...“ Dobrý překlad zaručuje čtenářům jméno známého tlumočitele z francouzštiny Dra Fr. Odvalila; překlad je až na několik málo chyb (však bude mi snad říci dovoleno, s Johanou z Arku) bezvadný. Doporučuji všem, již milují úsměvavou „malou královnou velkého srdce“ s růžemi v náručí...
Ch.

Jacinto Verdager: Květy Mariiny. Sebrané spisy Sigismunda Boušky sv. II. Vydala Československá akc. tiskárna v Praze 1929. Stran 188. Cena 18 Kč.

„Květiny milují Matku Toho, Jenž je stvořil“. Tak začíná vstup do květnice Mariiny, jejímž pokorným zahradníkem je katalánský básník Jacinto Verdager, nadšený křesťel a obnovitel katalánského jazyka i písemnictví, veliký syn „Církve zpívající“, kněz, trpítel a světec. Jeho duše se zrodila a vyrostla v kouzelném ovzduší dávných tradic středověkých mystiků jeho země, sv. Terezie Ježíšovy a sv. Jana

z Kříže; Verdaguer je dočasně poslední postavou v řadě svatých svého národa. Můžeme být vděční Sigismundu Bouškovi, že vydává toto vzácné a krásné dílo Verdaguerovo v druhém vydání. — Verdaguer je duše eucharistická a mariánská zároveň. Matku Spasitelovu miluje láskou vpravdě světeckou; a svou úctu i lásku k Ní vyzpíval v krásných písních a hymnech přítomné knihy, která má velký význam i v životě básníkově: dokončil ji na smrtelném lůžku jako poslední odkaz svým nemnoha přátelům. Verdaguer miluje květiny, „malé zázraky božské krásy“, protože jejich краса je odleskem veleby a nádhery Matky Boží. „... Ó květiny, hříčky andělské, radosti země, zaslíbení nebes, vzpomínko na ztracený ráj, záruko ráje, který nás očekává!...“ Nejkrásnější je oddíl prostřední, „Písně“ (Marie květ víje, Panně Marii, Boží pastýřka, Dívka Mariina a j.). —

Jak růži
tě druží
nebe v čelo své.
Bůh míru
vesmíru
Královnou tě zve.

Na konec připojen je životopis Verdaguerův a pro čtenáře cenné, poučné i zajímavé vysvětlivky botanické. Škoda jenom, že pro nemoc překladatelovu nemohly být „Květy Mariiny“ upraveny definitivně; dílo mohlo být úplně bezvadným! Přes to však „Květy Mariiny“ jsou knihou vzácné krásy a knihou velkých hodnot uměleckých, nehledíme-li k tomu, že byly počteny výsadou a vyznamenáním v Církvi ojedinelým, neboť barcelonský biskup a kardinal Casañas udělil sto dní odpustků svým diecesanům při každé jednotlivé básni této knihy, kterou četli nebo slyšeli čísti. „Květy Mariiny“ bych dal do ruky každému čtiteli Neposkrvněné jako dobrou rozjímavou i inodlitební knihu pro měsíc květen....

Ch.

Mikuláš Mišík: Husiti na Slovensku. Tlačou Ondreja Žabku v Banskej Bystrici. 1928.

Knih je odvážným pohledem do dějin Husitů na Slovensku. Učiniti si věrný obraz o Husitech na Slovensku je velmi nesnadno. Maďarští historikové zastávají se Jiskry a české kolonisace, chtějíce vysvětliti dodatečné kolonisování Slovenska živlem slovanským a tím popřít historické právo Slováků. Čeští historikové však Bratříky od-
suzují.

Doba vlivu na slovenské dějiny rozdělena na dvě části. Doba výprav Žižkových a Holého a doba Jiskry z Brandýsa. Války „Bratříků“, ničení památek a všeho, co mělo spojení s církví katol. Vše, co nesou s sebou nábož. boje. — Autor podává ucelený obraz těchto bojů na Slovensku a práce skýtá pěkný dojem. Jest zajímavé, že sympatizuje s Hunyadem, omlouvá jeho zradu vůči domu Albrechtovu a ukrutenství k zajatcům v Moldavě.

fk.

Velikonoční povídky. Z ruštiny vybral a přeložil A. Vrzal. Díl I. Nákladem Československé akc. tiskárny v Praze, str. 284, cena 20 Kč.

Autor, výborný znalec ruské literatury, podává nám výběr povídek starších i nových vynikajících ruských autorů, které svým obsahem vztahují se buď přímo k tragedii kalvarské, nebo k slavení velikonoce u pravoslavných bratrů Rusů. Vezměte knihu tuto do ruky a čtěte, aby i vás ovanulo kouzlo zmrtvýchvstání Kristova, a aby i vy jste se přidali k jásotu té měkké duše ruské a s ní abyste v naději na život věčný volali: „Kristus vstal z mrtvých!“ E. V.

Pochodeň. Almanach katol. studentstva v Uh. Hradišti. Redigoval Oldřich Svozil.

V letošním jubilejním roce i mnohé SSS. vstupuje do jubilea svého 10letého trvání. Nejkrásněji to oslavilo katol. studentstvo v Uh. Hradišti almanachem „Pochodní“. Zračí se v něm veškeré úsilí, které katol. studentstvo po válce vyvinulo v boji proti nevěreckému náporu. Až se jedenkrát bude psáti a hodnotiti historie těchto bojů, bude almanach „Pochodeň“ důležitým pramenem. Sk.

Z našich seminářů.

Zpráva o činnosti „Růže Sušilovy“ v Brně za správní rok 1928–29.

I. S pomocí Boží jsme měli v uplynulém správním roce 25 schůzí, a to 17 výborových, 4 členské, 1 přednáškovou, 2 akademie a valnou hromadu. Započítáme-li činnost kroužků tiskového a sociologického do činnosti Růže Sušilovy tedy pořádali jsme celkem 37 schůzí. Na přednáškové schůzi 27. března 1929 promluvil dp. J. Pospíchal, říšský vzdělávatel Orla čs. o svatováclavských dnech Orelstva v Praze a o přípravách na ně.

II. Slavnostní akademie byly letos pořádány dvě. První na oslavu desítiletého trvání republiky čs. 28. října 1928 s tímto programem: 1. Proslov kol. Drábka. 2. B. Smetana: Věno. Sbor. 3. Katolicismus a naše národní osvobození. Přednáška dp. Aug. Neumanna O. S. A. 4. Zdeněk Fibich: Poem. Houslové sólo s doprovodem klavíru. 5. B. Smetana: Bohové věční. Sólo s doprovodem klavíru. Zpíval kol. Chlup. 6. Petr Křicka: Medynja Glogowska. Recitace kol. V. Skalníka. 7. Kl. Minářík: Vězeň. Legenda Svatováclavská. Sólo s doprovodem klavíru. Zpíval kol. Chlup. 8. Rud. Medek: Zborov. Recitace kol. Lanče. 9. Fr. Liszt: U slavu sv. ap. Cirila i Metoda. Slovinský sbor. 10. Národní hymny.

Sbory nacvičil a řídil kol. Florián. Solový zpěv a hudební čísla doprovázel kol. Fojtík a Chlup.

Druhá akademie byla veřejná a pořádala se ve dvoraně Nového Domova na oslavu dvousetletého výročí svatořečení sv. Jana Nepomuckého dne 16. května 1929 s tímto programem. 1. Proslov ndp. regenta Dra. Skoupého. 2. Karel Bendl: Chorál

národa českého. Sbor. 3. Ant. Dvořák: F-dur kvarteto Opus 96. 3. Fr. Musil: Sv. Jene... Sbor. 4. Sv. Jan Nep.—jeho obrana a význam. Přednáška kol. Hübnera. 5. Ant. Dvořák: Sonatina. Houslové sólo s doprovodem klavíru. Zahrál p. učitel Palát z Třebíče za doprovodu sl. Sojové z Brna. 6. Paul Claudel: Sv. Jan Nep. Recitace kol. Drábka. 7. Kl. Minařík: Věžeň. Sólo s doprovodem klavíru. Zazpíval kol. Chlup za doprovodu dp. prof. Martínka. 8. Klemens Marianský: Pouť ke sv. Janu. Recitace kol. Lanče. 9. Jos. Nešvera: Slavnostní sbor. — Sbory nacvičil a dirigoval za výpomoci pěveckého kroužku „Moravana“ dp. prof. Martínek. Akademie zúčastnil se J. M. ndp. biskup Dr. Jos. Kupka a řada duchovních i světských hodnostářů.

III. Mimo schůzi přednáškovou a slavnostní akademie byly konány také 4 členské schůze, na kterých kol. předseda referoval o práci výboru a o „Museu“. Do programu 3. členské schůze byla zařazena přednáška kol. Chrousta o zájezdu bohosl. delegace do Jugoslavie.

IV. Jinak veškerou agendu vyřizoval výbor, který se sešel celkem 17krát. Jednací protokol vykazuje 373 jednacích čísel. Z toho odesláno 164 dopisů a přijato 209. I letošního roku byl udržován přátelský poměr se všemi bratrskými jednotami domácími i zahraničními. Zvláště srdečné styky byly s bohoslovci jugoslávskými, které slibně byly zahájeny prázdninovým zájezdem 5ti členné delegace do Jugoslavie. Přátelské styky s kol. Slováky byly utuženy zájezdem bohosl. delegace do Žiliny. I s bohoslovci polskými byli jsme ve styku a doufáme, že při příležitosti letošního pražského sjezdu stanou se tyto ještě srdečnějšími.

Letošního roku uskutečněna myšlenka zříditi kurs slovanských jazyků. Pozornost věnována na prvním místě ruštině. V kursu přednášel p. Dr. Vilinský, známý pracovník unionistický, syn lektora ruštiny na brněnské universitě.

S katol. studentstvem pěstovány přátelské styky. Kol. Drábek přednesl na zem. říšské pracovní konferenci v Olomouci referát o unionismu, který byl také uveřejněn v 9. čísle „Jitra“. V brněnském mužském S. S. S. přednášel dvakrát kol. Chroust o zájezdu bohosl. delegace do Jugoslavie. Mimo to čtyřčlenná delegace R. S. zúčastnila se první pouti katol. studentstva brněnského na Vranov.

Čítárně a knihovně věnována zvláštní péče. Knihovna rozšířena o 204 svazky a do čítárny docházelo 79 časopisů a revuí.

Členové „Růže Sušilovy“ vypomáhali také při podnicích nespádajících do činnosti „Růže Sušilovy“. Pěvecký sbor zpíval na svatováclavské akademii, pořádané svatováclavským výborem brněnským, při přednášce J. M. ndp. biskupa Čárského o cestě do Sv. země a při přednášce o pronásledování katolíků v Mexiku. — Tím by byla stručně činnost R. S. v uplynulém roce naznačena.

Na 53. valné hromadě konané dne 30. května 1929 zvolen byl nový výbor: Josef Buš, předsedou a redaktorem „Musea“, Alois Fiala knihovníkem, Emanuel Valoušek, jednatelem, Antonín Chroust, pokladníkem, Bohumil Švec, administrátorem „Musea“, Václav Skalník, archivářem.

Znázornující tuto zprávu nemáme jiného přání, než aby letošní pouť, kterou vykonáme ke hrobu sv. Václava přinesla nám hodně nadšení a chuti k další práci a zároveň roznítla v srdcích našich velikou lásku k duším, k církvi a vlasti.

Alois Fiala, odstupující jednatel.

Činnost Lit.-řečnické Jednoty bohoslovců v Hradci Králové v roce 50tiletého jubilea jejího založení (1928–29.)

V okamžiku, kdy uplynulo půl století jest jistě dobře se zastavit, pohlédnouti zpět – ke kolébce – pohlédnouti do budoucna a změřiti své síly . . . A tak uplynul rok v naší Jednotě, rok bohatý na práci, rok, v němž Jednota rozvíjela se všemi směry a vyplnila všechny účely stanov.

Padesátiletí oslaveno bylo akademií a Jubilejním číslem „Musea“. Akademie, pořádaná na oslavu 50tiletého trvání Jednoty, vyzněla ve vděčný dík Bohu za pomoc a v nadšené tužby: neustati v práci a položití dobré základy k padesátiletí druhému. Velké myšlenky a velké okamžiky tak lehko přenesou nás z všedního ladění k nadšení. Ač studia v letním semestru skýtají pramálo volného času, přec i ten, co byl, rádi jsme věnovali přípravám na tuto akademii. A nelitovali jsme námahy. Vždyť ti, co odpoledne v neděli 28. dubna vcházeli do fortny semináře šli tam k vůli nám a k nám! Mnoho vzácných hostů z kruhů duchovních i laických naplnilo slavnostně vyzdobený sál do posledního místa.

Program: 1. J. Paukner: Vlasti. Mužský sbor. 2. Přednáška vldp. Thdra Fr. REYLA. 3. J. Beneš: Půl století. Báseň. 4. W. A. Mozart: a) Z kvarteta XII Allegro vivace assai. b) Z kvarteta XII Menuetto. 5. F. Schubert: Ave Maria. Solo zpěv. 6. K. Dostál-Lutinov: Co je království Boží? Báseň. 7. P. J. Čajkovskij: Barcarole. Housle, piano. 8. Dr. A. Dvořák: Písně biblické VII. 9. R. Suchý: V mlčení mém žaloba má pláče . . . Báseň. 10. Dr. A. Dvořák: Písně biblické X. 11. W. A. Mozart: a) Z kvarteta II Presto. b) Z kvarteta II Menuetto. 12. J. K. Knahl: Slovan. Mužský sbor. 13. Národní hymny.

Desítileté trvání našeho státu bylo oslaveno slavnostní schůzí 28. října 1928. Na paměť tisíciletého jubilea svatováclavského a dvěstěletého svatořečení sv. Jana Nepomuckého uspořádána byla akademie s programem: 1. B. Smetana: Věno. Mužský sbor. 2. Řeč předsedy J. Doležala: Kníže Eucharistie. 3. Zavěšení obrazu sv. Václava. 4. J. Vrchlický: Balada svatováclavská. Báseň. 5. P. J. Čajkovskij: Canzonetta. Housle, piano. K. Bendl: Cavatina. Housle, piano. 6. V. J. Novotný: Dumy z poroby a svobody. Solo zpěv. 7. W. A. Mozart: Z kvarteta VIII allegro. 8. M. S. Černý: Svatý Václave. Báseň. 9. W. A. Mozart: a) Z kvarteta XIX Serenáda. b) Z kvarteta VI Allegro. 10. V. J. Novotný: Dumy z poroby a svobody. Solo zpěv VII. 11. Chorál svatováclavský.

Slavnosti naší zúčastnil se i náš nejdůstojnější arcipastýř, který ke konci slavnosti promluvil o hlubokém vnitřním významu jubilejních oslav svatováclavských. Bohoslovci tak zahájili oslavy svatováclavské v Hradci Králové.

Všech schůzí bylo 24. Z nich přednáškových 10, výborových 6, organizačních 6, jedna slavnostní a jeden literární „Březinův večer“. Měl ráz pictní, propagační, informační. Mnoho večerů bylo věnováno cvičení zpěvu a hudby.

Témata přednášek: 1. Dp. V. Hradecký, americký farář: Mexické pronásledování a pastorační principy v poměrech amerických. 2. J. Doležal (V): Deset let čl. státu. 3. J. Varhánek (IV): Vznik a hygienický význam oděvu. 4. J. Beneš (V): Putování po Krkonoších. (Feuilleton.) 5. Univ. prof. Dr. B. Kutal: Palestinou. 6. R. Ťok: Slovensko po převratě. 7. V. Kubát: (IV) Obrození katolicismu v Anglii. 8. J. Doležal: (V) Význam a dějiny pouti. 9. L. Honsnejman (V): Význam Eucharistie v kultuře lidstva. 10. P. Mejsnar (V): O církevním zpěvu a hudbě.

11. J. Beneš: (V) Otokar Březina, básník vysokých horizontů s ukázkami. 12. J. Pavelka: (III) Účinnost modlitby a zákony přírodní.

Referát o sjezdu Ústředí kat. studentstva v Brně podal J. Beneš, o sjezdu velehradském P. Mejsnar.

Spolkořvou knihovnu rozšířili jsme zase o 60 svazků. V čítárně bylo vystaveno 20 různých časopisů. A členové Jednoty jich skutečně užívali. Za rok bylo půjčeno 371 knih.

Hudebně-pěvecký kroužek stupňoval svou činnost z roku minulého. Účinkoval při všech akademiích a spolkových zábavách. Zvláštní zmínky zasluhuje kvarteto, které pěkně se uvedlo v akademii svatováclavské a jubilejní. Hrály se skladby Smetanovy, Dvořákovy, Bethovenovy, Mozartovy. Pěvecký kroužek vypomáhal též na choru katedrálním. Škoda, že s novosvěcenci odejde nám řada dobrých sil zpěvných a hudebních.

Korespondence za letošní rok obsahuje 56 čísel. Členů bylo 21. Obrat činil v tomto roce 5500 Kč.

Milovali jsme Jednotu prací; tichou, skrytou, nenáročnou prací. Nadšení pro ni, aby žila, nenechali jsme vyhasnout – uchováme je těm, co přijdou po nás!

Nové práci v roce příštím: Bože zdať!

Josef Doležal, předseda.

Just Jan, jednatel.

Zpráva o činnosti Stojanovy Liter. Jednoty bohoslovců v Olomouci ve správním roce 1928-29.

Ještě za zvuků fanfár a když nezmklka ještě slova slavnostních řečí, jimiž bylo oslavováno padesátiletí Jednoty – přebíral vládu nový výbor. Byly mnohé obavy o jeho úspěších – ale všechny jako jarní mlhy zmizely hned v prvních týdnech. Ukázalo se, že dobrá vůle a sebedůvěra dovedou konat divy.

Činnost zahájena poutí na posv. Hostýn 3. května. Pouti se zúčastnilo 36 členů za vůdcovství vdp. P. Superiora. Hned do prvního měsíce činnosti spadá zdařilý zájezd do Klášterce k P. Aloisu Viceníkovi, který z vděčnosti za jmenování čestným členem Jednoty – pozval starý i nový výbor Jednoty k návštěvě svého »probošství«. Zápis jednatelské knihy o tomto zájezdu zaznamenává – »po veselých slovech rozloučení P. Viceníka na kláštereckém nádražíčku – odjíždíme se vzpomínkou na krásnou Stojanovskou duši buditelského faráře – zapadlého vlastence – kněze – který dovede milovat až do krve svůj národ a církev«. Větší část předprázdninové činnosti zaplnily přípravy k velehradskému sjezdu. Konán péčí naší Jednoty ve dnech 18. – 20. VII. 1928. Podrobný referát o něm přineslo »Museum« č. 2. – Sjezd slovenských bohoslovců v Žilině obeslala Jednota trojčlennou delegací – celá výprava bohoslovců olomouckých čítala devět členů. – Tři členové Jednoty zúčastnili se propagačního zájezdu do Jugoslavie – o němž podrobný referát přineslo 3. a 4. číslo »Musea«.

Konáno 18 řádných výborových schůzí – 2 mimořádné. Členských schůzí s referáty konáno pět. Na schůzích přednáškových vystřídal se 7 řečníků: Dr. Vašica z Olomouce: Náb. poměry na Podkarp. Rusi (I, II), p. J. Kunček, uč. z Olomouce: Vzdělavatelské zásady v Orlu, Dr. U. Habáň, O. P.: Skutečnost či iluze; Psychologie mládeže (I, II), P. Jan Zakopal ze Stropkova: O misijních plánech redemptoristů na Podkarp. Rusi, P. Daňha, vzdělavatel U. K. S. Praha: Náboženství kat. spolků mládeže – Msgr. Fr. Jemelka: Mé misie v Belgii (I, II), Dr. Jaroslav Durych: Mé dojmy ze Španělska.

Různé příležitosti daly podnět k oslavám a akademiím. Podobných slavnostních podniků bylo 8.

Jsou to : 1. 15. října : oslava šedesátin příznivce *Jednoty a velehrad. sjezdů J. M. preláta, univ. prof. Dr. Jana Nep. Hejčla*. 2. 15. října : tradiční vzpomínka † arcibiskupa *Dr. A. C. Stojana – blahé paměti*. 3. 28. října : oslavováno společně s Brnem desítileté trvání naší republiky. – Při té příležitosti obnoveno zasvěcení Jednoty Božskému Srdci Páně. 4. 25. listopadu : Společně s ASSS. Olomouc – oslava šedesátin básníka *Otokara Březiny* – mluvil spisovatel *Jaroslav Durych*. 5. 5. prosince : *Mikulášský večírek*. 6. Jednota též vyplnila program oslavy desítiletého trvání sjednocené Polsky, která konána v aule C. M. bohoslov. fakulty. 7. 9. prosince : pořádala Jednota oslavu desítiletého trvání jihoslovanského státu s přednáškou spisovatele *Dr. Bohuše Vybírala*. 8. 24. února : Domácí slavnost na počest podjáhnu.

Z další činnosti jen glosy : Rozšířena čítárna t. j. získáno 24 nových slovanských časopisů. Odebírá se nyní pro čítárnu 21 novin, 43 časopisů – kromě zmíněných 24 nových. Finanční náklad na čítárnu 1739:50 Kč. – »Slovanská knihovna« slavila letos pětadevadesátiny svého trvání. Čítá k valné hromadě 4700 čísel. Finanční náklad během roku 917 Kč – mimo vazbu knih dosud neukončenou. – V uspořádávání »*Stojanova Musea*« pokračováno hodně ku předu. – Velká pozornost věnována rozšíření časopisů mezi bohoslovce – tak odebíráno 8 časopisů v 456 číslech úhrnem. Rozšířeny též knihy – 1050 svatováclavských pohledů, 200 obětí, 60 knižních kalendářů p. Šorma, 10 nástěnných. »*Musea*« odebíráno 104 exempl. (Do počtu dříve uvedených časopisů nečítáno). – Čilé styky udržovány s bohosloveckými jednotami u nás a v Jugoslavii, s Apoštolátem Sv. C. a M., s polskou jednotou »*Kol*« ve Lvově, s U. K. S. v Praze (na S. E. F. zasláno 260 Kč). – Korespondence velká : Celkem 431 čísel. – Stav členstva ke konci správ. období 105 členů. O Jednotu se v tomto r. velmi starali : Pan senátor *Valoušek*, kanovník *Dr. Kachník*, spisovatel *Dr. Musil*, *Dr. Al. Kolísek* z Bratislavy, *P. Štork S. J.* Praha, *Dr. Mořic Hruban*, předseda senátu RČS. – Zvláště nutno vzpomenouti vzácné přízně *J. M. olomouckého arcibiskupa Dr. Leopolda Prečana* – jehož jména bude vždy vděčně vzpomínáno. – Vřelý zájem o Jednotu projevovali vdp. představení : *Mšgr. Fr. Kutal*, superior, *Dr. Cínek*, spirituál a lektor, *Dr. Procházka*, protektor Jednoty. Všem zmíněným dobrodincům – a celé řadě duší – za pomoc, rady a modlitby - vroucí »*Zaplat P. Bůh*« a slib opětovaných modliteb. – 12. března konána valná hromada. Předsedou ctp. *Dolanský*, místopř. ctp. *Talanda*, jednatelem ctp. *Miša*, pokl. ctp. *Dubský*, knihovníkem ctp. *Hamrál* - členy výboru ctp. *Kubiček*, *Husek*. - Nový výbor zahájil ihned slibnou činnost.

S Božím požehnáním do nové práce !

Al. Talanda, odstup. jednatel.

Stanislav Schneeweis, odstup. předseda.

Zprávy kroužků :

Kroužek sociologický. Kroužek stal se letos nejsilnějším útvarem Jednoty po kroužku tělocvičném ; čítal 30 členů, což jest vzrůst oproti minulým »hubeným« letům velmi potěšující. Schůzí nebylo pořádáno příliš mnoho, ale látka na nich probíraná byla důkladně a všestranně prodebatována. Dvěma aktuálními věcmi byla především věnována pozornost : struktuře, činnosti a vadám dnešních katol. spolků a pak katol. tisku. Těmto otázkám věnováno 7 schůzí členských ; mimo to konaly se 3 schůze debatní za vedení vldp. *Dr. Vaška*, kde pojednáváno o současných kulturních událostech.

Z kroužku vyšel popud k provedení tiskové akce v rámci Jednoty, k založení jubilejního Svatováclavského fondu tiskového a k vydání informačního letáku o bohosloveckém studiu v semináři pro abiturienty. Možná oprávněně říci, že sociologický kroužek se snažil povznést se na úroveň nejčilejšího kroužku Jednoty. Kéž dá Bůh, aby tohoto cíle dosáhl v příštím správním období!

Ignác Stodůlka, odstup. předseda.

Kroužek apologeticko-unionistický. Členů bylo letos 32. Schůzí 10 a 2 uspořádány zásluhou kroužku pro celou Jednotu. - O hnutí unionistickým měli přednášky: ctp. Dolanský (III. roč.) „Roztržka západu a východu a její následky“ a ctp. Paldan (IV. roč.) „Pax Romana ve světle unionismu“. O nejnovějších snahách protestantských nás poučil ctp. Tureček (III. roč.) „Mírové snahy pojmům protestantismu“. Liturgickým životem se obíral ctp. Dubina (IV. roč.) v přednášce „Liturgické zvláštnosti v Německu a liturgické hnutí u nás“. Referát o vývoji adventu připojil ctp. Šigut (I. roč.). S exercičním hnutím obeznámil nás ctp. Krist (III. roč.) „Exercicie“. Různé námitky proti exercičnímu hnutí vyvrátil ctp. Trtilek (I. roč.)

Po vánocích přednášel ctp. Schneeweis (IV. roč.) „Stojan v nekatolickém tisku“ a ctp. Šnek (III. roč.) „O vývoji a překážkách misí“. Vldp. msgr. Jemelka mluvil zásluhou kroužku celé Jednotě ve dvou přednáškách o misích mezi krajany v Německu a Belgii. V semináři rozšiřoval kroužek časopisy, brožury, (hlavně Životem 1500 ex., O Mexiku 154 ex.)

Práce mimo seminář: Zásluhou kroužku uspořádána výstavka nábož. knih na euchar. krajinském sjezdu v Opavě, při níž bylo prodáno knih za 450 Kč. - Kroužek rozesílal časopisy a brožury do různých vesnic. Do šesti rodin byl předplacen ročník 1929 „Životem“. - Byla podniknuta sbírka různých knih mezi kněžími pro redemptoristy na Podkarp. Rusi. - Z různých peněžních sbírek bylo zasláno: Stud. Exerciční Fond 110 Kč, Zahraniční apoštolát asi 200 Kč, Druž. Petra Klavera 162, zemská nemocnice v Olomouci na náb. brož. 125 Kč, Pro dědictví sv. Prokopa získáno 67, pro Děd. sv. Jana 40 nových členů. Členských příspěvků zasláno: Děd. sv. Prokopa 3475 Kč a dar 35 Kč, Děd. sv. Jana 2160 Kč a dar 170 Kč.

Členové uveřejňovali své články v „Apoštolátě sv. Cyrila a Met.“ a pomáhali redakci v překládání a opravách. Měli také přednášky ve spolicích o prázdninách. Na valné hromadě kroužku 1. III. 1929 zvolen předsedou ctp. Ant. Fabík (II. roč.) zapisovatelem ctp. Frant. Hamrala.

Dolanský Jos., odstup. předseda.

Zpráva pěvecko-hudebního kroužku. Pěvecko-hudební kroužek uplatňoval se velmi činně téměř při všech podnikcích Jednoty. Zvláště pěvecký sbor vyvinul se během posledních dvou roků, hlavně zásluhou tehdejšího dirig. vlp. Rygala v těleso jednotné a silné, jak co do počtu členů tak i co do schopnosti reprodukční. Činnost tohoto kroužku neomezovala se jen na seminář, ale uplatňovala se i příležitostně v jiných spolicích katolických.

Kroužek dosáhl počtu 32 činných členů a zpíval sbory různých skladatelů, hlavně Bendla, Křížkovského, Sinetany, Foerstra, Janáčka. Z jiných byly provedeny sbor Tovačovského, Vašáka, Jelena, Prause, Picky, Spilky, Jindřicha a j. Rovněž orchestr stal se významným činitelem při akademích. Jsou dobře secvícení zahrál skladby Beethovena, Dvořáka, Mozarta, Haydna, Čajkovského, Schuberta a jiných. Při slavnostnějších příležitostech vypomáhali i kol. Němci. Jest si přát, aby úroveň tohoto kroužku stoupala stále výše.

Fr. Pitrun, t. č. dirigent.

Tělovýchovný kroužek. Kroužek mající před prázdninami 39 členů vzrostl po prázdninách na 46 členů, čímž se stal největším kroužkem. Činnost jeho, ač počtem přednášek slabší než jiná léta, byla přece značná. Práce mezi členstvem svědčí o dobré činnosti kroužku. Cílem bylo, aby bohoslovci byli co nejúžeji připoutáni k ideí orelské, ať již objasňováním názorů na „Orla“, ať prakticky v seminární tělocvičně. Uspořádány 3 přednášky, br. učitel J. Kuncek promluvil na téma: „Kněz jako vzdělavatel a pracovník v „Orlu“, předseda kroužku na téma „Orel a idea svatováclavská“, jednatel o SDO.

Čilejší byla činnost v tělocvičně, kde se pilně členstvo připravuje na SDO, na hřišti v zahradě, na orelském stadiu při volleyballu, házené a lehké atletice atd. Nově zvoleni předsedou ctp. K. Kremser II. roč., jednatelem, ctp. Jos. Veselý II. roč. a náčelníkem B. Hofmann II. roč. *Jan Hradil*, odstup. předseda.

Literární kroužek. Ve vedení vystřídal se několik bohoslovců, až teprve vlp. Šumšal - udává pevnější směrnice. - Na formálnosti si kroužek nepotrpěl. - Konána »ostatková« literární merenda a dvě schůze. Členů bylo 12, psalo se hodně - avšak jen jedinci do mnohých časopisů. A to s úspěchem a slibnou budoucností. Poněvadž členové jsou sám »kvas« a intelektualismus - jde organizační kroužková práce velmi pomalu. U jedinců je však činnost horečná. - Předsedou do nového správního roku zvolen ctp. Andrej Paldan. *Al. Talanda*, odstup. jednatel.

Výroční zpráva pražské „Růže Sušilovy“ za rok 1928 - 29.

Je dobře přehlédnouti práci, vykonanou v určitém období časovém, poněvadž objeví se některé přednosti, jichž se může i později užít, ale též přijde se na různé nedostatky, jichž je třeba v budoucnu se varovati. - I pražská R. S. každoročně přehlíží svou činnost a posílá o ní zprávu do „Musea“. Srovnáváme-li činnost letošního roku s rokem minulým, můžeme konstatovati, že nastalo jakési uklidnění po bouřlivém roce minulém, čehož důkazem je, že výbor, zvolený na minulě valné hromadě, zůstává beze změny po celý správní rok.

Činnost R. S. spočívala jednak v pořádání schůzí, jednak v péči o knihovnu a čítárnu. Od poslední výr. zprávy konána 1 řádná valná hromada, 11 schůzí členských, 10 schůzí výborových. Přehled členských schůzí: 28. května 1928 byla 42. řádná valná hromada R. S., na níž zvolen následující výbor: Lad. Šinkmajer (III.), místopředsedou Ant. Kindl (III.), jednatelem K. Nykodým (II.), pokladníkem V. Sedláček (II.), knihovníkem K. Metyš (I.), zapisovatelem Fr. Ryba (I.).

8. června: Volba zástupců na valnou hromadu ÚKSč., volba zástupce do ÚKSč. (L. Šinkmajer) a výzva k hojně účasti na prázdninových bohosloveckých sjezdech na Velehradě a v Žilině. 21. října: Kol. Kindl krátce podává počátky a program R. S. a vítá všechny nové členy. Podány referáty z bohosloveckých sjezdů na Velehradě a v Žilině. Zvolen též II. knihovník (Fr. Burian I. r.). 4. listopadu: Kol. Kryštof ve své přednášce: »Nedej zahynouti nám ni budoucímu« poukázal na ideu svatováclavskou od doby sv. Václava až po dnešní časy. 11. listopadu: Přednáška univ. profesora Dr. Budaře: „O ideí orelské“. 25. listopadu: Dp. Alex. Titl seznamuje nás s moderní pastoračí na pařížské periferii. 13. ledna 1929: Volba revisorů účtů a zřízení zvláštního sjezdového výboru, do něhož zvolení kolegové Šinkmajer, Boukal, Sedláček a Ryba. 27. ledna: Kol. Kebrle pro-

mlouvá o sociálním a charitativním významu sv. Václava. 10. února : Vldp. farář. Tylínek přednáší na téma : »Význam R. S. pro budoucí spolkový život kněze« 3. března : Vldp. A. Benda zmiňuje se o své pouti do Lurd v r. 1927. 21. dubna : Volba předsednického ternu. 28. dubna : Vldp. Stan. Pilík podává praktické pokyny z duchovní správy.

Ač finance R. S. jsou velmi slabé, přece věnován na knihovnu a čítárnu obnos 1464'85 Kč a to za časopisy dáno 572'25 Kč, za knihy 285'80 Kč a za vazbu knih 606'80 Kč. Členů má letos R. S. 26, z nich 2 Rusíni a 1 Slovák. Péči nového vldp. ředitele opatřeno náradí pro tělocvičnu, takže se pomýšlí na znovuzřízení odboru tělocvičného. Uvažováno též o založení odboru pěveckého, avšak pro naprostý nedostatek času a poměrně dosti malý počet bohoslovců od toho upuštěno. Snad dá Bůh, že v letošním jubilejním svatováclavském roce přihlásí se po prázdninách větší počet abiturientů do prvního ročníku a pak bude možno k založení přikročit.

Končím zprávu a zvu jménem R. S. všechny bohoslovce na svatováclavský sjezd bohoslovecký, který se koná ve dnech 7. – 10. července 1929 v Praze.

Karel Nykodým, jednatel R. S.

Bohosl. ústav C. Ss. R. v Obořišti.

S řeholními a bohosloveckými povinnostmi spojili jsme jako jiná léta i různé vědecké a umělecké snahy. Je nám to nyní snadnější než dříve pro větší počet nás všech (35).

Svou mimoškolní činnost jsme rozvíjeli v různých odborech. Literární odbor se staral o vydávání 2 psaných časopisů, českého „Alfonsa“ a německého „Klementa“. Poněvadž se dočkává „Alfonsa“, měsíčně vycházející, 25. ročníku, pořídili jsme podrobný rejstřík všech jeho vědeckých, beletristických příspěvků. Mnohé z nich jsou roztroušeny i ve veřejných časopisech.

Rečnický kroužek se staral o praktická miletická cvičení a každých 14 dní pořádal schůze. Nejméně 2 členové vždy přednášeli buď vlastní práce nebo výňatky z klasických autorů. Nato udílel předseda ostatním slovo k věcné kritice o debatě.

O důstojné pořádání ústavních slavností pečoval odbor dramatický a pěvecký. I uvedli jsme na své jeviště Jiráskovy „Psohlavce“ a drama P. Carnota O. S. R. „Řeřavé uhlí“ (Fenrige Kohlen). Při těchto a jiných příležitostech vystupoval náš četný pěvecký sbor a přednášel skladby Nešverovy, Bendlovy, Smetanovy a j. S ním účinkovala vždy i naše patnáctičlenná kapela zvučnými čísly z Boildieea, Smetany a mn. j. Na větší svátky jsme doprovázeli slavné bohoslužby sborovými latinskými mšemi na kostelním kůru.

Na Neposkvrněné početí P. Marie jsme uspořádali mariánskou akademii. Byla věnována dějinám mariánské úcty v životě a v umění českého národa. Řadu přednášek, básní a zpěvů zakončili jsme Hrbáčkovým „Holdem církvi“.

Svátek Sv. Tomáše Akv. byl oslaven zpívanou mší sv. v ústavní kapli. Po ní jsme se sešli do auly k malé příležitostné akademii.

Při loňském prázdninovém zájezdu do Čes. Budějovic navštívili jsme proslulý třeboňský archiv. Výklad nám poskytl sám archivář dr. Markus. V Budějovicích pořádal náš sbor pěveckou akademii ve prospěch nových zvonů na mariánském kostele. Program byl složen z vlasteneckých písní a mariánských zpěvů. Akademie se těšila pozornosti četného obcenstva.

Ani na ušlechtilou ekonomii nebylo zapomenuto. Pěstil ji včelařský kroužek založený před dvěma roky pro theoretické i praktické vzdělání ve včelařství. Čítá 14 členů. Mají menší odbornou knihovnu, odebírají 2 včelařské české časopisy, zkušenější konají občasně přednášky. Minulého roku byl postaven moderně zařízený včelín, nejlepší v okrese.

P. Špárek, C. Ss. R.

Zpráva o činnosti literárneho krúžku sv. Jána Zlatoústeho bohoslovcov v Košiciach za rok 1928 – 29.

Činnosť tohorečného literárneho krúžku pre administratívne ťažkosti nevyvinula sa tak, ako sa to predvídalo na začiatku. Zápasíme stále s ťažkosťami, ktoré sa zvykli stavať do cesty mladému spolku. Chváliť sa však môžeme tým, že maďarské kolegovia s veľkým porozumením a s dobrou vôľou sa snažia pracovať s kolegami Slovákmi, čo môže iba v budúcnosti zväčšovať činnosť krúžku.

Krúžok má 22 riadnych členov a 20 mimoriadnych.

Schôdzok bolo 5. Literárny krúžok okrem toho usporiadal aj 3 slávnostné schôdzky: 28. Oktobra verejnú schôdzku za účasti osv. pána biskupa Josefa Čarského a vysokých hodnostárov mesta Košice; 4. mája súkromnú na počesť 10. výročia smrti Milána Rastislava Štefánika, pre nás významnú, pretože v ten deň bol spomínanému hrdinovi odhalený v našom meste pomník; 20. mája slávnostnú záverečnú schôdzku.

Korrespondencia spolku priemerne bola dosť veľká. Dopisovalo sa s literárnymi jednotami katolíckych bohoslovcov na Slovensku a s inými korporáciami.

Úfame však, že krúžok v niekoľko rokov, predovšetkým pod vedením pána prefekta – čestného predsedu Dra. Alexandra Spesza, bude stáť v jednej úrovni s bratrskými krúžkami bohoslovcov na Slovensku.

Carolus Cirbus, predseda.

Činnosť slov. cirk. lit. spolku bohoslovcov „Bernolák” v Nitre.

Nezbadame prikráda sa koniec školného roku. Pri pílnej práci sme sa ani nenazdali a zavítal nádherný máj a s ním prišiel i čas účtovania v našom krúžku. Nuž účtovali sme, veď prečo by aj nie – však sme s láskou a ochotou cez celý rok pracovali, aby sme čím svedomitejšie splnili úkol nášho krúžku.

Cez rok bolo 12 zasadnutí, z toho 11 riadnych, na ktorých odznelo 20 prednášiek, socialneho, mravného, literárneho, unionistického a tiež i národopisného rázu. Socialne prednášky br. Minarovského tvorily jeden samostatný cyklus; ostatné, väčšie – menšie, boli samostatnými celkami. – Básni odznelo 14, z ktorých mnohé boli od mladších slov. básnikov. – Akademia bola iba jedna, ale spolok mal veľký podiel na usporiadaní veľkolepej akademie bisk. ústavov na oslavu desiateho výročia našej slobodnej vlasti.

Výborovky boli 3.

J. Kozimka, odst. tajomník.

T. Komár, odst. predseda.

Činnosť Spolku sv. Pavla apoštola v Spišskej Kapituli cez rok 1928/29.

Každý pracovník a robotník musí dať účet zo svojej práce. Náš Spolok tiež po celoročnej práci na duchovnej roli podáva tento účet svojej práce.

Svoje účinkovanie sme začali slávnostnou sv. Omšou za všetkých členov. Bývalý predseda Anton Glatz vytýčil heslo: bratrská láska a pod týmto heslom sme sa dali do práce, zavedúc i dlhšiu debatu po jednotlivých prednáškach. Na návrh vdp. prefekta Michala Mrvku boli zvolení títo odborní posudzovatelia prác: pre odbor teologický br. Aurel Mihaliak a br. Ján Harkabúzik; pre filozofický br. Štefan Schmidt a br. Štefan Pavel Zoleš; pre iné práce br. Otto Holúsek a br. František Hadri.

Spolok mal 2 slávnostné akademie: Prvá 28. okt. 1928 – z príležitosti to ročnej oslavy našej slobody. Túto slávnosť poctil svojou prítomnosťou i náš osv. p. biskup Ján Vojtaššák. Program vyplnili prednášky: „Morálna oprávnenosť patriotizmu“ (A. Glatz.); „Pravé vlastenectvo“ (O. Holúsek) a tiež „Spevokol“ a „Hudobná odbočka“ sa zúčastnili programu. – Druhá akadémia bola 24. dec. 1928; navštívil ju tiež osv. p. biskup. Zahrali sme divadlo a vianočnú náladu dodávala „Hud. odbočka“ zaplniac 5 bodov.

Riadnych shromáždení sme mali 9, na ktorých odzneli prednášky: „Zaľuba v práci je najlepší základom jakosti práce . . .“ (Julius Šimko), „Túžba ľudského srdca“ (Slodička), „Židovská otázka“ (Bugár), „Eucharistia a muž“ (Holúsek), „Príčiny nevery“ (Schmidt), „Sila katolicizmu“ (Odrobina), „Východná otázka“ (Bugár) a dve praktické prednášky o gregoriánskom speve (Juraj Šimko). Všetky prednášky boli pretriasané čulou debatou prítomných bratov a poučnými, smer dávajúcimi slovami čestného predsedu vdp. prefekta M. Mrvku.

Spolkovú činnosť napomáhali tri odbočky a to: „Spevokol“ za predsedu br. Josefa Mikušku, ktorý si zasluhuje veľkej pochvaly pri nacvičení sborových piesní na každé shromáždenie a akademie a to: „Čo čušíš“, „U boj“, „Kto za pravdu hori“, „Kto si rodom Slovák“, „Sojka“, „Nitra milá Nitra . . .“, „Keď mi srdce choré . . .“, „Hojže Bože“, „Hej Slováci“ a iné.

„Hudobná odbočka“ tiež zaplňovala program našej činnosti, buď solovým výstupom huslistu br. Štefana Schmída ako predsedu, buď celá; vyvrcholila na vianočnej akademii, zaplniac 5 bodov pričinením horlivého, už spomenutého predsedu a klaviristu br. Juraja Šimku.

Pokladnicu bohato podporoval náš mecén osv. p. biskup Ján Vojtaššák a iní dobrodinci.

Knižnica bola nanovo sriadená zásluhou knihovníkov br. J. Vojtasa a br. Paľa Matisa. Zväčšila sa o 17 kníh kúpených z vianočného daru osv. p. biskupa nášho a z darovaných kníh nášho podporovateľa vdp. prof. Ferka Skyčáka. – Počet očíslovaných kníh je: slovenských 149, nemeckých 54, českých 57, maďarských 277, francúzskych 11, poľských 10, latinských 2, spolu 560 sväzkov.

Časopisov odoberáme 18.

Riadnych členov bolo 34, prispievajúcich 20, cestných 11, zakladajúcich 4.

Konečne na IX. záverečnom shromáždení dňa 12. mája 1929 bol zvolený tento výbor: predseda: Otto Holúsek (V. roč.), tajomník: Ján Harkabúzik (IV. roč.), pokladník: Anton Sviežený (V. roč.), knihovník I.: Julius Šimko (V. roč.), knihovník II.:

Mikuláš Stanislav (II. roč.), zapisovateľ I.: Gaľo Matis (III. roč.). Predseda „Spievokolu“: Jozef Mikuška (IV. roč.), „Hudobnej odbočky: Julius Šimko (V. roč.) a „Literárnej odbočky: Jozef Duraj (II. roč.).

Jan Harkabúzik, tajomník.

Otto Holúšek, predseda.

Činnosť Osvaldovho literárneho krúžku slovenských bohoslovcov v Trnave v šk. r. 1928/29.

Osvaldov literárny krúžok slovenských bohoslovcov v Trnave v piatom roku svojho jestvovania preukazoval dosť pestrý život. Pod energickým vedením predsedu, ktorý vo všetkom našiel porozumenie u výboru, krúžok sa rozvíjal jak vo vonkajšom tak vo vnútornom živote. Život a činnosť krúžku sa prejavovala v rámci 3 členských, 10 vzdelávajúcich a 5 výborových schôdzok, na ktorých odznely rôzne prednášky a recitácie. Z odznevších prednášok bola väčšina rázu náboženského a sociálneho, čo poukazuje na to, že členovia správne chápu význam a dôležitosť samovzdelávania sa v bohosloveckých knižkách. Z oboru literárneho pozorohodné prednášky odznely o Sladkovičovi, Vajanskom, Kukučini, pilieroch to slovenskej literatury, ktorí sú čitateľstvu jaksi najprístupnejší.

Pevná chuť a oduševnenosť, ktorá sa javila u členstva po dobu školiňho roku, je zaiste zárukou úspešnej práce o budúcnosti.

Vojtech Neumann, predseda.

Štanbach Jan, tajomník,

Seznam redaktorů Musea.

Jaro - 1861 - Vladimír Šťastný.

Concordia - 1862 - 1864 - Vladimír Šťastný.

Museum 1867	Arnošt Vlček	Museum 1885	Al. Hlavinka
„ 1868	Václav Oharek	Tiskem 1886	J. J. Vejchodský
„ 1869	Ambrož Vilém	Museum 1887	Jan Škarda
„ 1870	Josef Pospíšil	1888	Ig. Sedláček
„ 1871	Otava a Kutter	1889	Antonín Wágner
„ 1872	František Klíma	„ 1890	František Soukal
„ 1873	F. Kvítek	1891	Jakub Procházka
1874	Engelbert Ostatek	1892	Josef Kreutzer
1875	Antonín Konečný	1893	Otto Adámek
„ 1876	Antonín Kubíček	1894	Jan Sedlák
„ 1877	Josef Svoboda	1895	Jan Staněk
„ 1878	Antonín Adamec	1896	Rich. Tenora
„ 1879	František Drašar	1897	Met. Marvan
„ 1880	Václav Českuta	1898	Hubert Beránek
„ 1881	František Kovář	1899	Jan Kovář
„ 1882	Julius Koubek	1900	František Štrajt
„ 1883	Josef Kašpar	1901	Josof Janíček
„ 1884	Alois Štasta	1902	K. Endl

Museum 1903 Fr. Hruša
 „ 1904 Antonín Šalomoun
 „ 1905 Karel Haňavka
 „ 1906 Bedřich Pátek
 „ 1907 Em. Masák
 „ 1908 Josef Hegr
 „ 1909 F. Kunka
 „ 1910 J. Skácel
 „ 1911 F. S. Pospíchal
 „ 1912 V. Navrátil
 „ 1913 Jan Alois Novotný
 „ 1914 Jan Ev. Kalous

Museum 1915 Josef Lorenz
 „ 1916 Ant. Pekárek
 „ 1917 Ant. Horák
 „ 1918 Dom. Pecka
 Ročenka 1921 Kar. Jeřábek
 Museum 1922 J. Hudeček
 „ 1923 L. Benáček
 „ 1924 K. Válka
 „ 1925 Jar. Pořízek
 „ 1926 Ant. Fiala
 „ 1927)
 „ 1928-29) František Drábek

(Sestavil V. Skalník, archivář »Růže Sušilovy«.)

Obsah ročníku LX.

Básně.

Beneš Josef: Půl století	98	Ronet Vlast.: »Angelno«	9
Bohoslovec	120	Rytířům sv. Václava	131
Dilong Fr. Rudo, O. F. M.: Sursum corda	38	Vpřed!	71
Drevenický: Opustěný kříž	49	Skalník V.: Svatováclavský zvon	140
N. N.: Smrt sv. Václava 929-1929	150	Světlý J.: Co mi dáš, synu . . ?	33
Duraj Pavlišta Jožo: Nedej zahynít nám i budoucím	146	Maria - Lodice bílá . .	74
Pecháček F. M.: Břevnov	65	Žižka Otokar: Hymnus	1
Modlitba k sv. Václavu	136	Báseň z jižní Moravy	44
		List domů	79

Články.

Beneš Josef: Předvečer	108	Kebrle Josef C.: Středověké křesťanství a tělesný život	45
Bříza Dominik: Povzdech Církve	2	Krajča F. A.: Odkaz sv. Václava národu českému	141
Pozdrav	41	Kryštof Miroslav: Duchovní manželství s Ježíšem	72
Dona nobis pacem!	80	Kubát Václav: Bohoslovci českým menšinám	106
Varhany dvou katedrál	150	Newman John Henry: Neviditelný svět	121
- B: Knězem . . ?	109	Novák Václ. C. Ss. R. Obořiště: Zásluhy sv. Řehoře Velikého o choral	75
Dacík M. Reginald O. P.: Pohled do duše spravedlivé	2, 42	Podlaha Ant. J. U. Th. Dr.: Meditace v kapli svatováclavské	129
D. B. Světlo	132	Radovan Vladimír: Oroduj za nás!	152
D. J.: Ulice	66	Rjepkin: Požehnání sedmého dne	10
Doležal J.: Od kolébky Literárně řečnické jedn. bohoslovců v Hradci Králové	100	Roj L. B.: Řekli mi lidé	139
Chór	122	Skalník V.: Básník Eucharistie	39
Holúsek Otto: Primicie	12	Višňovský Mikuláš: Niekol'ko myšlienok „de catechisandis parvulis“	4
Voda, voda! Krv, Krv!	83	Sv. Václav, náš vzor	136
Hradecký V.: Sacerdos - Angelus Domini	112	Žižka Otokar: Protoplasma slova	7
Chudoba Bohdan: Dny jubilejní	134	* * *	81
Pohled do anglického unionismu	34		
»Obnovené umění«	67		
Kašpar Karel Dr. biskup: Literárně řečnické jedn. královéhradeckého semináře	97		
Kebrle Josef C.: Sociální obsah vlády a úcty sv. Václava	147		

Cyrlometodějská hlídka.

H. V. : Iz obrjada Vostočnaho- Liturgii Grečesky	14, 50	Ch B. : S. S. Gruzďev : Russkaja Religioznaja Poczia	84
---	--------	---	----

Z našich seminářů.

a. — : Statistika bohoslovců	16	J. Just : †Prelát Dr. Gustav Domabyl	53
— a. : Zpráva o sjezdu bohoslovců na Velehradě 1928	17	N. K. : Vldp. Msgre K. Štellovi a Dr. Fr. Krusovi S. J. býv. předsta- veným v arc. semináři v Praze	21
B-Š : Sjezd Svazu slov. a podkarp. rimsko a grecko-katolických bo- hoslovců v Žilíně	20	Starovaščan : Ljubljansko pismo	57
Glatz Anton J. : Zpráva o činnosti Spolkusv. Pavla apoštola v Spišskej Kapitulí za spolkový rok 1927-28	23	Štk. Fr. : Vldp. Msgre K. Tannertovi v arcibiskupském semináři v Praze	89
Havelka F. V. : Hrst úvah z deníku	56	Vermann Voitech : Zpráva o činnosti Osvaldovo literárního krúžku slov. bohoslovců v Trnave	23
Ch. : Zájezd českých bohoslovců do Jugoslavie	86, 124	Z Říma	54

V ý r o č n í z p r á v y.

Bohosl. ústav C. Ss. R. v Obořišti	167	Zpráva o činnosti Stojanovy Liter. jednoty bohoslovců v Olomouci ve správním roce 1928-29	163
Činnost Lit.-řečnické Jednoty boho- slovců v Hradci Králové v roce 50letého jubilea jejího založení (1928-29)	162	Zpráva o činnosti spolku sv. Pavla apoštola v Spišskej Kupitulí cez rok 1928/29	169
Činnost slov. cirk. lit. spolku boho- slovců „Bernolak“ v Nitre	168	Zpráva o činnosti Osvaldovo literár- neho krúžku slovenských boho- slovců v Trnave ve šk. r. 1928/29	170
Zpráva o činnosti literárního krúžku sv. Jána Zlatoustého bohoslovců v Košiciach za rok 1928-29	168	Seznam redaktorů Musea	170
Zpráva o činnosti »Růže Sušilovy« v Brně za správní rok 1928-29	160		

R o z h l e d y.

Cirbus Carolus : Niekoľko myšlienok z oslavy M. Rastislava Štefánika	157	Pisarčík J. : Na Hromnice u Sv. Otca Jubileum Sv. Otca	90 91
Deml Jakub : Růže Sušilové v Brně	24	Růže Sušilova v Praze : Program svato- václavského sjezdu bohoslovců v Praze	153
Ch. : Padesátiny velkého unionisty	25	Sk. : »Katolíci a naše národní osvo- bození	30
Kebřle Josef G. : K svatojanskému jubileu	26	Dr. Karel Sonnenschein †	92
M. E. : VIII. sjezd německých boho- slovců v ČSR.	27	Skalník V. : Studentské katolické hnutí	28
Nykodym K. : Třicetileté výročí mu- čednické smrti sv. Václava uctěno dostavením velechrámu svato- vitského	154	Z misí	29
Paldan Andrej : Bohoslovec a »Pax Romana«	156		

Posudky.

Alfa : Karel Lutislav : Eucharistie a mládež	94	La : Adolf Chaloupka : České divadlo 1918-1928	95
— a : Josef Hronek : Bible maličkých	95	Les : Robert Lais : Auf der Spur des Urmenschen	64
E. V. Vrzal : Velikonoční povídky	160	Mil. : P. J. Roberti : Neúhledné ctnosti	64
F. K. : Mikuláš Měšík : Husiti na Slovensku	159	M. K. : Dr. Paul Wilhelm v. Keppler : Die Armenseelenpredigt	96
G. J. : Juraj Suján : Filasistické články		N. V. : Schott-Bihlmeyer : Das Kind bei der heiligen Messe	96
M. R. Štefánika	127	— O. : Josef Pekař : Žižka a jeho doba	61
L'udo Isák : Tajný spolok „Mor ho“	123	Josef Pekař : Smysl českých dějin	127
Habán Dr. M. O. P. : Guillelmus Schlössinger O. P. : Magister Novitiorum : Meditationes de sanctis Ordinibus	127	— o. : Franz Leinberger : Christus oder Antichrist	96
Ch. : František Kyselý : Matka Boží	95	rs : Illemo Camelli : Socialista knězem	32
Ch. : Jacinto Verdaguer : Květy Mariiny	158	Sk : Jitro Stadium Archa	31
Jean Superville : Hvězda z Lisieux	158	Pochodeň : Redig. Old. Svozil	160
Jindřich Šimon Baar : Vzpomínky Štědrého večera	128	— sor : Dr. Fr. Cínek : Podstata kněžské ordinace	157
Ant. Šorm : Svatha v Káni galilejské v prstonárodním podání	128	— šil : Gástan Bernoville : Svatá Terezie Ježíškova	63
K. : P. Ant. Králicki : Ideál kněze	32	JUDr. Jan Roubík : Kam vede český národ československá církev	63
F. Háj : Kája Mařík	63	Raoul Plus T. J. : Bůh v nás	94
Dr. Jos. Kratochvíl : Meditace věků	94	— z. : E. Faure : Dějiny umění	95
K. J. : Jakub Deml : Dílo Felixe Jeneweina	93		